2015

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Ghid complet pentru

Evaluarea Națională

Adrian Nicolae Romonți
Claudia Topan (coord. teste)
Diana Florentina Basalic
Emilia-Alina Pop
Lavinia Fetti
Mimi Dumitrache
Monica Cristina Anisie
Marius Popa

- repere teoretice
- exersarea itemilor
- modele de teste complete

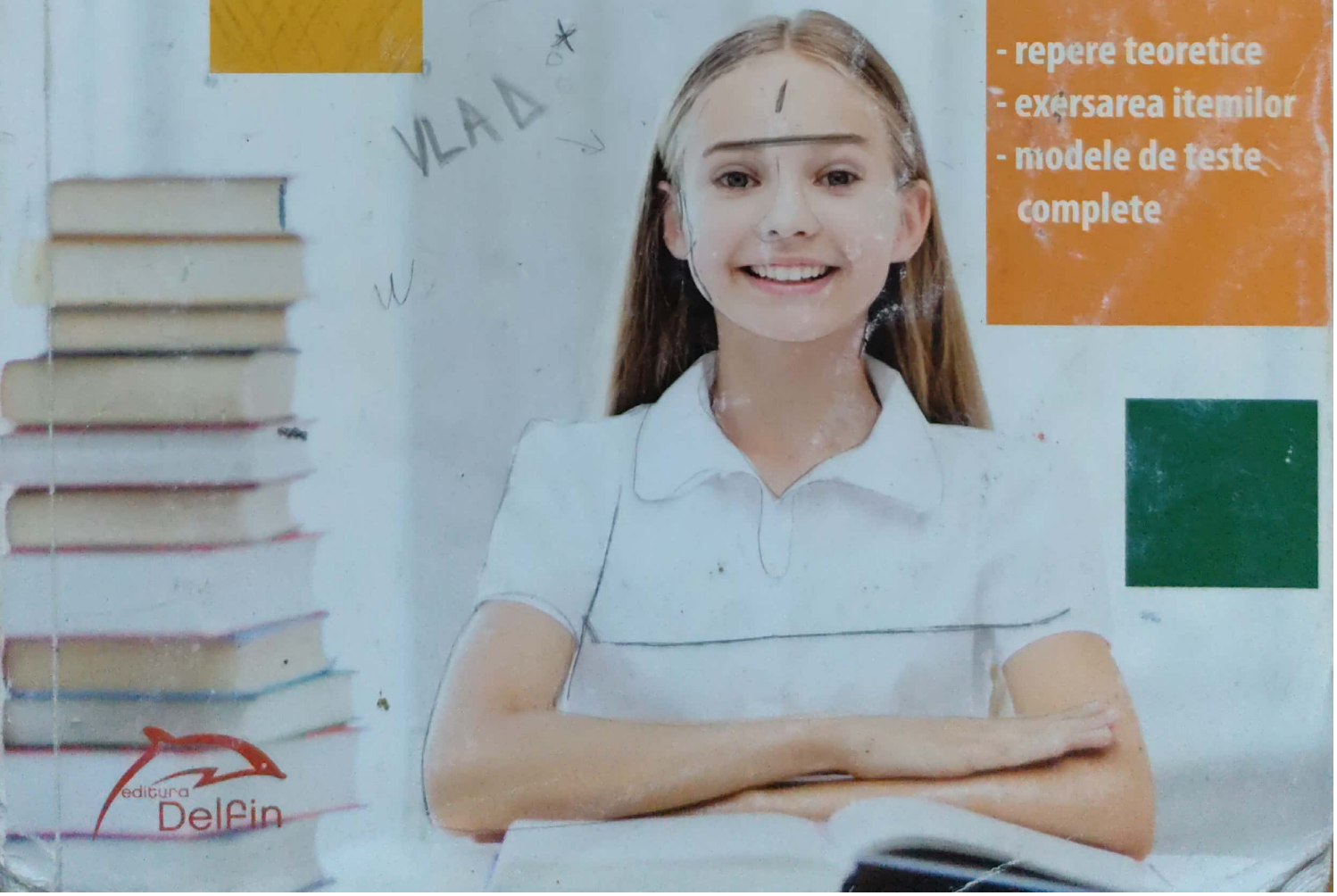

editura Delfin

Scanned with OKEN Scanner

Adrian Nicolae Romonți, Claudia Topan (coord. teste),
Diana Florentina Basalic, Emilia-Alina Pop, Lavinia Fetti,
Mimi Dumitrache, Monica Cristina Anisie, Marius Popa

Ghid complet pentru Evaluarea Națională 2015:

- repere teoretice
- exersarea itemilor
- modele de teste complete

Limba şi literatura română

Editura Delfin

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea este realizată în conformitate cu programa şcolară în vigoare.

Consilier editorial: dr. Clementina Ivan-Ungureanu
Coperta colecției: Marian Popescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Modele de teste pentru Evaluarea Națională : Limba şi literatura română/ Adrian Nicolae Romonți, Claudia Topan (coord. teste) ; Diana Basalic, Emilia-Alina Pop, Lavinia Fetti, ... – Bucureşti : Delfin, 2014
ISBN 978-606-8561-33-2

I. Romonți, Adrian Nicolae
II. Topan, Claudia (coord. teste)
III. Basalic, Diana
IV. Pop, Emilia Alina
V. Fetti, Lavinia

811.135.1(075.33)
821.135.1.09(075.33)
371.26:373.3

Editura Delfin, Bucureşti

Contact tel.: 0766 222 021
Comenzi şi distribuție la tel.: 021 627 37 20
E-mail: contact@edituradelfin.ro
www.edituradelfin.ro

Copyright © Editura Delfin, 2014
Toate drepturile asupra acestei cărți aparțin editurii Delfin. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al editurii Delfin.

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT ÎNAINTE

Dragi elevi,

Dorința de a veni în sprijinul pregătirii pentru susținerea probei la Limba și literatura română din cadrul Evaluării Naționale ne-a determinat să găsim o soluție completă pentru depășirea cu succes a acestei probe de examen.

Cartea de față se adresează elevilor de gimnaziu, în special elevilor claselor a VIII-a, dar și cadrelor didactice, fiind un material auxiliar alcătuit în conformitate cu programa pentru Evaluarea Națională și cu modelele de subiecte propuse de M.E.C.T.S.

Noutatea lucrării constă în faptul că se dorește a fi un inventar al itemilor propuși de această disciplină de examen, supuși analizei și rezolvării, dar, în același timp, este și un instrument util ce le permite elevilor întoarcerea la noțiunile teoretice. Fișierele teoretice se îmbină armonios cu fișele de lucru, adevărate forme de evaluare concepute pentru fiecare segment teoretic în parte, vizându-se astfel o parcurgere treptată a tuturor competențelor acumulate în acești ani de studiu.

Varietatea exercițiilor și diversitatea gradelor de dificultate sperăm să vă ajute să recapitulați, să aprofundați și să obțineți, în final, rezultatele dorite la Evaluarea Națională.

Partea a doua a lucrării propune un număr consistent de modele de evaluare, însoțite de modele de rezolvare, care să vă familiarizeze cu examenul de Limba și literatura română.

Astfel, structura cărții răspunde cerințelor voastre de a parcurge într-un timp foarte scurt toate noțiunile de teorie, de a recepta corect informația și de a o aplica cu ușurință în itemii propuși în subiectele examenului național, dar și în testele curente și finale cu care vă confruntați pe parcursul clasei a VIII-a.

Așadar, ***Ghidul complet pentru Evaluarea Națională*** asigură o pregătire ireproșabilă, constituindu-se într-o adevărată „cheie a succesului".

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

Partea I: ANALIZA TIPURILOR DE ITEMI

SUBIECTUL I

A. RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR

1. Noțiuni de fonetică şi vocabular

1.1. Noțiuni de fonetică

Primul item poate conține noțiuni de **fonetică** şi se referă la capacitatea voastră de a valorifica pe un text nou cunoştințe din acest domeniu. În acest sens, am pregătit mai jos atât un fişier teoretic, cât şi observații utile pentru rezolvarea exercițiilor.

Tipuri de itemi posibili	Observații	
1. Precizează câte litere şi câte sunete sunt în cuvintele date.	**Atenție!** 1. O literă poate nota un sunet	casă, soare, gară
	2. Un grup de două sau trei litere poate reda un singur sunet	Grupurile **ce, ci, ge, gi** notează: ♦ **2 sunete** – când nu există altă vocală în silabă (cinste-6 litere, 6 sunete) ♦ **1 sunet** – când există altă vocală în silabă (ceas – 4 litere, 3 sunete) Grupurile de sunete **che, chi, ghe, ghi** notează: ♦ **2 sunete** – când nu există altă vocală în silabă (chem-4 litere, 3 sunete) ♦ **1 sunet** – când există altă vocală în silabă (gheață – 6 litere, 4 sunete)
	3. O literă poate nota două sunete	**x– cs** (excursie – 8 litere, 9 sunete) **-gz** (exemplu)
2. Subliniază semivocalele din cuvintele indicate.	**Semivocalele** limbii române sunt: ***e,i,o,u.*** Ele se grupează întotdeauna într-o silabă cu o vocală sau cu o vocală şi o semivocală. Când apar singure în silabă sunt vocale.	

Scanned with OKEN Scanner

3. Găseşte un diftong, un triftong sau un hiat în textul dat.	Nu confunda fenomenele fonetice între ele!
4. Identifică două cuvinte monosilabice în text.	Fii atent la distincţia monosilabic/ plurisilabic!
5. Desparte în silabe cuvintele indicate.	Atenţie la regulile de despărţire!
6. Subliniază silaba accentuată în cuvintele indicate.	Fii atent la locul accentului!

AMINTEŞTE-ŢI!

♦ **Fonetica** este ştiinţa care studiază sunetele unei limbi.

Sunetul – cea mai mică unitate sonoră a limbii.	**Tipuri de sunete**	**Exemple**
	Vocale	**a, ă, â, e, i, o, u, î**
	Consoane	**b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, ţ,v,w, x,y, z**
	Semivocale	**e, i, o, u**
♦ **Litera** – este semnul grafic prin care se notează un sunet.	Limba română – 31 de litere	

Fenomene fonetice	Definiţie	Exemple
♦ **Diftongul**	Grupul de sunete format dintr-o ***vocală şi o semivocală*** pronunţate în aceeaşi silabă.	1. **ascendenţi:** moa-ră, piatră, deal, iepure, iute 2. **descendenţi:** bou, scai, grâu, său
♦ **Triftongul**	Grupul de sunete format dintr-o ***vocală şi două semivocale*** pronunţate în aceeaşi silabă.	beau, vreau, iau, trăiau, leoaică, aripioară
♦ **Hiatul**	Grupul format din **două vocale** care fac parte din silabe alăturate.	di-e-tă, a-u-rit, con-ti-nu-u, a-le-e

Despărţirea în silabe

Regula	Exemplu
1. **v-cv**	ma-să
2. **vc-cv** Excepţie Grupurile formate din consoanele *b, c, d, g, h, p, t, v+l, r* trec împreună în silaba următoare. Exemplu: cla-ri-ta-te	car-te
3. **vc-ccv** Excepţie Grupurile lpt, mpt, mpţ, ncş, nct, ndv, rct, rtf, stm se despart după a doua consoană. Exemplu: punc-tu-a-ţi-e	al-bas-tru
4. **v-v**	i-de-e, a-le-e

Scanned with OKEN Scanner

Accentul reprezintă pronunțarea mai accentuată a unei silabe dintr-un cuvânt. El are rolul de a diferenția sensul unor cuvinte cu formă identică, dar pronunțate diferit (acele fete – acele de cusut), dar diferențiază și forme gramaticale (ele cântă – el cântă).

În limba română, el nu are un loc fix, putând fi întâlnit în următoarele situații:

1. pe ultima silabă – oxiton (manta, popor);
2. pe penultima silabă – paroxiton (frumoasă, carte);
3. pe antepenultima silabă – proparoxiton (miaună, sarcină)
4. pe a patra sau a cincea silabă (veveriță, doctoriță).

Atenție!

DOOM 2 admite și unele dublete accentuate pentru cuvinte ca:

dihor și dihor	hatman și hatman
intim și intim	măgăriță și măgăriță
niscai și niscai	facsimil și facsimil
profesor și profesor	suburbie și suburbie

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

I. Citește cu atenție textul dat, apoi răspunde la cerințele de mai jos:

A și făcut Mara ce-a făcut, și maica Aegidia, econoama, i-a făgăduit că-i va lua copila și pentru numai 60 florini pe an, căci e văduvă cu doi copii, sărăcuții de ei. Au trecut însă doi ani de atunci, Persida împlinise nouă ani, și Mara nu se putu hotărî să dea atâta bănet – pentru nimic. Ar fi putut să dea; avea de unde; asta ea însăși o știa mai bine decât orișicine; dar n-o ierta firea să rumpă din niciunul dintre cei trei ciorapi.(...)

Peste zi ea vede multă lume, și dacă-i iese-n cale vreo femeie care-i place și ca fire, și ca stare, și ca înfățișare, ea-și zice cu tainică mulțumire: „Așa are să fie Persida mea!" Iar dacă bărbat e cel ce-i place, ea-și zice: „Așa are să fie Trică al meu!"

(Ioan Slavici, *Mara*)

1. Câte litere și câte sunete au cuvintele: *ciorapi, căci, zice.*

ciorapi – cio-rapi → 7 litere, 6 silabe

căci – căci → 4 litere, 3 sunete

zice – zi-ce → 4 litere, 4 sunete

2. Identifică în text patru cuvinte care conțin diftongi și unul care conține vocale în hiat. Subliniază-le!

mai-a, econoama, numai, copii ; hiat: A-e-gi-di-a

3. Transcrie cinci cuvinte monosilabice din text.

ea, cu, doi, de, el, și

4. Desparte în silabe cuvintele:

făgăduit fă-gă-du-it

tainică tai-ni-că

Scanned with OKEN Scanner

orișicine ori - și - ci - ne

mulțumire mul - țu - mi - re

5. Subliniază semivocalele din cuvintele:
nouă, mea, tainică, avea, economa

II. Transcrie din lista de mai jos cuvintele care conțin triftongi: *străluceau, tigroaică, miopie, florăreasă, lupoaică, inimioară*

III. Alege varianta corect accentuată a cuvintelor de mai jos. Verifică apoi în DOOM 2.
fluid/ fluid
cacao/ cacao
gingaș/ gingaș
fiică/ fiică
furie/ furie

IV. Câte consoane, vocale și semivocale există în cuvintele:
chemare — 4 consoane, 3 vocale, 0 semivocale CCV-CV-CV
ceață CV-CV - 2 consoane, 2 vocale
geană CV-CV - 2 consoane, 2 vocale
ger — CC — 2 consoane
ghe/ghef — CC-CC - 4 consoane

V. Grupează cuvintele de mai jos în funcție de numărul de sunete pe care îl notează grupurile *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*: ciudă, ceas, gingie, geamgiu, ghiocel, ghepard, cheltuială, chimir.

2 sunete	1 sunet

VI. Alege forma corect despărțită în silabe:
su – biect/ su-bi-ect
pleoa – pă/ ple-oa-pă
mau – so – leu/ ma-u-so-leu
i – me – di – at/ i-me-diat
des – pre/ de – spre
si – no – nim/ sin – o – nim
pa – no – ra – mă/ pan-o-ra-mă
ma – nus – cris/ ma – nu – scris

1.2. Noțiuni de vocabular

Primul item poate conține, de asemenea, noțiuni de **vocabular**, prin care se urmărește capacitatea voastră de a valorifica diferite relații semantice pe un text la prima vedere.

De aceea, trebuie să citiți textul de mai multe ori pentru a-l înțelege în profunzime și să țineți cont de contextul în care apar termenii din cerință!

Scanned with OKEN Scanner

Tipuri de itemi posibili	Observații
1. Arată cum s-au format cuvintele selectate din text.	Oferă informații complexe despre mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele indicate!
2. Construieşte două enunțuri în care să ilustrezi omonimia unui cuvânt.	Nu confunda omonimele cu termenii polisemantici!
3. Numeşte câte un sinonim/ antonim/ omonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor indicate.	Atenție la contextul în care apare termenul căruia trebuie să-i găseşti un sinonim/ antonim/ omonim. Respectă forma pe care o ai în text şi oferă-i un corespondent potrivit! De exemplu, un sinonim la singular va fi tot un substantiv la singular.

Amintește-ți!

♦ **Vocabularul** cuprinde totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.

Mijloace de îmbogățire	Definiții şi observații
INTERNE	*Derivarea* – obținerea unor cuvinte noi prin adăugarea unor sufixe şi prefixe la un cuvânt de bază. ***Atenție!*** **Cuvântul de bază** este cel de la care se formează întreaga familie lexicală. **Rădăcina** este grupul de sunete comun tuturor cuvintelor derivate. Nu trebuie confundate *sufixele lexicale* (prin care se formează cuvinte noi) cu cele *gramaticale* (arată modul, timpul verbului)! *Compunerea* – obținerea unor cuvinte noi de la cuvinte deja existente în limbă. Se realizează prin alăturare, contopire şi abreviere. *Conversiunea* – trecerea unui cuvânt de la o parte de vorbire la altă parte de vorbire.
EXTERNE	Împrumuturile din alte limbi Exemplu: fault, etern, detaliu etc.

Familia lexicală cuprinde toate cuvintele formate prin mijloace interne.

Categoriile semantice	Observații şi exemple
♦ **Sinonimele** sunt cuvintele cu formă diferită şi înțeles asemănător, deci pot fi înlocuite unul prin altul într-un context, fără ca mesajul să se schimbe.	Ele pot fi folosite: a) de către scriitori în operele literare, imprimând stilului lor „bogăție, varietate şi pitoresc” (Theodor Hristea); b) în limbajul cotidian de către orice vorbitor. Exemplu: plumburiu – sur-cenuşiu

Scanned with OKEN Scanner

♦ **Antonimele** sunt cuvinte al căror sens este diametral opus.	***Atenție!*** Antonimia se stabilește pentru fiecare dintre sensurile cuvântului polisemantic. Exemplu (după Theodor Hristea): drept - nedrept (om *drept* și om *nedrept*) drept - strâmb (linie *dreaptă* și linie *strâmbă*) drept - stâng (piciorul *drept* și piciorul *stâng*)
♦ **Omonimele** sunt cuvinte identice în planul expresiei și diferite în planul conținutului semantic (Theodor Hristea). Pentru că se pronunță la fel, ele sunt și *omofone*; pentru că se scriu la fel, sunt și *omografe*.	***Atenție!*** În relația de omonimie, pot apărea și părți de vorbire diferite. De exemplu: *sare* – substantiv și *sare* – verb.
♦ **Paronimele** sunt cuvinte aproape identice ca formă și diferite ca sens.	Exemplu: *adagiu* – sentință *adagio* – în tempo lent
♦ **Cuvintele polisemantice** sunt cuvintele care au mai multe sensuri, în funcție de context.	Exemplu: *masă* – obiect de mobilier, mulțime, instrument de măsurat etc.

Exersează!

FIȘA DE LUCRU I

Mijloace de îmbogățire a vocabularului

I. Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele următoare:

O, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor din Cișmigiu!

Parcă e același freamăt adormitor de acum 15-20 de ani, când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineții, pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreți!

Și ce ciudat! Frunzele ruginite sau palide foșnesc parcă mai puternic și mai nostalgic decât cele încă verzi... Poate unde știu că sfârșitul li-e mai aproape...În umbra destrămată de toamnă a parcului, toți copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viața de o clipă a unui efemer vegetal și, ca-ntr-un basm de Walt Disney, se așternu covor moale sub pașii întârziați ai trecătorului plictisit de banalul vieții cotidiene!

Lacul tremură la fel ca și atunci; și la fel își leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioșie la șoaptele îndrăgostiților care și-au plimbat înfiorările pe aici.

(Grigore Băjenaru, *Cișmigiu & Comp*)

Scanned with OKEN Scanner

+CI :||
+CE :||

1. Precizează cum s-au format cuvintele:
înfioară...derivare cu prefixul în și sufixul ă -> de la subt. fioare
același...format prin conversiune din pron demonstrativ în adjectiv pron.
adormitor...derivare cu prefixul a și sufixul -tor de la verbul a dormi
plimbăreți...derivare cu sufixul -reți de la verbul a plimba

2. Identifică în textul citat patru neologisme. Transcrie-le!
efemer, ruginite, nostalgie, retician

3. Identifică valoarea morfologică a cuvintelor de mai jos, apoi construiește câte un enunț în care să aibă altă valoare:

Cuvântul dat	Valoarea din text	Altă valoare
același	adjectiv pronominal	pronume demonstrativ
puternic	substantiv	adjectiv
întârziați	adjectiv	substantiv
efemer	substantiv	adjectiv

4. Construiește câte un enunț în care cuvintele de mai jos să aibă valorile morfologice indicate:
ciudat – substantiv Ciudatul e acolo
– adverb Vântul bate ciudat
toamnă – substantiv Toamna e un anotimp
– adverb Am mers toamna la bunici.
ce – pronume relativ Ce ție nu-ți place altuia nu-i face.
– adjectiv pronominal relativ Ce am nou e

5. Găsește în ultimul alineat patru cuvinte derivate!
deriașie, îndrăgostiților, înfioarăsile, soaptele

II. Precizează care sunt etapele derivării prin care s-au format cuvintele:
împădurire...pădure -> a împăduri -> împădurire
reînființa...ființă -> a înființa -> reînființa
munteancă...munte -> muntean -> munteancă
grădinărit...grădină -> (a) grădinării -> grădinărit

III. Alege forma corectă a cuvintelor compuse:

bine mirositor/ bine-mirositor	a binemerita/ bine-merita
bine-credincios/ binecredincios	a bine voi/ binevoi
a binecuvânta/ a bine-cuvânta	bloc-notes/ blocnotes
binefăcător/ bine-făcător	Calea Lactee/ Calea-Lactee

Nigga

IV. Subliniază în text cuvintele formate prin conversiune, apoi precizează ce sunt în text și din ce parte de vorbire provin:
Oful din sufletul său mă afecta profund.
Copacii înverziți erau plini de culoare și parfum.
Nu-mi pierd timpul cu nimicuri.
În sinea lui era nemulțumit.
Cititul îți dezvoltă imaginația și spiritul critic.

Scanned with OKEN Scanner

1. Precizează cum s-au format cuvintele:
înfioară.....
acelaşi.....
adormitor.....
plimbăreţi.....

2. Identifică în textul citat patru neologisme. Transcrie-le!
.....

3. Identifică valoarea morfologică a cuvintelor de mai jos, apoi construieşte câte un enunţ în care să aibă altă valoare:

Cuvântul dat	Valoarea din text	Altă valoare
acelaşi		
puternic		
întârziaţi		
efemer		

4. Construieşte câte un enunţ în care cuvintele de mai jos să aibă valorile morfologice indicate:
ciudat – substantiv
– adverb
toamnă – substantiv
– adverb
ce – pronume relativ
– adjectiv pronominal relativ

5. Găseşte în ultimul alineat patru cuvinte derivate!
.....

II. Precizează care sunt etapele derivării prin care s-au format cuvintele:
împădurire.....
reînfiinţa.....
munteancă.....
grădinărit.....

III. Alege forma corectă a cuvintelor compuse:
bine mirositor/ bine-mirositor
bine-credincios/ binecredincios
a binecuvânta/ a bine-cuvânta
binefăcător/ bine-făcător
a binemerita/ bine-merita
a bine voi/ binevoi
bloc-notes/ blocnotes
Calea Lactee/ Calea-Lactee

IV. Subliniază în text cuvintele formate prin conversiune, apoi precizează ce sunt în text şi din ce parte de vorbire provin:
Oful din sufletul său mă afecta profund.
Copacii înverziţi erau plini de culoare şi parfum.
Nu-mi pierd timpul cu nimicuri.
În sinea lui era nemulţumit.
Cititul îţi dezvoltă imaginaţia şi spiritul critic.

Scanned with OKEN Scanner

Cuvântul	Valoarea morfologică din text	Partea de vorbire din care provine
oful	substantiv	interjecție
invizibil	adjectiv	vb. la participiu
nimicuri	substantiv	pronume negativ adv.
profundu	~~adv~~ adv	adjectiv
nemulțumit	adjectiv	verb la participiu
cititul	substantiv	vb. la participiu

FIŞA DE LUCRU II

Sinonime, antonime, omonime, paronime, cuvinte polisemantice

I. Citeşte cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele:

Pe marginea dunei, acolo unde forfotesc valurile în veşnic neastâmpăr, pescăruşii iubitori de furtună îşi înalță aripele, rămân neclintiți plutitori între cer şi apă ca şi cum ar fi atârnați de un fir nevăzut, recad şi se fac una cu o creastă de val, în stropi argintii se înalță din nou, se alungă în spațiu, se ajung înfrățindu-şi zborul în rotocoale, cu cenuşiu şi alb pătează văzduhul şi lămuresc cu țipete stridente anunțând îndepărtata primejdie ce călătoreşte pe creste.

(Dimitrie Anghel, *În furtună*)

1. Scrie un sinonim şi un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

Cuvântul	Sinonim	Antonim
forfotesc	agitație, foială	liniște
veşnic	etern, nemuritor	temporar, efemer
neclintiți	nemiscați	agitați, mobil
nevăzut	invizibil	vizibil, văzut

2. Construieşte câte un enunț cu omonimul fiecăruia din cuvintele:
unde...La tehnologică am învățat despre undele radio...
nou...Mi-am cumpărat un tricou nou...

3. Ilustrează în patru enunțuri polisemantismul cuvântului *fir*.
Are pe ~~un~~ tricou un fir de păr
Bunica casea cu fire de ață
Toți ne urmăm firul vieții
Firul de iarbă a fost primul din grădină
Y-am urut telefonistei un fir
Am discutat firul narativ al nuvelei.

II. Completează spațiile punctate cu paronimul potrivit:

a) Elevului ...eminent..... i s-a acordat premiul de excelență.

b) Confruntarea dintre cei doi rivali devenise ...iminentă...

eminent/ iminent
eminentă/ iminentă

Scanned with OKEN Scanner

Cuvântul	Valoarea morfologică din text	Partea de vorbire din care provine

FIŞA DE LUCRU II

Sinonime, antonime, omonime, paronime, cuvinte polisemantice

I. Citeşte cu atenţie textul de mai jos, apoi rezolvă cerinţele:

Pe marginea dunei, acolo unde forfotesc valurile în veşnic neastâmpăr, pescăruşii iubitori de furtună îşi înalţă aripele, rămân neclintiţi plutitori între cer şi apă ca şi cum ar fi atârnaţi de un fir nevăzut, recad şi se fac una cu o creastă de val, în stropi argintii se înalţă din nou, se alungă în spaţiu, se ajung înfrăţindu-şi zborul în rotocoale, cu cenuşiu şi alb pătează văzduhul şi lămuresc cu ţipete stridente anunţând îndepărtata primejdie ce călătoreşte pe creste.

(Dimitrie Anghel, *În furtună*)

1. Scrie un sinonim şi un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

Cuvântul	Sinonim	Antonim
forfotesc		
veşnic		
neclintiţi		
nevăzut		

2. Construieşte câte un enunţ cu omonimul fiecăruia din cuvintele:
unde.....
nou.....

3. Ilustrează în patru enunţuri polisemantismul cuvântului *fir*.
.....
.....
.....
.....

II. Completează spaţiile punctate cu paronimul potrivit:

a) Elevului ..... i s-a acordat premiul de excelenţă.

b) Confruntarea dintre cei doi rivali devenise .....

eminent/ iminent
eminentă/ iminentă

Scanned with OKEN Scanner

c) O operă literară... se adresează sensibilității cititorului. *literală/ literară*

d) Cunoștințele elevului au fost evaluați corect. *evaluate/ evoluate*

III. Alcătuiți enunțuri cu următoarele perechi de paronime:

a preveni – a proveni	atlas – atlaz
alineat – aliniat	albastru – alabastru
astru – austru	oral – orar

IV. Găsește câte un sinonim neologic pentru cuvintele din enunțurile:
Are un scris **citeț** ....clon.....
A avut un atac de **inimă** .....cord.....
Maria a omis un **amănunt** ....detaliu.....
Ea a făcut o **greșeală** .....eroare.....
În cameră era **harababură** ....debandadă.....
Mănâncă cu lăcomie fructele preferate ....papă.....

V. Rescrie enunțurile următoare, înlocuind cuvintele subliniate cu sinonime potrivite:
Ca prin farmec, foile galbene ale arborilor și ale straturilor se-nverziră...
Băiatul nu-și aduce aminte de câinele care era numai piele și os.

VI. Înlocuiți verbul „a bate" cu un sinonim potrivit:
a) Pe Alex l-a bătut un coleg .....a lovit.....
b) Bate cineva la ușă .....Ciocănește.....
c) Bunicul bate covoarele .....Scutură.....
d) În sac, merele s-au bătut .....Stricat.....
e) Bate clopotul la biserică .....Bate?.....
f) Ștefan cel Mare i-a bătut pe turci .....învins / înfrânt.....

VII. Scrieți, în spațiul rezervat, valoarea morfologică a omonimelor subliniate:
Greșeala lor a fost capitală .....adj.....
Pleacă în capitală cu afaceri. .....subst.....
Aș vrea să-ți cer părerea. .....verb.....
Pe cer nu erau nori. .....subst.....
Vulpea e un animal șiret. .....adjectiv.....
Mi s-a dezlegat un șiret. .....substantiv.....

FIȘA DE LUCRU III

Sensul cuvintelor în context

I. Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Se-ntoarce toamna iar, cu aiureli
De vânt pe la ferești,
Tu, suflet plin de griji și de-ndoieli,
Te-nfiorezi de tristele-i povești...

Scanned with OKEN Scanner

c) O operă ..... se adresează sensibilității cititorului. *literală/ literară*

d) Cunoștințele elevului au fost ..... corect. *evaluate/ evoluate*

III. Alcătuiți enunțuri cu următoarele perechi de paronime:

a preveni – a proveni	atlas – atlaz
alineat – aliniat	albastru – alabastru
astru – austru	oral – orar

IV. Găsește câte un sinonim neologic pentru cuvintele din enunțurile:

Are un scris **citeț** .....

A avut un atac de **inimă** .....

Maria a omis un **amănunt** .....

Ea a făcut o **greșeală** .....

În cameră era **harababură** .....

Mănâncă cu lăcomie fructele preferate .....

V. Rescrie enunțurile următoare, înlocuind cuvintele subliniate cu sinonime potrivite:

Ca prin farmec, foile galbene ale arborilor și ale straturilor se-nverziră...

Băiatul nu-și aduce aminte de câinele care era numai piele și os.

VI. Înlocuiți verbul „a bate" cu un sinonim potrivit:

a) Pe Alex l-a bătut un coleg .....

b) Bate cineva la ușă .....

c) Bunicul bate covoarele .....

d) În sac, merele s-au bătut .....

e) Bate clopotul la biserică .....

f) Ștefan cel Mare i-a bătut pe turci .....

VII. Scrieți, în spațiul rezervat, valoarea morfologică a omonimelor subliniate:

Greșeala lor a fost capitală .....

Pleacă în capitală cu afaceri. .....

Aș vrea să-ți cer părerea. .....

Pe cer nu erau nori. .....

Vulpea e un animal șiret. .....

Mi s-a dezlegat un șiret. .....

FIȘA DE LUCRU III

Sensul cuvintelor în context

I. Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Se-ntoarce toamna iar, cu aiureli
De vânt pe la ferești,
Tu, suflet plin de griji și de-ndoieli,
Te-nfiorezi de tristele-i povești...

Scanned with OKEN Scanner

El povesteşte despre moarte foi
Pe care le goneşte ca pe-un roi,
Ca pe-un convoi
De fluturi morţi, şi ţi le aruncă-n geamuri.

El stânge crini, şi roze, şi zambile,
El frânge ramuri,
Şi plânge, şi se tânguieşte zile
Întregi şi nopţi întregi, necontenit.

Acuma stins şi parcă ostenit
Abia suspină,
Ca plânsul violinei în surdină,
Apoi îşi schimbă fără veste tonul.

(Şt. O. Iosif, *Toamnă*)

* *a stânge* vb.– a stinge; (aici) a ofili, a distruge
* *violină* s.f. – vioară

1. Găseşte în text trei cuvinte folosite cu sens figurat. Transcrie-le!
zilele, plânge, tonul, se tânguieşte, ostenit, suspină, tonul

2. Scrie apoi câte un enunţ în care aceste cuvinte să apară cu sens propriu:
El spune numai ziueli
Eu plâng din cauza notei primite
Acesta s-a întors ostenit de la școală.
El cântă cu un ton mai gros

3. Construieşte câte un enunţ în care cuvintele de mai jos să apară cu sens figurat:
toamnă A venit toamna în sufletul meu
fereastră A deschis fereastra cu amintirile de odinioară
ton Poezia are un ton dureros

II. Construieşte câte un enunţ în care cuvintele date să aibă sensuri diferite:
piatră
– sens propriu de bază Am aruncat în baltă cu o piatră
– sens propriu secundar El are o piatră la rinichi
– sens figurat Este tare ca piatra. Are o piatră în inimă
aur
– sens propriu de bază Mama şi-a cumpărat cercei de aur
– sens propriu secundar El are un dinte de aur
– sens figurat Are un suflet de aur
floare
– sens propriu de bază Această floare este albastră
– sens propriu secundar Parfumul ăsta mi-a mirosit ca o floare
– sens figurat Trată ca o floare.

Scanned with OKEN Scanner

El povesteşte despre moarte foi
Pe care le goneşte ca pe-un roi,
Ca pe-un convoi
De fluturi morţi, şi ţi le aruncă-n geamuri.

El stânge crini, şi roze, şi zambile,
El frânge ramuri,
Şi plânge, şi se tânguieşte zile
Întregi şi nopţi întregi, necontenit.

Acuma stins şi parcă ostenit
Abia suspină,
Ca plânsul violinei în surdină,
Apoi îşi schimbă fără veste tonul.

(Şt. O. Iosif, *Toamnă*)

* *a stânge* vb.– a stinge; (aici) a ofili, a distruge
* *violină* s.f. – vioară

1. Găseşte în text trei cuvinte folosite cu sens figurat. Transcrie-le!
.....
.....
.....

2. Scrie apoi câte un enunţ în care aceste cuvinte să apară cu sens propriu:
.....
.....
.....

3. Construieşte câte un enunţ în care cuvintele de mai jos să apară cu sens figurat:
toamnă .....
fereastră .....
ton .....

II. Construieşte câte un enunţ în care cuvintele date să aibă sensuri diferite:
piatră
– sens propriu de bază .....
– sens propriu secundar .....
– sens figurat .....
aur
– sens propriu de bază .....
– sens propriu secundar .....
– sens figurat .....
floare
– sens propriu de bază.....
– sens propriu secundar.....
– sens figurat .....

Scanned with OKEN Scanner

III. Precizează ce sens au cuvintele subliniate:
El şi-a rupt *un picior* ..... sens propriu de bază
El a căzut într-o *gură* de canal ..... sens propriu secundar
Irina a băgat o bomboană *în gură*. ..... sens propriu de bază
„Pe-un picior de plai" ..... sens figurat .....
Maşina s-a lovit *de piciorul* podului. ..... sens propriu secundar
El se teme de gura satului ..... sens figurat .....

IV. Construieşte câte două enunţuri diferite în care cuvintele *floare,* (*a*) *săgeta, ochi* să aibă, pe rând, sens propriu (denotativ) şi sens figurat (conotativ).

floare	*a săgeta*	*ochi*
1. Floare s-a rupt.	1. El săgeta animalul	1. Ochii sunt căprui
2. Ești o floare	2. Cuvântul tău mi-a săgetat inima	2. Este ochiul acului

V. Identifică, din versurile următoare, două cuvinte cu sens denotativ şi două cu sens conotativ. Precizează-le!
Ea sta plictisită şi foarte frumoasă/ părul ei negru este supărat/ mâna ei luminoasă/ demult m-a uitat, –/ demult s-a uitat şi pe sine/ cum atârna pe ceafa scaunului. (Nichita Stănescu, *De dragoste*)
Sens denotativ ..... frumoasă, părul .....
Sens conotativ ..... supărat, luminoasă .....

2. Semnele de ortografie şi de punctuaţie

Al doilea item ce poate apărea în subiectul de examen vizează aplicarea unor cunoştinţe despre folosirea unor mijloace grafice cu ajutorul cărora pot fi redate într-un text pauzele, intonaţia sau întreruperea şirului vorbirii.

Trebuie să ţineţi cont de faptul că unele dintre **semnele de ortografie şi de punctuaţie** au şi rol stilistic (exprimă sau accentuează anumite stări, emoţii, trăiri).

Itemi posibili	**Observaţii**
1. Explică folosirea semnului de punctuaţie sau de ortografie indicat.	Atenţie la contextul în care apare semnul respectiv!

Aminteşte-ţi câteva dintre semnele de ortografie şi de punctuaţie care apar cel mai frecvent în cerinţele de examen!

Scanned with OKEN Scanner

III. Precizează ce sens au cuvintele subliniate:
El şi-a rupt *un picior* .....
El a căzut într-o *gură* de canal .....
Irina a băgat o bomboană *în gură*. .....
„Pe-un picior de plai" .....
Maşina s-a lovit *de piciorul* podului. .....
El se teme de gura satului .....

IV. Construieşte câte două enunţuri diferite în care cuvintele *floare, (a) săgeta, ochi* să aibă, pe rând, sens propriu (denotativ) şi sens figurat (conotativ).

floare	*a săgeta*	*ochi*
1.....	1.....	1.....
.....	.....	.....
2.....	2.....	2.....
.....	.....	.....

V. Identifică, din versurile următoare, două cuvinte cu sens denotativ şi două cu sens conotativ. Precizează-le!
Ea sta plictisită şi foarte frumoasă/ părul ei negru este supărat/ mâna ei luminoasă/ demult m-a uitat, –/ demult s-a uitat şi pe sine/ cum atârna pe ceafa scaunului. (Nichita Stănescu, *De dragoste*)
Sens denotativ .....
Sens conotativ .....

2. Semnele de ortografie şi de punctuaţie

Al doilea item ce poate apărea în subiectul de examen vizează aplicarea unor cunoştinţe despre folosirea unor mijloace grafice cu ajutorul cărora pot fi redate într-un text pauzele, intonaţia sau întreruperea şirului vorbirii.

Trebuie să ţineţi cont de faptul că unele dintre **semnele de ortografie şi de punctuaţie** au şi rol stilistic (exprimă sau accentuează anumite stări, emoţii, trăiri).

Itemi posibili	**Observaţii**
1. Explică folosirea semnului de punctuaţie sau de ortografie indicat.	Atenţie la contextul în care apare semnul respectiv!

Aminteşte-ţi câteva dintre semnele de ortografie şi de punctuaţie care apar cel mai frecvent în cerinţele de examen!

Scanned with OKEN Scanner

Semnele de ortografie

2.1. Apostroful

La nivel grafic, apostroful marchează:	Exemple	La **nivel stilistic**, apostroful contribuie la:	Exemple
1. căderea accidentală a unor sunete	*'Neața!, „Cine oar' să fie omul care te-a îngrozit?"* (Grigore Alexandrescu, *Umbra lui Mircea. La Cozia*)	1. evidențierea felului de a vorbi al unui personaj	*Las' că știu eu că te prefaci! zice Goe.* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)
2. absența cifrei sau cifrelor de început ale anilor calendaristici: anul	*Anii '80, anul '948*	2. păstrarea ritmului și a măsurii prin reducerea numărului de silabe	*O! tu, gerule năprasnic, vin', îndeamnă calul meu/ Să mă poarte ca săgeata unde el știe, și eu!* (Vasile Alecsandri, *Gerul*)
3. grafia unor cuvinte împrumutate din alte limbi neadaptate limbii noastre	*McDonald's*	3. contribuie la impresia de oralitate în textele literare	*Vrei ceva, băiatu'?* (Radu Paraschivescu, *Salvarea*)

2.2. Cratima

A. I. La nivel grafic, cratima **leagă**:	Exemple
1. cuvinte pronunțate împreună: a) permanent b) accidental	a) *dă-l, de-a dreptul, las-o* b) *de-abia* sau *de abia, n-am* sau *nu am etc.*
2. cuvinte compuse	*Roșu-Împărat, Alba-ca-Zăpada, drept-credincios, Piatra-Neamț*
3. componentele unor locuțiuni	*treacă-meargă, tura-vura, hodoronc-tronc*
4. articolul hotărât enclitic de unele cuvinte împrumutate a căror finală prezintă deosebiri între scriere și pronunțare	*Acquis-ul, show-uri,*
5. elementul *-lea, -a* la numeralul ordinal și *-ime* de numeralele cardinale scrise cu cifre romane sau arabe	*a VIII-a, al XXI-lea , 17-imi*
6. cuvinte care se repetă identic sau ușor modificat	*ușor-ușor, singur-singurel, cioc-cioc*

Scanned with OKEN Scanner

7. sufixe şi prefixe de cuvântul de bază	*ex-ministru, pro-Nato, ante-'90*
8. substantive ce denumesc grade de rudenie de adjective pronominale posesive	*maică-mea, cumnatu-său, soacră-sa*
9. anumite secvenţe ce marchează omiterea unor sunete	*d-l, d-na*
10. forme abreviate ale unor cuvinte	*Lt-major, S-V*
11. leagă derivatele cu prefixele *ne-* şi *re-* de la teme care încep cu *îm-, în-*	*ne-ncetat, re-mpărţi*
12. forme verbale inversate	*venit-au*
13. pronumele neaccentuat *l-* de un verb care începe cu vocală	*l-am ascultat*
14. forma scurtă a verbului *a fi* (*-s*) de cuvinte care se termină în vocală	*Câţiva-s atleţi*
II. Cratima **desparte:**	
1. cuvintele în silabe la capăt de rând	*li-te-ra-tu-ră*
2. silabele unui cuvânt redat sacadat	*O-braz-ni-cu-le!*
B. La **nivel stilistic**, cratima marchează:	Exemple
1. tempoul rapid al vorbirii	*De-abia a ajuns şi s-a şi apucat de teme.*
2. menţine ritmul şi măsura versurilor (prin căderea unei vocale, dispariţia unei silabe, eliminarea hiatului, apariţia unui diftong etc.)	*Ne-am aşezat alături şi braţu-i m-a cuprins./ Un luminiş în mine părea că s-ar fi stins.* (Tudor Arghezi, *Toamna*)
3. intensifică anumite sentimente (de bucurie, admiraţie, dispreţ, ură, revoltă etc.)	*No-ta ze-ce pentru acest proiect!* *Pe unde ai umblat, ne-no-ro-ci-tu-le?*

Atenţie!

Cratima este **obligatorie**:	Exemplu
1. când leagă un pronume formă neaccentuată (*mi-, ţi, i-, te-, ne-,v- le-, şi-*) de un verb auxiliar sau de pronumele neaccentuat *o*	*ţi-a zis, mi-a luat, i-o trimite*
2. când pronumele (*mi, ţi, li, ni, vi, i, şi*) neaccentuate sunt urmate de forme pronominale în acuzativ	*Şi-i duce, ni-l dăruieşte*
3. când pronumele neaccentuate *i* şi *o* sunt precedate de verbe la imperativ, optativ sau conjunctiv	*Cântă-i! Laud-o!, ar aduce-o*

Scanned with OKEN Scanner

4. pronumele *i* se află după un substantiv sau o prepoziție de genitiv	*cartea-i, asupra-i, contra-i*
5. în structuri în care apare forma verbală *i*	*nu-i, i-i dor*
6. locuțiuni adverbiale formate cu prepoziția compusă *de-a*	*de-a latul*

Cratima este **facultativă:**	Exemplu
1. când nu este necesar un tempo rapid al vorbirii	*de-ar veni* (tempo rapid pentru ritm și măsură în poezie sau pentru dinamizarea discursului în proză); *de ar veni* (tempo normal)
2. când un cuvânt terminat în vocală este înaintea altuia care începe cu *î-* neaccentuat urmat de consoana *-n*	*grupa-ntreagă* *grupa întreagă*

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Semnele de ortografie

I. Citește cu atenție textele de mai jos, apoi încercuiește varianta pe care o consideri corectă:

a) *„Alo, ce faci? Bă, n-auzi? Copilu', cu tine vorbesc. Ce-ai băgat în buzunar? Hei, vino-ncoa, n-auzi? Săriți, hoțu'!"*

(Radu Paraschivescu, *Salvarea*)

b) Leanca (*cu emoțiune treptată*): *Eu, să trăiți, săru' mâna, domn' judecător, eu sunt o femeie sârmană, Dumnezeu mă știe cum mă chinuiesc pentru o pâine...*(...)
Prevenitul: *Licența o plătește domn' Mitică.*

(I. L. Caragiale, *Justiție*)

c) *Și cum scoboară noaptea, al'dată așteptată,*
Îmi pare veche luna – și steaua ce se-arată,
Ca un părete de-arme, cu care-aș fi vânat.
Și fără glas, cu luna, și noi ne-am ridicat.

(Tudor Arghezi, *Toamna*)

1. În fragmentul a, apostroful marchează căderea accidentală a sunetului *l*, iar stilistic, conferă impresia de viu grai. A/F
2. În fragmentul b, apostroful marchează, în ordine, căderea accidentală a sunetelor *t, ule, ule.* A/F

Scanned with OKEN Scanner

4. pronumele *i* se află după un substantiv sau o prepoziție de genitiv	*cartea-i, asupra-i, contra-i*
5. în structuri în care apare forma verbală *i*	*nu-i, i-i dor*
6. locuțiuni adverbiale formate cu prepoziția compusă *de-a*	*de-a latul*

Cratima este **facultativă:**	Exemplu
1. când nu este necesar un tempo rapid al vorbirii	*de-ar veni* (tempo rapid pentru ritm şi măsură în poezie sau pentru dinamizarea discursului în proză); *de ar veni* (tempo normal)
2. când un cuvânt terminat în vocală este înaintea altuia care începe cu *î-* neaccentuat urmat de consoana *-n*	*grupa-ntreagă* *grupa întreagă*

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Semnele de ortografie

I. Citeşte cu atenție textele de mai jos, apoi încercuieşte varianta pe care o consideri corectă:

a) *„Alo, ce faci? Bă, n-auzi? Copilu', cu tine vorbesc. Ce-ai băgat în buzunar? Hei, vino-ncoa, n-auzi? Săriți, hoțu'!"*

(Radu Paraschivescu, *Salvarea*)

b) Leanca (*cu emoțiune treptată*): *Eu, să trăiți, săru' mâna, domn' judecător, eu sunt o femeie sârmană, Dumnezeu mă ştie cum mă chinuiesc pentru o pâine...*(...)
Prevenitul: *Licența o plăteşte domn' Mitică.*

(I. L. Caragiale, *Justiție*)

c) *Şi cum scoboară noaptea, al'dată aşteptată,*
Îmi pare veche luna – şi steaua ce se-arată,
Ca un părete de-arme, cu care-aş fi vânat.
Şi fără glas, cu luna, şi noi ne-am ridicat.

(Tudor Arghezi, *Toamna*)

1. În fragmentul a, apostroful marchează căderea accidentală a sunetului *l*, iar stilistic, conferă impresia de viu grai. A/F
2. În fragmentul b, apostroful marchează, în ordine, căderea accidentală a sunetelor *t, ule, ule.* A/F

Scanned with OKEN Scanner

3. În fragmentul b, apostroful contribuie la evidențierea felului de a vorbi al personajelor (Leanca și prevenitul), marcând și mediul din care provin acestea, mahalaua. A/F

4. În fragmentul c, apostroful marchează căderea accidentală a sunetelor *tă*, iar stilistic contribuie la păstrarea ritmului și a măsurii prin reducerea cu o silabă. A/F

II. Citește cu atenție textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor formulate:

a) *V-ați stins! și de atunce în cruda-mi rătăcire*
N-am altă mângâiere mai vie pe pământ
Decât să-nalț la tine duioasa mea gândire,
Steluță zâmbitoare dincolo de mormânt! (V. Alecsandri, *Steluța*)

b) *Cine știe ce vrea să zică popă-n Sărăceni! Dar așa-i trebuie părintelui Trandafir! Cine vrea să sară peste groapă, arunce-și mai-nainte desagii peste ea. Părintele Trandafir n-avea însă decât nevastă și doi copii...* (Ioan Slavici, *Popa Tanda*)

1. Prima cratimă (*v-ați*) este obligatorie, deoarece leagă un pronume formă atonată cu .....

2. A doua cratimă (*cruda-mi*) leagă două părți de vorbire.....

3. A treia cratimă (*n-am*) are rolul grafic de a ..... , iar stilistic de a ....păstra ritmul.....

4. A patra cratimă (*să-nalț*) ține locul sunetului .....î....., care a fost elidat din motive ....fonetice.....

5. Completează tabelul de mai jos, explicând rolul folosirii cratimei în structurile de la textul b). Folosește modelul dat!

Cratima	Rol fonetic	Rol morfologic	Rol stilistic
popă-n	Ține locul sunetului *î*, care a fost elidat	Unește două părți de vorbire diferite (substantiv și prepoziție)	Determină un tempo rapid al vorbirii, creând impresia de oralitate (viu grai)
așa-i	ține locul sunetului „î"	unește două părți diferite de vorbire	Determină un tempo rapid al vorbirii
arunce-și	—"—	—"—	—"—
mai-nainte	—"—	—"—	—"—
n-avea	—"—	—"—	—"—

III. Alege formele corecte din structurile de mai jos, ținând cont de sensul lor în context:
E un copil bine-crescut/ bine crescut.
Grâul este bine crescut/ bine-crescut datorită ploilor abundente.

Scanned with OKEN Scanner

3. În fragmentul b, apostroful contribuie la evidențierea felului de a vorbi al personajelor (Leanca și prevenitul), marcând și mediul din care provin acestea, mahalaua. A/F

4. În fragmentul c, apostroful marchează căderea accidentală a sunetelor *tă*, iar stilistic contribuie la păstrarea ritmului și a măsurii prin reducerea cu o silabă. A/F

II. Citește cu atenție textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor formulate:

a) *V-ați stins! și de atunce în cruda-mi rătăcire*
N-am altă mângâiere mai vie pe pământ
Decât să-nalț la tine duioasa mea gândire,
Steluță zâmbitoare dincolo de mormânt! (V. Alecsandri, *Steluța*)

b) *Cine știe ce vrea să zică popă-n Sărăceni! Dar așa-i trebuie părintelui Trandafir! Cine vrea să sară peste groapă, arunce-și mai-nainte desagii peste ea. Părintele Trandafir n-avea însă decât nevastă și doi copii...* (Ioan Slavici, *Popa Tanda*)

1. Prima cratimă (*v-ați*) este obligatorie, deoarece leagă .....
.....

2. A doua cratimă (*cruda-mi*) leagă două părți de vorbire.....

3. A treia cratimă (*n-am*) are rolul grafic de a ..... , iar stilistic de a .....

4. A patra cratimă (*să-nalț*) ține locul sunetului ....., care a fost elidat din motive .....

5. Completează tabelul de mai jos, explicând rolul folosirii cratimei în structurile de la textul b). Folosește modelul dat!

Cratima	Rol fonetic	Rol morfologic	Rol stilistic
popă-n	Ține locul sunetului *î*, care a fost elidat	Unește două părți de vorbire diferite (substantiv și prepoziție)	Determină un tempo rapid al vorbirii, creând impresia de oralitate (viu grai)
așa-i			
arunce-și			
mai-nainte			
n-avea			

III. Alege formele corecte din structurile de mai jos, ținând cont de sensul lor în context:
E un copil bine-crescut/ bine crescut.
Grâul este bine crescut/ bine-crescut datorită ploilor abundente.

Scanned with OKEN Scanner

Este un bine-cunoscut/ bine cunoscut autor de romane polițiste.
Acest roman este bine-cunoscut/ bine cunoscut în toată lumea.
Ajutorul lui a fost bine-venit/ bine venit în acel moment.
Este bine venit/ bine-venit din acel război, nu a avut nicio rană.

IV. Corectează enunțurile de mai jos, adăugând virgula acolo unde lipsește:

a) *Instalatorul blocului o mai cârpește de ici de colo și mai strânge un ban pentru copii.*

b) *În ușă s-a auzit un ciocicioc discret.*

c) *De voie de nevoie a acceptat condițiile soției sale.*

d) *Încet încet și-a strâns bagajul, apoi a plecat.*

V. Explică rolul stilistic al folosirii cratimei în textele de mai jos:

a) *O-braz-ni-cu-le! Cum îndrăznești să vorbești așa?*

b) *Și m-am întors spre casă mai agale,*
c-o oboseală fericită-n pași,
iar dacă mâinile-mi erau la fel de goale,
în schimb aveam în suflet toporași.

(Magda Isanos, *Toporași*)

VI. Identifică formele articulate scrise corect în lista de mai jos! Consultă DOOM 2 pentru a te verifica!

bleul, board-ul, itemuri/ itemi/ iteme, click-ul, show-ul, parti-prisul, cowboy-ul

VII. Corectează textul de mai jos, punând cratima acolo unde este necesară:

a) *— Bine, dar nău plătit, grăi bătrâna nedumerită.*
— Lasă, că mam înțeles eu cu dânșii, răspunse Ghiță, apoi se duse pe ici în colea, ca nimeni să nui vadă fața și ca nu cumva nevasta săl întrebe: „Ce ai, Ghiță?"
(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

b) *Poateam visat ceva rău șiam uitat,*
Poatei doar pentru că
vișinii sau înflorat,
Poatei doar vântul ce limpede sună...

(Nicolae Labiș, *Fior*)

Semnele de punctuație

2.3. Linia de dialog [-]

A. La nivel grafic, linia de dialog semnalează:	Exemple	**B. La nivel stilistic**	Exemple
începutul vorbirii directe	*– Mam' mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)	creează o pauză și o intonație specifică în vorbire.	*– Vine, vine acuma, puișorul mamii! răspunde cucoana.* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)

Scanned with OKEN Scanner

Este un bine-cunoscut/ bine cunoscut autor de romane polițiste.
Acest roman este bine-cunoscut/ bine cunoscut în toată lumea.
Ajutorul lui a fost bine-venit/ bine venit în acel moment.
Este bine venit/ bine-venit din acel război, nu a avut nicio rană.

IV. Corectează enunțurile de mai jos, adăugând virgula acolo unde lipsește:

a) *Instalatorul blocului o mai cârpește de ici de colo și mai strânge un ban pentru copii.*

b) *În ușă s-a auzit un cioc cioc discret.*

c) *De voie de nevoie a acceptat condițiile soției sale.*

d) *Încet încet și-a strâns bagajul, apoi a plecat.*

V. Explică rolul stilistic al folosirii cratimei în textele de mai jos:

a) *O-braz-ni-cu-le! Cum îndrăznești să vorbești așa?*

b) *Și m-am întors spre casă mai agale,*
c-o oboseală fericită-n pași,
iar dacă mâinile-mi erau la fel de goale,
în schimb aveam în suflet toporași.

(Magda Isanos, *Toporași*)

VI. Identifică formele articulate scrise corect în lista de mai jos! Consultă DOOM 2 pentru a te verifica!

bleul, board-ul, itemuri/ itemi/ iteme, click-ul, show-ul, parti-prisul, cowboy-ul

VII. Corectează textul de mai jos, punând cratima acolo unde este necesară:

a) *— Bine, dar nău plătit, grăi bătrâna nedumerită.*
— Lasă, că măm înțeles eu cu dânșii, răspunse Ghiță, apoi se duse pe ici în colea, ca nimeni să nui vadă fața și ca nu cumva nevasta săl întrebe: „Ce ai, Ghiță?" (Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

b) *Poateam visat ceva rău șiam uitat,*
Poatei doar pentru că
vișinii sau înflorat,
Poatei doar vântul ce limpede sună...

(Nicolae Labiș, *Fior*)

Semnele de punctuație

2.3. Linia de dialog [-]

A. La nivel grafic, linia de dialog semnalează:	Exemple	**B. La nivel stilistic**	Exemple
începutul vorbirii directe	*– Mam' mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)	creează o pauză și o intonație specifică în vorbire.	*– Vine, vine acuma, puișorul mamii! răspunde cucoana.* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)

Scanned with OKEN Scanner

2.4. Semnul exclamării [!]

A. La nivel sintactic, semnul exclamării este folosit:	Exemple
1. pentru a marca grafic intonația enunțurilor exclamative sau imperative	*Nimicul zăcea-n agonie* *când singur plutea-ntuneric și dat-a* *un semn Nepătrunsul:* *„Să fie lumină!"* (Lucian Blaga, *Lumina*)
2. în interiorul enunțurilor, după interjecții	*Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat.* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)
3. după vocative exclamative	*– Goe! puișorule! Goe! Goe!* (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)
4. după propoziții incidente pentru a sublinia caracterul exclamativ sau imperativ	*Iar vizitiul – ptiu ferească Sfântul de-așa creștin! – în loc de ochi avea sticle negre, ca orbii...* (Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*)
5. după anumite imprecații, injurii sau invocații	*Cât de frumoasă te-ai gătit,* *Naturo, tu! Ca o virgină* *Cu umblet drag, cu chip iubit!* *Aș vrea să plâng de fericit...* (G. Coșbuc, *Vara*)
B. La nivel stilistic, semnul exclamării este folosit pentru:	Exemple
1. a sugera anumite stări afective: hotărâre, curaj, dezgust, suferință etc.	*– Am zis! spuse ea cu o privirea ce trăda hotărârea.*
2. în locul unei atitudini care să marcheze mimica și gesturile personajului	*– Am reușit primul la facultate!* *– !...*
3. a reda intensitatea unei trăiri	*– Sări, coniță! varsă spirtul! s-aprinde!* (I. L. Caragiale, *Vizită*)
4. a arăta dezaprobare, ironie	*– Hm! Să crezi tu asta!*
5. a accentua o anumită atitudine (indignare, refuz, dezaprobare etc.)	*– Nu! Nu! am spus. Tu chiar nu înțelegi?*

2.5. Semnul întrebării [?]

A. La nivel sintactic, semnul întrebării este folosit pentru a marca:	Exemple
1. intonația unor cuvinte sau grupuri de cuvinte	*JUPÂN DUMITRACHE: Ei! iac-așa m-a fiert fără apă toată seara...* *IPINGESCU: În sfârșit?* (I. L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)

Scanned with OKEN Scanner

2. cuvinte sau grupuri de cuvinte cu funcție de propoziții interogative directe	*„– Nu e nimic pe lume, nu pot face nimic ca să mă poți iubi puțin? E cu adevărat imposibil*[?]" (Camil Petrescu, *Patul lui Procust*)
3. sfârşitul unei propoziții interogative incidente intercalate între părțile unei propoziții enunțiative sau între două propoziții enunțiative şi izolate prin pauze de restul frazei	*A fost impresionată de vorbele şi de purtarea lui – de altfel, cum să nu iubeşti un asemenea om? – încât a acceptat imediat propunerea lui.*
B. La nivel stilistic, semnul întrebării poate sugera:	Exemple
1. interogația retorică	*„Lumina ce-o simt* *năvălindu-mi în piept când te văd,* *oare nu e un strop din lumina* *creată în ziua dintâi,* *din lumina aceea-nsetată adânc de viață*[?]" (Lucian Blaga, *Lumina*)
2. absența unei replici cu caracter interogativ, exteriorizată prin mimică	*– N-ai aflat ce se întâmpla?* – [?]
3. rezervele sau îndoielile vorbitorului față de o afirmație anterioară; se notează între paranteze	*Spunea că talentul* [(?)]*l-a ajutat şi de data asta.*
4. anumite sentimente puternice: revolta, nemulțumirea, furia, neîncrederea, redate în monologul interior etc.	*Ce să-mi fac dacă e în mine ceva mai tare decât voința mea?* (Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)
5. împreună cu semnul exclamării redă sentimente contradictorii	*Să-ți spui ce am aflat acuma la telefon din Bucureşti... E lată rău! Războiul e declarat.* *– Ce?! zic eu îngrozit.* (I. L. Caragiale, *Ultima oră!...*)
6. oscilația între două posibilități, o dilemă interioară	*Pe cine să aleagă oare?*

2.6. Ghilimelele [„..."]

A. Din punct de vedere **grafic**, ghilimelele:	Exemple
1. reproduc întocmai un cuvânt, un grup de cuvinte, o propoziție, o frază sau un paragraf spus sau scris de către cineva	*Plâns de cobe pe la geamuri se opri,* *Şi pe lume plumb de iarnă s-a lăsat;* *„I-auzi corbii! ..."* *mi-am zis singur...şi-am oftat;* *Iar în zarea grea de plumb* *Ninge gri.* (George Bacovia, *Gri*)
2. reproduc în frază titlurile operelor literare, ştiințifice, ale publicațiilor etc.	*Romanul „Ion" a fost publicat în anul 1920.*

Scanned with OKEN Scanner

3. atrag atenția în mod deosebit asupra anumitor cuvinte şi le dau o importanță mai mare	*„Se consumă" e un fel de a spune.*
4. precizează sensul unor cuvinte în lucrările ştiințifice	*Cuvântul „inefabil" desemnează ceva nu poate fi exprimat în cuvinte. (DEX)*
B. Din punct de vedere **stilistic**, ghilimelele:	Exemple
1. exprimă ironia față de cel care foloseşte cuvântul sau grupul de cuvinte reprodus ori când cuvântul este folosit în sens opus	*Valoarea „estetică"a unei asemenea lucrări nu ne impresionează.*
2. redau sensul figurat al unui termen	*„Sfântul Nicolae" i-a motivat pe colegii lui Nică să învețe.*

2.7. Linia de pauză [–]

A. La nivel sintactic, linia de pauză este folosită:	Exemple
1. în interiorul propoziției sau al frazei, pentru a delimita cuvintele, construcțiile incidente	*– Te aştept oricât vrei, citesc ceva – şi brusc, ca şi când ar fi călcat strâmb – sau poate trebuie să vie cineva...* (Camil Petrescu, *Patul lui Procust*)
2. pentru a izola apozițiile explicative	*Prietena mea – Maria Popescu – fusese prima pe lista celor admişi la facultate.*
3. pentru a marca lipsa predicatului sau a verbului copulativ	*El a cumpărat un caiet, iar eu – două.* *Fata – deşteaptă, băiatul – cam prostuț.*
4. înaintea unei comparații căreia îi lipseşte adverbul comparativ	*Dan era înalt – un catarg în toată regula.*
5. după semnul întrebării sau al exclamării, când acestea se pun după un pasaj în vorbire directă şi sunt urmate de intervenția autorului	*– Unde pleci? – întrebă iritat George.*
B. La nivel stilistic, linia de pauză:	Exemple
1. contribuie, prin delimitarea unor fragmente de enunțul întreg, la dinamizarea discursului	*În casă – zgomote, în grădină – zgomote, oare ce-o fi?*
2. impune crearea unei pauze şi a unei intonații specifice	*La orizont – departe – fulgere fără glas zvâc-nesc din când în când/ ca niște lungi picioare de păianjen-smulse/ din trupul care le purta.* (Lucian Blaga, *Vară*)

Scanned with OKEN Scanner

3. în cazul unor precizări suplimentare, contribuie la sporirea semnificațiilor și a trimiterilor.	*Un băietan voinic – barba de-abia-i mijește, și sub căciulă de oaie părul creț și des... și niște ochi blânzi – și mintos tânăr.* (I. L. Caragiale, *Păcat*)
4. marchează o pauză mai mare decât una care apare anterior	*Sunt solitarul pustiilor piețe* *Cu jocuri de umbra ce dau nebunie;* *Pălind în tăcere și-n paralizie, –* *Sunt solitarul pustiilor piețe...* (George Bacovia, *Pălind*)
5. poate sugera o atitudine afectivă a naratorului sau a eului liric	*Privea cu durere totul în jurul ei – ah, de-ar fi fost mama aproape...*

2.8. Punctul [.]

A. La nivel sintactic, punctul este plasat după:	Exemple
1. propoziții independente	*Am văzut un dalmațian pe strada mea*[.]
2. fraze formate din propoziții enunțiative coordonate prin juxtapunere, principale sau subordonate; fraze formate din propoziții enunțiative subordonate	*Îmi aduc aminte ce zarvă a fost, când într-un rând, s-a zvonit că pe Domnu nostru are să-l mute într-o altă comună, peste Siret*[.] (Mihail Sadoveanu, *Domnu Trandafir*)
3. fraze conținând propoziții interogative indirecte	*Am întrebat cine va veni mâine*[.]
4. propoziții formate dintr-un singur cuvânt cu valoare unei propoziții enunțiative, independente	*M.: Nu-mi pasă nimic... dar sunt curios să văz până unde merge mișelia omului... Zici că mi-e amic.* *L.: Bun*[.] *M.: Amic de-aproape?* *L.: Da*[.] (I. L. Caragiale, *Amici*)
5. fraze fragmentate în propoziții principale	*– Unde pleci? – întrebă iritat George*[.]
6. fraze în care apar propoziții interogative directe, propoziții imperative sau exclamative, în relație cu subordonate care le atenuează acest caracter	*Codrule, codruțule,* *Ce mai faci, drăguțule,* *Că de când nu ne-am văzut* *Multă vreme a trecut* *Și de când m-am depărtat,* *Multă lume am îmblat*[.] (Mihai Eminescu, *Revedere*)
B. La nivel stilistic, punctul este plasat pentru:	Exemple
1. a accentua o idee	*I-am spus să aștepte. Să vadă și el ce înseamnă asta. Să se convingă singur*[.]

Scanned with OKEN Scanner

2. a crea un moment meditativ, echivalent al unei tăceri îndelungate	*Se gândea cum să facă. Tare-ar fi vrut să fie mai uşoară calea pe care s-o apuce*[.]
3. a exprima teama, nedumerirea, o gândire fragmentară etc.	*Aşteaptă. Priveşte pe fereastră. I se pare că aude un foşnet în grădină. Ia puşca şi iese afară*[.]

2.9. Punctul şi virgula [;]

A. La nivel sintactic, semnul de punctuație punct şi virgulă delimitează:	Exemple
1. propoziții şi fraze ce conțin diverse observații referitoare la acelaşi obiect etc.	*...ea cu adevărat că ştia a face multe şi mari minunății: alunga nourii cei negri de pe deasupra satului nostru şi abătea grindina în alte părți, înfigând toporul în pământ, afară, dinaintea uşii; închega apa numai cu două picioare de vacă, de se încrucea lumea de mirare; bătea pământul, sau peretele...* (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)
2. anumite subordonate de regentele lor	*Atunci bucuria cocoşului! Să-l fi văzut cum înghițea la buhai, la boi, la vaci şi la viței; pân-a înghițit el toată cireada ş-a făcut un pântec mare, mare cât un munte!* (Ion Creangă, *Punguța cu doi bani*)
3. adverbele de negație şi afirmație de restul enunțului	*CHIRIAC: Să-mi poruncești, fireşte; nu-mi eşti stăpână?... Nu sunt slugă în casa dumitale, cu simbrie?* *VETA (întorcându-se cu fața spre Chiriac): Bine, domnule Chiriac, bine; zi înainte, că n-ai zis destule.* (I. L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)
4. construcțiile incidente	*Na-ți, mă, bani! zise dracul trimis; şi să te cărăbăneşti de aici; că, de nu, e rău de tine!* (Ion Creangă, *Dănilă Prepeleac*)
5. o anumită consecință sau explicație cauzală	*Nu m-au iertat; nu-i iert nici eu.* (Mihail Sadoveanu, *Zodia Cancerului*)
B. La nivel stilistic, semnul punct şi virgulă este plasat:	Exemple
1. pentru a dezambiguiza mesajul	*De frig te-nghemi, şi-o raclă îți pare-odaia toată;/ de prin hogeaguri fumul se-ncercuieşte roată/ şi ciori ca de funingeni aşteapt-un hoit trântit;/ şi gândurile pleacă în stol funinginit,/ ca ciorile ce, negre, dau peste-ntinderi roată.* (B. Fundoianu, *Hiems*)

Scanned with OKEN Scanner

2. pentru a sugera monotonia, repetabilitatea unor acțiuni	*E iarnă, urlă crivăț; în vatră-i foc sărac;/ şi ninge, ninge, ninge; ca-ntr-un sfârşit de veac* (B. Fundoianu, *Hiems*)
3. pentru a rupe ritmul fluent al discursului pentru a atrage atenția asupra unor aspecte	*Ochii nu mai văzuseră aşa ceva, însă nările îi dădeau o bună încredințare; aşa încât urmă pilda boierului şi-a căpitanului Ilie.* (Mihail Sadoveanu, *Zodia Cancerului*)
4. pentru a evidenția anumite stări sufleteşti	*Tăcea, nu se plângea, nu ofta; numai ochii negri, încrucişați, licăreau ca doi ochi de fiară.* (Mihail Sadoveanu, *În concentrare*)
5. pentru a marca pauze interioare mărite	*Căzu pe gânduri; se uita la chipul acela de parcă nu l-ar fi văzut de mult timp...*

2.10. Două puncte [:]

A. La nivel sintactic, două puncte delimitează:	Exemple
1. vorbirea indirectă de cea directă, după un verb dicendi prezent sau subînțeles	*Marius m-a întrebat încet:* *– Unde pleci?*
2. o propoziție independentă care anunță un text citat, un proverb, un principiu etc.	*S-a împlinit vorba ceea: apără-mă de găini, că de câini nu mă tem.*(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)
3. o propoziție independentă care anunță un fapt, o idee	*Iată ce s-a întâmplat: Maria s-a împiedicat de piciorul lui, a căzut şi a spart geamul.*
4. stilul indirect liber (poate fi folosită şi linia de pauză)	*Îşi ceru iertare: exagerase.*
5. o enumerație	*Şi-a cumpărat mai multe haine: pantaloni, o fustă şi două bluze.*
6. o explicație	*A înțeles, în sfârşit, mesajul: trebuia să fi rămas acasă.*
7. un enunț aflat în raport adversativ, conclusiv, cauzal, concesiv cu restul enunțului	*Ai greşit: vei fi pedepsit!*
8. marchează lipsa predicatului	*Fata: o frumusețe, băiatul – mai urâțel.*
B. La nivel stilistic, două puncte evidențiază:	Exemple
1. un fapt, o idee, un punct de vedere	*– De unde răsare soarele?* *– Ştiu: din casa lui de dincolo de nori.*
2. un element necesar comunicării	*Pe bancă, sub castanul din vie, te aşează,/ Străine, ce venit-ai priveliştea s-o vezi —/ Florica e acolo, cu casă, parc, livezi,/ Şi peste drumul mare: zăvoiul. Înserează.* (Ion Pillat, *Străinul*)

Scanned with OKEN Scanner

3. schimbarea registrului afectiv şi a intonaţiei, mai ales lângă o interjecţie	*Dar sturzul se lăsă lângă bucăţica de hârtie, deschise pliscul, apucă, cu lăcomie, cărăbuşul, şi hap! hap! – mai să se înece, îl înghiţi.* (Emil Gârleanu, *Săracuţul!...*)
4. o anumită intonaţie	*Nu e de aur: e de raze.* (Al. Macedonski, *Rondelul cupei de Murano*)

2.11. Punctele de suspensie [...]

A. La nivel sintactic, punctele de suspensie marchează	Exemple
1. întreruperea intenţionată/ neintenţionată a vorbirii	*O iau înapoi fără să ştiu unde merg; mă împiedic de un butoi cu ţiment... O inspiraţiune... – eu ca poet am totdeauna inspiraţiuni! – m-ascunz în butoi!* (I. L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)
2. indică lipsa verbului la mod predicativ, suplinind linia de pauză sau virgula	*mititelul... al dumneavoastră*? (I. L. Caragiale, *D-l Goe...*)
3. marchează omisiunile care nu aparţin autorului, în acest caz recomandându-se folosirea lor între paranteze drepte sau rotunde	*Mi-era teamă să nu mă întrebe de ce plângeam... Dar mi se păru straniu, din punctul lui de vedere, că nu mă întreabă totuşi* [...] *noi eram însă cam la cincizeci de paşi din drum.* (Camil Petrescu, *Patul lui Procust*)
4. vorbirea incoerentă	*Pristanda: (asemenea) Curat caraghioz!... Pardon, să iertaţi, coane Fănică, că întreb: bampir... ce-i aia, bampir?* *Tipătescu: Unul... unul care suge sângele poporului... Eu sug sângele poporului!...* (I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*)
B. La nivel stilistic, punctele de suspensie:	Exemple
1. creează o pauză psihologică	*O privea încordat...Oare să-i spună ce-l măcina de la o vreme?*
2. marchează o stare de indecizie sau de emoţie a vorbitorului	*– Elev Marcu, ai făcut tema pentru azi?* *– Păi, ştiţi...aseară...am..*
3. dă impresia de tăcere, pauză, lipsă, absenţă sau lasă, prin întreruperea enunţului, posibilitatea unei interpretări noi care să aparţină cititorului	*Primăvară...* *O pictură parfumată cu vibrări de violet.* *În vitrine, versuri de un nou poet,* *În oraş, suspină un vals de fanfară.* (G. Bacovia, *Nervi de primăvară*)

Scanned with OKEN Scanner

2.12. Virgula [,]

La nivelul **propoziției**, virgula **delimitează**:	Exemple
1. părți de propoziție de același fel aflate în raport de coordonare, când nu sunt legate prin **și**, **ori** și **sau** (nerepetate)	*Copiii erau veseli, activi, creativi.(subiect multiplu); Băiatul era atent, curios, sfios. (nume predicativ multiplu); munții înalți, maiestuoși, impunători (atribut multiplu); Ninge pe câmpuri, pe uliți, peste case. (complement multiplu)*
2. atributele izolate, apozițiile explicative	*Maria, fata cea mai deșteaptă, a luat premiul întâi.*
3. construcțiile gerunziale și participiale cu sau fără determinări așezate la începutul propoziției	*Terminând primul, a predat lucrarea.*
4. interjecțiile, dacă nu sunt folosite alte semne de punctuație	*Hei, ce faci acolo?*
5. un complement circumstanțial așezat înainte de locul pe care îl ocupă în ordinea normală a complementelor	*În liniște, așa, a plecat Andrei.*
6. complementele circumstanțiale așezate între subiect, însoțit sau nu de determinant și predicat, dar numai când subiectul se află înaintea predicatului	*Trenul, la Galați, pleacă.*
7. cuvintele și construcțiile incidente	*Vino, zise ea, nu vrei să participi la petrecere?*
8. adverbele de afirmație sau de negație când sunt echivalentele unor propoziții	*Nu, eu voi pleca mâine.*
9. adverbul cu valoare conjuncțională **așadar** și locuțiunea conjuncțională **prin urmare**, așezate în interiorul enunțului	*Devenise, așadar, cel mai popular din liceu.*
10. vocativele de restul enunțului	*Ce faci, fată dragă?*

Atenție!

Nu se despart prin virgulă:
- părțile de propoziție de același fel legate prin *și* copulativ, prin *ori* și *sau;*
- subiectul de predicat, dacă nu sunt între ele construcții explicative sau incidente;
- atributele (substantivale, adjectivale, pronominale, verbale, adverbiale etc.) neizolate de termenul lor regent;
- complementele directe, indirecte și de agent așezate imediat după predicat;
- interjecțiile *ia* și *hai* de verbul care le urmează și cu care formează o unitate;
- când sunt urmate de un substantiv sau de un substitut al lui în cazul V cu care formează o unitate, interjecțiile nu se despart prin virgulă de vocativele respective.

Scanned with OKEN Scanner

La nivelul **frazei**, virgula **desparte**:	
A. PROPOZIȚII COORDONATE	Exemple
1. propoziții *coordonate prin juxtapunere*	*Copilul fredona melodia, asculta, își punea apoi căștile pe urechi.*
2. propoziții *coordonate prin joncțiune*: prin conjuncții sau locuțiuni conjuncționale copulative (*nici, nu numai..., ci și etc.*); copulative cu nuanță adversativă (*și*); adversative (*iar, dar, însă, ci, ba, numai că*); disjunctive perechi (*ba..., ba; când..., când; fie..., fie; ori..., ori, sau..., sau*); înainte de o coordonată conclusivă (*deci, așadar*)	*Ori vii cu mine, ori rămâi singur acasă.*
B. PROPOZIȚII SUBORDONATE	Exemple
1. două propoziții subordonate de același fel aflate în raport de coordonare prin juxtapunere prin joncțiune (cu excepția celor coordonate prin *și* copulativ sau prin *sau*)	*Să-mi spui cine ești, cine te-a trimis și încotro te îndrepți.*
2. subiectiva când este reluată printr-un subiect exprimat prin pronume demonstrativ	*Cine învață, acela va ajunge departe.*
3. propozițiile atributive explicative (izolate)	*Un elev, pe care îl apreciez în mod deosebit, a câștigat.*
4. propozițiile completive directe și indirecte așezate înaintea regentei	*Că nu a terminat proiectul la timp, asta îl supăra.*
5. propozițiile circumstanțiale de loc, de timp și de mod așezate înaintea regentei (când nu se insistă asupra lor)	*S-a dus moș Ion și n-a putut face treaba singur; dar când v-ați dus câțiva într-ajutor, treaba s-a făcut cu multă ușurință...*(Ion Creangă, *Moș Ion Roată*)
6. subordonata cauzală, indiferent de locul ei, dacă nu exprimă singură cauza pentru care are loc acțiunea din regentă	*Abia vorbind, reușești să uiți ce a fost, pentru că tot ce ai pus în loc e mai proaspăt în mintea ta.* (Mircea Nedelciu, *Zmeura de câmpie*)
7. propoziția circumstanțială de scop, când se află înainte sau după regenta ei, dacă nu se insistă asupra ei și când are corelativ în regentă	*Ca să reușesc, de aceea învăț.*
8. propoziția circumstanțială concesivă, indiferent de locul pe care-l ocupă	*Deși te-am ajutat mereu, totuși de data asta trebuie să te refuz.*
9. propoziția condițională, dacă nu arată singura condiție pentru înfăptuirea acțiunii din regent și când are corelativ în regentă	*Dacă te întorci cu lecțiile făcute, atunci putem vorbi altfel.*

Scanned with OKEN Scanner

10. propozițiile consecutive şi concesive, cu excepția celor introduse prin *de* şi aflate imediat după termenul regent	*În lumea asta sunt femei* *Cu ochi ce izvorăsc scântei ...* *Dar, oricât ele sunt de sus,* *Ca tine nu-s, ca tine nu-s!* (Mihai Eminescu, *De ce nu-mi vii?*)

Atenție!

Nu se despart prin virgulă:
- propozițiile subiective şi predicative de regentele lor;
- propozițiile atributive determinative (neizolate), absolut necesare în frază;
- propozițiile completive directe şi indirecte aşezate după regentele lor;
- unele propoziții circumstanțiale când se insistă asupra lor

La nivel stilistic, virgula poate îndeplini următoarele roluri:	Exemple
1. conferă un ritm lent discursului	*E minunat, soarele abia a apus, seara coboară armonios, pe pomi, pe flori, pe bazinele cu apă cu reflexe roşcate.* (Anton Holban, *O moarte care nu dovedeşte nimic*)
2. poate sugera precipitarea gradată, creând o anumită tensiune epică	*Bolnavul sare din pat, iese din dormitor şi fără să mai anunțe pe cineva, după cum cere regulamentul, iese pe poartă.* (I. L. Caragiale, *Păcat*)
3. creează impresia de insistență, de acumulare	*Ascultam cu sufletul la buze şi îngurgitam acum cu creierul, cu ochii, cu urechile, cu sufletul, fiecare cuvânt, fiecare silabă, fiecare sunet.* (Gib Mihăescu, *Donna Alba*)
4. reliefează anumite idei, sentimente	*Căci tu înseninezi mereu* *Viața sufletului meu,* *Mai mândră decât orice stea,* *Iubita mea, iubita mea!* (Mihai Eminescu, *De ce nu-mi vii?*)
5. poate crea un contrast între anumite elemente	*Aşa de prăpădit, este totuşi foarte îndrăzneț.* (I. L. Caragiale, *Păcat*)

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Semnele de punctuație

1. Explică, din punct de vedere sintactic şi stilistic, folosirea liniei de dialog în enunțurile de mai jos.
   — *Unde mergem? întreb eu pe cucoana Caliopi.*
   — *La profesorul...*
   — *Nu ştiu unde şade...*

Sintactic = începutul vorbirii direct
Stilistic = creează o pauză şi o intonație specifică în vorbire.

Scanned with OKEN Scanner

10. propozițiile consecutive și concesive, cu excepția celor introduse prin *de* și aflate imediat după termenul regent	*În lumea asta sunt femei* *Cu ochi ce izvorăsc scântei ...* *Dar, oricât ele sunt de sus,* *Ca tine nu-s, ca tine nu-s!* (Mihai Eminescu, *De ce nu-mi vii?*)

Atenție!

Nu se despart prin virgulă:
- propozițiile subiective și predicative de regentele lor;
- propozițiile atributive determinative (neizolate), absolut necesare în frază;
- propozițiile completive directe și indirecte așezate după regentele lor;
- unele propoziții circumstanțiale când se insistă asupra lor

La nivel stilistic, virgula poate îndeplini următoarele roluri:	Exemple
1. conferă un ritm lent discursului	*E minunat, soarele abia a apus, seara coboară armonios, pe pomi, pe flori, pe bazinele cu apă cu reflexe roșcate.* (Anton Holban, *O moarte care nu dovedește nimic*)
2. poate sugera precipitarea gradată, creând o anumită tensiune epică	*Bolnavul sare din pat, iese din dormitor și fără să mai anunțe pe cineva, după cum cere regulamentul, iese pe poartă.* (I. L. Caragiale, *Păcat*)
3. creează impresia de insistență, de acumulare	*Ascultam cu sufletul la buze și îngurgitam acum cu creierul, cu ochii, cu urechile, cu sufletul, fiecare cuvânt, fiecare silabă, fiecare sunet.* (Gib Mihăescu, *Donna Alba*)
4. reliefează anumite idei, sentimente	*Căci tu înseninezi mereu* *Viața sufletului meu,* *Mai mândră decât orice stea,* *Iubita mea, iubita mea!* (Mihai Eminescu, *De ce nu-mi vii?*)
5. poate crea un contrast între anumite elemente	*Așa de prăpădit, este totuși foarte îndrăzneț.* (I. L. Caragiale, *Păcat*)

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Semnele de punctuație

1. Explică, din punct de vedere sintactic și stilistic, folosirea liniei de dialog în enunțurile de mai jos.
   — *Unde mergem? întreb eu pe cucoana Caliopi.*
   — *La profesorul...*
   — *Nu știu unde șade...*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

— Știu eu... ce-ți pasă! La dreapta, birjar!
Și cucoana lovește tare cu umbreluța peste brațul drept al birjarului.
— Mână mai iute! (I. L. Caragiale, *Bacalaureat*)

2. Citește cu atenție textele de mai jos, apoi completează tabelul de mai jos:

a) *– Hei, hei! zise Spânul în sine, tremurând de ciudă: nu te-am știut eu că-mi ești de aceștia, că de mult îți făceam felul!... Dar trăind și nemurind, te-oi sluji eu, măi badeo!... Paloșul ista are să-ți știe de știre... Ei, vedeți, moșule și cinstiți meseni, cum hrănești pe dracul, fără să știi cu cine ai de-a face? Dacă nu-s și eu un puișor de om în felul meu, dar tot m-a tras Harap-Alb pe sfoară!.* (Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

b) *O! glasul amintirii rămâie pururi mut,*
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l-am avut,
Să uit cum dup-o clipă din brațele-mi te-ai smult...
Voi fi bătrân și singur, vei fi murit de mult!
(Mihai Eminescu, *Departe sunt de tine...*)

Semnele exclamării din text	**Rol sintactic**	**Rol stilistic**
Primul (*– Hei, hei!*)	Este folosit după o interjecție	Conferă o intonație specifică textului, accentuând nemulțumirea spânului în acea situație.
Al doilea (*...de mult îți făceam felul!...*)	Este folosit pentru că este o strigare	
Al treilea (*măi badeo!...*)	Este folosit după un substantiv	
Al patrulea (*... dar tot m-a tras Harap-Alb pe sfoară!*)		
Al patrulea (*O!*)	Interjecție	
Al cincilea (*...vei fi murit de mult!*)	O strigare	

3. Scrie enunțuri care să aibă la final semnul exclamării și să exprime:
– mirarea (exclamarea): ...Ce frumos e peisajul!.....
– strigarea: ...Nu plica Marcel! / Vino aici, Mihai!.....
– îndemnul: ...Mănâncă! / Haide.....
– o urare: ...La mulți ani, Marian! / Să fii sănătos.....
– poruncă: ...Ionel Vino la masă.....
– un salut: ...Salut băiatul! / Bună ziua, Mihai!.....
– un sfat: ...Mai bine mergi la școală! / Ajută bătrânii.....

4. Explică folosirea semnului întrebării din enunțurile de mai jos, atât la nivel sintactic, cât și stilistic:
a) *Mai departe, mai departe,*
Mai încet, tot mai încet,

Scanned with OKEN Scanner

— *Știu eu... ce-ți pasă! La dreapta, birjar!*
Și cucoana lovește tare cu umbreluța peste brațul drept al birjarului.
— *Mână mai iute!* (I. L. Caragiale, *Bacalaureat*)

2. Citește cu atenție textele de mai jos, apoi completează tabelul de mai jos:

a) – *Hei, hei! zise Spânul în sine, tremurând de ciudă: nu te-am știut eu că-mi ești de aceștia, că de mult îți făceam felul!... Dar trăind și nemurind, te-oi sluji eu, măi badeo!... Paloșul ista are să-ți știe de știre... Ei, vedeți, moșule și cinstiți meseni, cum hrănești pe dracul, fără să știi cu cine ai de-a face? Dacă nu-s și eu un puișor de om în felul meu, dar tot m-a tras Harap-Alb pe sfoară!.* (Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

b) *O! glasul amintirii rămâie pururi mut,*
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l-am avut,
Să uit cum dup-o clipă din brațele-mi te-ai smult...
Voi fi bătrân și singur, vei fi murit de mult!
(Mihai Eminescu, *Departe sunt de tine...*)

Semnele exclamării din text	**Rol sintactic**	**Rol stilistic**
Primul (– *Hei, hei!*)	Este folosit după o interjecție	Conferă o intonație specifică textului, accentuând nemulțumirea spânului în acea situație.
Al doilea (*...de mult îți făceam felul!...*)		
Al treilea (*măi badeo!...*)		
Al patrulea (*... dar tot m-a tras Harap-Alb pe sfoară!*)		
Al patrulea (*O!*)		
Al cincilea (*...vei fi murit de mult!*)		

3. Scrie enunțuri care să aibă la final semnul exclamării și să exprime:
– mirarea (exclamarea): .....
– strigarea: .....
– îndemnul: .....
– o urare: .....
– poruncă: .....
– un salut: .....
– un sfat: .....

4. Explică folosirea semnului întrebării din enunțurile de mai jos, atât la nivel sintactic, cât și stilistic:
a) *Mai departe, mai departe,*
Mai încet, tot mai încet,

Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?

(Mihai Eminescu, *Peste vârfuri*)

b) — *Ei, stăpâne, cum ți se pare? Gândit-ai vrodată că ai să ajungi: soarele cu picioarele, luna cu mâna și prin nouri să cauți cununa?*

— *Cum să mi se pară, dragul meu tovarăș? Ia, m-ai băgat în toate grozile morții, căci, cuprins de amețeală, nu mai știam unde mă găsesc și cât pe ce erai să mă prăpădești.* (Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

5. Explică folosirea ghilimelelor în situațiile date mai jos:

a) *Ion Luca Caragiale a debutat la revista „Ghimpele", dar afirmarea sa ca scriitor s-a produs cu prezentarea scenică a comediei „O noapte furtunoasă".*

b) *Atenție la scrierea corectă a cuvântului „inexorabil"!*

c) *Comentează proverbul: "Fugi de omul cu două fețe, că unele grăiește și altele gândește."*

d) *Copilul râde:*
„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!"
Tânărul cântă:
„Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea!"
Bătrânul tace:
„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!" (Lucian Blaga, *Trei fețe*)

6. Precizează care este rolul liniei de pauză în enunțurile de mai jos:

a) *Seminaristul este acuma preot – preotul Niță din Dobreni – om așezat și foarte bine văzut de toată obștea.*

De dimineață orașul de reședință al județului e foarte animat – târgul anual. Preotul Niță umblă prin strada mare cum se umblă la târg de colo până colo, ori încotro, fără o țintă hotărâtă... (I. L. Caragiale, *Păcat*)

b) *– Biata de tine! – strigă disperat George.*

c) *Cât a ținut examenul – vreo trei ore – am avut emoții cumplite.*

d) *...osul – la început numai plesnit – s-a crăpat de tot, și puiul a căzut cu o aripă moartă.* (I.A. Brătescu-Voinești, *Puiul*)

e) *Din punctul de vedere al copacilor,/ soarele-i o dungă de căldură,/ oamenii – o emoție copleșitoare...* (Nichita Stănescu, *Laudă omului*)

7. Explică folosirea semnului două puncte în enunțurile de mai jos:

a) *Acțiunea basmului urmărește un tipar narativ specific: parcurgerea drumului maturizării de către erou presupune depășirea unor etape care coincid cu momentele subiectului.*

Scanned with OKEN Scanner

Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?

(Mihai Eminescu, *Peste vârfuri*)

b) — *Ei, stăpâne, cum ți se pare? Gândit-ai vrodată că ai să ajungi: soarele cu picioarele, luna cu mâna și prin nouri să cauți cununa?*

— *Cum să mi se pară, dragul meu tovarăș? Ia, m-ai băgat în toate grozile morții, căci, cuprins de amețeală, nu mai știam unde mă găsesc și cât pe ce erai să mă prăpădești.* (Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

5. Explică folosirea ghilimelelor în situațiile date mai jos:

a) *Ion Luca Caragiale a debutat la revista „Ghimpele", dar afirmarea sa ca scriitor s-a produs cu prezentarea scenică a comediei „O noapte furtunoasă".*

b) *Atenție la scrierea corectă a cuvântului „inexorabil"!*

c) *Comentează proverbul: "Fugi de omul cu două fețe, că unele grăiește și altele gândește."*

d) *Copilul râde:*
„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!"
Tânărul cântă:
„Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea!"
Bătrânul tace:
„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!" (Lucian Blaga, *Trei fețe*)

6. Precizează care este rolul liniei de pauză în enunțurile de mai jos:

a) *Seminaristul este acuma preot – preotul Niță din Dobreni – om așezat și foarte bine văzut de toată obștea. —*

De dimineață orașul de reședință al județului e foarte animat – târgul anual. Preotul Niță umblă prin strada mare cum se umblă la târg de colo până colo, ori încotro, fără o țintă hotărâtă... (I. L. Caragiale, *Păcat*)

b) *– Biata de tine! – strigă disperat George.*

c) *Cât a ținut examenul – vreo trei ore – am avut emoții cumplite.*

d) *...osul – la început numai plesnit – s-a crăpat de tot, și puiul a căzut cu o aripă moartă.* (I.A. Brătescu-Voinești, *Puiul*)

e) *Din punctul de vedere al copacilor,/ soarele-i o dungă de căldură,/ oamenii – o emoție copleșitoare...* (Nichita Stănescu, *Laudă omului*)

7. Explică folosirea semnului două puncte în enunțurile de mai jos:

a) *Acțiunea basmului urmărește un tipar narativ specific: parcurgerea drumului maturizării de către erou presupune depășirea unor etape care coincid cu momentele subiectului.*

Scanned with OKEN Scanner

b) *Vasile Boțoghină se uită la femeie lung și după câteva clipe șopti:*
– Cum nu ți-am spus de pământ! Nu ți-am spus că-mi trebuiesc douăzeci de mii de lei? (Marin Preda, *Morometii*) — Vb. directă

c) *Dinu m-a ajuns din urmă și m-a strigat: doctore!*
(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

d) *– Ionescu Corneliu, Ionescu Stelian, Mălureanu Marcu... Un băiat îl înghiontește:*
– Ieși, Marcule, că te-a strigat. – început Vb. directă
(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

8. • În enunțul *Ce mai faci, bunică dragă?* virgula este folosită pentru că:
a) izolează o structură incidentă;
b) izolează o structură în vocativ de restul enunțului;
c) marchează schimbarea topicii.
• În enunțul – *Vino mai repede, spuse ea încet, că începe ploaia!*, virgulele izolează:
a) un verb la imperativ;
b) o structură incidentă de restul enunțului;
c) o structură în vocativ.

9. Scrie DA în dreptul fiecărui enunț, dacă ești de acord cu afirmația pe care o conține, sau scrie NU, dacă nu ești de acord:
a) Virgula izolează construcțiile gerunziale aflate la începutul frazei ..... NU
b) Virgula nu desparte părți de propoziție de același fel ..... NU
c) Virgula poate marca elipsa unui verb predicativ, copulativ sau auxiliar, ca și cratima ..... DA
d) Virgula nu izolează construcțiile incidente de restul enunțului ..... NU
e) Se folosește virgula înaintea conjuncției „iar", când are valoare copulativă ..... NU

10. Notează ce rol îndeplinește virgula, semn de punctuație, în enunțurile de mai jos:

Enunțul dat	Rolul virgulei în enunț
Ei, ce mai zici acum?	de a despărți o interjecție
Legănată de adierea vântului, barca se desprinsese și plutea lin.	inversarea topicii.
Eu îi explicam ceva, dar el nu înțelegea în ruptul capului.	două prep aflate
Dan, cel mai talentat din clasă la matematică, s-a calificat la olimpiadă.	apozitie
– Ascultă, măi fetițo, de ce nu ești cuminte?	NU în vocativ

Scanned with OKEN Scanner

b) *Vasile Boţoghină se uită la femeie lung şi după câteva clipe şopti:*
– Cum nu ţi-am spus de pământ! Nu ţi-am spus că-mi trebuiesc douăzeci de mii de lei? (Marin Preda, *Moromeţii*)

c) *Dinu m-a ajuns din urmă şi m-a strigat: doctore!*
(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

d) *– Ionescu Corneliu, Ionescu Stelian, Mălureanu Marcu... Un băiat îl înghionteşte:*
– Ieşi, Marcule, că te-a strigat.
(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

8. • În enunţul *Ce mai faci, bunică dragă?* virgula este folosită pentru că:
a) izolează o structură incidentă;
b) izolează o structură în vocativ de restul enunţului;
c) marchează schimbarea topicii.
• În enunţul – *Vino mai repede, spuse ea încet, că începe ploaia!*, virgulele izolează:
a) un verb la imperativ;
b) o structură incidentă de restul enunţului;
c) o structură în vocativ.

9. Scrie DA în dreptul fiecărui enunţ, dacă eşti de acord cu afirmaţia pe care o conţine, sau scrie NU, dacă nu eşti de acord:
a) Virgula izolează construcţiile gerunziale aflate la începutul frazei .....
b) Virgula nu desparte părţi de propoziţie de acelaşi fel .....
c) Virgula poate marca elipsa unui verb predicativ, copulativ sau auxiliar, ca şi cratima .....
d) Virgula nu izolează construcţiile incidente de restul enunţului .....
e) Se foloseşte virgula înaintea conjuncţiei „iar", când are valoare copulativă .....

10. Notează ce rol îndeplineşte virgula, semn de punctuaţie, în enunţurile de mai jos:

Enunţul dat	Rolul virgulei în enunţ
Ei, ce mai zici acum?	
Legănată de adierea vântului, barca se desprinsese şi plutea lin.	
Eu îi explicam ceva, dar el nu înţelegea în ruptul capului.	
Dan, cel mai talentat din clasă la matematică, s-a calificat la olimpiadă.	
– Ascultă, măi fetiţo, de ce nu eşti cuminte?	

Scanned with OKEN Scanner

Şi-a cumpărat pixuri, caiete, creioane şi un bloc de desen.	delimitează părţi de vorbire de acelaşi fel (enumerat)
A repetat atât de mult, încât a uitat tot.	subordonată consecutivă.
Eu am pictat un castel, iar Maria, un peisaj de munte.	
Ajungând primul, a ocupat locuri pentru toţi colegii.	

11. Alcătuieşte câte un enunţ în care virgula, semn de punctuaţie, să aibă rolurile indicate în tabelul:

Rolul virgulei	Ilustrare prin enunţ
delimitează două părţi de propoziţie de acelaşi fel	Băieţi erau fericiţi, atenţi, curioşi.
izolează o construcţie gerunzială aflată la începutul enunţului	Mâncând pizza, a dat pe jos sosul
izolează un adverb ce are valoarea unei propoziţii	
izolează o structură care este plasată între subiect şi predicat	Maria, uitucă fiind, a mâncat bomboana lui Georg.
izolează o apoziţie	Ghiţă, ciobanul pricopit, a mâncat
izolează o construcţie incidentă	Hai, zise ea, nu ieşim afară?
marchează elipsa unui verb predicativ	Eu citesc un roman, tu ce nuvelă
delimitează două propoziţii de acelaşi fel	
desparte o structură în vocativ de restul enunţului	Marcel, ţi-ai făcut tema?

12. Scrie în spaţiile punctate ce sentimente redau semnele de punctuaţie din enunţurile următoare!

a) – *Nu se poate, domnule director! v-aţi înşelat!* ...uimire/revoltă!

(I. L. Caragiale, *Triumful talentului*)

b) – *Nu este adevărat! – Vino, băiatule!*...enervarea.....

c) *Nu ştiu ce să spun... cred că are dreptate... poate că..., dar, totuşi...*
.....nesiguranţă.....

d) *E vorba de o problemă mult mai mare, să nu-şi piardă oamenii credinţa în...*
– În ce mama dracului? a urlat Costică. (D.R. Popescu) ...enervare.....

Scanned with OKEN Scanner

Şi-a cumpărat pixuri, caiete, creioane şi un bloc de desen.	
A repetat atât de mult, încât a uitat tot.	
Eu am pictat un castel, iar Maria, un peisaj de munte.	
Ajungând primul, a ocupat locuri pentru toţi colegii.	

11. Alcătuieşte câte un enunţ în care virgula, semn de punctuaţie, să aibă rolurile indicate în tabelul:

Rolul virgulei	Ilustrare prin enunţ
delimitează două părţi de propoziţie de acelaşi fel	
izolează o construcţie gerunzială aflată la începutul enunţului	
izolează un adverb ce are valoarea unei propoziţii	
izolează o structură care este plasată între subiect şi predicat	
izolează o apoziţie	
izolează o construcţie incidentă	
marchează elipsa unui verb predicativ	
delimitează două propoziţii de acelaşi fel	
desparte o structură în vocativ de restul enunţului	

12. Scrie în spaţiile punctate ce sentimente redau semnele de punctuaţie din enunţurile următoare!

a) – *Nu se poate, domnule director! v-aţi înşelat*! .....

(I. L. Caragiale, *Triumful talentului*)

b) – *Nu este adevărat! – Vino, băiatule!*.....

c) *Nu ştiu ce să spun... cred că are dreptate... poate că..., dar, totuşi...*

.....

d) *E vorba de o problemă mult mai mare, să nu-şi piardă oamenii credinţa în...*
– În ce mama dracului? a urlat Costică. (D.R. Popescu) .....

Scanned with OKEN Scanner

3. Procedee de expresivitate: figurile de stil şi imaginile artistice

Al patrulea **item** vizează identificarea unor **procedee de expresivitate** ce pot apărea atât într-un text liric, cât şi epic. Dragi elevi, trebuie să cunoaşteţi foarte bine specificitatea acestor procedee pentru a le găsi uşor!

Itemi posibili	Observaţii
1. Identifică o figură de stil indicată/ un tip de imagine artistică în text.	Trebuie să citiţi cu atenţie textul şi să transcrieţi integral, marcând prin ghilimele, secvenţa care conţine figura sau imaginea cerută.

Aminteşte-ţi!

Imaginea artistică este forma estetică prin care autorul îşi exprimă trăirile şi emoţiile. Se adresează unuia dintre simţuri şi, de aceea, există mai multe categorii: vizuale, auditive, olfactive, tactile, dinamice, statice, gustative. Formal, se realizează prin figuri de stil.

Figurile de stil

Aliteraţia [fr. *allitération*, „repetarea aceleiaşi litere"] – figură de sunet care constă în repetarea consoanelor, de obicei, din rădăcina cuvintelor, pentru obţinerea unei efect auditiv, eufonic.	***Atenţie!*** Ea contribuie la realizarea muzicalităţii Ex. *Prin vârfuri vântul viu vuia* (G. Coşbuc, *Nunta Zamfirei*)
Antiteza [lat. lit. *antithesis*] – figură de stil ce constă în asocierea într-un enunţ a unor semnificaţii opuse pentru a scoate în evidenţă caracteristicile lor.	Se poate realiza între doi termeni, dar şi între două personaje, idei. Ex. *Vreme trece, vreme vine...* (Mihai Eminescu, *Glossă*)
Asonanţa [*fr. assonance*] – repetiţia vocalei accentuate în două sau mai multe cuvinte plasate în succesiune.	*Cu ceaţă groasă oblojind copacii/ Coboară jos cerul ca o prelată* (Marin Sorescu – *Sonet*)
Comparaţia [lat. *comparatio,* „asemănare, stabilire"] – figură de stil prin intermediul căreia un termen numit comparat este apropiat de alt termen numit comparant prin intermediul unui adverb ce semnifică asemănarea lor (ca, precum, cum).	***Atenţie!*** Transcrie ambii termeni ai comparaţiei! Ex. *Ochii negri mi-au fost dragi,/ Că-s frumoşi ca şi doi fragi.* (Folclor – Poezia lirică)
Personificarea este figura de stil prin care lucrurilor, obiectelor li se atribuie însuşiri umane.	*Îmi cade cerul în genunchi* (Marin Sorescu, *Lumina dată*)
Alegoria (fr.*allégorie* – „desfăşurare a închipuirii") este un procedeu literar constând	*Într-o grădină,/ Lângă-o tulpină,/ Zării o floare ca o lumină./ S-o tai, se strică;/ S-*

Scanned with OKEN Scanner

în exprimarea unei idei abstracte prin mijloace concrete; altfel spus, este o amplă metaforă ce permite un transfer din planul abstract/ profund al înțelesurilor, într-un plan de suprafață, figurativ.	*o las, mi-e frică;/ Că vine altul şi mi-o ridică.* (Ienăchiță Văcărescu)
Epitetul (gr. *epitheton*, „cuvânt adăugat") – figură de stil prin care se atribuie însuşiri neobişnuite unui obiect, fenomen sau unei acțiuni.	***Atenție***! Nu orice adjectiv este şi epitet, doar cel care este expresiv. *iubite înger scump* (Mihai Eminescu, *Din valurile vremii...*)
Interogația retorică [lat. *interogatio*, „întrebare"] – figură de stil realizată sub forma unei/ unor întrebări de la care nu se aşteaptă un răspuns, dar prin intermediul căreia/ cărora se transmit o idee, o supoziție, o atitudine.	*Unde eşti, copilărie,/ cu pădurea ta cu tot?* (Mihai Eminescu, *O, rămâi*)
Hiperbola (fr. *hyperbole*) – figură de stil ce constă în exagerarea, prin amplificare sau diminuare, a unei trăsături/ obiect.	*Vodă-i un munte* (G. Coşbuc, *Paşa Hassan*)
Metafora [gr. *metaphora*, „transport, transfer"] – figură de stil care constă în denumirea unui obiect, lucru, printr-un altul, pe baza unei analogii. Este, de fapt, o comparație din care lipseşte elementul de legătură (ca, precum, asemenea etc.).	*Cartea mea-i, fiule, o treaptă* (T. Arghezi, *Testament*)
Inversiunea [fr. *inversion*, lat. *inversio*] – figură de stil care constă în schimbarea topicii obişnuite a enunțului pentru a accentua un anumit cuvânt, o idee, o însuşire.	*Dulcele, ce începu/ cântecul l-auzi şi tu?* (Lucian Blaga, *Ceas de vară*)
Repetiția [fr. *repétion*, lat. *repetitio*] – figură de stil care constă în repetarea unei structuri pentru a accentua o impresie.	*Tremur, tremur,/ tremur.../ Orice ironie/ Vă rămâne vouă* (George Bacovia, *Rar*)

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

I. Citeşte cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde cerințelor:

Vii să-mi baţi iar la fereastră
Tânăr soare auriu,
Şi zăpada de pe coastă
Fuge ca argintul-viu.

Scanned with OKEN Scanner

Saltă gureşe şuvoaie
Spumegate şi zglobii,
Cântă cinteze-n zăvoaie
Şi-n văzduhuri ciocârlii!

Ca zăpada care piere
După veacul iernei greu,
Piei şi tu de-acum, durere,
Iarna sufletului meu!

(Şt. O. Iosif, *Cântec de primăvară)*

1. Identifică în prima strofă:
o personificare „Vii să-mi baţi iar la fereastră..."
un epitet soare auriu
o comparaţie „Şi zăpada de pe coastă fuge ca argintul viu"

2. Găseşte în ultimele două strofe trei figuri de stil diferite şi precizează ce tipuri de imagini artistice creează:

Figura de stil	Imaginea artistică
1 saltă gureşe şuvoaie	1 vizuală / 2 auditiva
durere ca zăpada	vizuală
veacul iernii greu	vizuală

3. Ce sentimente ale eului liric sunt redate prin secvenţa: *Piei şi tu de-acum, durere,/ Iarna sufletului meu!*
Eul liric reda sentimente de durere, tristeţe, melancolie

II. Citeşte fragmentul citat şi rezolvă cerinţele:

Ea bogată, eu sărac; ea curtenită, eu izgonit şi dispreţuit; ea slabă, mică şi palidă, eu voinic, mare şi rumen; ea slujită de o familie întreagă de slugi, eu slugărnicind tocmai când viaţa are mai mult amor propriu şi mai curat entuziasm; ea ignorantă ca un copil ce abia se înalţă clătinându-se pe picioare, eu obosit de-atâtea tomuri, de-atâtea experienţe, de-atâta ştiinţă de carte şi de meditaţii, cât abia poţi înghesui într-o bibliotecă; ea trăind o viaţă de vise, eu reducând lumea la o maşină care se mişcă şi se cumpăneşte pe picioare şi porneşte în tăria unei mişcări iniţiale care nu se stinge decât atunci când oasele se usucă, muşchii seacă, nervii se apătează şi arterele se îngroaşă. Astfel ne întâlnirăm pe aceeaşi cale.

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, *Linişte*)

1. Identifică figura de stil care stă la baza fragmentului şi transcrie trei exemple prin care se realizează aceasta:
Figura de stil care stă la baza fragmentului este antiteza: „Ea bogată, eu sărac

Saltă gureşe şuvoaie
Spumegate şi zglobii,
Cântă cinteze-n zăvoaie
Şi-n văzduhuri ciocârlii!

Ca zăpada care piere
După veacul iernei greu,
Piei şi tu de-acum, durere,
Iarna sufletului meu!

(Şt. O. Iosif, *Cântec de primăvară)*

1. Identifică în prima strofă:
o personificare .....
un epitet .....
o comparaţie .....

2. Găseşte în ultimele două strofe trei figuri de stil diferite şi precizează ce tipuri de imagini artistice creează:

Figura de stil	Imaginea artistică

3. Ce sentimente ale eului liric sunt redate prin secvenţa: *Piei şi tu de-acum, durere,/ Iarna sufletului meu!*
.....
.....

II. Citeşte fragmentul citat şi rezolvă cerinţele:

Ea bogată, eu sărac; ea curtenită, eu izgonit şi disprețuit; ea slabă, mică şi palidă, eu voinic, mare şi rumen; ea slujită de o familie întreagă de slugi, eu slugărnicind tocmai când viaţa are mai mult amor propriu şi mai curat entuziasm; ea ignorantă ca un copil ce abia se înalţă clătinându-se pe picioare, eu obosit de-atâtea tomuri, de-atâtea experienţe, de-atâta ştiinţă de carte şi de meditaţii, cât abia poţi înghesui într-o bibliotecă; ea trăind o viaţă de vise, eu reducând lumea la o maşină care se mişcă şi se cumpăneşte pe picioare şi porneşte în tăria unei mişcări iniţiale care nu se stinge decât atunci când oasele se usucă, muşchii seacă, nervii se apătează şi arterele se îngroaşă. Astfel ne întâlnirăm pe aceeaşi cale.

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, *Linişte*)

1. Identifică figura de stil care stă la baza fragmentului şi transcrie trei exemple prin care se realizează aceasta:
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizează ce figură de stil se află în secvența citată mai jos: *eu obosit de-atâtea tomuri, de-atâtea experiențe, de-atâta știință de carte și de meditații.*

Figura de stil care se află în această secvență este enumerația.

3. Găsește o comparație în text și comenteaz-o pe scurt.

.....

.....

.....

.....

III. Precizează ce figuri de stil apar mai jos și care este efectul lor stilistic:

Secvența dată	Figuri de stil și rolul lor stilistic
Cuvintele se revărsau ca o vâltoare de scântei gata să aprindă tot ce întâlnește în cale. (Liviu Rebreanu, *Răscoala*).	personificare obiectelor li se atribuie însușirea
Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*).	comparație, asemănarea dintre termeni
Priveam fără de țintă-n sus *Într-o sălbatică splendoare.* (George Coșbuc, *Vara*)	epitet, însușirile deosebite unui obiect
Văd poeți ce-au scris o limbă ca un fagure de miere (Mihai Eminescu).	comparație, asemănare
Argint e pe ape și aur în aer (Mihai Eminescu)	metforă
Noapte tristă, noapte mută, noapte moartă, cer opac (Alexandru Macedonski, *În arcane de pădure*)	personificare, atribuire unei însușiri umane

4. Genurile literare – elemente de construcție a discursului literar

Dragi elevi, **itemul patru** poate viza cunoașterea unor elemente ale discursului textului literar și, de aceea, asimilarea particularităților acestuia este foarte importantă.

Tipuri de itemi posibili	Observații
1. Notează două secvențe care ilustrează dimensiunea spațială/ temporală.	Transcrie cu atenție secvențele cerute și nu le confunda între ele! Poți alege structuri care conțin substantive (*dimineață, grădină*), adverbe (*azi, aici*), locuțiuni adverbiale (*cu noaptea-n cap, în față*) etc.
2. Ilustrează, pe baza textului, apartenența acestuia la un gen literar/ specie literară.	Repetă trăsăturile genurilor și speciilor literare! Nu uita! Eul liric este vocea autorului în poezie, iar naratorul apare în textul epic!

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizează ce figură de stil se află în secvența citată mai jos: *eu obosit de-atâtea tomuri, de-atâtea experiențe, de-atâta știință de carte și de meditații.*

.....

.....

3. Găsește o comparație în text și comenteaz-o pe scurt.

.....

.....

.....

.....

III. Precizează ce figuri de stil apar mai jos și care este efectul lor stilistic:

Secvența dată	Figuri de stil și rolul lor stilistic
Cuvintele se revărsau ca o vâltoare de scântei gata să aprindă tot ce întâlnește în cale. (Liviu Rebreanu, *Răscoala*).	
Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*).	
Priveam fără de țintă-n sus *Într-o sălbatică splendoare.* (George Coșbuc, *Vara*)	
Văd poeți ce-au scris o limbă ca un fagure de miere (Mihai Eminescu).	
Argint e pe ape și aur în aer (Mihai Eminescu)	
Noapte tristă, noapte mută, noapte moartă, cer opac (Alexandru Macedonski, *În arcane de pădure*)	

4. Genurile literare – elemente de construcție a discursului literar

Dragi elevi, **itemul patru** poate viza cunoașterea unor elemente ale discursului textului literar și, de aceea, asimilarea particularităților acestuia este foarte importantă.

Tipuri de itemi posibili	Observații
1. Notează două secvențe care ilustrează dimensiunea spațială/ temporală.	Transcrie cu atenție secvențele cerute și nu le confunda între ele! Poți alege structuri care conțin substantive (*dimineață, grădină*), adverbe (*azi, aici*), locuțiuni adverbiale (*cu noaptea-n cap, în față*) etc.
2. Ilustrează, pe baza textului, apartenența acestuia la un gen literar/ specie literară.	Repetă trăsăturile genurilor și speciilor literare! Nu uita! Eul liric este vocea autorului în poezie, iar naratorul apare în textul epic!

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie o secvență care ilustrează o modalitate de caracterizare a personajului.	***Amintește-ți!*** a) Modalități directe: de către narator, de alte personaje, autocaracterizarea b) Modalități indirecte: prin gesturi, fapte, atitudini, mediul în care se află sau din care provine, gânduri, limbaj, nume, relațiile cu alte personaje
4. Scrie un mod de expunere ce apare în text.	Repetă modurile de expunere și fii atent la identificarea lor!
5. Transcrie două secvențe care ilustrează două trăsături ale unui personaj.	Poți avea în vedere atât trăsături fizice, cât și morale.
6. Precizează tipul de rimă/ ritm/ măsură în poezia citată.	**Rima** – reprezintă potrivirea armonioasă din punct de vedere acustic a silabelor de la sfârșitul unor versuri: **împerecheată** – aabb; **îmbrățișată** – abba; **încrucișată** – abab; **monorima** – aaaa. **Ritmul** – reprezintă succesiunea regulată a unor silabe accentuate și neaccentuate. a) **trohaic** – alcătuit din două silabe, din care prima este accentuată, iar a doua neaccentuată. b) **iambic** – alcătuit din două silabe, din care prima este neaccentuată, iar a doua accentuată. **Măsura** – reprezintă numărul silabelor dintr-un vers.

Amintește-ți!

Elemente specifice	**GENUL EPIC**	**GENUL LIRIC**	**GENUL DRAMATIC**
1. Felul în care autorul își exprimă sentimentele, ideile și trăirile	În mod indirect, prin acțiuni și personaje	În mod direct	În mod indirect, prin acțiuni și personaje.
2. Forma textului	De obicei în proză, dar poate fi și în versuri	În versuri	De obicei în proză, dar poate fi și în versuri.
3. Structura	În părți, capitole	În strofe	În acte, scene, tablouri Așezarea în pagină e specifică: la începutul operei se află lista cu personaje și rolul lor în cadrul piesei, iar înaintea fiecărei replici este precizat numele personajului care o rostește.

Scanned with OKEN Scanner

4. Instanțele comunicării	a) naratorul – prezintă faptele b) personajele-participă la acțiune	Eul liric în diverse ipostaze: îndrăgostitul, creatorul, contemplatorul etc.	Autorul (apare in indicațiile scenice) şi personajele
5. Elemente de construcție a discursului literar	Acțiunea reprezintă o succesiune de întâmplări ce creează un fir narativ, caracterizat prin unitate compoziţională. Aceasta respectă momentele subiectului: expoziţiunea, intriga, desfăşurarea acţiunii, punctul culminant, deznodământul	Textul este construit pe baza unor secvențe lirice, planuri, tablouri	Opera dramatica respectă regula celor trei unități : limitare în timp, spațiu şi acțiune. Indicațiile scenice sau didascaliile sunt aşezate între paranteze şi fac precizări despre decor, relațiile dintre personaje, starea lor interioară etc. Conflictul dramatic constă în confruntarea a două personaje, idei, situații.
6. Moduri de expunere	Narațiunea, dialogul, descrierea, monologul interior	Monologul liric, descrierea, monologul adresat	Dialogul dramatic este predominant, personajele comunicând prin replici. Acesta poate alterna cu narațiunea, descrierea şi monologul.
7. Coordonate spațio-temporale	Reprezintă timpul şi spațiul acțiunii: a) timpul poate fi un singur moment sau o perioadă mai mare, real sau imaginar; b) spațiul poate fi structurat pe mai multe planuri: real, imaginar, terestru, cosmic etc.	Sunt subiective, reprezentând felul în care percepe autorul realitatea	Fiind destinată reprezentării scenice, timpul şi spațiul sunt limitate.
8. Expresivitatea	Se manifestă la mai multe niveluri: fonetic, morfologic, lexical, semantic, stilistic	Este mai accentuată decât în textul epic. Se manifestă la aceleaşi niveluri.	Se manifestă la mai multe niveluri: fonetic, morfologic, lexical, semantic, stilistic. Pot apărea ironia, comicul, satira, mai ales în comedii.
9. Muzicalitatea	Este generată de anumite repetiții, aliterații, asonanțe, gerunzii etc.	Este rezultatul elementelor de prozodie, dar şi al figurilor de sunet, repetiții, gerunzii etc.	Poate fi generată de anumite repetiții cu rolul de a sublinia anumite tipologii umane sau idei.

Scanned with OKEN Scanner

10. Specii literare	Poemul eroic, balada, legenda, epopeea, fabula, basmul, povestirea, nuvela, romanul, schița	Elegia, oda, pastelul, meditația, arta poetică, idila	Comedia, tragedia, drama, vodevilul

Nota bene!

- În funcție de gradul implicării în evenimentele povestite, **naratorul** este:

1. **obiectiv** – povestește evenimentele la persoana a III-a și adoptă o atitudine detașată față de acestea;
2. **subiectiv** – povestește evenimentele la persoana I, fiind implicat și ca personaj;
3. **martor** – cel care este sau nu personaj secundar al evenimentelor, rolul fiind cel de observator.

• Tipologia personajelor

Criterii de clasificare	Tipuri de personaje
1. După rolul pe care îl au în acțiune	Principale Secundare Episodice
2. În funcție de profilul moral	Pozitive Negative
3. Din punctul de vedere al raportării la realitate	Fantastice Alegorice Simbolice Istorice etc.
4. Din punctul de vedere al implicării în text	Personaj-narator Personaj martor Personaj reflector etc.
5. După modul în care sunt prezente în operă	Individuale Colective

FIȘA DE LUCRU I

Genul epic

I. Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele date:

După astfel de seri, care ajunseseră să fie însuși aerul vieții mele singure și frustrate, după plimbările de cârtiță prin continuum-ul realitate-halucinație-vis ca printr-un triplu imperiu inextricabil, mă trânteam în pat și luam la întâmplare o carte din vraful de jos de lângă ladă. Citeam aproape toată noapte. Cărțile veneau la timp, într-un mod misterios, de parcă ar fi fost piesele de puzzle ale unei imagini limpezi și totuși de neînțeles, incomplete, un fel de supercarte apărută la granița cărților cu*

Scanned with OKEN Scanner

mintea mea. Citeam adânc în noapte, tăcerea țiuia tot mai tare, uneori o insectă se rotea zbârnâind în abajur, frigându-se de becul fierbinte. Câte un camion făcea să tremure geamurile. Clipeam tot mai des, mai repede cu pleoapa dreaptă, mai șovăitor cu cea stângă. Îmi aduceam aminte de serile în care trebuia să-mi închid ochiul cu degetele ca să pot dormi. De zilele când râdeam doar cu o singură jumătate a feței, pe când cealaltă rămânea posacă și sinistră. Acum, când clipeam repede, îmi zvâcneau supărător și mușchii orbiculari ai gurii, iar când eram obosit, o sudoare rece îmi țâșnea din porii obrazului stâng.

(Mircea Cărtărescu, *Orbitor. Aripa stângă*)

* *inextricabil* – foarte încurcat, de neînțeles

1. Notează o imagine vizuală și una auditivă.
   Imagine vizuală..imagini lungi.....
   Imagine auditivă...„tăcerea țiuia"....

2. Selectează din text un epitet și o enumerație.
   Epitet...sudoare rece.....
   Enumerație..„după altfel de seri"....

3. Precizează tipul de narator prezent în text.
   ...narator subiectiv.....
   .....

4. Transcrie două structuri care conțin două trăsături ale personajului.
   .....
   .....

5. Ilustrează, pe baza textului, apartenența acestuia la genul epic. Oferă două argumente în acest sens.
   Textul „Aripa stângă" de Mircea Cărtărescu aparține genului epic deoarece își exprimă ideile, gândurile și sentimentele în mod indirect, prin intermediul unui narator subiectiv. Citeam, clipeam mai..." experiența care o trăiește ultimul „plăcerile sentimentale pe care lectura o oferă

6. Notează două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.
   Cele două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală sunt: „toate noaptea" și „astfel de seri"

II. Citește textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

În lumea asta se cuvine
Să te ajuți cu orișicine.
Murind, vecinul tău de lângă casă
Pe tine toate grijile le lasă.
Măgarul, copleșit de-așa poveri
– Fiind în slujba unor mari boieri –
Rugă un Cal ce-avea pe dânsul șa
O parte din povară doar să-i ia,
Că altfel n-o s-ajungă în viață la oraș:
– „Ar fi nimica toată o parte din samar."
Dar Murgul boiernaș
Refuză și își vede de drum, fără habar,
Așa încât Măgarul muri pe drum, răpus
De-atâta greutate...
Și Murgul duse toate poverile în spate,
Căit, precum și pielea Măgarului în plus.

(Jean de la Fontaine, *Calul și Măgarul*)

Scanned with OKEN Scanner

mintea mea. Citeam adânc în noapte, tăcerea țiuia tot mai tare, uneori o insectă se rotea zbârnâind în abajur, frigându-se de becul fierbinte. Câte un camion făcea să tremure geamurile. Clipeam tot mai des, mai repede cu pleoapa dreaptă, mai șovăitor cu cea stângă. Îmi aduceam aminte de serile în care trebuia să-mi închid ochiul cu degetele ca să pot dormi. De zilele când râdeam doar cu o singură jumătate a feței, pe când cealaltă rămânea posacă și sinistră. Acum, când clipeam repede, îmi zvâcneau supărător și mușchii orbiculari ai gurii, iar când eram obosit, o sudoare rece îmi țâșnea din porii obrazului stâng.

(Mircea Cărtărescu, *Orbitor. Aripa stângă*)

* *inextricabil* – foarte încurcat, de neînțeles

1. Notează o imagine vizuală și una auditivă.
   Imagine vizuală.....
   Imagine auditivă.....
2. Selectează din text un epitet și o enumerație.
   Epitet.....
   Enumerație.....
3. Precizează tipul de narator prezent în text.
   .....
   .....
4. Transcrie două structuri care conțin două trăsături ale personajului.
   .....
   .....
5. Ilustrează, pe baza textului, apartenența acestuia la genul epic. Oferă două argumente în acest sens.
   .....
   .....
   .....
   .....
6. Notează două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.
   .....
   .....

II. Citește textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

În lumea asta se cuvine
Să te ajuți cu orișicine.
Murind, vecinul tău de lângă casă
Pe tine toate grijile le lasă.
Măgarul, copleșit de-așa poveri
– Fiind în slujba unor mari boieri –
Rugă un Cal ce-avea pe dânsul șa
O parte din povară doar să-i ia,
Că altfel n-o s-ajungă în viață la oraș:
– „Ar fi nimica toată o parte din samar.”
Dar Murgul boiernaș
Refuză și își vede de drum, fără habar,
Așa încât Măgarul muri pe drum, răpus
De-atâta greutate...
Și Murgul duse toate poverile în spate,
Căit, precum și pielea Măgarului în plus.

(Jean de la Fontaine, *Calul și Măgarul*)

Scanned with OKEN Scanner

1. Precizează tipul de rimă al poeziei.
primele 6 - împerechiat; de la 7 - 11 încrucișată
de la 12 - 18 îmbrățișată

2. Transcrie câte o structură definitorie pentru fiecare personaj.
Calul Boiernaș
Măgarul cât și precum pielea măgarului

3. Ce tipologie umană ilustrează fiecare dintre acestea?
cel unii oameni nu își ajută prietenii
măgar: unii oameni își asumă faptele în totalitate, ușurând viața prietenilor

4. Notează două moduri de expunere prezente în text.
narațiunea, dialog
descrierea

5. Argumentează apartenența textului la specia fabulă, oferind două exemple din text.
Textul „Calul și măgarul" de Jean de la Fontaine aparține speciei literare fabula deoarece textul se construiește într-o narațiune în versuri în care autorul critică moravuri ale societății omenești prin intermediul unor personajele din lumea animală
calul - îngâmfare și măgarul politețea

FIŞA DE LUCRU II

Genul liric

I. Citeşte cu atenție textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

Privesc grăbiții nouri ce-alunecă pe zări,
Topindu-se departe şi revenind întruna.
Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări,
Ei, frații cu dreptatea, cu ziua şi cu luna.

Oceane mari de apă pe-a cerului genuni
Câteodată-s limpezi ca lacrima pe-o pleoapă,
Revarsă altădată şi trăsnet şi furtuni –
Rămân aceleaşi totuşi oceane mari de apă.

Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!
Centauri, turme, nave, creneluri de redută...
Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi,
Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.

(Nicolae Labiş, *Nouri*)

1. Scrie două mărci lexico-gramaticale specifice eului liric.
• verbe la persoana I: privesc, trimit
• pronume personale I: mi, nou

Scanned with OKEN Scanner

1. Precizează tipul de rimă al poeziei.

.....

2. Transcrie câte o structură definitorie pentru fiecare personaj.
Calul .....
Măgarul .....

3. Ce tipologie umană ilustrează fiecare dintre acestea?

.....
.....

4. Notează două moduri de expunere prezente în text.

.....
.....

5. Argumentează apartenența textului la specia fabulă, oferind două exemple din text.

.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU II

Genul liric

I. Citeşte cu atenție textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

Privesc grăbiții nouri ce-alunecă pe zări,
Topindu-se departe şi revenind întruna.
Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări,
Ei, fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna.

Oceane mari de apă pe-a cerului genuni
Câteodată-s limpezi ca lacrima pe-o pleoapă,
Revarsă altădată şi trăsnet şi furtuni –
Rămân aceleaşi totuşi oceane mari de apă.

Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!
Centauri, turme, nave, creneluri de redută...
Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi,
Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.

(Nicolae Labiş, *Nouri*)

1. Scrie două mărci lexico-gramaticale specifice eului liric.

.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

2. Identifică două elemente caracteristice genului liric prezente în text.
• Modul de expunere predominat este descrierea.
• ideile și sentimente sunt transmise în mod direct prin intermediul limbajul figurat „ocean mare de apă", „stropii ne sărută"

3. Precizează ce fel de ritm este prezent în poezie.
Ritmul poeziei este ritmul iambic

4. Notează două moduri de expunere ce apar în text.
Cele două moduri prezentate în text sunt descrierea și narațiunea poetică

5. Transcrie două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.
„cu ziua"
„cu luna"

II. Citeşte cu atenție textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

În fiecare seară, de-un timp, stau cu mirare
Şi-ascult ce straniu cântă tumultuoasa mare.
Atent îmi plec urechea, şi-ascult notele-i grele,
Ascult, cătând pe-ncetul să mă deprind cu ele,

Să-mi lămuresc ce-o doare când spumegă de ură,
Ce vrea să spuie marea cu-nfricoşata-i gură.

Dar apele-i țin taina, schimbând a ei cântare,
Acum, parcă se joacă zvârlind mărgăritare,

Şi-acum, ca supt imperiul unei porunci secrete,
Îşi părăseşte jocul, şi-n larmă de trompete

Îşi trâmbiță mânia, iar miile-i de creste
Le umflă în talazuri, în larguri dând de veste,

Că cineva ascultă şi-nseamnă cu mirare
Ce poate să surprindă din larga ei cântare.

(Dimitrie Anghel, *Cum cântă marea*)

1. Selectează din text două imagini artistice diferite.
„imagine auditivă: „cântă tumultuoasa mare"
imagine vizuală: „nfricoșata-i gura"

2. Precizează tipul de rimă şi măsura versurilor poeziei.
Rima împerecheată
Măsura 13/15 silaba

Scanned with OKEN Scanner

2. Identifică două elemente caracteristice genului liric prezente în text.
.....
.....
.....
.....

3. Precizează ce fel de ritm este prezent în poezie.
.....
.....

4. Notează două moduri de expunere ce apar în text.
.....
.....

5. Transcrie două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.
.....
.....

II. Citește cu atenție textul, apoi scrie răspunsul la cerințele date:

În fiecare seară, de-un timp, stau cu mirare
Şi-ascult ce straniu cântă tumultuoasa mare.
Atent îmi plec urechea, şi-ascult notele-i grele,
Ascult, cătând pe-ncetul să mă deprind cu ele,

Să-mi lămuresc ce-o doare când spumegă de ură,
Ce vrea să spuie marea cu-nfricoşata-i gură.

Dar apele-i ţin taina, schimbând a ei cântare,
Acum, parcă se joacă zvârlind mărgăritare,

Şi-acum, ca supt imperiul unei porunci secrete,
Îşi părăseşte jocul, şi-n larmă de trompete

Îşi trâmbiţă mânia, iar miile-i de creste
Le umflă în talazuri, în larguri dând de veste,

Că cineva ascultă şi-nseamnă cu mirare
Ce poate să surprindă din larga ei cântare.

(Dimitrie Anghel, *Cum cântă marea*)

1. Selectează din text două imagini artistice diferite.
.....
.....

2. Precizează tipul de rimă şi măsura versurilor poeziei.
Rima .....
Măsura .....

Scanned with OKEN Scanner

3. Notează un mod de expunere ce apare în text.
descriere

4. Identifică două elemente specifice pastelului prezente în text.
Modul de descriere predominant descriere
Poezia este închinată naturii

5. Transcrie două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.
„În fiecare seară ... de-un timp

5. Comentarea unei secvențe de text

Dragi elevi, am ajuns la **itemul cinci** de la Subiectul I. Acesta este unul foarte complex, deoarece presupune valorificarea competenței voastre de comentare și de analiză a textului literar. Gradul de dificultate al acestuia este mai mare decât al celor anterioare, dar exersând constant, veți dobândi, cu siguranță, abilități de analiză și de interpretare.

Itemi posibili	Observații
1. Comentează semnificația titlului textului prin raportare la conținut.	**Aveți în vedere că:** – titlul este un element paratextual, cu rol anticipativ, care poate orienta lectura. – face trimitere la o anumită specie literară. De pildă, o secvență ce conține coordonate spațiale sau temporale anunță un text descriptiv și specia pastelului (*În zori*); o anumită structură poetică anticipează arta poetică (*Către cititori*) etc. – poate avea sens propriu (*Toamna*) sau figurat (*Izvorul nopții*); – de obicei, este în strânsă relație cu textul, susținând mesajul acestuia.
2. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația unei secvențe de text indicate.	În comentarea unei secvențe, trebuie să ții cont de: – mesajul pe care vrea să-l transmită autorul (autorul susține ideea că…); – raportarea la restul textului; – comentarea mijloacelor stilistice care susțin mesajul (figuri de stil, imagini artistice, punctuație cu rol stilistic).
3. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația moralei din fabula citată.	Ai în vedere caracterul educativ al moralei! Aceasta poate fi plasată la începutul sau la finalul fabulei. Are un caracter de generalitate și face trimitere, prin alegorie, la societatea omenească.

Scanned with OKEN Scanner

3. Notează un mod de expunere ce apare în text.

.....

4. Identifică două elemente specifice pastelului prezente în text.

.....

.....

.....

5. Transcrie două secvențe care ilustrează dimensiunea temporală.

.....

.....

5. Comentarea unei secvențe de text

Dragi elevi, am ajuns la **itemul cinci** de la Subiectul I. Acesta este unul foarte complex, deoarece presupune valorificarea competenței voastre de comentare și de analiză a textului literar. Gradul de dificultate al acestuia este mai mare decât al celor anterioare, dar exersând constant, veți dobândi, cu siguranță, abilități de analiză și de interpretare.

Itemi posibili	Observații
1. Comentează semnificația titlului textului prin raportare la conținut.	**Aveți în vedere că:** – titlul este un element paratextual, cu rol anticipativ, care poate orienta lectura. – face trimitere la o anumită specie literară. De pildă, o secvență ce conține coordonate spațiale sau temporale anunță un text descriptiv și specia pastelului (*În zori*); o anumită structură poetică anticipează arta poetică (*Către cititori*) etc. – poate avea sens propriu (*Toamna*) sau figurat (*Izvorul nopții*); – de obicei, este în strânsă relație cu textul, susținând mesajul acestuia.
2. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația unei secvențe de text indicate.	În comentarea unei secvențe, trebuie să țineți cont de: – mesajul pe care vrea să-l transmită autorul (autorul susține ideea că…); – raportarea la restul textului; – comentarea mijloacelor stilistice care susțin mesajul (figuri de stil, imagini artistice, punctuație cu rol stilistic).
3. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația moralei din fabula citată.	Ai în vedere caracterul educativ al moralei! Aceasta poate fi plasată la începutul sau la finalul fabulei. Are un caracter de generalitate și face trimitere, prin alegorie, la societatea omenească.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii generale de comentare:

1. raportează fragmentul la o temă sau motiv literar;
2. identifică anumite relații de simetrie/ opoziție între tablouri/ planuri narative/ lirice;
3. sentimentele transmise de autor;
4. identifică tipurile de imagini artistice şi figurile de stil prin care se realizează acestea;
5. pune în relație fragmentul cu tipul de text din care este extras: fabulă/ basm/ descriere de tip portret sau tablou etc.

Tipul de text	Exemple
Descriptiv de tip tablou	Secvența citată creează un tablou cosmic/ terestru/ mixt prin care, autorul transmite sentimente puternice de... La nivel morfologic, predomină grupul nominal, iar stilistic apar cu precădere epitete şi enumerații, dar şi alte procedee (exemple). Comentați secvențe sugestive din text.
Descriptiv de tip portret	Autorul vrea să surprindă un tip/ tipuri uman (e) prezentate în antiteză (mai ales în fabule sau în basme). Trăsăturile acestora sunt redate prin procedee stilistice variate (epitete, personificare, antiteză etc.).
Liric	Textul liric citat are un caracter subiectiv, deoarece autorul îşi exprimă în mod direct viziunea despre lume, pe care o filtrează prin propria sensibilitate. Eul liric apare în ipostaza melancolicului, îndrăgostitului, contemplatorului etc. Prin intermediul figurii de stil (precizarea acesteia), ce creează o imagine ...,autorul sugerează/ susține ideea că...
Narativ	Textul narativ surprinde atitudinea unor personaje într-o anumită situație, prin care autorul vrea să sublinieze ideea că... Procedeele stilistice prezente evidențiază o anumită stare sufletească.

Model de comentare

1. Citeşte cu atenție textul citat şi comentează fragmentul subliniat:

Intru în clasă şi mă aşez într-o bancă la întâmplare, lângă un băiat voinic. Niciun cunoscut. Vorbe, pe şoptite. Băncile, aproape pline. De câte ori se deschide uşa, toate capetele, dar absolut toate, ca la o comandă, se-ndreaptă spre ea, să vadă cine mai vine. În sfârşit, uşa se deschide larg şi intră un domn înalt şi slab, cu mustață mică, neagră, cu părul despărțit în cărare la dreapta şi bine pieptănat (...)

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

Fragmentul citat surprinde, printr-o imagine vizuală, atitudinea nerăbdătoare a unor elevi, la începutul anului şcolar, care sunt curioşi să afle ce profesor va intra în clasă. Astfel, comparația „ca la o comandă, se-ndreaptă spre ea" surprinde reacția automată a şcolarilor, a căror încordare este foarte mare. etc.

Scanned with OKEN Scanner

FIŞA DE LUCRU I

Comentarea unei secvenţe epice

1. Explică în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia structurii subliniate din fragment. Pornind de la modelul din tabel, creează propriul răspuns:

În ciuda precocităţii sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediţii şi aventuri. Cufundat în cercetarea hărţii, tânărul nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului şi nici nu auzi, câteva secunde mai târziu, foşnetul slab al frunzelor care parcă sorbiseră între ele silueta elastică şi tăcută ca o fantomă. (Constantin Chiriţă, *Cireşarii*)

Model de răspuns	Răspunsul tău
Fragmentul citat are un caracter descriptiv de tip portret, deoarece prezintă imaginea unui tânăr preocupat de descifrarea unei hărţi. Fiind foarte concentrat, el nu îşi dă seama că cineva îl spionează, idee ce reiese din imaginea vizuală „nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului". Comparaţia „silueta elastică şi tăcută ca o fantomă" sugerează discreţia celui care îl urmăreşte.	Cufundat în cercetarea hărţii, tânărul focente studios în descifrarea acestuia

2. Citeşte cu atenţie textul, apoi comentează, în 3-5 rânduri, morala acestuia:

Un poloboc cu vin
Mergea în car pe drum, încet şi foarte lin;
Iar altul cu deşert, las' că venea mai tare,
Dar şi hodorogea,
Făcând un vuiet mare,
Încât cei trecători în laturi toţi fugea:
Atunci când el folos nimica n-aducea.
Asemene în lume,
Acel ce tuturor se laudă şi spune
În trebi puţin sporeşte.
Iar cel ce tace,
Şi treabă face:
Acela purure mai sigur isprăveşte.

(Alecu Donici, *Două poloboace)*

Morala acestui fragment este să grabă strică treaba

3. Explică în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia textului subliniat.

Un brâu de oţel, sclipitor în bătaia soarelui, taie lanurile din stânga. Este Jiul, copilul zburdalnic al munţilor, care-şi goneşte undele limpezi peste şesurile Olteniei, se prăbuşeşte urlând în săritoarea de la Zaval, şi de aci, părăsindu-şi vechea albie pot-

Scanned with OKEN Scanner

FIŞA DE LUCRU I

Comentarea unei secvenţe epice

1. Explică în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia structurii subliniate din fragment. Pornind de la modelul din tabel, creează propriul răspuns:

În ciuda precocităţii sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediţii şi aventuri. Cufundat în cercetarea hărţii, tânărul nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului şi nici nu auzi, câteva secunde mai târziu, foşnetul slab al frunzelor care parcă sorbiseră între ele silueta elastică şi tăcută ca o fantomă. (Constantin Chiriţă, *Cireşarii*)

Model de răspuns	Răspunsul tău
Fragmentul citat are un caracter descriptiv de tip portret, deoarece prezintă imaginea unui tânăr preocupat de descifrarea unei hărţi. Fiind foarte concentrat, el nu îşi dă seama că cineva îl spionează, idee ce reiese din imaginea vizuală „nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului". Comparaţia „silueta elastică şi tăcută ca o fantomă" sugerează discreţia celui care îl urmăreşte.	

2. Citeşte cu atenţie textul, apoi comentează, în 3-5 rânduri, morala acestuia:

Un poloboc cu vin
Mergea în car pe drum, încet şi foarte lin;
Iar altul cu deşert, las' că venea mai tare,
Dar şi hodorogea,
Făcând un vuiet mare,
Încât cei trecători în laturi toţi fugea:
Atunci când el folos nimica n-aducea.
Asemene în lume,
Acel ce tuturor se laudă şi spune
În trebi puţin sporeşte.
Iar cel ce tace,
Şi treabă face:
Acela pururе mai sigur isprăveşte.

(Alecu Donici, *Două poloboace)*

.....
.....
.....
.....
.....

3. Explică în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia textului subliniat.

Un brâu de oţel, sclipitor în bătaia soarelui, taie lanurile din stânga. Este Jiul, copilul zburdalnic al munţilor, care-şi goneşte undele limpezi peste şesurile Olteniei, se prăbuşeşte urlând în săritoarea de la Zaval, şi de aci, părăsindu-şi vechea albie pot-

Scanned with OKEN Scanner

molită de nisip, își sapă alta nouă până-n fața ostrovului Copănița, unde intră și se mistuie în valurile tulburi ale Dunării. (Alexandru Vlahuță, *România pitorească*)

în fragmentul dat sunt folosite metafore care sugerează fluxul și reflexul apei Dunării, dar și limba șerpuită a fluviului. Autorul folosește personificarea pentru a sugera faptul că Dunărea își schimbă permanent cursul, ca o ființă vie, în mod rapid și neașteptat. În concluzie, Alexandru Vlahuță...

4. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația titlului textului citat:

Și Delta cu profunzimi misterioase se întindea până departe în jurul nostru, din colțul acela de Dunăre veche.(...) Apele acelea nesfârșite care domneau pretutindeni, într-un ținut întreg, alcătuiau o stăpânire a necunoscutului și a tainei. De la mistrețul care dormitează pe plăvii, de la lebedele și pelicanii care înspumează noaptea negrul ghiolurilor, până la popoarele de păsărele, până la puzderia de pești, până la nesfârșitele miliarde de gângănii neștiute și nebănuite, – toate trăiesc din apele acestea care au întins o bogată împărăție, care aduc nomolul plin de hrană din munții și câmpiile depărtării. De mii și mii de ani, s-a plămădit aici ca într-o înfrigurare viața; și lupta s-a desfășurat pentru o rază de lumină și pentru un fir de hrană din seninul de sus până la fundul nomolului, jos. (Mihail Sadoveanu, *Taine*)

Titlul ~~este~~ ~~sugerează~~ dintr-un substantiv... ~~Taina~~ „Taine" reprezintă misterele Deltei Dunării...

FIȘA DE LUCRU II

Comentarea unei secvențe lirice

1. Citește versurile de mai jos, apoi comentează-le pe primele trei, pornind de la modelul din tabel.

Același loc iubit umbrești
Și-un colț de cer întreg cuprinzi,
Nuc falnic, strajă din povești,
Deasupra casei părintești
Aceleași crengi întinzi... (Nicolae Labiș, *Nucul*)

Modelul propus	Comentariul tău
Versurile citate creează o imagine vizuală sugestivă pentru starea de melancolie a eului liric, impresionat de prezența durabilă și falnică a nucului. Epitetul „iubit" exprimă afecțiunea față de acest păzitor al casei părintești, idee redată și prin metafora „strajă din povești" etc.	

Scanned with OKEN Scanner

molită de nisip, își sapă alta nouă până-n fața ostrovului Copănița, unde intră și se mistuie în valurile tulburi ale Dunării. (Alexandru Vlahuță, *România pitorească*)

.....
.....
.....
.....
.....

4. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația titlului textului citat:

Și Delta cu profunzimi misterioase se întindea până departe în jurul nostru, din colțul acela de Dunăre veche.(...) *Apele acelea nesfârșite care domneau pretutindeni, într-un ținut întreg, alcătuiau o stăpânire a necunoscutului și a tainei. De la mistrețul care dormitează pe plăvii, de la lebedele și pelicanii care înspumează noaptea negrul ghiolurilor, până la popoarele de păsărele, până la puzderia de pești, până la nesfârșitele miliarde de gângănii neștiute și nebănuite, – toate trăiesc din apele acestea care au întins o bogată împărăție, care aduc nomolul plin de hrană din munții și câmpiile depărtării. De mii și mii de ani, s-a plămădit aici ca într-o înfrigurare viața; și lupta s-a desfășurat pentru o rază de lumină și pentru un fir de hrană din seninul de sus până la fundul nomolului, jos.* (Mihail Sadoveanu, *Taine*)

.....
.....
.....
.....
.....

FIȘA DE LUCRU II

Comentarea unei secvențe lirice

1. Citește versurile de mai jos, apoi comentează-le pe primele trei, pornind de la modelul din tabel.

Același loc iubit umbrești
Și-un colț de cer întreg cuprinzi,
Nuc falnic, strajă din povești,
Deasupra casei părintești
Aceleași crengi întinzi... (Nicolae Labiș, *Nucul*)

Modelul propus	Comentariul tău
Versurile citate creează o imagine vizuală sugestivă pentru starea de melancolie a eului liric, impresionat de prezența durabilă și falnică a nucului. Epitetul „iubit" exprimă afecțiunea față de acest păzitor al casei părintești, idee redată și prin metafora „strajă din povești" etc.	

Scanned with OKEN Scanner

2. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația strofei a doua:

Nimica n-are ca pădurea mai multe farmece s-atragă
Un suflet ce iubește taina frunzișelor cu umbră dragă
Și nicăieri nu poți mai bine de lumea-ntreagă să te pierzi
Decât pe-ngustele potece sub bolțile cu frunze verzi.

Frumos e muntele ce-nalță spre ceruri fruntea lui semeață,
Frumos e câmpul ce se-ntinde ca și o mare de verdeață,
Frumoasă, marea liniștită sau cu talazul răzvrătit,
Însă nimica cu pădurea nu poate fi asemuit.(...)

(Alexandru Macedonski, *Pădurea*)

Această secvență conturează o imagine vizuală

3. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația titlului textului citat:

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
Abia-nțelese, pline de-nțelesuri –
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpresuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea...
mă-ntunec!

(Mihai Eminescu, *Trecut-au anii...*)

Titlul este unul sugestiv și se referă la trecere implacabilă a timpului folosind inversiunea și punctele de suspensie care accentuează starea de suspensie

4. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația versurilor subliniate:

Izvorului asemeni sunt și eu
Cutremurat sub stelele de vară
Cu cât e cerul mai fără de vânt
Cu-atât lăuntrurile mele se-nfioară.

Nu dinafară-i zvon ce mă frământă
Nici din adâncuri nici de sus

O umbră s-a desprins din slavă
Icoana ei în mine a apus.

Din ce în ce sunt cercuri mai adânci
Și mai departe horele pe ape
S-a deșteptat în mine un izvor
Ce nu-l mai pot cuprinde și încape.

(Ioan Alexandru, *Izvorul*)

Acești versuri sugerează trecerea implacabilă a timpului, tristețea ființei umane în fața [illegible], a stelelor care sunt veșnice izvorul sugerează trecerea rapidă a timpului

2. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația strofei a doua:

Nimica n-are ca pădurea mai multe farmece s-atragă
Un suflet ce iubește taina frunzișelor cu umbră dragă
Și nicăieri nu poți mai bine de lumea-ntreagă să te pierzi
Decât pe-ngustele potece sub bolțile cu frunze verzi.

Frumos e muntele ce-nalță spre ceruri fruntea lui semeață,
Frumos e câmpul ce se-ntinde ca și o mare de verdeață,
Frumoasă, marea liniștită sau cu talazul răzvrătit,
Însă nimica cu pădurea nu poate fi asemuit.(...)

(Alexandru Macedonski, *Pădurea*)

.....
.....
.....
.....
.....

3. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația titlului textului citat:

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
Abia-nțelese, pline de-nțelesuri –
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpresuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea...
mă-ntunec!

(Mihai Eminescu, *Trecut-au anii...*)

.....
.....
.....
.....
.....

Comentează, în 3-5 rânduri, semnificația versurilor subliniate:

Izvorului asemeni sunt și eu
Cutremurat sub stelele de vară
Cu cât e cerul mai fără de vânt
Cu-atât lăuntrurile mele se-nfioară.

Nu dinafară-i zvon ce mă frământă
Nici din adâncuri nici de sus
O umbră s-a desprins din slavă
Icoana ei în mine a apus.

Din ce în ce sunt cercuri mai adânci
Și mai departe horele pe ape
S-a deșteptat în mine un izvor
Ce nu-l mai pot cuprinde și încape.

(Ioan Alexandru, *Izvorul*)

.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

B. REDACTAREA UNEI COMPUNERI PORNIND DE LA UN FRAGMENT LITERAR

Dragi elevi, acest **item** este foarte complex şi vizează capacitatea voastră de analiză şi de redactare a unei compuneri având ca suport un fragment literar. Aşadar, recapitulaţi toate speciile din programă şi exersaţi cât mai multe compuneri!

Pentru a veni în ajutorul vostru, v-am pregătit fişe şi planuri de redactare prin care să sistematizaţi materia din programa de examen!

Genuri	Itemi posibili
GENUL EPIC	1. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine *genului epic*.
	2. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparţine speciei *schiţă*.
	3. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparţine speciei *nuvelă*.
	4. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine speciei *basm*.
	5. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine speciei *pastel*.
	6. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine speciei *fabulă*.
	7. Redactează în maximum 10 rânduri, rezumatul unui text la prima vedere/ studiat la clasă.
	8. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să *caracterizezi un personaj* dintr-un text studiat/ la prima vedere.
	9. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că textul citat este o *descriere literară de tip tablou/ portret*.
	10. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri, în care să-ţi prezinţi *opinia* despre mesajul fragmentului citat.
	11. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine *speciei roman*.
	12. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine *speciei balada populară*.
GENUL LIRIC	1. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine *genului liric*.
	2. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparţine speciei *pastel*.

Scanned with OKEN Scanner

	3. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să prezinți semnificația *titlului* poeziei citate prin raportare la fragmentul dat.
	4. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că textul citat este o *descriere literară de tip tablou sau portret* în versuri.
	5. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *speciei doina.*
GENUL DRAMATIC	1. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *genului dramatic.*
	2. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *speciei comedie.*

Exersează!

FIŞA DE LUCRU I

Genul epic

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține *genului epic.*
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale genului epic, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Structura compunerii	**Redactarea compunerii tale**
INTRODUCERE	În opinia mea, opera literară „Două loturi" de I. L. Caragiale aparține unei creații epice, deoarece prezintă particularitățile acesteia: un fir narativ, autorul își exprimă în mod indirect gândurile și sentimentele prin intermediul acțiunii și al personajelor
CUPRINS Fir narativ	În primul rând, se remarcă prezența unui **fir narativ**.....
Narator	Întâmplările sunt relatate la persoana ..... **narator** .....

Scanned with OKEN Scanner

	3. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să prezinți semnificația *titlului* poeziei citate prin raportare la fragmentul dat.
	4. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că textul citat este o *descriere literară de tip tablou sau portret* în versuri.
	5. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *speciei doina.*
GENUL DRAMATIC	1. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *genului dramatic.*
	2. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri în care să argumentezi că un text studiat/ la prima vedere aparține *speciei comedie.*

Exersează!

FIŞA DE LUCRU I

Genul epic

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține *genului epic.*
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale genului epic, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Structura compunerii	**Redactarea compunerii tale**
INTRODUCERE	În opinia mea, opera literară .... aparține unei creații epice, deoarece prezintă particularitățile acesteia: ....
CUPRINS Fir narativ	În primul rând, se remarcă prezența unui **fir narativ** ....
Narator	Întâmplările sunt relatate la persoana ..... **narator** ....

Scanned with OKEN Scanner

Conflict	ale cărui mărci specifice sunt .... **Conflictul** este unul ....
Moduri de expunere specifice	În al doilea rând, **modurile de expunere** .... este prezentă **narațiunea** ..... și ....
Personaje	**Personajele** .... accentul este pus pe evoluția ....
Coordonate spațio-temporale	**Coordonatele temporale** sunt prezente în text .... Acestea conferă ....
ÎNCHEIERE	În concluzie, ...

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține *genului epic*.
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale genului epic, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Într-un orășel neînsemnat, se afla un birt sărăcăcios. Acolo se adunau, la vremea mesei, muncitorii de la o fabrică vecină. Erau lucrători săraci și nu le dădea mâna să se înfrupte din multe feluri. Așa că ștergeau cu miez de pâine sosul farfuriilor până ce nu mai rămânea nimic în urma lor.

În preajma birtului se oploșise un câine slab și flămând ca vai de el. Dădea târcoale meselor, dar nu se alegea cu mare lucru. (...)

De la o vreme, băgă el de seamă cum mergea orânduiala birtului. Ca să-și împuțineze cheltuielile, stăpânul nu tocmise niciun băiat ori o fată de serviciu. Fiecare mușteriu se ducea singur la oblonul dinspre bucătărie, suna un clopoțel, își căpăta porția și pleca la masă cu farfuria plină.

„Hm! Își spuse câinele în sine, într-o bună zi. Mi se pare că e rost să mă înfrupt și eu dacă voi avea puțin noroc". Zis și făcut. A așteptat până ce au plecat muncitorii de

Scanned with OKEN Scanner

la masă. Apoi s-a apropiat de oblon şi a tras cu dinţii de frânghia clopoţelului. Clopotul a sunat, oblonul s-a deschis şi bucătăreasa a pus, ca de obicei, o farfurie plină cu mâncare pe pervazul oblonului. Nu s-a uitat să vadă cine sunase. Ştia că lucrătorii sunt nevoiaşi, dar cinstiţi;după ce mâncau, fiecare trecea pe la tejgheaua birtaşului să-şi plătească porţiile.

Câinele se căţără până la farfurie, înfulecă mâncarea cu mare poftă şi, după ce s-a lins pe bot, a plecat frumuşel la plimbare.

(Cezar Petrescu, *Câinele isteţ*)

* *se oploşise* = se pripăşise, se aciuiase, îşi găsise adăpost, se stabilise.
* *muşteriu* = client, cumpărător

Cezar Petrescu

În opinia mea textul „Câinele isteţ" scris de ~~Petre Ispiescu~~ aparţine genului epic deoarece prezintă particularităţile acestuia este scrisă în proză, iar autorul îşi exprimă în mod indirect ideile şi gândurile prin intermediul acţiunii şi al personajelor.

În primul rând se remarcă prezenţa unui fir narativ: un câine înfometat se plimbă pe stradă până când dă de cantina muncitorilor. Ştiind că bucătăreasa pune mâncare pe pervazul oblandonului. Așa că câinele a tras cu dinţii de frânghia clopoţelului. Bucătăreasa a pus mâncarea pe pervazul oblandonului. Chiar dacă nu s-a uitat cine a sunat. Așa câinele înfulecă mâncarea şi pleca satul.

Întâmplările sunt relatate la persoana a III de un narator obiectiv ale cărui mărci specifice sunt: pronume şi verbe la persoana a III: „el", „urgea", „-şi"...

În al doilea rând modurile de expunere sunt specifice: este prezentată narațiunea cu rol în înlănțuirea faptelor, monologul care exprimă gândurile câinelui. Personajele sunt puţine la număr: câinele personaj principal iar muncitorii şi bucătăreasa.

Aducând aceste argumente textul „Câinele isteţ" de Cezar Petrescu aparţine genului epic.

FIŞA DE LUCRU II

Schiţa. Nuvela

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparţine speciei *schiţă*. Vei avea în vedere planul dat.
   În compunerea ta, trebuie:
   - să prezinţi două trăsături ale *schiţei*, prezente în textul studiat;
   - să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;

Scanned with OKEN Scanner

la masă. Apoi s-a apropiat de oblon şi a tras cu dinţii de frânghia clopoţelului. Clopotul a sunat, oblonul s-a deschis şi bucătăreasa a pus, ca de obicei, o farfurie plină cu mâncare pe pervazul oblonului. Nu s-a uitat să vadă cine sunase. Ştia că lucrătorii sunt nevoiaşi, dar cinstiţi;după ce mâncau, fiecare trecea pe la tejgheaua birtaşului să-şi plătească porţiile.

Câinele se căţără până la farfurie, înfulecă mâncarea cu mare poftă şi, după ce s-a lins pe bot, a plecat frumuşel la plimbare.

(Cezar Petrescu, *Câinele isteţ*)

* *se oploşise* = se pripăşise, se aciuiase, îşi găsise adăpost, se stabilise.
* *muşteriu* = client, cumpărător

FIŞA DE LUCRU II

Schiţa. Nuvela

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparţine speciei *schiţă*. Vei avea în vedere planul dat.
   În compunerea ta, trebuie:
   - să prezinţi două trăsături ale *schiţei*, prezente în textul studiat;
   - să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;

Scanned with OKEN Scanner

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *schiță*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor schiței – specie a genului epic, în proză, de mici dimensiuni, în care este prezentat un fapt semnificativ din viața unui personaj.

II. Cuprins

- Operă epică de mică întindere, ce prezintă un instantaneu epic
- Prezentarea pe scurt a acțiunii lineare
- Faptele au un caracter verosimil, ele putând avea loc şi în realitate
- Coordonatele spațio – temporale restrânse
- Moduri de expunere specifice genului epic, dar predomină dialogul
- Protagonistul este conturat în linii mari şi are o însuşire dominantă, întruchipând un tip uman: copilul răsfățat, needucat, obraznic, elevul leneş etc.

III. Încheiere

- Formularea concluziilor

Schița este o specie a genului epic în proză, de mici dimensiuni, cu acțiune concentrată, limitată la un singur semnificativ din viața unuia sau mai multor personaje. Consider că opera U-l 600 de Ion L. Caragiale se încadrează în această speie, deoarece respectă particularitatea acesteia.

În primul rând, se remarcă trăsăturile unei opere epice: narratorul omnisciente, personajele puține (600, cele trei doamne, conducătorul, călătorul) acțiune limitată la un instantaneu epic (călătoria cu trenul la București) și repere spațio-temporale restrânse (personajul și trenul).

În al doilea rând, textul prezintă un episod semnificativ din viața unor personaje. Deși 600 este un ell repetent, mamitica mai mare și tanti Mița nu-l pedepsesc, ci îi oferă o plimbare la București. Călătoria se dovedește un lung șir de pozne făcute de protagonist: își pierde pălăria cu biletul, se blochează în toaletă și trage semnalul de alarmă deranjând pe ceilalți pasageri. 600 este prezentat în linii mari și are o însușire dominantă, întruchipând tipul copilului răsfățat și needucat. Cele trei doamne stârnesc râsul prin contrastul dintre aparență și esență.

În concluzie, textul face parte dintr-o schiță, deoarece prezintă caracteristicile acestei.

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *schiță*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor schiței – specie a genului epic, în proză, de mici dimensiuni, în care este prezentat un fapt semnificativ din viața unui personaj.

II. Cuprins

- Operă epică de mică întindere, ce prezintă un instantaneu epic
- Prezentarea pe scurt a acțiunii lineare
- Faptele au un caracter verosimil, ele putând avea loc şi în realitate
- Coordonatele spațio – temporale restrânse
- Moduri de expunere specifice genului epic, dar predomină dialogul
- Protagonistul este conturat în linii mari şi are o însuşire dominantă, întruchipând un tip uman: copilul răsfățat, needucat, obraznic, elevul leneş etc.

III. Încheiere

- Formularea concluziilor

Scanned with OKEN Scanner

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparține speciei *nuvelă*. Vei avea în vedere planul dat.
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *nuvelei*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *nuvelă*

I. Introducere
- Enunțarea trăsăturilor nuvelei – specia genului epic în proză, de dimensiuni cuprinse între schiță și roman, cu un conflict epic concentrat, interesul naratorului fixându-se asupra personajului, surprins în evoluție, în mediul său de viață.
- Integrarea textului în specie

II. Cuprins
- Opera epică de întindere medie, cu acțiune complexă, ce cuprinde mai multe episoade narative
- Prezentarea pe scurt a acțiunii
- Conflictul este foarte puternic și poate fi exterior sau interior
- Coordonatele spațio-temporale sunt bine precizate
- Moduri de expunere – predomină narațiunea
- Prezentarea sumară a trăsăturilor personajului principal, care se află în centrul operei

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

Opera literală Două loturi de I. L. Caragiale întrunește toate particularitățile unei nuvele – specie epică în proză, situată ca dimensiune între schiță și roman, cu un singur fir narativ o prezintă un conflict bine conturat. Interesul bine conturat se focalizează asupra personajului principal și nu pe acțiune.

În primul rând, textul prezintă toate trăsăturile unei opere epice: acțiune (căutarea disperată de către Zefter Popescu și soția lui a două bilete de loterie căzute câștigătoare, în care își pun speranța că le vor schimba viața, care se dovedesc în final necâștigătoare, narator omniscient a relatează la persoana a III-a și personaje, dintre care se individualizează Zefter. În plus textul are dimensiuni mici iar întâmplările sunt realizate pe un singur fir narativ.

În al doilea rând, în centrul acțiunii se află Zefter, personaj pe prezintă omul obișnuit care dorește să-și schimbe condiția, bazându-se pe noroc. El este caracterizat direct și indirect, atât autocaracterizare cât și a reacțiilor exterioare. Astfel el este agitat nervos și impulsiv pe parcursul căutării biletelor, trăiește apoi o stare de fericire când le găsește apoi, pentru ca în final, aflând că nu erau câștigătoare să cadă la disperare.

Modul de expunere predominant este narațiunea, cu rol de înlănțuire a Artelor, îmbinată cu dialogul și descrierea redusă la câteva elemente de portret.

Scanned with OKEN Scanner

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparţine speciei *nuvelă*. Vei avea în vedere planul dat.
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două trăsături ale *nuvelei*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Planul argumentării apartenenţei la specia *nuvelă*

I. Introducere
- Enunţarea trăsăturilor nuvelei – specia genului epic în proză, de dimensiuni cuprinse între schiţă şi roman, cu un conflict epic concentrat, interesul naratorului fixându-se asupra personajului, surprins în evoluţie, în mediul său de viaţă.
- Integrarea textului în specie

II. Cuprins
- Opera epică de întindere medie, cu acţiune complexă, ce cuprinde mai multe episoade narative
- Prezentarea pe scurt a acţiunii
- Conflictul este foarte puternic şi poate fi exterior sau interior
- Coordonatele spaţio-temporale sunt bine precizate
- Moduri de expunere – predomină naraţiunea
- Prezentarea sumară a trăsăturilor personajului principal, care se află în centrul operei

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

Scanned with OKEN Scanner

Prin caracterul epic, acțiunea organizată pe un singur fir narativ epic, prin accentul pus asupra personajelor dintre care se detașează protagonistul prin conflict psihonic. „Două loturi" de I. L. Caragiale este o nuvelă

3. Redactează, pe o foaie A4, o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că opera literară *Bacalaureat* de I. L. Caragiale este o *schiță*. În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *schiței*, prezente în textul citit;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

FIŞA DE LUCRU III

Fabula

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparține speciei *fabulă*. Respectă planul dat!
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *fabulei*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *fabulă*

I. Introducere
- Enunțarea trăsăturilor fabulei – specie a genului epic în versuri sau în proză, cu caracter alegoric, în care autorul transmite o morală prin intermediul unor personaje, plante sau lucruri personificate.

II. Cuprins
- Opera epică cu structură specifică: fiind constituită din două părți: prima este **narativă** (întâmplarea propriu-zisă), iar a doua este **morala.**
- Coordonatele spațio-temporale conferă caracter de generalitate întâmplărilor
- Moduri de expunere – narațiunea şi dialogul
- Caracter alegoric
- Tipuri de personaje: **tipul naivului, omul mândru, ipocritul, vicleanul etc.**
- Caracter educativ
- **Atitudinea critică** față de defectele înfățişate, urmărind îndreptarea acestora.

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Redactează, pe o foaie A4, o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că opera literară *Bacalaureat* de I. L. Caragiale este o *schiță*. În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *schiței*, prezente în textul citit;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

FIȘA DE LUCRU III

Fabula

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat la clasă aparține speciei *fabulă*. Respectă planul dat!
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *fabulei*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *fabulă*

I. Introducere
- Enunțarea trăsăturilor fabulei – specie a genului epic în versuri sau în proză, cu caracter alegoric, în care autorul transmite o morală prin intermediul unor personaje, plante sau lucruri personificate.

II. Cuprins
- Opera epică cu structură specifică: fiind constituită din două părți: prima este **narativă** (întâmplarea propriu-zisă), iar a doua este **morala.**
- Coordonatele spațio-temporale conferă caracter de generalitate întâmplărilor
- Moduri de expunere – narațiunea și dialogul
- Caracter alegoric
- Tipuri de personaje: **tipul naivului, omul mândru, ipocritul, vicleanul etc.**
- Caracter educativ
- **Atitudinea critică** față de defectele înfățișate, urmărind îndreptarea acestora.

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat mai jos aparține speciei *fabulă*.
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *fabulei*, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Leul s-a-mbrăcat odată
Într-o piele de măgar,
Să colinde țara toată
Din hotar până-n hotar,

Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători)
Cu noroadele-i blajine de supuși rumegători.

Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Niște lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Și-ntr-o clipă îl înșfacă, grămădindu-l la mijloc.

– Stați, mișeilor! Ajunge, – că vă rup în dinți acuși!
(Strigă leul, apărându-și pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtați voi oare cu iubiții mei supuși?...

Scanned with OKEN Scanner

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Şi de frică se făcură mici, ca nişte căţeluşi.
– O, măria-ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, –
Semănai aşa de tare
C-un măgar adevărat!...

(George Topârceanu, *Leul deghizat*)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU IV

Basmul

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparţine speciei *basm*. Vei respecta planul de mai jos!
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două trăsături ale *basmului*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Scanned with OKEN Scanner

Planul argumentării apartenenței la specia *basm*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor basmului – specie a genului epic în proză, în care întâmplări reale se împletesc cu cele fantastice, la care participă personaje ce simbolizează binele şi răul, aflate în confruntare.

II. Cuprins

- Elemente stereotipe (se întâlnesc în toate basmele):
  - a) formule specifice:
    - inițială – introduce cititorul în lumea ficțională şi anticipează caracterul fantastic al întâmplărilor;
    - mediană – leagă secvențele textului şi menține treaz interesul cititorului;
    - finală – scoate cititorul din lumea basmului.
  - b) prezența obiectelor miraculoase;
  - c) folosirea unor cifre simbolice: 3,7,9 etc.;
  - d) acțiunea respectă un tipar narativ: situația inițială, de echilibru; apariția unui element perturbator; încercările de restabilire a echilibrului; restabilirea echilibrului.
  - e) timpul şi spațiul sunt vagi, neprecizate;
  - f) personajele se împart în mai multe categorii:
    - eroul sau protagonistul ilustrează binele şi este înzestrat cu însuşiri ieşite din comun;
    - personajul negativ sau antagonistul;
    - ajutoarele sunt personajele care se implică şi ajută eroul în probele sale;
    - donatoarele sunt cele care oferă un obiect eroului.
  - g) prezența unor motive narative specifice: superioritatea mezinului, călătoria, probele, vicleşugul răufăcătorului, căsătoria, răsplata eroului etc.
  - h) basmul se încheie cu victoria binelui.

III. Încheiere

- Formularea concluziilor

Consider că opera literară Prâslea cel voinic și merele de aur este un basm popular, deoarece prezintă trăsăturile acestuia: operă epică în care faptele obișnuite se împletesc cu altele neobișnuite, la care participă personaje reprezentând binele și răul. În plus, textul are autor anonim și colectiv, fiind culeș de Petre Ispirescu.

În primele rând, reperele spațio temporale sunt vagi, nedeterminate: odată, la unele unui împărat. Se remarcă, de asemenea, formulele specifice: inițiala. A fost odată ca niciodată (sugestie a unui timp imaginar) și cea finală și, încălecai pe o sea și v-o spusei dus" așa, a scoate pe cititori din lumea basmului. Întâmplările au un caracter fantastic, prezentând aventurile fiului de împărat în încercarea de a-l prinde pe hoțul merelor de aur. Apar și cifrele magice: trei zmei, trei fete și trei frați.

În al doilea rând, eroul întâmplărilor este Prâslea, deoarece participă la întreaga acțiune și este reprezentantul binelui. Numele său îi sugerează trăsăturile: cel mic, dar și cel viteaz. Deși ironizat la început, reușește să-și demonstreze

Planul argumentării apartenenței la specia *basm*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor basmului – specie a genului epic în proză, în care întâmplări reale se împletesc cu cele fantastice, la care participă personaje ce simbolizează binele și răul, aflate în confruntare.

II. Cuprins

- Elemente stereotipe (se întâlnesc în toate basmele):
  a) formule specifice:
  – inițială – introduce cititorul în lumea ficțională și anticipează caracterul fantastic al întâmplărilor;
  – mediană – leagă secvențele textului și menține treaz interesul cititorului;
  – finală – scoate cititorul din lumea basmului.
  b) prezența obiectelor miraculoase;
  c) folosirea unor cifre simbolice: 3,7,9 etc.;
  d) acțiunea respectă un tipar narativ: situația inițială, de echilibru; apariția unui element perturbator; încercările de restabilire a echilibrului; restabilirea echilibrului.
  e) timpul și spațiul sunt vagi, neprecizate;
  f) personajele se împart în mai multe categorii:
  – eroul sau protagonistul ilustrează binele și este înzestrat cu însușiri ieșite din comun;
  – personajul negativ sau antagonistul;
  – ajutoarele sunt personajele care se implică și ajută eroul în probele sale;
  – donatoarele sunt cele care oferă un obiect eroului.
  g) prezența unor motive narative specifice: superioritatea mezinului, călătoria, probele, vicleșugul răufăcătorului, căsătoria, răsplata eroului etc.
  h) basmul se încheie cu victoria binelui.

III. Încheiere

- Formularea concluziilor

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

calitățile: inteligența (când își face un plan pentru a prinde hoțul), curajul și viteția (în confruntarea cu zmeii), dar și milă (salvează pui de zăripsă și nu se răzbună pe frați sa).
În concluzie argumentele dat susțin încadrarea textului în speria basmului

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text citit de tine aparține speciei *basm*.
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *basmului*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

FIŞA DE LUCRU V

Caracterizarea de personaj

1. Redactează o compunere de 80–150 de cuvinte (10–15 rânduri) în care să *caracterizezi un personaj* dintr-un text citit. În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul ales;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita minimă de spațiu indicată.

..... este **personajul principal** al operei literare ....., deoarece .... şi reprezintă ..... Este caracterizat mai ales ..... prin ....., dar şi ....., prin .....

Trăsăturile fizice .....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text citit de tine aparține speciei *basm*.
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *basmului*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

FIȘA DE LUCRU V

Caracterizarea de personaj

1. Redactează o compunere de 80–150 de cuvinte (10–15 rânduri) în care să *caracterizezi un personaj* dintr-un text citit. În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul ales;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita minimă de spațiu indicată.

..... este **personajul principal** al operei literare ....., deoarece .... și reprezintă ..... Este caracterizat mai ales ..... prin ....., dar și ....., prin .....

Trăsăturile fizice .....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

Portretul moral se conturează ..... prin diferite mijloace. Astfel, ... evidențiază .....

.....

.....

.....

.....

Celelalte personaje .....

..... **Indirect**, din felul cum se comportă, cum vorbește, precum și din gesturi reies ..... ale personajului.

.....

.....

.....

.....

.....

..... Trăsătura sa morală dominantă este .....

.....

.....

Consider că acest personaj ilustrează prototipul omului .....

.....

.....

.....

.....

2. Redactează o compunere de 15–25 rânduri în care să *caracterizezi un personaj* din fragmentul citat. În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din textul citat;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita minimă de spațiu indicată.

Spre deosebire de ceilalți călători din vagonul de clasa întâi, îmbrăcați în redingote negre, cu veste înfiorate, gulere scrobite și pălării tari, cam greoi în aceste haine adoptate de curând, tânărul nostru se mișca sprinten în costumul său neobișnuit, un costum cafeniu, alcătuit dintr-o haină în carouri și pantaloni de golf, răsfrânți peste genunchi, cu ciorapi scoțieni și ghete foarte bombate la vârf. În vreme ce vecinii săi își îmbrăcau cu multă cumpănire pardesiile negre, el luă din cui o pelerină și-o aruncă sub braț, împreună cu șapca de călătorie până atunci aflată în plasă, apoi, apucând cu cealaltă mână un mic geamantan roșu, cu burduf, deschise ușa compartimentului care răspundea direct afară și sări pe peron încă înainte ca trenul să se fi oprit.

Scanned with OKEN Scanner

– Vreo liftă de la Comisia Europeană! Pufni în urma lui unul din domnii rămaşi în compartiment. (...)

– Ei, mulţumit de călătorie, domnule? îl întrebă mecanicul, de sus.

– De la Barboşi încoace ai lăsat-o mai domol, răspunse Anton Lupan.

Mecanicul ridică din umeri, vrând să arate că nu-i vina lui:

– E terasamentul slab... Şi p-ormă, podurile astea de lemn! Aud că o să le schimbe, ori o să le întărească. La anu' o să mergem cu patruzeci de kilometri pe oră...

După ce mai schimbă câteva cuvinte cu omul de pe locomotivă, călătorul nostru îşi luă rămas bun de la el şi se îndreptă spre ieşire, nu înainte de a arunca o privire asupra construcţiilor din jur. Era vădit că înnoirile acestea îl interesau cum nu se poate mai mult.

Aceeaşi dorinţă de a vedea totul, de a afla, de a nu scăpa nimic din ochi îl făcuse să coboare prin gări, în timpul opririlor mai lungi, să cerceteze şinele, traversele, macazurile, semafoarele, să intre în vorbă cu mecanicul, ca şi când ar fi fost inspector la drumul de fier.

(Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

FIŞA DE LUCRU VI

Descrierea literară

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat este o *descriere literară de tip tablou.* Respectă planul dat!
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *descrierii literare*, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *descriere de tip tablou în proză*

I. Introducere
- Prezentarea trăsăturilor descrierii literare

II. Cuprins
- Aspectele descrise
- Sentimentele determinate de obiectul/ peisajul descris
- Planurile tabloului
- Perspectiva privitorului
- Imaginile artistice folosite şi figurile de stil
- Grupul nominal predomină

III. Încheiere
- Concluzii

Noaptea era neagră şi rece, în văi se auzeau scurmând sălbăticiunile, se pregăteau să vină zăpada. Era ultima noapte a unor vechi forme de viață, şi eu mă nimerisem acolo, în vreme de toamnă, când lebăda coboară sub orizont, spre a-l lăsa pe Orion să domnească peste zăpezile iernii.

Tăcut, urmăream cum se schimbă garda de onoare a cerului, o măreție luând locul altei măreții, peste enormele lespezi cu care Rarăul îşi încheie urcuşul spre infinit.

Atunci, între pânzele imense şi schimbătoare ale acelei nopți, el mi-a apărut ca un pivot al veşniciei, în jurul căruia, întreaga Moldovă îşi întorcea fața de la un ev spre altul.

(Geo Bogza, *Priveliști şi sentimente*)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat este o *descriere literară de tip portret.*
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *descrierii literare*, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Profesorul nostru de istorie de la Cristur-Odorhei, unde fusesem transferat în urma desființării școlii normale din Abrud, era un om mic de statură, chiar foarte mic, la limita dintre un pitic și un om normal, cu toate acestea nu se întâmplă nimic rău între el și noi, reuși să ne impună respect fără să fie silit să ne determine să ne fie frică de puterea pe care o avea, ca orice profesor, de a ne da note pedepsitoare sau subiecte grele la teze. Pentru un om pândit de complexul staturii sale, desigur că asta era o victorie pe care o apreciam doar cu instinctul, ținând la el în mod nejustificat, deși în privința notelor era la fel de sever ca orice profesor care nu dorește să aibă în clasa lui corigenți. Nici măcar nu-mi amintesc să-mi fi dat seama că până la ora aceea ar fi știut atâta istorie încât să ne facă la orele lui să-l ascultăm cu răsuflarea tăiată.

Și într-o zi intră în clasă un necunoscut însoțit de directorul școlii, un domn ale cărui picioare păreau mai înalte decât profesorul nostru întreg. Directorul s-a retras și acest necunoscut s-a urcat la catedră și a început să urmărească tăcut desfășurarea orei. Era, desigur, un inspector. Micul nostru profesor începu să se plimbe liniștit printre bănci, deși de obicei se ferea, fruntea lui abia se zărea dintre noi. Cu un glas al cărui timbru mă atinse ca o surpriză niciodată trăită de mine, îmi rosti, în tăcerea care se lăsase, numele. Glasul său era aproape frățesc, părea să-mi spună: „Uite, tot ce gândești și simți tu, eu știu de mult, dar te-am lăsat și nu ți-am dat note mari fiindcă mi-am dat seama că dacă te turbur poate că nu vei mai iubi atât de mult istoria, care e secretul lecturilor tale, dar acum am nevoie de tine și trebuie să-mi spui ce știi". (...)
(Marin Preda, *Viața ca o pradă)*

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....

Şi lumea aceasta se mărginea la câteva străzi din jurul casei!

Dar iată că se face 8, şi tata nu mai vine!...(...)

Îmi iau inima-n dinţi şi mă hotărăsc să-mi fac singur compunerea.

Am scris despre „Primăvară" ce m-am priceput şi cum am crezut eu că este mai bine şi mai frumos.

Când am terminat de transcris pe curat, a sosit şi tata. Era 10!

– Ce faci, mă, de ce nu te-ai culcat?

– Am avut lecţii multe... şi – aci îmi îngroşai glasul cu imputare – după alte toate, ne-a mai dat şi o compunere la Română!

– Păi, dă să ţi-o fac... Despre ce?

– Despre Primăvară, dar nu mai e nevoie să mi-o faci. Dac-am văzut că întârzii atâta, am făcut-o eu singur!

– Foarte frumos din partea ta! spuse tata ironic şi convins că am făcut o compunere ca vai de lume. Ia s-o citesc şi eu!

– Poftim! şi îi întind caietul cu sfială.

El începe să citească, îşi strânge buzele şi-şi ridică sprâncenele cu mirare.

– Din ce carte ai luat-o?

– Din nicio carte! Am făcut-o eu, din capul meu!

– Hai, hai, ştii că nu-mi place să minţi! Spune de unde ai copiat-o?

– De nicăieri, tată, zău aşa, dacă-ţi spun... Eu am făcut-o!

– Tu, singur?

– Eu, singur!

– Şi mamă-ta nu s-a amestecat deloc, deloc?

– Dacă-ţi spun c-am făcut-o eu! La urma-urmei, ce mare lucru e, de nu-ţi vine să crezi? Uiţi că la teză am luat 10?

– Apăi, dac-ai făcut-o tu, bravo, flăcăule, mă bucur de două ori: întâi că eşti în stare să faci compuneri bune şi al doilea că am scăpat de corvoada de a ţi le mai face eu! Îmi închipui că eşti convins că de aci încolo nu mă mai amestec în temele tale de Română!

(Grigore Băjenaru, *Cişmigiu & Comp)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri, în care să-ți prezinți *opinia* despre mesajul poeziei citate mai jos.
   În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre mesajul textului dat;
- să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

Bătăile versului am prins a deprinde
Nu din cărți, ci din horă, din danț,
Rimele, din bocete și colinde,
Din doinele seara cântate pe șanț.(...)

Am strâns sănătate din cremenea neagră,
Din vâna de apă, țâșnind încordat,
Și bătrânii din sat când muriră,
Toate iubirile moștenire mi-au dat.

Eu mă scăldam prin pâraie cu ochii deschiși,
Era o apă de cleștar și de stele –
Pești alburii, pâlpâind ca-ntr-un vis,
Lunecau lângă genele mele.

Ori prin munții cu iarba-ntomnată pe creastă
Ascultam țârâitul de greier bolnav;
Gonind pe-un cer de-ntunecare vastă,
Nouri scămoși în spinări purtau frigul jilav.

Însemnam cu uimire pe-un petic de foaie
Cum scapără ceru-n băltoace întors,
Cum, după munții ursuzi, după ploaie,
Fuioarele de aburi s-au tors.(...)

Scanned with OKEN Scanner

Bătăile versului am prins a deprinde
Nu din cărți, ci la horă, din danț,
Rimele, din bocete și colinde,
Din doinele seara cântate pe șanț.

Din zbuciumul de mamă-năbușit,
Și-al fetelor care uitau ce-i hora,
Pătrunse trist de dorul acelora
Ce din războaie nu au mai venit.

(Nicolae Labiș, *Începutul)*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FIȘA DE LUCRU VIII

Genul liric

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține *genului liric.* Vei respecta planul alăturat!
   În compunerea ta, trebuie:
   – să prezinți două trăsături ale genului liric, prezente în textul studiat;
   – să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;

Scanned with OKEN Scanner

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la *genul liric*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor genului liric: reunește operele literare în care autorul își exprimă reflecțiile, ideile și sentimentele prin intermediul eului liric.

II. Cuprins

- Încadrarea textului dat în genul liric
- Ilustrarea trăsăturilor operei lirice cu secvențe semnificative din textul dat: eul liric este instanța textuală ce apare în diverse ipostaze; expresivitatea textului; punctuația dobândește rol stilistic
- Tema textului
- Comentarea titlului
- Relevarea ideilor prezente în text, urmărind fiecare strofă prin ilustrarea și comentarea adecvată a figurilor de stil și a imaginilor artistice
- Structura specifică textului liric; precizarea și comentarea elementelor de versificație (ritm, rimă, măsură)

III. Încheiere

- Exprimarea opiniei personale asupra semnificației textului

.....
.....
.....

.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține *genului liric*.
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale genului liric, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Câte culori au fost, o, Doamne,
Şi-acum totul e alb, totul e alb –
Până departe sub dealuri
Zăpada sărută întinderile.

Din cerul metalic aşteptam fulgii,
Ca să închid ochii şi să-i simt atingându-mi pleoapele –
Dar unde mai merg când e seară
Şi pe zăpadă urme nu se văd?

Când eram copil era destul să privesc
În preajma serii întinderi de zăpadă,
Ca să aud urletele pustii ale lupilor
Şi să-mi joace prin față năluci.

Acum ştiu că lupul se teme de oameni,
Mai mult decât arborii se teme –
Dar ca şi-atunci, aş sta zile-n şir
Privind mereu înzăpezitele câmpuri.

Seara albastră – alb fără margini,
Iată şi fulgii pe care îi aşteptam,
Încremenire – doar timpul se duce departe,
Însă urmele paşilor lui nu se văd pe zăpadă.

(A.E. Baconsky, *Zăpada sărută întinderile*)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FIŞA DE LUCRU IX

Pastelul

1. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparţine speciei *pastel*. Ai în vedere şi planul alăturat!
   În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale *pastelului*, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecţi limita de spațiu indicată.

Planul argumentării apartenenței la specia *pastel*

I. Introducere

- Enunțarea trăsăturilor pastelului: specie a genului liric în care este prezentat un peisaj, prin intermediul căruia sunt transmise sentimentele eului liric contemplator.

II. Cuprins

- Încadrarea textului dat în specia pastel
- Ilustrarea trăsăturilor specifice:
  - Tema textului
  - Descrierea este modul de expunere predominant, tabloul fiind organizat pe mai multe planuri

Scanned with OKEN Scanner

- Traiectoria privirii se deplasează dinspre imaginea panoramică spre cele mai fine detalii sau invers
- Cromatica este dominată de o anumită culoare şi conferă tabloului o nuanţă de luminozitate/ mister/ melancolie etc.

• Relevarea ideilor prezente în text, prin ilustrarea şi comentarea adecvată a figurilor de stil şi a imaginilor artistice
• La nivel morfologic predomină grupul nominal, iar verbele care apar conferă dinamism cadrului prezentat

III. Încheiere

• Formularea concluziilor

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparţine speciei *pastel*.
   În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale *pastelului*, prezente în textul citat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Scanned with OKEN Scanner

Supt un mal legată plută,
Se mai mişc-abia. Duios
Geme apa-n veci zbătută
Ca prin vis, sub iaz la moară.
Luna tot mai jos scoboară
Tot mai jos, mai jos.

A apus! Şi dintr-o dată
Nu mai vezi nici deal, nici drum,
Totu-n zarea-ntunecată
Şi-a pierdut şi loc şi nume,
Nu cred c-a mai fost pe lume
Noapte ca acum.

Parcă-i mort de veacuri satul
Şi trudit de-atâta clint
Doarme-adânc întunecatul
Codru-n văi, iar la răstoace
Plopii-au început să-şi joace
Frunzele de-argint.

Dar din aripi bat cocoşii,
Răscolind văzduhul mut.
Albe-ntâi şi tot mai roşii
Zorile şi-ntind lucoarea –
Din zăvoi, privighetoarea
Iarăşi a-nceput!

(George Coşbuc, *În zori*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

FIŞA DE LUCRU X

Semnificaţia titlului unei opere

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să prezinți semnificația *titlului* poeziei citate prin raportare la fragmentul citat. Ai în vedere planul alăturat!
În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi relația dintre titlu şi fragmentul citat;
– să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Îmi place să privesc afară.
– Când au căzut aceste frunze?
Şi arborii se scuturară,
Şi-n vizuini adânci, ascunse

Stau vulpi roşcate. Stoluri, salbe,
Peste pădure nori de ceață,
Ca nişte zburătoare albe
Plutind, de vârfuri se agață.

Negru pământul se arată;
Pe câmpuri vântul iar adoarme.
O ciută cade fulgerată
De trăsnetele unei arme.

Şi liniştea cu-aripi uşoare,
Prin mii de pori respiră-n toamnă.
Doar plopii mistuiți în zare
Spre depărtare mă îndeamnă.

(A. E. Baconski, *Desen*)

Planul redactării compunerii

I. Introducere
- Definiția titlului: element sugestiv care orientează lectura, creând un orizont de aşteptare
- Indicarea elementelor care compun titlul
- Folosirea titlului cu sens propriu sau figurat

II. Cuprins
- Comentarea titlului în funcție de structură şi de procedeele artistice pe care le conține (dacă este cazul)
- Punerea titlului în relație cu textul ca element anticipator
- Relevarea ideilor prezente în text şi comentarea adecvată a cel puțin două figuri de stil şi imagini artistice

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să prezinți semnificația *titlului* textului prin raportare la fragmentul citat.
   În compunerea ta, trebuie:
- să ilustrezi relația dintre titlu și fragmentul citat;
- să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

E o umilă și neștiută uliță de margine de târg.

Nu răsfață ochiul cu mlădieri de râu gătite-n salturi de verdeață și nici nu ispitește pasul cu caldarâm sonor. E firavă și goală: numai pământ și pietre.

Dau năvală celelalte uliți, înghesuite una într-alta, cot la cot, s-ajungă mai degrabă la ulița cea mare, cu pântec de piață, căreia îi duc larma grămădită pe tăvi de piatră.

Ea e pustnică. A strâns pios tăcerea aruncată de celelalte uiți și s-a dat la o parte de ele. Năzuia poate să iasă din târg, să se îndrume departe, spre munți: să fie acolo o potecă prin brădet. Dar au părăsit-o puterile la marginea târgului și s-a lungit la pământ în dreptul bisericii, câtorva căsuțe liniștite, alături de căsuța bunicilor și noastră. Acolo a rămas.

Odinioară, pe meleagurile acestea, stăpânea un sat gospodar. Pe-atunci, ulițele de astăzi erau ale pământului și se numeau brazde și frățește viețuiau, rodind. (...)

Acum, ulițele înstrăinate de pământ s-au învrăjbit: se sfădesc între ele, cât le lasă gura căruțelor și a trăsurilor și se hărțuiesc, smulgându-și una alteia smocuri de colb cărunt.

Ulița mea e pașnică, tăcută. Rareori o tulbură năvala târgului. Prin ea străbat carele cu boi venind de la țară. Convoiul lui tihnit e o rugăciune murmurată cu buzele ei, și colbul care le-nsoțește e un surâs blajin.

Ulițele de căpetenie ale târgului au slujitorii lor: măturători care le piaptănă, stropitori care le spală, meșteri care le sulimenesc cu smoală și asfalt.

Scanned with OKEN Scanner

Ea se slujeşte singură. Îşi toarnă apă de ploaie prin uluce; îşi potriveşte părul cu vrăbii; şi chipul ei firesc e.

Trufaşe de numele lor, celelalte uiţi au silit porţile caselor să li-l înveţe şi să li-l rostească statornic. Şi porţile, cu guri de tablă sau de lemn, îl au în toată clipa pe buze.

Ea a şoptit doar casei noastre numele ei. Ploile l-au şters, poarta l-a uitat şi ea l-a uitat.

E o umilă şi neştiută uliţă de margine de târg.

(Ionel Teodoreanu, *Uliţa copilăriei*)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU XI

Romanul. Balada populară

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparţine speciei roman. Vei respecta planul alăturat!

   În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale romanului, prezente în textul studiat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;

Scanned with OKEN Scanner

- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării pentru conceptul operațional *roman*

I. Introducere

- Contextul operei – apariția și încadrarea acesteia în creația scriitorului
- Enunțarea trăsăturilor romanului - specia genului epic în proză de mare întindere, cu acțiune complexă desfășurată, pe mai multe planuri narative la care participă numeroase personaje, conturându-se o imagine amplă asupra vieții.

II. Cuprins

- Tema operei
- Simbolistica titlului
- Opera epică
- Prezentarea acțiunii complexe pe momentele subiectului operei literare
- Coordonatele spațio – temporale ample
- Moduri de expunere
- Prezentarea sumară a trăsăturilor personajului principal

III. Încheiere

- Exprimarea opiniei personale privind semnificațiile textului
- Formularea concluziilor

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține speciei *balada populară.* Vei respecta planul alăturat!
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale baladei populare, prezente în textul studiat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării pentru conceptul operațional *baladă populară*

I. Introducere
- Contextul operei
- Enunțarea trăsăturilor baladei populare - specia genului epic în versuri, în care este prezentată o întâmplare eroică, o legendă, un fapt istoric, o personalitate istorică sau legendară.

II. Cuprins
- Tema operei
- Opera epică, cu elemente lirice şi dramatice
- Prezentarea acțiunii lineare pe momentele subiectului operei literare
- Coordonatele spațio – temporale
- Moduri de expunere
- Deznodământul are o încărcătură morală şi filosofică
- Prezentarea sumară a trăsăturilor personajului principal care are însuşiri excepționale; acestea sunt puse în valoare în momentul confruntării cu un obstacol sau cu un personaj antagonist.

III. Încheiere
- Exprimarea opiniei personale privind semnificațiile textului
- Formularea concluziilor

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU XII

Doina

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține speciei *doina populară.* Vei respecta planul alăturat!
   În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale doinei, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul argumentării pentru conceptul operațional *doina populară*

I. Introducere

- Includerea textului în literatura populară
- Enunțarea trăsăturilor doinei populare: specia genului liric în versuri, specifică poporului nostru, în care sunt exprimate puternice sentimente: de dor, de jale, de tristețe, de înstrăinare, de regret etc.

II. Cuprins

- Tema textului
- Încadrarea textului în genul liric, specia doina populară
- Explicația titlului
- Ilustrarea trăsăturilor doinei populare cu secvențe poetice semnificative din opera studiată

Scanned with OKEN Scanner

a) apariția eului liric exemplificată prin mărcile specifice prezente în text
b) structura specifică doinei (structura strofică/ astrofică, elemente de versificație – ritm, rimă, măsură, vers liber, vers alb etc.)

- Relevarea ideilor, sentimentelor desprinse din text şi comentarea mijloacelor artistice folosite de poet
- Rolul elementelor de versificație în ansamblul textului

III. Încheiere

- Concluzii
- Exprimarea unei opinii referitoare la semnificația textului

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține *speciei doina populară.*
   În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale doinei, prezente în textul citat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;

Scanned with OKEN Scanner

- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Alelei! amar de mine,
Frațioare Constantine!
Rele sunt frigurile,
Mai rele-s dragostele!
Frigurile te răcesc,
Dragostele te-ameţesc
Şi te-aprind, te scot din minte
Şi te-ajung cu dor fierbinte.
Vai de mine! ce păcat
Ele că m-au fermecat
Şi-n trei zile m-au uscat,
M-au uscat, m-au veştejit
Ca stejarul înfrunzit
Când de brumă e atins
Sau de mare foc cuprins.
Alei! dragă frățioare,
Mă trec ca roua din floare
Şi ca spuma de pe mare,
Când le soarbe mândrul soare.
Fă-mi o groapă la răcoare,
Că inima rău mă doare.

(*Dragoste*,
culeasă de Vasile Alecsandri)

.....
.....
.....

FIȘA DE LUCRU XIII

Genul dramatic. Comedia

1. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține *genului dramatic.* Vei respecta planul alăturat!
În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale genului dramatic, prezente în textul studiat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Planul apartenenței la *genul dramatic*

I. Introducere
- Prezentarea caracteristicilor genului dramatic: cuprinde operele literare, în versuri sau proză, destinate reprezentării scenice.
- Includerea fragmentului în operă

II. Cuprins
- Încadrarea textului dat în genul dramatic
- Ilustrarea trăsăturilor operei dramatice cu scene semnificative din textul dat
– Destinat reprezentării scenice
– Structura specifică
– Prezența indicațiilor scenice/ a didascaliilor
– Dialogul, modul principal de expunere însoțit deseori de monologul dramatic
- Prezentarea acțiunii textului
- Prezentarea unui personaj prin raportare la secvențe semnificative

III. Încheiere
- Concluzii
- Exprimarea opiniei personale asupra semnificației textului

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că un text studiat aparține *speciei comedie.* Vei respecta planul alăturat!
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale comediei, prezente în textul studiat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

Planul apartenenței la specia *comedie*

I. Introducere
- Prezentarea caracteristicilor comediei: specie a genului dramatic, în proză sau în versuri care provoacă râsul prin prezentarea unor acțiuni şi personaje hazlii, cu un deznodământ vesel.

II. Cuprins
- Este o operă **dramatică**, alături de tragedie, dramă, vodevil etc. prezentând trăsăturile acesteia:
- conflictul este derizoriu, personajele confruntându-se cu probleme aparent importante;
- spre deosebire de tragedie, în care se confruntă personaje puternice, purtătoare ale unor valori morale, în comedie, acestea sunt inferioare;
- apare o categorie estetică proprie: comicul, ce rezultă din anumite situații, caracterul personajelor, contrastul dintre aparență şi esență, limbaj etc.;
- intenția autorului este a de a critica anumite defecte umane, urmărind îndreptarea lor.

III. Încheiere
- Formularea concluziilor

.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține *genului dramatic.*

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale genului dramatic, prezente în textul citat;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

***Dandanache**: Cum îți spui, să nu m-aleg, puicusorule, nu merdzea ... Eu, familia mea, de la patuzsopt ... luptă, luptă si dă-i, si dă-i si luptă ... si eu mă-nțeledzi tocmai acuma să remăi pe dinafară... fără coledzi!... si cât p-ați, neicusorule, să nu m-aleg ...*

***Zoe**: Să nu te-alegi d-ta, cu meritele d-tale! Era peste putință ...*

Tipătescu: Peste putință ...

***Dandanache**: Ei, uite asa, cu meritele mele, coniță, vezi! Era cât p-ați, dar stii, cât p-ați ... Intreabă-mă, neicusorule, să-ți spui: nu vrea Comitetul Țentral, si pațe: zițea că nu sunt marcant. Auzi, eu să nu fiu marcant ... Am avut noroc, mare noroc am avut. Să vedeți. Într-*

o seară ... ținevas - nu spui ține ... persoană însemnată ... da becher - vine si zoacă la mine cărți ... si când pleacă își uită pardesiul la mine ... A doua zi, voi să-l

Scanned with OKEN Scanner

îmbrac ...gândeam că-i al meu ... văz că nu-i al meu; îl caut prin buzunare si dau ... peste ţe te gândeşti?

***Tipătescu**: Peste?*

***Dandanache**: (râzând) Peste o scrisorică.*

***Amândoi**: O scrisorică.*

***Dandanache**: De amor...*

***Amândoi (mişcaţi)** : O scrisorică de amor?*

***Dandanache**: O scrisorică de amor către becherul meu, de la nevasta unui prietin- nu spui ţine... persoană însemnată.*

***Zoe**: Ei şi?*

***Tipătescu**: Ei?*

***Dandanache**: Ei, ţe să-ţi mai spui, puicusorule? Adu o birze, mă, băiete, degrabă... Mă sui în birze şi mă duc la persoana, la becherul- nu spui ţine... e persoană însemnată: - „Găseste-mi, mă-nţeledzi, un coledzi, ori dau scrisoarea la Războiul..." De colea până colea... gâri-mâr... a trebuie conița mea, să ţedeze, si tranc! depesa aiţi, neicusorule...*

(Ion Luca Caragiale, *O scrisoare pierdută)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL AL II-LEA

A. RECEPTAREA TEXTULUI NONLITERAR

Itemul 1 şi itemul 2 presupun adaptarea cunoştinţelor voastre la varietatea de texte din limba română. Printre acestea, textele nonliterare sunt cele ce vă vor capta atenţia în rezolvarea subiectului II. Cunoştinţele voastre aplicate pe texte nonliterare, la prima vedere trebuie să urmeze pas cu pas decodarea mesajului informaţional receptat în anii de studiu din gimnaziu. Se urmăreşte, aşadar, verificarea cunoştinţelor cu privire la capacitatea voastră de a formula enunţuri interpretative, plecând de la orice text, indiferent de natura lui.

Tipuri de itemi posibili:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente ce definesc conţinutul textului dat:
- Exemple ce numesc elemente descriptive din text;
- Exemple de informaţii ce compun conţinutul;
- Exemple ce definesc instanţele comunicării;
- Exemple de indici temporali.

2. Scrie un enunţ în care să precizezi titlul, autorul, secvenţa de text din care este extras textul dat.
3. Selectează trei structuri/ grupuri de cuvinte care descriu diverse elemente din textul dat.
4. Scrie două asemănări/ deosebiri dintre anumite structuri din textul dat.
5. Extrage din text elemente ce definesc: localităţi, personaje ce apar în textul dat.
6. Selectează două secvenţe ce alcătuiesc o calitate/ un defect al unui element reprezentativ din textul dat.

Pentru a găsi soluţiile corecte ale acestor itemi vă propunem reactualizarea cunoştinţelor cu privire la trăsăturile unui text în general şi a textelor nonliterare în special!

Observaţii!

- Atenţie la textele de graniţă: literar – nonliterar şi la modalităţile prin care poţi evita confuzia acestora!
- În redactarea răspunsurilor trebuie:
- Să precizezi caracterul textului dat;
- Să ilustrezi funcţia mesajului transmis;
- Să redactezi răspunsuri exacte ce urmăresc conţinutul textului;
- Să ai coerenţă, cursivitate şi logică în conţinutul redat;
- Să respecţi limita de spaţiu, acolo unde se impune.

Scanned with OKEN Scanner

Amintește-ți!

Textul: ***definește o unitate funcțională de ordin comunicațional, având caracter autonom închis.***

Textul nonliterar ***este o scriere de un autor care nu se implică afectiv în transmiterea mesajului.***

Textul nonliterar se caracterizează prin următoarele:

- Conținutul are caracter real, definind un eveniment, obiect, fenomen din realitate;
- Cuvintele ce alcătuiesc conținutul au sens denotativ;
- Conținutul are scop persuasiv, de informare, de comunicare de date exacte;
- Instanțele comunicării sunt reale;
- Limbajul utilizat este comun;
- Apar termeni științifici, neologisme, termeni din diverse domenii de specialitate;
- În redactare este folosită persoana a III-a;
- Enunțul este logic, operând cu concepte;
- Conținutul este bazat pe un adevăr științific, general.

Atenție!

Textele de graniță se află între conținutul textelor literare și al celor nonliterare. Ele sunt definite prin **jurnale, memorii, eseuri literare.**

Se particularizează prin:

- Caracter nonficțional;
- Prezența mărcilor stilistice și subiective;
- Alternarea persoanei I cu persoana a III-a;
- Existența unui referent real;
- Scopul persuasiv, dar și estetic al discursului.

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Citește cu atenție textul următor:

„ Poneii sunt animale de companie extraordinare. Când vine vorba de nutriție, majoritatea oamenilor cred că ei ar trebui să aibă parte de aceeași dietă ca și caii. Însă, poneii au nevoi nutriționale foarte diferite față de cai. Cantitatea de hrană și de suplimente necesare poneiului este mult mai mică decât la cai. Un singur tain al unui cal adult i-ar putea fi suficient unui ponei pentru o singură zi.(...)"

(*Nutriția poneiului*, sursa: http:/ / zoland.ro)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care definesc:
- Care este sursa de informare despre nutriția poneilor;
- Cu cine se înrudește regimul alimentar al poneiului;
- Care este diferența de nutriție dintre un ponei și un cal;
- Un exemplu de nutriție al poneilor.

2. Selectează două secvențe din care să rezulte trăsăturile de nutriție ale poneilor.

Scanned with OKEN Scanner

Observație!

În formularea răspunsurilor trebuie:

- Să citești cu atenție textul dat;
- Să ilustrezi tehnicile de redactare specifice conținutului;
- Să redactezi răspunsuri logice, coerente care să definească noțiunile abordate;
- Să extragi din text răspunsurile potrivite și să folosești punctuația adecvată;
- Să precizezi scopul textului citat.

1. Noțiuni de morfologie

Discutarea itemului 3

Dragi elevi, itemul 3 subiectul II A conține noțiuni de **morfologie** și se referă la capacitatea voastră de a valorifica într-un text nou cunoștințe din acest domeniu.

În acest sens, am pregătit mai jos tipuri de itemi posibili, ce vizează analiza părților de vorbire supuse observației, un fișier teoretic, dar și observații utile pentru rezolvarea fișelor de lucru propuse ca exercițiu.

Tipuri de itemi posibili	Observații	
1. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența dată.	**Atenție!** 1. Părțile de vorbire supuse analizei pot fi atât flexibile, cât și neflexibile.	Din punct de vedere morfologic, părțile de vorbire pot fi: **Părți de vorbire flexibile:** *substantivul, verbul, pronumele, numeralul, adjectivul* **Părți de vorbire neflexibile:** *adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția*
	2. Fiecărei părți de vorbire identificate va trebui să-i precizați categoriile gramaticale aferente.	În limba română există următoarele categorii gramaticale: genul, numărul, cazul, categoria determinării, gradele de comparație, persoana, diateza, modul și timpul.

Amintește-ți!

PĂRȚI DE VORBIRE FLEXIBILE

1.1. Substantivul

Substantivul este partea de vorbire care denumește obiecte. Prin obiecte în sens larg înțelegem: **ființe** (*băiat, urs*), **lucruri** (*carte, masă*), **plante** (*salcie, trandafir*), **fenomene ale naturii** (*vânt, furtună*), **acțiuni** (*mișcare, invazie*), **stări** (*bucurie, tristețe*) etc.

Scanned with OKEN Scanner

Substantivele sunt cuvinte **flexibile**. Ele se declină, adică își schimbă forma după număr (singular, plural), caz (nominativ, genitiv, dativ, acuzativ și vocativ) și determinare (substantiv determinat hotărât și substantiv determinat nehotărât).

Toate substantivele se împart în trei clase flexionare numite **genuri:** masculin (*un băiat, un munte*), feminin (*o fată, o floare*), neutru (*un televizor, un teatru*).

În propoziție, substantivul îndeplinește **funcțiile sintactice** de subiect, atribut, nume predicativ, element predicativ suplimentar, complement direct, complement indirect și complement circumstanțial.

Substantivul se identifică, de obicei, cu ajutorul **întrebărilor**: *cine este acesta/ aceasta?; ce este acesta/ aceasta?*

Clasificarea lexico-gramaticală a substantivelor

1. **După înțeles** și după anumite trăsături lexico-gramaticale, substantivele se împart în:

- ***substantive comune***. Ele denumesc obiecte făcând parte dintr-o clasă de **obiecte de același fel** (*om, urs, munte, stejar, casă, punte* etc.), substanțe, materii (*carne, ceară, petrol, ulei*), noțiuni abstracte (*înțelegere, liniște, pace, toleranță*).
- ***substantive proprii***. Denumesc **anumite obiecte** spre a le deosebi de altele din aceeași categorie sau de același fel: *Ion, Sadoveanu, Marte, Orhei, Siret* etc.

Observație!

Substantivele comune se scriu cu inițială **minusculă** (*fecior, munte, țară*). **Substantivele proprii** se scriu cu inițială **majusculă** (*Radu, Carpați, Italia*).

2. După formă, se disting:

- ***substantive simple***. Structura acestor substantive conține o singură temă: *casă, masă, floare, întrebare, nuc, stepă* etc.
- ***substantive compuse***. Acestea sunt alcătuite din două sau mai multe cuvinte, rădăcini ori teme: *câine-lup, untdelemn, drum-de-fier, scrumbie-de-Dunăre, argint-viu, bună-credință, bunăstare, bunăvoință, floarea-soarelui, târâie-brâu, gură-cască, nu-mă-uita, Câmpulung, Sfarmă-Piatră, etc.* .

Genul

Substantivele sunt de trei genuri: substantive **masculine**, substantive **feminine** și substantive **neutre**.

La o parte din substantivele animate se poate constata o anumită corelație între genul lor gramatical și sexul ființei desemnate. Din acest punct de vedere, se disting următoarele clase de substantive:

- ***substantive cu genul motivat***. La aceste substantive între genul lor și sexul ființei există o corespondență. Ele exprimă **distincția dintre cele două sexe** cu ajutorul unor perechi de cuvinte care se pot caracteriza prin:

a) rădăcini diferite: *cocoș – găină, armăsar – iapă, băiat – fată, unchi – mătușă;*

b) sufixe diferite: *leu – leoaică, croitor – croitoreasă, curcă – curcan, broască – broscoi;*

- ***substantive cu genul nemotivat***. Din această categorie fac parte toate substantivele **inanimate**: *munte* – s. m., *șosea* – s. f., *telefon* – s. n.

Scanned with OKEN Scanner

Numărul

Substantivele au două numere: singularul şi pluralul.

Observaţie!

După capacitatea lor de a exprima opoziţia de număr, substantivele se împart în următoarele clase:

• ***substantive care au ambele forme de număr*** (denumesc obiecte ce pot fi numărate): *fecior – feciori, ţară – ţări, oraş – oraşe*;

• ***substantive defective de număr***. La rândul lor, ele pot fi de două feluri:

a) substantive care au ***numai formă de singular***: *dreptate, studenţime, sânge, Dacia* etc.

b) substantive care au ***numai formă de plural***: *aplauze, tăieţei, ochelari, Filipine* etc.

Notă. Câteva substantive au o formă de plural neregulată: *om – oameni* (m.), *soră – surori* (f.), *noră – nurori* (f.), *cap – capete* (n.), *ou – ouă* (n.).

Categoria determinării. *Articolul substantival*

Articolul substantival este un cuvânt auxiliar care însoţeşte substantivul şi exprimă genul, numărul şi cazul acestuia.

Articolul nehotărât (***un, o, nişte***) se foloseşte pe lângă un substantiv care denumeşte un obiect necunoscut vorbitorilor: *un copac, un sat, o cărare, nişte case.*

Articolul hotărât (***-l, -a, -i, -le***) se întrebuinţează pe lângă un substantiv care semnifică un obiect individualizat într-o anumită privinţă, deci un obiect cunoscut vorbitorilor în situaţia dată de comunicare: *copacul, satul, cărarea, casele.*

Formele articolului

Articolul	Cazul	Singular		Plural	
		masculin	feminin	masculin	feminin
nehotărât	N.A. G.D.	***un*** ***unui***	***o*** ***unei***	***nişte*** ***unor***	***nişte*** ***unor***
hotărât	N.A. G.D.	***-l*** ***-lui***	***-a*** ***-i***	***-i*** ***-lor***	***-le*** ***-lor***

Poziţia articolului faţă de substantiv

Articolul nehotărât este **proclitic**. El stă înaintea substantivului şi se scrie separat de acesta: ***un*** *copil,* ***o*** *floare.*

Articolul hotărât este **enclitic**. El stă după substantivul articulat fiind sudat cu acesta: *copilul, floarea.*

Observaţie!

O situaţie aparte prezintă doar forma de G.D. a articolului hotărât ***lui***, care, la declinarea substantivelor nearticulabile enclitic, se foloseşte înaintea substantivului: *caietul lui Ion, casa lui bunicu-meu, la mijlocul lui februarie* etc.

Scanned with OKEN Scanner

Cazul

Cazul	Întrebarea cauzală	Funcția sintactică
N.	*cine?, ce?*	Subiect Nume predicativ Apoziție
G.	*al (a, ai, ale) cui?*	Atribut
D.	*cui?*	Complement indirect
A.	*pe cine?, ce?*	Complement direct
V.	-	Cazul adresării directe

Funcțiile sintactice ale substantivului

1. Nominativul

Substantivul în nominativ este independent sintactic, nu poate fi folosit în construcție cu o prepoziție şi îndeplineşte următoarele funcții sintactice:

a) **subiect**: **Cerul** este albastru.

b) **nume predicativ**: El era **pădurar**.

c) **apoziție**: Mare fu uimirea şi bucuria lui Făt-Frumos când găsi de partea cealaltă a podului pe însuşi tatăl-său, **împăratul**.

2. Genitivul

Substantivul în genitiv fără prepoziție are ca termen determinat un substantiv şi poate îndeplini funcțiile sintactice de:

a) **atribut**: *Pe urmă privirile **copiilor** se întorc spre ei.*

b) **nume predicativ**: *Cartea este **a profesorului**.*

Substantivul în cazul **genitiv** precedat de o **prepoziție sau de o locuțiune prepozițională** poate fi:

a) **nume predicativ**: *Democrația este lupta **contra tiraniei**.*

b) **atribut**: *Lupta **contra leneşilor** este dură.*

c) **complement indirect**: *Şi se repezi ca un uliu **asupra cumnatului**.* (M. Preda)

d) **complement circumstanțial de cauză**: ***Din cauza furtunii**, calea ferată a devenit impracticabilă.*

3. Dativul

Substantivul în dativ fără prepoziție este cerut:

a) de un verb: *Harap-Alb mulțumeşte **furnicii** pentru ajutorul făgăduit.* (I. Creangă)

b) uneori, de un adjectiv: *Pretutindeni stăpânea tăcerea prielnică **somnului**.* (Z. Stancu)

c) de un substantiv de origine verbală (*acordarea de premii învingătorilor*).

El poate îndeplini următoarele **funcții sintactice**:

a) **complement indirect**: *Dădu o poruncă ascuțită **majordomului**.*

Scanned with OKEN Scanner

b) **apoziție**: *De aceea vă spun: plecați-vă de bună voie lui, **împăratului** tuturora!*

Substantivul în **dativ** construit cu **o prepoziție** poate fi **complement circumstanțial de cauză**: *Munții Carpați sunt mai ușor de trecut decât Alpii, **datorită pasurilor**.*

4. Acuzativul

Substantivul în acuzativ fără prepoziție poate avea următoarele **funcții sintactice**:

a) **complement direct**: *Țăranii au prins **un hoț**.*
b) **complement circumstanțial**:
– **de loc**: *Am mers **o cale** lungă.*
– **de timp**: *L-am căutat **o zi** întreagă.*
– **de mod**: *S-a supărat **foc**.*

Substantivul în **acuzativ** precedat de o **prepoziție sau de o locuțiune prepozițională** poate îndeplini următoarele funcții sintactice:

a) **complement direct**: *L-a văzut **pe el**.*
b) **apoziție**: *Pe ea, **pe Maria**, judecata o dovedise nevinovată.*
c) **nume predicativ**: *Vorba e **de argint**, tăcerea e **de aur**.* (Folclor)
d) **atribut**: *Lacătul **de la uşă** nu a putut fi deschis.*
e) **complement indirect**: ***Din nebunia** lor ai să înveți multe.*
f) **complement de agent**: *Omul e întotdeauna pândit **de primejdii**.*
g) **complemente circumstanțiale**:
– **de loc**: *Plecă din vreme **la mare**.*
– **de timp**: ***În zori** se vede răsăritul.*
– **de mod**: *Ursul nu joacă **de bunăvoie**.* (Folclor)
– **de cauză**: *El tresări **de spaimă**.*

5. Vocativul

Vocativul exprimă o chemare adresată unei persoane. Din punct de vedere gramatical, vocativul constituie o **propoziție neanalizabilă**:

*Acum, **copii**, ascultați povestea până la capăt.*

Locuțiunile substantivale

Locuțiunile substantivale sunt grupuri de cuvinte cu sens unitar având valoarea unei singure părți de vorbire.

La nivelul enunțului ele se comportă ca un substantiv, îndeplinind funcțiile sintactice caracteristice acestei părți de vorbire: *aducere aminte, băgare de seamă, încetare din viață, părere de rău, ținere de minte, punct de vedere,* etc.

Schema analizei morfologice a substantivului

1. **Partea de vorbire**:
– substantiv
– forma-tip (nominativ, singular, forma nearticulată)
2. **Clasa lexico-gramaticală**:
– substantiv comun/ propriu
– substantiv animat/ inanimat

Scanned with OKEN Scanner

3. **Clasa flexionară**:
   – genul: masculin/ feminin/ neutru
4. **Categoriile gramaticale**:
   – numărul: singular/ plural
   – cazul: N., G., D., A., V.
   – categoria determinării: forma nearticulată/ forma articulată nehotărât/ forma articulată hotărât
5. **Funcția sintactică**:
   – subiect, atribut, nume predicativ, complement

Model de analiză morfologică a substantivului

Drumurile erau pustii.

drumurile
1) substantiv (*drum*)
2) comun, inanimat
3) genul neutru
4) plural, nominativ, forma articulată hotărât (articolul *-le*)
5) subiect

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU I

Substantivul

1. În enunțul *Este un elev silitor* cuvântul subliniat este:
   a) Pronume;
   b) Numeral;
   c) Articol nehotărât;
   d) Articol hotărât.
2. Alegeți, prin subliniere, substantivele proprii compuse:
   a) Extremul Orient, Alba-Iulia, Cluj-Napoca;
   b) Fără de lege, după amiază, floare de colț;
   c) Trei-frați-pătați, câine lup, floarea soarelui;
   d) Tudor Șerban, Mendeleev, Ioana D'Arc.
3. Alcătuiți enunțuri cu următoarele substantive neologice:
   - Full-time: .....
   - Dressing:.....
   - Curry: .....
   - Deja-vu: .....
   - Crenvurst: .....
   - Dealer: .....
4. Alegeți varianta care conține numai substantive defective de plural:
   a) Alpi, osanale, ochelari;
   b) Alpi, tăiței, icre;

Scanned with OKEN Scanner

c) Sânge, unt, câlți;
d) Mass-media, spaghete, aplauze.

5. Scrieți sinonime pentru următoarele substantive:
   - Generozitate .....
   - Capacitate .....
   - Nivel .....
   - Cavaler .....
   - Coleg .....
   - Cetate.....

6. Scrie locuțiuni substantivale care să conțină cuvântul ***rău:***
   .....
   .....
   .....
   .....

7. Alcătuiți enunțuri în care substantivul ***capacitate*** să îndeplinească următoarele funcții sintactice:
   - Subiect .....
   - Nume predicativ .....
   - Atribut substantival genitival .....
   - Complement direct .....

8. Alegeți forma corectă:
   - Căsnicie/ căznicie;
   - Serviciu/ serviciu;
   - Salariu/ salar;
   - Chiuvetă/ chiuvetă.

9. Dați exemple care să ilustreze conversiunea substantivelor în:
   - Adjective .....
   - Adverbe .....
   - Prepoziție cu D. .....
   - Interjecție .....

10. Construiți exemple în care substantivele să îndeplinească funcția sintactică de subiect în:
    - Cazul N. .....
    - Cazul Ac. .....
    - Cazul G. .....

FIȘĂ DE LUCRU II

Substantivul

Citește cu atenție textul următor:

„O femeie tânără nu poate face o plimbare pe câmpii fără să culeagă flori. Adela le alege metodic, cu ochiul atent, cu gesturi de precizie, parcă ar urmări vietăți iuți și viclene." (Garabet Ibrăileanu, *Adela)*

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie substantivele articulate enclitic din textul dat.
   .....
2. Demonstrează omonimia substantivului ***ochi***.
   .....
   .....
   .....
3. Ilustrează în enunțuri polisemia cuvântului ***vie***.
   .....
   .....
   .....
4. Scrie sinonime pentru următoarele substantive din text:
   - Femeie.....
   - Câmp.....
   - Vietăți.....
   - Flori.....
5. Transcrie două substantive diferite ca formă aflate în cazul N. şi precizează-le felul:
   .....
   .....
6. Motivează ortografia substantivului *câmpii*.
   .....
7. Indică un substantiv cu funcția sintactică de complement circumstanțial de loc şi scrie o propoziție în care acesta să fie complement direct.
   .....
8. Formați enunțuri în care substantivul *Adela* să îndeplinească următoarele funcții sintactice:
   a) Subiect .....
   b) Nume predicativ .....
   c) Atribut substantival genitival .....
   d) Complement de agent .....
9. Scrie enunțuri în care cuvântul ***o*** să aibă valori morfologice diferite:
   .....
   .....
   .....
10. Menționează ce parte de vorbire sunt cuvintele subliniate din textul dat.
    .....
    .....

1.2. Adjectivul

Adjectivul este partea de vorbire care denumeşte însuşiri ale obiectelor, şi anume: dimensiunea (*mare, mic*), forma (*drept, strâmb*), culoarea (*alb, negru*), greutatea (*uşor, greu*) etc.

Adjectivul se caracterizează prin categoria gradelor de comparație şi îşi poate schimba forma după gen, număr şi caz pentru a se acorda cu substantivul determinat.

Scanned with OKEN Scanner

În propoziție, adjectivul, cel mai adesea, poate fi atribut sau nume predicativ.

Clasificarea adjectivelor

1. După înțeles, adjectivele se împart în:

a) **adjective calificative** sau **propriu-zise**: *bun, frumos, înalt, verde, ciobănesc, tineresc* etc.

b) **adjective determinative**. Adjectivele determinative sunt provenite din alte părți de vorbire prin schimbarea valorii gramaticale. Există următoarele feluri de adjective determinative:

- **adjective pronominale**. Spre deosebire de pronumele de la care provin, adjectivele pronominale nu înlocuiesc substantivul, ci îl determină. Se disting următoarele tipuri de adjective pronominale: **adjective posesive** (*țara mea*), **adjective de întărire** (*împăratul însuși*), **adjective interogativ-relative** (*care copil, ce cărți*), **adjective nehotărâte** (*orice elev, fiecare om*), **adjective negative** (*nicio clipă*);
- **adjective participiale**: *iarbă înverzită, oameni cunoscuți, zi așteptată;*
- **adjective provenite din adverbe**: *așa oameni, asemenea întrebare;*
- **adjective provenite din gerunzii**: *ordine crescândă, rană sângerândă, case fumegânde.*

Genul și numărul

Adjectivele au două genuri (masculin și feminin) și două numere (singular și plural). Adjectivul își schimbă forma după gen și după numere pentru a se acorda cu substantivul determinat:

m.: *un băiat **înalt** – niște băieți **înalți***

f.: *o fată **înaltă** – niște fete **înalte***

Când însoțesc un substantiv neutru, adjectivele au la singular forma de masculin, iar la plural, forma de feminin: *un pisc **înalt*** (m.) – *niște piscuri **înalte*** (f.).

În funcție de capacitatea lor de a-și schimba forma după genuri și numere, adjectivele se împart în două clase:

a) adjective variabile;

b) adjective invariabile.

Adjectivele variabile. După numărul de forme prin care se exprimă categoriile de gen și de număr, adjectivele variabile se împart în trei clase flexionare:

- adjective cu 4 forme;
- adjective cu 3 forme;
- adjective cu 2 forme.

Adjectivele invariabile au o formă unică pentru ambele genuri și numere. Cele mai frecvente adjective invariabile sunt: *acătării, anume, asemenea, așa, atare, atroce, bej, bleu, bleumarin, bordo, color, coșcogea, crem, cumsecade, doldora, eficace, feroce, gata, get-beget, gri, kaki, maro, motrice, mov, oliv, perspicace, precoce, propice, roz, sadea, vivace* etc.

Gradele de comparație

Adjectivele au trei grade de comparație:

- gradul comparativ (*mai bun, tot așa de bun, mai puțin bun*);
- gradul superlativ relativ (*cel mai bun*);
- gradul superlativ absolut (*foarte bun*).

Scanned with OKEN Scanner

Adjective comparabile şi necomparabile

Din punctul de vedere al posibilității de a avea grade de comparație, adjectivele se împart în următoarele trei clase:

- adjective care au grade de comparație (adjective comparabile). Acestea sunt majoritatea adjectivelor calificative care semnifică însuşiri cu intensitate variabilă: *bun, rău, mare, mic, scump, ieftin, tânăr, vechi* etc.
- adjective fără grade de comparație (adjective necomparabile). Acestea sunt adjectivele cu intensitate constantă. Din această categorie fac parte:
  a) adjectivele relative: *civil, francez, mondial, politic, economic, ceresc, ostăşesc, mineral, sportiv, comestibil* etc.
  b) adjectivele pronominale: *acesta, acela, celălalt, oricare, fiecare* etc.
  c) unele adjective calificative care exprimă însuşiri absolute, invariabile: *mort, viu, mut, orb, rotund, pătrat, conic, prismatic, lichid, solid, brumăriu, roib, murg, şarg, porumbacă* etc.
- adjective care prin însăşi semnificația lor lexicală exprimă un anumit grad de comparație: *inferior, superior, major, minor, enorm, gigantic, imens, maxim, minim, minuscul, optim, uriaş, vast, arhicunoscut, hipersensibil, răscopt, străvechi, ultramodern* etc. Folosirea acestor adjective la un anumit grad de comparație este greşită.

Cele trei grade de comparație ale adjectivelor au următoarea structură:

Tipul de raport	Gradul comparativ	Gradul superlativ relativ	Gradul superlativ absolut
1) de superioritate	*mai* + adj.	*cel* + *mai* + adj.	*foarte/ prea* + adj.
2) de egalitate	*tot aşa de* + adj. *tot atât de* + adj. *la fel de* + adj.	-	-
3) de inferioritate	*mai puțin* + adj.	*cel* + *mai puțin* + adj.	-

Funcțiile sintactice ale adjectivelor

În propoziție, adjectivele îndeplinesc următoarele funcții sintactice:

a) **atribut**: *Azi e o zi **caniculară**.*

b) **nume predicativ** în structura predicatului nominal: *Apele liniştite sunt **adânci**.* (Folclor)

Schema analizei morfologice a adjectivului

1. **Partea de vorbire**:
   – adjectiv
   – forma-tip (nominativ, singular, masculin)
2. **Clasa lexico-gramaticală**:
   – adjectiv calificativ/ determinativ
3. **Clasa flexionară**:
   a) adjectiv variabil (cu 4 forme, cu 3 forme, cu 2 forme)
   b) adjectiv invariabil
4. **Categoriile gramaticale**:
   – genul: masculin/ feminin
   – numărul: singular/ plural

Scanned with OKEN Scanner

– cazul: N., G., D., A., V.
– gradul de comparație: pozitiv/ comparativ/ superlativ (sau adjectiv fără grade de comparație)

5. **Funcția sintactică**:
– atribut, nume predicativ, complement

Model de analiză morfologică a adjectivului

O răcoare curată împrospăta întreaga zare.

curată
1) adjectiv (*curat*)
2) adjectiv calificativ
3) adjectiv variabil cu 4 forme
4) feminin, singular, nominativ, gradul pozitiv
5) atribut adjectival

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU I

Adjectivul

1. Alcătuiți propoziții prin care să evidențiați diferențele de sens dintre următoarele adjective:
   a) Derutat .....
      Derutant .....
   b) Casat .....
      Casant .....
   c) Revigorat .....
      Revigorant .....
   d) Enervat.....
      Enervant.....
2. Explicați modul de formare a adjectivului *ofilite*:
   .....
3. Indicați pluralul adjectivelor:
   a) Viteaz .....
   b) Fix .....
   c) Umed .....
   d) Ambiguu .....
4. Construiți enunțuri în care să folosiți:
   a) Un adjectiv pronominal de apropiere .....
   b) Un adjectiv pronominal interogativ .....
   c) Un adjectiv pronominal nehotărât.....
   d) Un adjectiv pronominal posesiv .....
5. Alcătuiți enunțuri cu următoarele grupuri de cuvinte și precizați valoarea lor morfologică:
   a) Cu inima haină .....
   b) Tras de păr .....
   c) Om cu stare .....
   d) Fără cap .....

Scanned with OKEN Scanner

6. Alcătuiți superlativul absolut prin adăugarea substantivelor potrivite următoarelor adjective:
   a) Frumoasă .....
   b) Îndrăgostit .....
   c) Curat .....
   d) Beat .....

   Exemplu: singur cuc = superlativ absolut
7. Încercuiți seria în care există adjective fără grade de comparație:
   a) Complet, viu, slab, egal
   b) Optim, muncitoresc, viu, perfect
   c) Veşnic, inferior, unic, cubic
   d) Viu, harnic, secund, junior
8. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvența dată:
   „Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
   Tot ce stă în urma crucii, împărați şi regi s-adună,
   Să dea piept cu uraganul ridicat de semilună."

   (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)
9. Scrieți patru adjective invariabile şi alcătuiți enunțuri cu ele.
   .....
   .....
   .....
   .....
10. Adjectivul ***buun!*** este la gradul de comparație:
    a) Pozitiv
    b) Superlativ absolut
    c) Comparativ de superioritate

    Scrieți apoi formele adjectivului ***bun*** la toate gradele de comparație.
    .....
    .....
    .....
    .....
    .....
    .....
    .....

FIŞĂ DE LUCRU II

Adjectivul

Citeşte cu atenție textul:

„Dincolo se întinde un codru de stejari groşi şi bătrâni, străbătuți de chiparoşi închişi, care se subțiau la vârfuri ca nişte sulițe uriaşe. Codrul se pierdea în depărtări fumurii. La dreapta luneca o apă lată şi repede, şi vuietul ei răguşit creştea de ce s-apropia întunericul. Apunea soarele.

Scanned with OKEN Scanner

– Ce roşie e apa!
– Roşie şi necăjită, zise împărăteasa.“
(Barbu Delavrancea, *Stăpânea odată...*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrieţi din textul dat câte un adjectiv:
   a) fără grad de comparaţie .....
   b) provenit din verb la participiu .....
   c) cu trei forme flexionare.....
2. Extrage din text două adjective cu valoare stilistică şi numeşte figura de stil în componenţa căreia intră.
   .....
   .....
3. Scrie locuţiuni care să conţină adjectivul ***lat*** şi alcătuieşte enunţuri cu ele.
   .....
   .....
4. Ilustrează polisemia cuvântului ***lată*** prin enunţuri corespunzătoare.
   .....
   .....
5. Scrie gradele de comparaţie pentru adjectivul ***bătrâni***.
   .....
   .....
6. Alcătuieşte propoziţii în care adjectivul ***groşi*** să fie:
   a) Nume predicativ
   .....
   b) Atribut adjectival
   .....
7. Construieşte enunţuri în care adjectivul ***fumurii*** să aibă valoare substantivală.
   .....
   .....
   .....
   .....
8. Extrage din text câte un adjectiv:
   a) Simplu .....
   b) Variabil .....
   c) Invariabil .....
9. Precizează cazul primelor două adjective din text:
   .....
   .....
10. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din secvenţa: „*codrul se pierdea în depărtări fumurii*”.
    .....
    .....
    .....

Scanned with OKEN Scanner

1.3. Pronumele

Pronumele este **partea de vorbire flexibilă** care ține locul unui substantiv.

Pronumele personal desemnează persoanele care participă direct sau indirect la actul comunicării.

Pronumele are următoarele categorii gramaticale:

- Forma (accentuată, neaccentuată – numai în dativ și acuzativ)
- Genul (masculin, feminin, neutru – numai la persoana a II-a)
- Numărul (singular, plural)
- Persoana (I, a II-a, a III-a)

Cazurile și funcțiile sintactice ale pronumelui personal

Nominativ:

- subiect, nume predicativ, atribut pronominal apozițional.

Acuzativ:

- nume predicativ, atribut pronominal prepozițional, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de mod, complement de timp, complement circumstanțial de cauză, complement circumstanțial de scop.

Genitiv: (forme numai pentru persoana a III-a)

- nume predicativ, atribut pronominal genitival, atribut pronominal prepozițional, complement indirect, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de timp, complement circumstanțial de cauză.

Vocativ:

- fără funcție sintactică

Pronumele personale cu valoare neutră – formele neaccentuate ale pronumelui personal în dativ și acuzativ – apar în expresii (ex. **a *o* lua la sănătoasa, *le* are la română).**

Pronumele personal de politețe – exprimă respectul în relațiile umane. (ex. ***dumnealui, dumneavoastră***)

Formule reverențioase (locuțiuni pronominale de politețe) – ***Măria Ta, Altețа Sa, Luminăția Voastră.***

Formele ***dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*** sunt variante ale pronumelor personale de persoana a III-a.

Pronumele reflexiv — ține locul obiectului asupra căruia se exercită acțiunea verbului, exprimând identitatea dintre subiectul verbului și obiectul asupra căruia se exercită acțiunea acestuia.

Particularități: **are numai cazurile dativ și acuzativ, are forme proprii** – numai pentru **persoana a III-a acuzativ**: *se, -s;* **dativ**: *își, -și;* la persoana I și a II-a, rolul de pronume reflexiv îl îndeplinesc formele neaccentuate de dativ și acuzativ ale pronumelui personal; pronumele reflexiv neaccentuat poate fi folosit singur sau însoțit de un pronume accentuat: (ex. îmi *aduc* mie).

Funcții sintactice:

- nume predicativ, atribut pronominal prepozițional, atribut pronominal în dativ posesiv, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanțial de cauză.

Scanned with OKEN Scanner

Pronumele şi adjectivul pronominal posesiv – exprimă ideea de posesie, înlocuind atât numele posesorului, cât şi pe cel al obiectului pe care îl posedă.

Cazurile şi funcţiile sintactice ale pronumelui posesiv

Nominativ:
- subiect, nume predicativ, atribut pronominal apoziţional.

Acuzativ:
- nume predicativ, atribut pronominal prepoziţional, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de mod, complement de timp.

Dativ:
- nume predicativ, atribut pronominal prepoziţional, complement indirect, complement circumstanţial de mod.

Genitiv:
- nume predicativ, atribut pronominal genitival, atribut pronominal prepoziţional, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de timp, complement circumstanţial de cauză.

Adjectivul pronominal posesiv determină un substantiv, se acordă în gen, număr şi caz cu acesta şi substituie numele posesorului, cu care se acordă în gen, persoană şi număr.

Formele sunt identice cu ale pronumelui posesiv, cu deosebirea că articolul posesiv/ genitival nu mai este obligatoriu.

***Funcţia sintactică**: atribut adjectival*

Pronumele demonstrative arată depărtarea sau apropierea de obiect (în spaţiu sau în timp) sau identitatea acestuia cu el însuşi sau cu un alt obiect.

***Clasificare**:*

a) **de apropiere**: *acesta, aceasta, asta*
b) **de depărtare**: *acela, aceea, ăla*
c) **de identitate**: *acelaşi, aceeaşi*
d) **de diferenţiere**: *celălalt, cestălalt, ăstălalt*

***Caracteristici**:* se declină, schimbându-şi forma după gen, număr, caz; nu au categoria gramaticală a persoanei; devin adjective pronominale demonstrative.

Cazurile şi funcţiile sintactice ale pronumelui demonstrativ

Nominativ:
- subiect, nume predicativ, atribut pronominal apoziţional.

Acuzativ:
- nume circumstanţial, atribut pronominal prepoziţional, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de mod, complement de timp, complement circumstanţial de scop.

Dativ:
- nume predicativ, atribut pronominal prepoziţional, complement indirect, complement circumstanţial de mod.

Scanned with OKEN Scanner

Genitiv:

- nume predicativ, atribut pronominal genitival, atribut pronominal prepoziţional, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de timp, complement circumstanţial de cauză.

Adjectivul pronominal demonstrativ

Când pronumele demonstrativ nu mai înlocuieşte un substantiv, ci îl determină şi se acordă în gen, număr şi caz cu acesta, devine adjectiv pronominal demonstrativ.

Funcţie sintactică: ***atribut adjectival***

Pronumele interogativ - apare în propoziţii interogative şi ţine locul substantivului aşteptat ca răspuns la o întrebare.

Forme: *Care? Cine? Ce? Cât? Câţi? Câte?*

Forme cazuale: *Cui? Căruia? Pe care? Cărora? Pe cine? Al cui?* etc.

Cazurile şi funcţiile sintactice ale pronumelui interogativ

Nominativ:

- subiect, nume predicativ.

Acuzativ:

- nume predicativ, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de timp, complement circumstanţial de cauză.

Dativ:

- nume predicativ, complement indirect, complement circumstanţial de mod.

Genitiv:

- nume predicativ, atribut pronominal genitival, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de timp. complement circumstanţial de cauză.

Adjectivul pronominal interogativ

Care, ce, cât, câtă, câţi, câte au valoare de adjectiv pronominal interogativ când însoţesc un substantiv pe care îl determină şi cu care se acordă în gen, număr şi caz.

Are **funcţie sintactică** de atribut adjectival.

Pronumele relativ – se foloseşte numai în frază şi este element de relaţie între o subordonată şi regenta sa, păstrându-şi funcţia sintactică în propoziţia subordonată.

Forme

- simple: *care, cine, ce, cât, câţi, câte*
- compuse: *ceea ce*

Cazurile şi funcţiile sintactice ale pronumelui relativ

Nominativ:

- subiect, nume predicativ.

Acuzativ:

- nume predicativ, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanţial de loc, complement circumstanţial de timp, complement circumstanţial de cauză.

Scanned with OKEN Scanner

Dativ:

- nume predicativ, complement indirect, complement circumstanțial de mod.

Genitiv:

- nume predicativ, atribut pronominal genitival, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de timp, complement circumstanțial de cauză.

Pentru a stabili **funcția sintactică** a pronumelui relativ din subordonată, se face abstracție de propoziția regentă, iar în subordonată se pune întrebarea părții de propoziție care determină pronumele relativ.

Pronumele negativ – apare în propoziții cu verbul la forma negativă și ține locul unui substantiv din propoziția afirmativă corespunzătoare.

Forme

- **simple**: *nimic, nimeni*
- **compuse**: *niciunul, niciunii, niciuna, niciunele*

Forme cazuale: *nimănui, niciunuia, niciunora*. Pronumele negativ *nimic* este invariabil.

Cazurile și funcțiile sintactice ale pronumelui negativ

Nominativ:

- subiect, nume predicativ

Acuzativ:

- nume predicativ, complement direct, complement indirect, complement de agent, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de mod, complement circumstanțial de timp

Dativ:

- nume predicativ, complement indirect, complement circumstanțial de mod

Genitiv:

- nume predicativ, atribut pronominal genitival, complement circumstanțial de loc, complement circumstanțial de timp, complement circumstanțial de cauză.

Adjectivul pronominal negativ determină un substantiv, cu care se acordă în gen, număr și caz, având funcție sintactică de atribut adjectival.

Pronumele și adjectivul pronominal de întărire

În varianta actuală a limbii, se întâlnesc numai **adjective pronominale de întărire** ce însoțesc substantive sau pronume personale cu scopul de a insista asupra acestora.

Adjectivul pronominal de întărire se acordă în gen, număr și caz (dacă determină un substantiv) și se acordă și în persoană (dacă determină un pronume).

ex. Ei <u>înșiși</u> au recunoscut greșeala./ Ioanei <u>înseși</u> i se păruse straniu.

Schema analizei morfologice a pronumelui

1. Partea de vorbire:

– pronume

Scanned with OKEN Scanner

2. Clasa lexico-gramaticală:

– pronume: personal, reflexiv, de întărire, posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărât, negativ.

3. Categoriile gramaticale:

– persoana: 1, 2, 3 (sau invariabil în raport cu persoana)
– genul: masculin/ feminin (sau invariabil în raport cu genul)
– numărul: singular/ plural (sau invariabil în raport cu numărul)
– cazul: N., G., D., Ac., V. (sau invariabil în raport cu cazul)

4. Funcția sintactică:

– subiect, atribut, nume predicativ, complement

Model de analiză morfologică a pronumelui

Ea nu bănuia pe nimeni.

ea 1) pronume
2) pronume personal
3) persoana I, invariabil în raport cu genul, numărul singular, cazul nominativ
4) subiect

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU I

Pronumele

1. Analizați pronumele și adjectivele pronominale din următoarea frază: *Mi-aș fi dorit să se simtă triști în acea clipă, dar nu m-a lăsat el să fiu atât de haină cu ei.*

……
……
……
……

2. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele *un* și *o* să aibă următoarele valori morfologice:
   - Articol nehotărât … *un*……
     …*o*……
   - Numeral cardinal …*un*……
     …*o*……
   - Adjectiv pronominal nehotărât …*un*……
     …*o*……

3. Completează formele potrivite pentru a realiza acordul corect:
   a) Cu pronumele relative potrivite:
   - Elevul *al cărui* caiet s-a murdărit plânge.
   - Tata …….. copil a fugit este supărat.
   - Bunicii …….. nepoți au venit la ei sunt fericiți.
   - Casa …… curte este îngrijită e frumoasă.

   b) Cu substantivele potrivite:
   - Prietenul *al cărui* penar l-ai împrumutat îl vrea acum.

Scanned with OKEN Scanner

- ..... *ai cărei*.....
- ..... *ale căror*.....
- .....*ale cărei*.....
- ..... *ai căror*.....

4. Corectează enunțurile, rescriindu-le:
   - Ei însăşi au fost acolo.

.....

   - El însuți i-a spus ce avea pe suflet.

.....

   - Băiatul înseşi a spus adevărul.

.....

   - Fetița înseți a venit la noi.

.....

5. Analizează pronumele şi adjectivele pronominale din textele de mai jos:
   - *Nivelul culturii generale a naţiei nu-l poate ridica nimeni cu umărul.*
     (M. Eminescu, *Cugetări*)

.....

   - *Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;*
     Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun pas.
     (V. Alecsandri, *Miezul iernii*)

.....

6. Alcătuiți un enunț în care **pronumele relativ** din propoziția: *Ai aflat ce e în sufletul meu.,* să devină **pronume interogativ**:

.....

7. Încercuiți răspunsul corect:
   În enunțul: *Spusele ei sunt pentru ea ca o biblie căreia i-a jurat toată credința,* sunt:
   a) 4 pronume;
   b) 3 pronume;
   c) 2 pronume;
   d) Niciunul.

8. Construiți enunțuri cu adjective pronominale demonstrative care să stea pe lângă:
   a) Un subst. fem., pl., D .....
   b) Un subst. masc., sg., AC. .....

9. Precizați mijlocul de îmbogățire prin care s-au format adjectivele pronominale (*fata*) *aceasta* şi *alte* (*mărgele*) şi alcătuiți enunțuri cu ele:

.....

.....

10. Explică rolul cratimei din propoziția:
    Nu m-am aşteptat la asta.

.....

Scanned with OKEN Scanner

FIŞĂ DE LUCRU II

Pronumele

Citeşte cu atenţie textul:

„Sufletul meu ar fi dorit să se simtă trist, dar nu i-am îngăduit eu.
Au început să mă străbată alte gânduri. Au început să-mi placă alte lucruri. De chimie îmi amintesc prea rar. Aş vrea acum să ştiu ce e sufletul, dar cred că lucrul acesta este foarte greu de aflat. Am citit multe cărţi, dar nu am câştigat nimic..."

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din text patru pronume diferite şi analizează-le morfologic.
2. Explică utilizarea cratimei în construcţia *să-mi placă.*
   .....
3. Extrage din text un pronume relativ, apoi transformă-l în pronume interogativ.
   .....
4. Alcătuiţi enunţuri în care cuvântul *mi* să aibă valori diferite.
5. Scrie patru expresii care să conţină pronumele *nimic.*
   .....
   .....
   .....
   .....
6. Alcătuieşte un enunţ în care pronumele demonstrativ *acesta* să fie în cazul genitiv.
   .....
7. Extrage din text şi analizează morfologic toate pronumele personale.
8. Precizează mijloacele de îmbogăţire prin care s-au format adjectivele pronominale *alte* şi *acesta.*
9. Scrie enunţuri în care pronumele reflexiv *se* să aibă şi alte valori. Precizează-le!
10. Menţionează ce părţi de vorbire sunt cuvintele subliniate din textul dat.

1.4. Numeralul

Numeralul este partea de vorbire flexibilă care exprimă un număr, determinarea numerică a obiectelor sau ordinea acestora prin numărare.

Clasificare

1. **Numeral cardinal**:
   - simplu: *zero, unu, zece, sută, mie, milion, miliard*
   - compus: *cincisprezece, şaizeci*
2. **Numeral ordinal**: *primul, al cincilea*

Scanned with OKEN Scanner

3. **Numeralul colectiv**: *amândoi, tuscinci*
4. **Numeralul multiplicativ**: *întreit, înzecit*
5. **Numeralul distributiv**: *câte patru, câte zece*
6. **Numeralul fracționar**: *pătrime, optime*
7. **Numeralul adverbial**: *o dată, de trei ori*

Numeralul poate avea următoarele valori:

- substantivală: *Doi au primit premii.*
- adjectivală: *Doi elevi au fost premiați.*
- adverbială: *A citit paragraful de două ori.*

Genul este diferențiat la numeralele *unu, doi, amândoi, câte unul, tustrei.*

Numărul are forme de singular și de plural: *sută, mie,* etc..

OBSERVAȚIE! ***Unu*** nu are formă de plural, ***doi, trei***... nu au forme de singular.

Funcțiile sintactice ale numeralului

- Subiect: *Se puteau vedea douăzeci și trei de spectatori.*
- Nume predicativ: *În urma probei finale a rămas al treilea din clasament.*
- Complement direct: *Îi cunosc de mult pe cei doi.*
- Complement indirect: *El mi-a amintit de cei trei.*
- Complement circumstanțial de loc: *Să mergem la câte unul și să aflăm ce ascund.*
- Complement circumstanțial de mod: *Te comporți acum ca cei doi pe care tocmai i-am apostrofat.*
- Complement circumstanțial de timp: *Ai sosit cumva înaintea celor cinci de acolo?*
- Complement circumstanțial de cauză: *Au întârziat din cauza celor două.*
- Complement de agent: *Greșeala a fost recunoscută de cei trei.*
- Atribut adjectival: *S-a calificat datorită eforturilor înzecite.*

Schema analizei morfologice a numeralului

1. **Partea de vorbire**:
   – numeral
2. **Clasa lexico-gramaticală**:
   – numeral cardinal (propriu-zis, fracționar, colectiv, distributiv, multiplicativ, adverbial)
   – numeral ordinal (propriu-zis, adverbial)
3. **Categoriile gramaticale**:
   – genul: masculin/ feminin (sau invariabil în raport cu genul)
   – numărul: singular/ plural (sau invariabil în raport cu numărul)
   – cazul: N., G., D., A.
4. **Funcția sintactică**:
   – subiect, atribut, nume predicativ, complement

Scanned with OKEN Scanner

Model de analiză morfologică a numeralului

Pe urmă s-au arătat cei doi oameni.

(*cei*) *doi*
1) numeral
2) numeral cardinal propriu-zis
3) invariabil în raport cu genul şi numărul, cazul nominativ
4) atribut

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU I

Numeralul

1. Subliniază varianta corectă:
   a) Şaisprezece/ şasesprezece
   b) Al o sutelea/ al o sutălea
   c) Al o miilea/ al o miălea/ al o mielea
   d) Optsprezece/ opt spre zece

2. Alcătuiți enunțuri în care cuvintele ***un*** şi ***o*** să aibă valoare de numeral. Precizați felul acestora.
   .....
   .....
   .....
   .....

3. Rescrie enunțul corectând greşeala:
   a) A citit actul al optălea.
   b) Mihai Eminescu a trăit în secolul XIX.
   c) La sfârşitul celei de-a doua zi era obosit.
   d) 10-20 spectatori erau în sală.

4. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:
   a) A fost în Parâng o dată.
   b) Ei au văzut filmul odată.
   c) A trecut o dată pentru nota dată.
   d) A fost odată ca-n poveşti.

5. Scrieți numeralele potrivite pentru următoarele expresii:
   a) Cu una, cu .....
   b) De nota .....
   c) A face .....
   d) A avea ..... vieți.

6. Alcătuiți propoziții în care numeralul opt să aibă:
   a) Valoare substantivală
   b) Valoare adjectivală
   c) Valoare adverbială

Scanned with OKEN Scanner

7. Alcătuiți enunțuri cu sinonimele neologice ale următoarelor numerale:
   a) Îndoit
.....
   b) Întreit
.....
   c) Însutit
.....
   d) Înmiit
.....
8. Scrieți un numeral fracționar și unul distributiv și alcătuiți propoziții cu ele:
.....
.....
9. Precizați valorile următoarelor numerale:
   a) Șase s-au calificat la olimpiadă.
   b) A scris lecția de șase ori.
   c) Șase scriitori vor primi premii pentru opera lor.
10. Extrageți numeralele din textele date, precizându-le felul, valoarea și cazul:
„Când doi se ceartă, al treilea câștigă." (*Proverb popular*)
„...și s-a născut primul fecior din luna lui marte, a douăsprezecea zi..." (*Cărți populare românești*)

FIȘĂ DE LUCRU II

Numeralul

Citește cu atenție textul:

„Pe 18 martie 1906, la Montesson, lângă Paris, la începutul secolului al XX-lea, aparatul se ridica pentru prima dată de la sol. A fost primul zbor cu mijloace proprii, au fost martori, au atestat-o ziarele vremii, chiar dacă se pretinde altceva."

(Carmen Racoviță, fragment din *Acei zburători uitați*...)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din textul dat numeralele și precizează-le felul.
2. Formați următoarele tipuri de numerale și alcătuiți propoziții cu ele:
   a) *18* numeral distributiv;
   b) *1903* numeral adverbial.
3. Scrie enunțuri în care cuvântul ***o*** să aibă următoarele valori:
   a) de numeral adverbial
   b) de articol nehotărât
   c) de pronume

Scanned with OKEN Scanner

4. Formulați două propoziții în care numeralul ordinal ***primul*** să aibă următoarele valori:
   a) substantivală
   b) adjectivală
   c) adverbială
5. Completați spațiile libere cu numeralul corespunzător, apoi precizați valoarea morfologică:
   a) A face ..... pas.
   b) La ..... oră.
   c) În al ..... ceas.
   d) A fi de ..... mâna.
6. Alegeți prin subliniere forma corectă:
   Optsprezece/ optusprezece elevi sunt în clasă.
7. Construiți enunțuri în care numeralul ***primul*** să fie în cazul:
   a) Nominativ
   b) Acuzativ
   c) Genitiv
   d) Dativ.
8. Extrage din text un numeral cardinal compus
   .....
9. Precizează cazul numeralului ***primul*** din textul dat.
10. Menționează ce parte de vorbire este fiecare din cuvintele subliniate din textul dat.

1.5. Verbul

Verbul este partea de vorbire flexibilă care exprimă:
- acțiunea,
- starea,
- existența.

Clasificarea verbelor

- ***După înțeles:***
  a) **predicative** (au înțeles de sine stătător şi formează singure predicat verbal):
  ex. El *merge* pe jos.
  b) **nepredicative** (nu au înțeles de sine stătător şi nu pot forma singure predicat verbal):
  - **copulative** (nu au înțeles de sine stătător şi intră în alcătuirea unui predicat nominal alături de un nume predicativ):
    ex. Elevii *sunt silitori.*
  - **auxiliare** (ajută la formarea unor moduri şi timpuri compuse: *a fi, a avea, a vrea/ a voi):*
    ex. *Ai fi înțeles* problema dacă ai fi fost atent.

Scanned with OKEN Scanner

- ***După posibilitatea de a avea forme pentru toate persoanele***:
  a) **personale** (au forme pentru toate persoanele): *a munci, a râde, a dansa, a învăța.*
  b) **impersonale** ca sens și **unipersonale** ca formă (au formă numai pentru persoana a III-a, singular): *ninge, plouă, trebuie, se întâmplă,*
- ***După posibilitatea de a avea un complement direct***:
  a) **tranzitive** (permit un complement direct):
  ex. *a crede, a vedea, a lua*
  b) **intranzitive** (nu permit un complement direct):
  ex. *a veni, a se gândi.*

Conjugările verbului

I (-a): *a cânta, a dansa*
a II-a (-ea): *a vedea*
a III-a (-e): *a crede*
a IV-a (-i; -î): *a iubi, a urî*

Diatezele verbului

Verbul are trei diateze:

- **Diateza activă**
  La diateza activă, acțiunea este realizată de subiectul gramatical (care poate fi exprimat sau neexprimat). Acțiunea verbului se poate răsfrânge asupra unui obiect (complement direct)
  ex. *El dansează acum.*
- **Diateza pasivă**: acțiunea este realizată de subiectul logic și suportată de subiectul gramatical.(complementul de agent)
  ex. Eseul *va fi publicat* după lungi tratative.(de Editura Delfin)
- **Diateza reflexivă**: verbul este însoțit de pronume reflexiv fără funcție sintactică.
  ex. El *se gândește* la acel prieten.

Modurile verbului

- **predicative/ personale**: indicativ, conjunctiv, condițional-optativ, imperativ
- **nepredicative/ nepersonale**: infinitiv, gerunziu, participiu, supin

Timpurile verbului

a) **indicativ**: imperfect, perfect simplu, perfect compus, mai mult ca perfectul, prezent, viitor, viitor anterior, viitor popular;
b) **conjunctiv**: prezent, perfect;
c) **condițional-optativ**: prezent, perfect;
d) **infinitiv**: prezent, perfect.

Verbele aflate la moduri personale au **funcție sintactică** de:

- *predicat verbal*
- *predicat nominal* (verb copulativ + nume predicativ).

Scanned with OKEN Scanner

La modurile nepersonale, verbele au funcție sintactică de: *subiect, nume predicativ, atribut, complement.*

Locuțiunea verbală este grupul unitar de cuvinte care este sinonim cu un verb şi care se comportă în propoziție ca verbul.

Locuțiunile verbale au întotdeauna în componența lor un verb.

ex. *a lua-o la sănătoasă* – a fugi

Schema analizei morfologice a verbului

1. **Partea de vorbire**:
   – verb
   – forma-tip (infinitivul)
2. **Clasa lexico-gramaticală**:
   a) verb predicativ/ nepredicativ (auxiliar, copulativ)
   b) verb personal/ impersonal
   c) verb tranzitiv/ intranzitiv
3. **Clasa flexionară**:
   – verb nepronominal/ pronominal
   – conjugarea (1, 2, 3, 4)
4. **Categoriile gramaticale**:
   a) formele predicative (modurile personale):
   – diateza: activă/ pasivă/ reflexivă
   – modul: indicativ, conjunctiv, condițional-optativ, prezumtiv, imperativ
   – timpul: prezent, trecut, viitor
   – persoana: 1, 2, 3
   – numărul: singular/ plural
   – genul: masculin/ feminin (la diateza pasivă)
   b) formele nepredicative (modurile nepersonale):
   – infinitiv, gerunziu, participiu, supin
5. **Funcția sintactică**:
   a) verb la o formă predicativă: predicat
   b) verb la o formă nepredicativă: subiect, atribut, nume predicativ, complement

Model de analiză morfologică a verbului

Peste câtva timp, flăcăul se întoarse cu caii. (M. Preda)

se întoarse
1) verb (a se întoarce)
2) verb predicativ, personal, intranzitiv
3) verb pronominal, conjugarea a III-a
4) diateza reflexivă, modul indicativ, perfectul simplu, persoana a III-a, singular
5) predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU I

Verbul

1. Construiți enunțuri în care verbele ***a ieşi*** şi ***a fi*** să aibă:
   - Valoare predicativă

   .....
   .....
   - Valoare copulativă

   .....
   .....
   - Valoare auxiliară

   .....
   .....

2. Formulați enunțuri în care verbe la modul supin să aibă funcții sintactice de:
   - Complement direct.....
   - Atribut verbal.....
   - Complement circumstanțial.....

3. Încercuieşte varianta care conține un verb la condițional– optativ perfect:
   a) Să fi învățat;
   b) Aş fi reuşit;
   c) Voi fi citit;
   d) Are să citească.

4. Scrieți locuțiuni verbale care să conțină verbele:
   - A face: .....
   - A pune: .....
   - A lua: .....
   - A da: .....
   - A nu fi: .....

5. Construiți enunțuri în care verbul ***a scutura*** să fie la toate cele trei diateze:

   .....
   .....
   .....

6. Identificați enunțul care conține un verb impersonal:
   a) A rămas doctor de renume.
   b) A rămas acasă.
   c) A rămas să discute cu el curând.
   d) A rămas cadaveric după tratament.

Scanned with OKEN Scanner

7. Menţionează ce parte de vorbire sunt cuvintele subliniate din fraza următoare:
Băieţelul se juca afară şi aş fi vrut să facă linişte pentru că nu mă puteam odihni.

.....
.....
.....
.....

8. Alcătuiţi o propoziţie/ frază în care verbul a cunoaşte să fie la diateza reflexivă, cu valoare impersonală.

.....

9. Transcrieţi următoarele propoziţii, trecând verbele la diateza pasivă:
- *Elevii pricepuţi pregăteau coşuleţe cu flori de primăvară.*

.....
- *El binecuvântase acel popor cu multă iubire.*

.....
- *Flăcăul şi-a apropiat o parte din camarazi.*

.....

10. Scrie câte un verb predicativ, nepredicativ, impersonal, intranzitiv şi alcătuieşte enunţuri cu ele:

.....
.....
.....
.....

FIŞĂ DE LUCRU II

Verbul

Citeşte cu atenţie textul:

„Madam Popescu mai sărută dulce o dată pe maioraşul, îl scuipă să nu-l deoache, şi-l lăsă jos. El a pus sabia în teacă, salută milităreşte şi merge într-un colţ al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe fotolii şi pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiţă şi o tobă. Atârnă toba de gât, pune trâmbiţa la gură şi, legănându-se călare, începe să bată toba cu mâna şi să sufle în trâmbiţă. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimic."

(I. L. Caragiale, *Vizita...)*

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Indicaţi modul şi timpul verbelor din textul dat.
2. Scrie enunţuri în care verbul ***a rămâne*** să fie:
   a) Verb predicativ .....
   b) Verb copulativ .....
   c) Verb la mod nepersonal .....
3. Extrage din textul dat un verb la diateza:
   a) Activă .....
   b) Reflexivă .....

Scanned with OKEN Scanner

4. Analizați morfologic verbele:
   a) Să nu deoache .....
   b) A pus .....
   c) Legându-se .....
5. Construiți enunțuri în care verbul ***a scuipa*** să fie la cele trei diateze:
   a) Activă .....
   b) Reflexivă .....
   c) Pasivă .....
6. Alcătuiți o propoziție în care verbul ***a şti*** să aibă valoare impersonală.
   .....
7. Formulați enunțuri în care verbul la modul gerunziu din text să aibă următoarele funcții sintactice:
   a) Atribut verbal .....
   b) Complement direct .....
   c) Complement circumstanțial de timp .....
   d) Complement circumstanțial de mod .....
8. Formează viitorul anterior pentru verbele ***a săruta*** şi ***a lăsa***.
   .....
   .....
9. Construiți enunțuri în care verbul ***a fi*** să aibă valori diferite.
   .....
   .....
   .....
10. Menționează ce parte de vorbire sunt cuvintele subliniate din textul dat.
    .....
    .....
    .....
    .....

Exersează!

FIŞĂ DE EVALUARE

Părți de vorbire flexibile

Citeşte cu atenție următorul text:

Pe data de 16 martie s-au împlinit 54 de ani de când a plecat dintre noi părintele sculpturii moderne. Din anul 1957, anul trecerii, lucrările sale sunt prezentate în expoziții omagiale.

Opera sa este o confesiune. Cea mai importantă modalitate de a omagia sacrificiul poporului român este monumentul de la Târgu-Jiu din care fac parte „Masa tăcerii", „Poarta sărutului" şi „Coloana infinitului".

(Cristina Oprea, *Câteva gânduri despre Constantin Brâncuşi*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Analizează din textul dat verbele la:
   a) Modul indicativ, timp perfect compus.
   b) Modul conjunctiv, timp prezent.
   c) Modul condițional-optativ, timp prezent.
2. Identifică în textul dat un verb predicativ, un verb copulativ şi un verb auxiliar.
   .....
   .....
   .....
3. Extrage din textul dat un verb la un mod predicativ şi altul la un mod nepredicativ, indicându-le categoriile gramaticale specifice:
   .....
   .....
4. Analizează în textul dat câte un substantiv:
   a) Nearticulat
   b) Articulat enclitic
   c) Articulat proclitic
   d) Prepozițional
5. Extrage din textul dat toate adjectivele şi analizează-le.
6. Scrie două locuțiuni diferite care să cuprindă cuvântul masă.
   .....
   .....
7. Câte forme flexionare are adjectivul ***rotund?***
   a) 4 forme flexionare
   b) 3 forme flexionare
   c) 2 forme flexionare
   d) Niciuna
8. Extrage numeralele din textul dat şi precizează pentru fiecare felul.
9. Alcătuiți enunțuri în care numeralul 16 să aibă:
   a) Valoare substantivală
   b) Valoare adjectivală
   c) Valoare adverbială
10. Menționează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din textul dat.
    .....
    .....
    .....
    .....

Scanned with OKEN Scanner

1.6. Adverbul

Adverbul este partea de vorbire care exprimă o caracteristică a unei acțiuni sau circumstanța în care se desfăşoară o acțiune sau există o însuşire (*bine, repede, aici, acum*). Este o parte de vorbire auto semantică, **neflexibilă**.

În propoziție adverbul poate **determina** un *verb* arătând când, unde şi cum se desfăşoară o acțiune: *Suntem acasă.*

Adverbul mai poate determina un *adjectiv*: Era *aproape mort.*

Sau un alt *adverb*: Este *prea devreme.*

Adverbul răspunde la întrebările ***când? unde? cum?,*** funcționând cel mai frecvent în calitate de **complement circumstanțial**.

Clasificarea adverbelor după înțeles

După modul de exprimare a caracteristicii sau circumstanței, adverbele sunt de două feluri:

a) adverbe nepronominale;
b) adverbe pronominale.

Adverbele nepronominale sau propriu-zise denumesc direct caracteristici sau circumstanțe ale acțiunilor. După înțelesul lor, acestea se pot împărți în următoarele categorii:

a) adverbe de mod,
b) adverbe de loc,
c) adverbe de timp.

Adverbele pronominale exprimă indirect, prin raportare la context, caracteristica sau circumstanța în care se desfăşoară o acțiune.

Clasificarea adverbelor după formă

Din categoria **adverbelor simple** (marea majoritate) fac parte adverbele primare, adverbele moştenite, adverbele împrumutate (*azi, ieri, mereu, aşa, cum, când*), precum şi cele provenite din alte părți de vorbire (*absolut, destul, exact, încet, părinteşte, pieziş, totalmente*).

Adverbele compuse sunt de mai multe tipuri. Ele au următoarele structuri:

a) **adverb + substantiv**: azi-dimineață, ieri-noapte, mâine-seară;
b) **adverb + adverb**: oriunde, oarecum, orişicând, târâş-grăpiş;
c) **prepoziție + adverb**: de abia, până când, până unde, dincotro.

Gradele de comparație

Adverbele, ca şi adjectivele, au trei grade de comparație:

- Gradul **comparativ**, care are trei aspecte: de superioritate, de egalitate şi de inferioritate;
- Gradul **superlativ relativ**, care poate avea numai două aspecte: de superioritate şi de inferioritate;
- Gradul **superlativ absolut**, cu două aspecte: de superioritate şi de inferioritate.

Scanned with OKEN Scanner

Gradele de comparație se formează cu ajutorul aceloraşi mijloace ca şi la adjective: adverbele ***mai*** şi ***foarte***, grupurile de cuvinte: ***tot aşa de, tot atât de, la fel de, mai puțin, foarte puțin*** şi articolul adjectival ***cel***, care în structura gradului superlativ relativ este invariabil.

Funcțiile sintactice ale adverbului

1. Din punct de vedere sintactic, adverbele se împart în următoarele subclase:
   a) adverbe cu funcție sintactică de parte de propoziție;
   b) adverbe care funcționează în calitate de predicate;
   c) adverbe fără funcție sintactică;
   d) adverbe care constituie singure o propoziție.
2. Din prima categorie fac parte adverbele de mod (*încet, repede*), de loc (*aproape, departe, sus, jos, înainte, înapoi*), de timp (*astăzi, mâine, poimâine*). Aceste adverbe pot îndeplini următoarele funcții sintactice:
   a) complement circumstanțial de mod: *Merge* ***încet***.
   b) complement circumstanțial de loc: *Locuieşte* ***aproape***.
   c) complement circumstanțial de timp: *Plecăm* ***mâine***. *Aceasta a fost* ***demult***.
   d) atribut: *Nu am citit ziarele de* ***azi***. *Casa de* ***acolo*** *este a prietenului meu.*
   e) nume predicativ: ***Astfel*** *e lumea.* ***Aşa*** *sunt toți oamenii.*
   Adverbele din subclasa dată au, de cele mai multe ori, ca termen regent un verb: *Ei, oameni buni, cred că* ***acum*** *ați priceput.* (I. Creangă); *Nechifor Lipan s-a arătat* ***totdeauna*** *foarte priceput în meşteşugul oieritului.* (M. Sadoveanu); *Camarazii lui Zaharia erau* ***departe***. (Cezar Petrescu).
3. În cea de a doua subclasă intră adverbele care pot îndeplini singure funcția de predicat. Este vorba de aşa-numitele adverbe de modalitate (*fireşte, bineînțeles, desigur, sigur, evident, fireşte, negreşit, poate, posibil, probabil*): ***Poate*** *azi va ploua.*
4. Cea de a treia subclasă o constituie adverbele care nu pot fi părți de propoziție: *barem, măcar, doar, chiar, numai, oare, mai, foarte, prea, bunăoară, anume* etc. Adverbele în cauză sunt lipsite de autonomie semantică şi sintactică: ***Numai*** *în sufletele lor buimăcite mai stăruiau scântei multicolore, mângâietoare...* (L. Rebreanu);*Acestea sunt fapte care* ***măcar*** *pentru o bucată de timp nu se uită.* (Cezar Petrescu). La analiza sintactică ele se iau împreună cu părțile de vorbire pe care le determină.
5. În sfârşit, adverbele de afirmație şi de negație (*da, nu, ba da, ba nu*) alcătuiesc propoziții neanalizabile: *– Ai citit romanul? – Da. – Ai fost la şcoală? – Nu.*

Nota bene! **1.** Adverbele *mai, foarte, prea* îndeplinesc funcția de instrumente gramaticale servind la formarea gradelor de comparație.

2. Adverbele pronominale relative (*cum, unde, când, cât*) şi unele adverbe nehotărâte (*oricum, oriunde, oricând, oricât*) pot funcționa în calitate de element de relație, stabilind legătura dintre propoziția subordonată şi regenta ei.

Schema analizei morfologice a adverbului

1. **Partea de vorbire**:
   – adverb

Scanned with OKEN Scanner

2. **Clasa lexico-gramaticală**:
   a) adverb nepronominal/ pronominal
   b) adverb de mod/ de timp/ de loc
3. **Categoriile gramaticale**:
   – gradul de comparație: pozitiv/ comparativ/ superlativ (sau adverb fără grade de comparație)
4. **Funcția sintactică**:
   – complement circumstanțial, atribut, predicat

Model de analiză morfologică a adverbului

Ea mergea încet în urma ei.

încet
1) adverb
2) adverb nepronominal de mod
3) gradul pozitiv
4) complement circumstanțial de mod

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Adverbul

Citește cu atenție textul:

„Şi ne pomenim în una din zile că vine părintele la şcoală şi ne aduce un scaun nou şi lung, şi, după ce-a întrebat pe dascăl, cum ne purtăm, a stat puțin pe gânduri, apoi a pus numele scaunului Calul Bălan şi l-a lăsat la şcoală.

În alta zi ne trezim că iar vine părintele la şcoală, cu moş Fotea, cojocarul satului, care ne aduce dar de şcoală nouă, un drăguț de bicişor de curele, împletit frumos, şi părintele îi pune numele Sfântul Nicolai, după cum este şi hramul bisericii din Humuleşti... Apoi pofteşte pe moş Fotea că, dacă i-o mai pica ceva curele bune, să mai facă aşa, din când în când, câte unul, şi ceva mai grosuț, dacă se poate..."

(I. Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din textul dat toate adverbele şi analizează-le morfologic.
2. Ilustrează omonimia cuvântului ***mai.***
3. Alcătuieşte un enunț în care adverbul pronominal relativ ***cum*** să aibă valoare de adverb pronominal interogativ:
   .....
4. Scrie patru expresii care să conțină adverbul ***puțin***:
   .....
   .....
   .....
   .....

Scanned with OKEN Scanner

5. Alcătuieşte locuţiuni adverbiale care să conţină cuvântul ***când*** şi scrie apoi enunţuri cu acestea.
6. Formează cu ajutorul sufixelor adverbe, pornind de la următoarele cuvinte:
   - Şcolar+.....
   - Părinte+.....
   - Poftă+.....
   - Gros+.....
7. Subliniază adverbele care nu pot avea funcţie sintactică:
   Deodată, cum, chiar, jos, abia, nu.
8. Scrie un sinonim contextual pentru adverbul *iar.*
   .....
9. Precizează valoarea morfologică a cuvântului *frumos* şi scrie apoi enunţuri cu alte valori ale acestuia.
10. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din textul dat:
    .....
    .....
    .....
    .....

1.7. Prepoziţia

Prepoziţia este o parte de vorbire auxiliară care exprimă raportul sintactic de subordonare dintre cuvinte în cadrul propoziţiei.

Prepoziţia este un instrument gramatical ce implică prezenţa a doi termeni, unul fiind un termen regent, iar celălalt subordonatul său: *o pădure **de** stejari, casa **de lângă** drum, a se sfătui **cu** prietenii, a intra **în** vagon.*

Prepoziţia nu îndeplineşte funcţia sintactică de parte de propoziţie; ea formează însă, împreună cu părţile de vorbire pe care le introduce, unităţi sintactice ce funcţionează ca o singură parte de propoziţie: *casă **de** piatră* (prepoziţia *de* intră în structura unui atribut); *a se apropia **de** râu* (prepoziţia *de* intră în structura unui complement circumstanţial de loc).

Din punct de vedere morfologic, prepoziţia este o parte de vorbire **neflexibilă**.

Clasificarea prepoziţiilor

După structură, prepoziţiile sunt de două feluri:

a) prepoziţii simple;
b) prepoziţii compuse.

În categoria prepoziţiilor simple intră:

a) prepoziţiile primare

Acestea sunt alcătuite dintr-un singur element: ***a, asupra, către, contra, cu, de, după, fără, în, între, întru, la, lângă, pe, pentru, peste, până, spre, sub***;

b) prepoziţiile formate prin conversiunea altor părţi de vorbire (adverbe, substantive şi participii): ***dedesubtul, dinaintea, dinapoia, dindărătul, înaintea, înapoia, îndărătul, înăuntrul, împrejurul, împotriva*** (de la adverbe); ***graţie, mulţumită*** (de la substantive); ***datorită*** (de la participiu).

Scanned with OKEN Scanner

Prepoziţiile compuse sunt cele formate:

a) prin contopirea a două prepoziţii primare: ***deasupra, despre, din, dinspre, dintre, înspre, prin, printre***;

b) prin alăturarea a două prepoziţii primare: ***de către, fără de, de pe, de după, de la, de lângă, de peste, pe lângă, pe sub, până la, până spre*** etc.

Nota bene! Prin valoarea lor, se apropie de prepoziţii adverbele: ***ca*** (comparativ), ***cât, decât, asemenea, aidoma, conform, contrar, drept, potrivit, exclusiv*** şi gerunziile: ***excluzând, privind, vizând.***

Rolul şi raporturile exprimate de prepoziţii

1. Singure, prepoziţiile nu au funcţie sintactică, dar ele formează grupuri prepoziţionale care pot îndeplini diverse funcţii sintactice în propoziţie. Prepoziţia poate intra în structura următoarelor părţi de propoziţie:

- atributul: *Era o carte* ***cu poze.*** (Cezar Petrescu)
- complementul: ***Pe copii*** *nu-i aduce barza.* (G. Călinescu)
- numele predicativ: *Statuile sunt* ***de piatră.***

2. De cele mai multe ori, prepoziţia poate subordona unui termen regent:

- substantive: *Şi-a construit o casă* ***de*** *piatră.* (prepoziţia *de* introduce un substantiv care îndeplineşte funcţia sintactică de atribut);
- pronume: *Nu am vorbit* ***cu*** *el.* (prepoziţia *cu* introduce un complement indirect exprimat printr-un pronume);
- numerale: ***Despre*** *cei trei s-a discutat detaliat.* (prepoziţia *despre* introduce un numeral având funcţia sintactică de complement indirect).

Uneori, cuvântul introdus prin prepoziţie poate fi:

- un adverb: *Nu vreau să plec* ***de*** *aici.* (prepoziţia *de* marchează funcţia de complement circumstanţial de loc a adverbului *aici*);
- un verb la infinitiv: ***Până*** *a pleca, vreau să vorbesc cu voi.* (prepoziţia *până* introduce un complement circumstanţial exprimat printr-un infinitiv);
- un adjectiv: *Ne cunoaştem* ***de*** *mici.* (prepoziţia *de* introduce un complement circumstanţial de timp exprimat printr-un adjectiv).

Regimul cazual al prepoziţiilor

Folosite înaintea unor cuvinte care se declină (substantive, pronume, numerale), prepoziţiile le impun acestora o anumită formă de caz. Din acest punct de vedere, se disting următoarele feluri de prepoziţii:

- ***Prepoziţii cu regim de acuzativ***. Acestea sunt:

a) prepoziţiile simple primare, cu excepţia prepoziţiilor asupra şi contra: ***lângă*** mine, ***despre*** voi, ***în*** ţară, ***la*** prânz, ***după*** ore;

b) prepoziţiile compuse, cu excepţia prepoziţiei ***deasupra***: ***de după*** nori, ***până la*** gară, ***de către*** prieteni;

- ***Prepoziţii cu regim de genitiv***. Din această subclasă fac parte:

a) prepoziţiile formate prin conversiunea adverbelor (cu ajutorul articolelor): ***înaintea*** casei, ***împrejurul*** lacului, ***îndărătul*** uşii, ***împotriva*** vântului;

b) prepoziţiile ***asupra, deasupra*** şi ***contra***: ***asupra*** duşmanului, ***contra*** lor, ***deasupra*** oceanului.

- ***Prepoziţii cu regim de dativ***: ***datorită, mulţumită, graţie***: ***datorită*** fratelui, ***mulţumită*** părinţilor, ***graţie*** timpului frumos.

Scanned with OKEN Scanner

Locuțiunile prepoziționale

Locuțiunea prepozițională este un grup de cuvinte, alcătuit din una sau mai multe prepoziții și o altă parte de vorbire (substantiv, adverb), care îndeplinește rolul unei prepoziții: ***în fața** casei, **în jurul** pământului.*

Din punctul de vedere al raportului exprimat, locuțiunile prepoziționale se împart în următoarele clase:

Locuțiunile prepoziționale:	
• de loc	– *de-a lungul, de-a latul, din afara, din față, în afara, în dosul, în dreapta, în dreptul, în față, în jurul, în marginea, în mijlocul, în preajma, în spatele, în stânga, în urma, pe deasupra, pe dinaintea, pe dinapoia, alături de, aproape de, departe de, dincoace de, dincolo de, din jos de, din sus de;*
• de timp	– *de dinaintea, în cursul, în timpul, în vremea, la începutul, la mijlocul, la sfârșitul, pe timpul, pe vremea, înainte de, odată cu;*
• de mod	– *asemănător cu, conform cu, contrar cu, în conformitate cu, în funcție de, în raport cu, întocmai ca, în rând cu, la fel cu, potrivit cu;*
• de cauză	– *din cauza, din pricina, din cauză de;*
• de scop	– *cu scopul, în scopul, în vederea;*
• condiționale	– *în cazul, în ipoteza, în caz de;*
• concesive	– *în ciuda, în pofida, cu tot (toți, toată, toate);*

Regimul cazual al locuțiunilor prepoziționale

Când introduc cuvinte care se declină (substantive, pronume, numerale), locuțiunile prepoziționale, la fel ca și prepozițiile, le impun o anumită formă de caz. După regimul cazual, locuțiunile prepoziționale se împart în următoarele subclase:

- Locuțiuni prepoziționale cu regim de acuzativ. Din această categorie fac parte locuțiunile prepoziționale al căror ultim element este o prepoziție primară simplă: ***afară de** tine, **înainte de** război, **aproape de** casă.*
- Locuțiuni prepoziționale cu regim de genitiv. În această subclasă intră locuțiunile prepoziționale al căror ultim element este un substantiv articulat hotărât (*-l, -a*): ***din cauza** gerului, **cu excepția** lui, **în fața** școlii, **cu ajutorul** prietenilor.*

Schema analizei morfologice a prepoziției

1. Partea de vorbire:
– prepoziție
2. Clasificarea prepozițiilor după structură:
– prepoziții simple/ compuse
3. Clasificarea prepozițiilor după raportul exprimat:
a) prepoziții care exprimă un raport atributiv
b) prepoziții care exprimă un raport completiv

Scanned with OKEN Scanner

4. Regimul cazual:

– prepoziții care cer cazul genitiv/ dativ/ acuzativ (numai dacă introduc un cuvânt care se declină)

Model de analiză morfologică a prepoziției

Eu sunt un om fără de inimă

fără de
1) prepoziție
2) prepoziție compusă
3) exprimă un raport atributiv (introduce un atribut)
4) cere cazul acuzativ

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Prepoziția

Citeşte cu atenție textul:

„Cei trei cireşari îşi instalaseră cortul deasupra zidului de reazem sau, mai bine zis, la locul unde fusese zidul din spatele cetății."

(Constantin Chiriță, *Cireşarii*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Extrage din textul dat prepozițiile şi precizează-le felul.
   .....
   .....
   .....
   .....
2. Scrie câte o propoziție pentru fiecare caz pe care îl impun acestea.
   .....
   .....
   .....
   .....
3. Rescrie enunțul astfel încât locuțiunea prepozițională să devină locuțiune adverbială:
   .....
   .....
4. Explică diferența dintre o prepoziție compusă şi o locuțiune prepozițională.
5. Alcătuiți enunțuri în care substantivul *cireşarii* să fie însoțit de prepozițiile:
   - Deasupra .....
   - Înaintea .....
   - Aidoma .....

   Precizați cazul substantivelor!

Scanned with OKEN Scanner

6. Scrie o propoziție în care prepoziția *de* să însoțească un complement de agent.
.....
7. Formulați un enunț care sa conțină omofonul cuvântului *la*.
.....
8. Subliniați prepozițiile din șirul următor:
Că, la, se, și, cu, în, de, pe, a, o, despre, spre, ca, am, care
9. Precizați numărul părților de vorbire neflexibile din textul dat:
.....
10. Menționează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate din textul dat.

1.8. Conjuncția

Conjuncția este o parte de vorbire auxiliară neflexibilă, care leagă două propoziții în cadrul frazei sau două părți de propoziție de același fel în cadrul propoziției.

Conjuncțiile exprimă:

- raportul sintactic de subordonare între o regentă și subordonata ei: *A spus **că** nu poate veni. M-a întrebat **dacă** am fost la ore.*
- raportul sintactic de coordonare:
  - între două părți de propoziție: *Am cumpărat cărți **și** caiete. E deștept **și** foarte talentat.*
  - între două propoziții: *Deschide cartea **și** citește!*
  - între o parte de propoziție și o propoziție: *Am studiat documentele din acea perioadă **și** ce a mai fost publicat în presă.*

Conjuncțiile, la fel ca și prepozițiile, nu pot îndeplini singure funcția unei părți de propoziție. Ele doar leagă părți de propoziție sau propoziții, fiind plasate, de obicei, între cele două unități sintactice.

Excepție! Conjuncțiile subordonatoare pot apărea în propoziții principale exclamative: Că nu mai vine odată! De-ar veni mai repede vara!

Clasificarea conjuncțiilor după structură

Conform acestui criteriu, conjuncțiile se împart în următoarele clase: a) **conjuncții simple** și b) **conjuncții compuse**. Sunt simple:

- conjuncțiile primare (neanalizabile): *că, căci, ci, dacă, dar, deci, iar, nici, or, ori, sau, să, și;*
- conjuncțiile formate prin conversiune:
  – provenite din adverbe: *când* (condițional), *cât* (consecutiv), *cum* (cauzal), *parcă* (modal), *unde* (cauzal);
  – provenite din prepoziții: *de, până*;
  – provenite din pronume: *însă*;
  – provenite dintr-o formă verbală: *fie*.
- conjuncțiile formate din alte părți de vorbire care au termenii sudați: *așadar, deoarece, deși, fiindcă, încât, întrucât.*

Din categoria conjuncțiilor compuse fac parte numai conjuncțiile cu termenii nesudați: *cum că, de să, ca ... să, încât să.*

Scanned with OKEN Scanner

Clasificarea conjuncțiilor după funcția lor

1. După semnificația și rolul lor gramatical, conjuncțiile pot fi clasificate în două categorii: a) **conjuncții coordonatoare** și b) **conjuncții subordonatoare**.
2. Conjuncțiile coordonatoare leagă părți de propoziție de același fel sau propoziții independente. După valoarea lor, se disting următoarele tipuri de conjuncții coordonatoare:
   - copulative (exprimă un raport de asociere): ***și, nici, iar*** („și") – *Luna **și** soarele; harnică **și** ascultătoare. Afară tună **și** fulgeră.*
   - adversative (exprimă un raport de opoziție fără excludere): ***ci, dar, iar, însă, or*** („însă") – *El e mic, **dar** voinic; Noi lucrăm, **iar** ei se plimbă.*
   - disjunctive (exprimă un raport de excludere): ***fie, ori, sau*** – *Alb **sau** negru; **ori** unul, **ori** altul. Mergi **sau** rămâi?*
   - conclusive (exprimă o concluzie, o urmare): ***așadar, deci, dar*** („deci") – *E tânăr, **deci** fără experiență. Ai învățat, **deci** vei reuși.*

3. Conjuncțiile subordonatoare exprimă raportul de subordonare în cadrul frazei legând subordonata de regenta ei. Ele introduc propoziții subordonate subiective, predicative, completive directe, completive indirecte, precum și unele tipuri de subordonate circumstanțiale.

După numărul de raporturi exprimate, conjuncțiile subordonate sunt de două feluri:

a) Conjuncțiile subordonatoare cu valori multiple sau polivalente (introduc subordonate subiective, predicative, atributive, completive directe, indirecte, precum și unele tipuri de subordonate circumstanțiale): ***ca ... să, că, dacă, de, să***: *Le place **să** facă din țânțar armăsar.* (L. Rebreanu); *Mai greu era **să**-i scoată sticleții din capul fetei.* (Cezar Petrescu); *Vă dau timp până mâine, **să** vă gândiți mai bine.* (Camil Petrescu)

b) Conjuncțiile subordonatoare specializate. Acestea introduc un anumit tip de subordonate. Există următoarele subclase de conjuncții subordonatoare specializate pentru exprimarea raporturilor sintactice:
   - de timp: ***până, cum*** – ***Până** nu vine el, noi nu putem pleca.*
   - de mod: ***precum, parcă*** – *Am făcut **precum** mi s-a spus.*
   - de cauză: ***căci, deoarece, fiindcă, întrucât, unde, cum*** – *N-am cumpărat nimic **fiindcă** n-am avut bani.*
   - de consecință: ***încât, cât*** – *E atât de întuneric, **încât** nu se vede la doi pași.*
   - de concesie: ***deși*** – ***Deși** l-am rugat, nu a vrut să mă asculte.*

Raporturile exprimate de conjuncțiile subordonatoare

1. Conjuncțiile subordonatoare exprimă diverse raporturi de subordonare și pot introduce atât subordonate necircumstanțiale, cât și subordonate circumstanțiale.
2. Subordonatele necircumstanțiale sunt introduse cu ajutorul conjuncțiilor: ***ca ... să, că, dacă, de, să*** și pot fi de următoarele feluri:

Scanned with OKEN Scanner

- o propoziție subiectivă: *Rămânea **să** se facă haiduci...* (Camil Petrescu). ***Că** mai supraviețuiseră potopului de catran, rămânea o minune vrednică de mirare.* (Cezar Petrescu)
- o propoziție predicativă: *Scăparea mea a fost **că** a început războiul.* (I. Agârbiceanu)
- o propoziție atributivă: *Teama **că** se rătăcise îi îngheță sângele în vine.* (E. Gârleanu)
- o propoziție completivă directă: *Biata mamă a crezut **că** înnebunește de bucurie.* (Camil Petrescu)
- o propoziție completivă indirectă: *Eram sigur **că** vrea să mă prăpădească.* (L. Rebreanu)

3. Propozițiile subordonate circumstanțiale care pot fi introduse cu ajutorul conjuncțiilor sunt de următoarele feluri:
   - de mod: ***precum, parcă** – Toată ziua de sâmbătă își ascunse mânia **parcă** nici n-ar bănui nimica-n lume.* (L. Rebreanu)
   - de cauză: ***că, căci, cum, dacă, deoarece, fiindcă, întrucât, când, unde** – Era mare nevoie de ploaie la porumb, **căci** nu mai plouase de la mijlocul lui iulie.* (Camil Petrescu). ***Cum** erau grăbiți să-și astâmpere foamea, nu mă luară în seamă.* (Z. Stancu)
   - de scop: ***ca să, de, să** – Trec de trei ori pe zi, **să** văd cum stau lucrurile.* (Cezar Petrescu)
   - de consecință: ***ca să, că, de, de să, încât, încât să, să** – Izbitura a fost atât de puternică, **încât** turcii s-au împrăștiat odată cu lăsarea nopții, lăsând prin vâlcelele din jos de sat alte câteva sute de morți...* (Camil Petrescu)
   - de condiție: ***dacă, de, să – Dacă** ai fi tu acasă, am avea și noi un sprijin.* (L. Rebreanu)
   - de concesie: ***dacă, de, deși, să – Deși** e înalt, cerul e întreg acoperit de nori ca de plumb.* (Camil Petrescu)

Locuțiunile conjuncționale

Locuțiunea conjuncțională este un grup de cuvinte care are valoarea unei conjuncții. În structura locuțiunilor conjuncționale intră, în mod obligatoriu, una sau mai multe conjuncții sau un cuvânt cu rol conjunctiv (pronume sau adverb relativ) și o altă parte de vorbire (substantiv, adverb).

Schema analizei morfologice a conjuncției

1. Partea de vorbire:
– conjuncție

2. Clasificarea conjuncțiilor după structură:
– conjuncții simple/ compuse

3. Clasificarea conjuncțiilor după rolul gramatical îndeplinit:
a) conjuncții coordonatoare: copulative, disjunctive, adversative, concluzive
b) conjuncții subordonatoare: introduc propoziții subiective, predicative, atributive, completive, circumstanțiale

Scanned with OKEN Scanner

Model de analiză morfologică a conjuncției

Nu pot şti, <u>căci</u> n-am fost cu dânsul. (M. Sadoveanu)

căci 1) conjuncție
2) conjuncție simplă
3) conjuncție subordonatoare (introduce o subordonată circumstanțială cauzală)

FIŞĂ DE LUCRU I

Conjuncția

Citeşte cu atenție textul:

„Iar când fata în alb a început să-şi scuture capul şi să taie cu un gest iute aerul, Tic a făcut o remarcă mai puțin amabilă, pe care însă a atenuat-o imediat: asta pare şi puțin zănatecă... sau poate o fi atacat-o vreo viespe."

(C-tin Chiriță, *Castelul fetei în alb*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din textul dat conjuncțiile şi precizează-le felul:
   .....
   .....
   .....
   .....
2. Stabileşte şi numeşte tipul de relații realizat de conjuncții în textul dat.
3. Construieşte enunțuri în care cuvântul ***de*** să aibă următoarele valori:
   - prepozițională.....
   - conjuncțională.....
   - de locuțiune conjuncțională.....
   - de locuțiune prepozițională.....
4. Alcătuieşte enunțuri în care conjuncția ***de*** să însoțească:
   - un complement indirect .....
   - un complement circumstanțial de cauză .....
5. Precizează valorile morfologice ale cuvântului şi din textul dat, apoi alcătuieşte şi alte exemple cu valori diferite ale acestuia.
6. Transformă următoarele conjuncții în locuțiuni conjuncționale şi apoi scrie enunțuri cu acestea:
   - *să* .....
   - *că*.....
   - *şi*.....
   - *ca*.....
   - *deşi*.....
   - *fie* .....

Scanned with OKEN Scanner

7. Construieşte fraze în care propoziţiile să fie introduse prin următoarele locuţiuni prepoziţionale:
   - *pentru că* .....
   - *ca şi când* .....
   - *fără să* .....
   - *fie ca* .....
8. Numeşte tipul de relaţii existent între propoziţiile alcătuite.
9. Alcătuieşte enunţuri în care să existe coordonare între:
   a) Părţi de propoziţie .....
   b) Propoziţii:
      - coordonare disjunctivă .....
      - coordonare adversativă .....
      - coordonare conclusivă .....
10. Menţionează ce tip de coordonare a realizat în textul dat fiecare conjuncţie.
    .....

1.9 Interjecţia

Interjecţia este o parte de vorbire neflexibilă care exprimă, prin sunete articulate, senzaţii, stări sufleteşti, manifestări de voinţă ale vorbitorului sau imită sunete şi zgomote din natură.

Clasificarea interjecţiilor

1. După structură şi din punctul de vedere al originii lor, interjecţiile se grupează în următoarele clase:
   - interjecţii primare (simple): *ah!, aoleu!, of!, vai!, bre!, poc!, bravo!, halal!, adio!* etc.
   - interjecţii compuse: *cioc-boc!, hodoronc-tronc!, tic-tac!, trosc-pleosc!, treanca-fleanca!, tura-vura!* etc.
   - interjecţii formate din alte părţi de vorbire sau din grupuri de cuvinte prin conversiune: *Doamne!, Poftim!, Ca să vezi!, Doamne fereşte!, Ajutor!* etc.

2. După semnificaţia lor, interjecţiile sunt de trei feluri:
   - interjecţii cu valoare emotivă (exprimă senzaţii sau sentimente): *a!, ah!, aoleu!, aş!, brr!, bravo!, ehe!, halal!, hm!, oho!, of!, poftim!, ura!, vai!, vău!* etc.
   - interjecţii care exprimă un act de voinţă sau servesc ca mijloc de adresare: *ajutor!, aho!, alo!, bre!, cea!, cuţu-cuţu!, haide!, hăis!, ho!, iată!, măi!, pst!, ptru!, pui-pui!, stop!, zât!* etc.
   - interjecţii imitative sau onomatopee (reprezintă reproducerea aproximativă a sunetelor din lumea înconjurătoare): *bang!, bâz!, boc!, bâldâbâc!, buf!, ciripl, cotcodac!, cucu!, cucurigu!, gogâlţ!, ham!, haţ!, hor!, mârr!, piu!, pleosc!, trosc!, zdup!, zvâr!* etc.

Cele mai multe interjecţii cu valoare emotivă sunt polisemantice. Ele îşi precizează sensul doar în cadrul contextelor în care apar.

Scanned with OKEN Scanner

Întrebuințarea interjecțiilor

După rolul lor, se disting următoarele tipuri de interjecții:

a) interjecții care alcătuiesc propoziții neanalizabile. Ele se folosesc fără a realiza relații cu celelalte părți ale propoziției: *Vai, mă doare! Ura, am învins! Sfinte Dumnezeule, ce-ai păţit?*

b) interjecție care îndeplinesc funcția unei părți de propoziție. Aceste interjecții se încadrează în structura sintactică a propoziției, îndeplinind următoarele funcții sintactice:

- subiect: *Din desiş se auzea mor-mor-mor!*
- predicat: *Hai la culcare! El atunci trosc una la ceafă!*
- nume predicativ: *Era vai de capul lor!*
- complement direct: *Am auzit trosc! şi puntea s-a rupt în două.*
- complement circumstanțial de mod: *Bătea cioc! cioc! la fereastră.*

Schema analizei morfologice a interjecției

1. Partea de vorbire:
– interjecție

2. Clasificarea interjecțiilor după înțeles:
a) interjecții propriu-zise (exprimă senzații, stări sufleteşti sau acte de voință)
b) interjecții onomatopeice (reproduc sunete sau zgomote)

3. Funcția sintactică:
a) interjecții fără funcție sintactică de parte de propoziție
b) interjecții cu funcție sintactică de predicat, atribut sau complement

Model de analiză morfologică a interjecției

Ah, mamă, tu! Ce slabă eşti! (G. Coşbuc)

ah 1) interjecție
2) interjecție propriu-zisă (exprimă o stare sufletească)
3) interjecție fără funcție sintactică de parte de propoziție

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Interjecția

1. Alcătuieşte enunțuri în care cuvântul *o* să aibă următoarele valori morfologice:
   - *Articol nehotărât* .....
   - *Numeral cardinal* .....
   - *Pronume* .....
   - *Interjecție* .....
2. Scrie patru verbe formate prin derivare de la interjecții:
   De exemplu: offffffffff!..... a ofta (verb)
   .....
   .....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....

3. Alcătuieşte 4 expresii în componenţa cărora să fie inclusă interjecţia *vai*:
.....
.....
.....
.....

4. Explică rolul utilizării cratimei şi a virgulei în enunţul:
Ah, uite-o: e toată numai apă!

5. Scrie patru interjecţii simple şi patru compuse şi precizează sunetele sau zgomotele pe care le imită:
.....
.....
.....
.....

6. Scrie interjecţii care exprimă:
   - Nemulţumirea .....
   - Durerea .....
   - Teama .....
   - Mirarea .....
   - Entuziasmul .....
   - Admiraţia .....

7. Explică procedeul prin care s-au format următoarele interjecţii:
   - Hopa-hop .....
   - Sâsâind .....
   - Hăpăit .....
   - Eheheeee .....

8. Alcătuieşte enunţuri cu interjecţiile de mai sus.
.....
.....
.....
.....

FIŞĂ DE EVALUARE

Părţi de vorbire neflexibile

1. Încercuiţi enunţul care conţine un adverb predicativ:
   a) O să-i spun negreşit.
   b) Negreşit că o să-i spun.

2. În enunţurile:
   a) Poate să înveţe.
   b) Poate învăţa.

Scanned with OKEN Scanner

cuvintele subliniate sunt, în ordine:
1. verb, verb;
2. adverb, adverb;
3. adverb, verb;
4. verb, adverb.

3. Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele: *uneori* şi *niciodată* să fie adverbe nehotărâte.
.....
.....

4. Completează enunţurile cu prepoziţiile corespunzătoare:
a) Va pleca ..... Galaţi.
b) Va pleca ..... Moldova.

5. Subliniază prepoziţiile specifice cazului dativ:
asemenea, asupra, înaintea, conform, împrejurul, datorită, contrar.

6. Scrieţi patru prepoziţii specifice cazului genitiv şi alcătuiţi enunţuri cu ele.
.....
.....
.....
.....

7. În enunţul:
L-am chemat, iar el mi-a întors spatele iar.
cuvintele subliniate sunt:
a) adverb, adverb;
b) conjuncţie, conjuncţie;
c) conjuncţie, adverb;
d) adverb, conjuncţie

8. Alcătuieşte enunţuri în care litera *a* să aibă următoarele valori morfologice:
a) Valoare substantivală;
b) Valoare adjectivală;
c) Valoare de prepoziţie;
d) Valoare de interjecţie.

9. Scrie o locuţiune conjuncţională şi una prepoziţională şi alcătuieşte enunţuri cu ele. Notează apoi diferenţa dintre ele, având în vedere rolul lor în enunţ:
.....
.....

10. Analizează morfologic locuţiunea existentă în următorul enunţ:
Să nu te fi lovit, Doamne fereşte!

2. Noţiuni de sintaxă

SINTAXA

Sintaxa este o parte a gramaticii care cuprinde **regulile** privitoare la îmbinarea cuvintelor în **propoziţie** şi a propoziţiilor în **fraze**. Sintaxa studiază:
- unităţile sintactice;
- funcţiile lor;
- raporturile stabilite între termenii unităţilor sintactice.

Scanned with OKEN Scanner

Unitățile sintactice

Unitățile sintactice de bază sunt:

- partea de propoziție;
- grupul de cuvinte;
- propoziția;
- fraza.

Partea de propoziție este un constituent al propoziției (cuvânt sau grup de cuvinte) care îndeplinește o funcție sintactică și care se află în raporturi sintactice cu alte unități (părți de propoziție). Este exprimată printr-un cuvânt cu sens lexical deplin (substantiv, adjectiv, pronume, numeral, verb, adverb) sau din combinarea unui cuvânt cu sens lexical deplin și un instrument gramatical (prepoziție, articol).

Grupul de cuvinte (sintagma) este un constituent al propoziției alcătuit din două sau mai multe cuvinte cu sens lexical deplin legate printr-un raport de subordonare.

Propoziția este unitatea comunicativă de bază care descrie o stare de lucruri din realitate, fiind folosită pentru transmiterea informației, obținerea informației sau pentru exprimarea unui îndemn, ordin, porunci. **Propoziția** constituie o comunicare. Ea cuprinde în structura sa un **singur predicat** (care poate fi exprimat sau nu):

*Soarele **încălzește** astăzi.*

Fraza este o unitate sintactică superioară propoziției, constituită din minimum două propoziții, dintre care cel puțin una este principală:

Băiatul nu știe[1]*/ ce să spună.*[2]*/*

Analiza sintactică a propozițiilor/ a părților de propoziție
(schema analizei sintactice)

În analiza propoziției trebuie urmați pașii:

- descompunerea succesivă a propoziției în unități sintactice mai mici, care sunt părțile de propoziție;
- caracterizarea părților de propoziție;
- caracterizarea propoziției în ansamblu.

Analiza părților de propoziție

Analiza sintactică a părților de propoziție are drept scop identificarea funcțiilor sintactice îndeplinite de cuvinte în cadrul propoziției.

Presupune următoarele operații:

- identificarea termenului regent sau a termenului corelativ și precizarea raportului sintactic stabilit între cele două părți de propoziție (cu ajutorul întrebării specifice);
- precizarea modului de construire a fiecărei părți de propoziție (descrierea mijloacelor de exprimare);
- stabilirea părții de vorbire prin care se exprimă partea de propoziție analizată;
- precizarea mijloacelor gramaticale prin care se exprimă raportul sintactic dintre părțile de propoziție date; identificarea elementului introductiv al părții de propoziție analizate (în cazul în care acesta există).

Scanned with OKEN Scanner

Analiza propoziției

Analiza sintactică a propoziției vizează stabilirea caracteristicilor de bază ale propoziției ca unitate structural-comunicativă şi presupune următoarele operații:

1. Alcătuirea schemei sintactice a propoziției (pentru indicarea raporturilor sintactice dintre părțile de propoziție);
2. Caracterizarea propoziției în funcție de următoarele criterii:
   a) după structură:
   – propoziție: bimembră/ monomembră
   – propoziție: simplă/ dezvoltată
   b) după scopul comunicării:
   – propoziție: enunțiativă/ interogativă/ imperativă
   c) după aspectul pozitiv sau negativ al predicatului:
   – propoziție: afirmativă/ negativă

Discutarea itemului 4

Itemul 4 a subiectului II A conține noțiuni de **sintaxă** şi se referă la capacitatea voastră de a aplica într-un text la prima vedere cunoştințe acumulate în cei patru ani de gimnaziu şi nu numai.

În acest sens, am pregătit mai jos tipuri de itemi posibili, ce vizează analiza părților de propoziție supuse observației, un fişier teoretic, dar şi observații utile pentru aplicarea cunoştințelor voastre în câteva fişe de lucru propuse ca exercițiu.

Itemi posibili:

1. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare;
2. Analizează sintactico-morfologic cuvintele subliniate din textul dat;
3. Numeşte funcțiile sintactice pentru cuvintele următoare.

Observații

Pentru aplicarea cu succes a noțiunilor de sintaxă a propoziției, dar mai ales pentru stabilirea cu exactitate a funcțiilor sintactice cerute la itemul 4, vă rog să răspundeți repede la următoarea întrebare:

Care sunt funcțiile sintactice specifice fiecărui caz în parte?

Ați întâmpinat greutăți în formularea unui răspuns rapid? Nicio problemă…

Vă propunem în continuare o soluție pentru ca problema de mai sus să nu mai fie un impediment:

Deci:

Cum pot să învăț mai uşor funcțiile sintactice ale cazurilor?

Funcțiile sintactice ale cazurilor nu e bine să fie memorizate mecanic. Se impune o clasificare a lor, ceea ce ne poate uşura înțelegerea şi, respectiv, memorizarea lor.

Pentru început este important să ştim că fiecare caz are o funcție sintactică de bază, care este şi cea mai frecventă, şi mai multe funcții sintactice secundare, mai puțin frecvente.

Scanned with OKEN Scanner

I. *Funcțiile sintactice de bază ale cazurilor*

Nominativul
– răspunde la întrebările: *cine? ce?*
– cazul subiectului: *Elevul este în clasă.*
Genitivul
– răspunde la întrebările: *al, a, ai, ale cui?*
– cazul atributului substantival: *Cartea elevului este pe bancă.*
Dativul
– răspunde la întrebarea: *cui?*
– cazul complementului indirect: *Profesorul i-a dat elevului o carte.*
Acuzativul
– răspunde la întrebarea: *pe cine?, ce?*
– cazul complementului direct: *Văd acolo un elev.*
Vocativul
– nu îndeplinește nicio funcție sintactică în propoziție
– cazul adresării directe.

II. *Funcțiile sintactice mai puțin frecvente ale cazurilor*

Nominativul
a) nume predicativ: *El este elev.*
b) apoziție: *El este Mihai, prietenul meu.*
Genitivul
– nume predicativ: *Cărțile sunt ale elevului.*
Dativul
– apoziție (foarte rar): *I-am dat cartea lui Mihai, prietenului meu.*
Acuzativul
– complement circumstanțial (foarte rar):
  a) de loc: *Am mers o cale lungă.*
  b) de timp: *L-am căutat o zi întreagă.*
  c) de mod: *S-a supărat foc.*

III. *În sfârșit, unele cazuri pot avea anumite funcții sintactice fiind însoțite de prepoziții.*

Nominativul
– nu este introdus niciodată cu ajutorul prepozițiilor.
Genitivul
– poate fi introdus cu ajutorul prepozițiilor și locuțiunilor prepoziționale: *asupra, contra, împotriva, înaintea, înapoia, deasupra, în fața, în mijlocul, în spatele, în vederea, în ciuda, din cauza* etc.
– îndeplinește funcțiile sintactice de:
a) nume predicativ: *Popoarele sunt contra tiraniei.*
b) complement indirect: *Câinele se repezi asupra lupului.*
c) complement circumstanțial de loc: *Mașina s-a oprit în fața clădirii.*
d) complement circumstanțial de cauză: *Din cauza furtunii, nu circulă niciun tren.*

Scanned with OKEN Scanner

Dativul

- poate fi introdus cu ajutorul prepozițiilor: *datorită, grație, mulțumită*
- îndeplinește funcția sintactică de complement indirect: *A reușit datorită părinților.*

Acuzativul

- poate fi introdus cu ajutorul prepozițiilor și locuțiunilor prepoziționale: *cu, de, despre, din, dinspre, fără, în, între, la, lângă, pe, peste, prin, spre, sub, de la, de pe, de pe la, de sub, de lângă, afară de, în caz de, în loc de, înainte de* etc.
- îndeplinește funcțiile sintactice de:
  a) complement direct: *Profesorul îl întreabă pe elev tema.*
  b) nume predicativ: *Masa e de brad.*
  c) atribut: *Oamenii de la munte sunt rezistenți.*
  d) complemente necircumstanțiale:
  – complement indirect: *Toți râd de glumele lui.*
  – complement de agent: *Casa este construită de muncitori.*
  e) complemente circumstanțiale:
  – de loc: *Elevul merge la școală.*
  – de timp: *Noi vom merge în excursie la vară.*
  – de cauză: *El sare în sus de bucurie.*

Așadar,

I. Funcțiile sintactice de bază ale cazurilor sunt:
   – Subiect – pentru Nominativ
   – Atribut – pentru Genitiv
   – Complement direct – pentru Acuzativ
   – Complement indirect – pentru Dativ

II. Funcțiile sintactice mai puțin frecvente ale cazurilor sunt:
   – Nume predicativ – pentru Nominativ și Genitiv
   – Apoziție – pentru Nominativ și Dativ
   – Complement circumstanțial (de timp, loc, mod) – pentru Acuzativ

III. Funcțiile sintactice ale cazurilor însoțite de prepoziții sunt:
   – Atribut – pentru Genitiv și Acuzativ
   – Nume predicativ – pentru Genitiv și Acuzativ
   – Complement direct – pentru Acuzativ
   – Complement indirect – pentru Genitiv
   – Complemente necircumstanțiale (indirect, de agent) – pentru Acuzativ
   – Complemente circumstanțiale (de loc, de timp, de mod, de scop, de cauză etc.) – pentru Acuzativ și, rar, pentru Genitiv

...problema este rezolvată acum... rămâne să aplicați ceea ce ați învățat!...

Raporturile sintactice

Raporturile (relațiile) stabilite între unitățile sintactice (părțile de propoziție și propoziții) sunt de două feluri: a) raporturi de coordonare și b) raporturi de subordonare.

Scanned with OKEN Scanner

Raporturi de coordonare se stabilesc între părți de propoziție și propoziții de același fel, care îndeplinesc funcții sintactice identice și nu depind unul de altul:

Cărțile ***și*** caietele sunt pe masă.

Această propoziție conține două subiecte, legate între ele cu ajutorul conjuncției coordonatoare *și*.

Există următoarele tipuri de raporturi de coordonare:

- coordonarea copulativă: ***Câmpiile, dealurile, văile*** *erau pline de flori.*
- coordonarea disjunctivă: *Nu-și dădea seama dacă asta înseamnă mult* ***sau*** *foarte mult.*
- coordonarea adversativă: *Câinele nu fuge de colac,* ***ci*** *de ciomag.* (Folclor);
- coordonarea conclusivă: *Creștinul este liber,* ***așadar*** *fericit.*

Raporturi de subordonare se stabilesc între termenii propoziției (părțile de propoziție) și ai frazei (propozițiile) care îndeplinesc funcții sintactice diferite, unul dintre ei (termenul subordonat) depinzând de celălalt (termenul regent).

Picătura de apă găurește stânca...

În această propoziție, termenii celor două grupuri de cuvinte *picătura de apă* și *găurește stânca* sunt legați printr-un raport de subordonare.

Raporturile de subordonare sunt de mai multe feluri:

- *subordonarea atributivă*: *picătura de apă* **(termenul regent este un substantiv, iar termenul subordonat, un atribut);**
- *subordonarea completivă* (care, la rândul ei, poate fi circumstanțială sau necircumstanțială): *găurește stânca* **(regentul este un verb, iar cuvântul subordonat, un complement direct).**

Model de analiză sintactică a propoziției

Alcătuirea schemei sintactice a propoziției (pentru indicarea raporturilor sintactice dintre părțile de propoziție):

Model: *Deodată un vânt mare a izbit ferestrele.*

<table>
<tr><td>S (cine?)
un vânt</td><td colspan="2">P (ce a făcut?)
a izbit</td></tr>
<tr><td>A (ce fel de?)
mare</td><td>C.d. (ce?)
ferestrele</td><td>C.mod (cum?)
deodată</td></tr>
</table>

PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE

Pentru limba română sunt considerate părți de propoziție: ***subiectul, predicatul, atributul*** și ***complementul.*** Dintre acestea:

- **subiectul și predicatul** sunt definite drept **părți de propoziție principale,** întrucât ele sunt esențiale pentru realizarea comunicării.
- **Atributul și complementul** sunt calificate drept **părți de propoziție secundare.**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul

Subiectul este partea principală de propoziție care denumește obiectul comunicării noastre, adică obiectul despre care, în propoziție, se spune ceva cu ajutorul predicatului. El arată cine face acțiunea (*Elevul citește o carte.*), cine suferă acțiunea (*Cartea este citită de elev.*) sau cui i se atribuie o însușire, o calitate (*Cartea este interesantă.*).

După modul de manifestare în structura propoziției, subiectul poate fi de mai multe feluri.

Subiect		
1. exprimat	2. neexprimat	
– prin substantiv sau altă parte de vorbire cu valoare de substantiv	a) inclus	b) subînțeles din context
	– exprimat prin forma verbului (pers. 1, 2)	– a fost sau urmează să fie exprimat într-o altă propoziție (pers. 3)
	Aici √ n-am găsit cartea. (√ – *eu*)	*Băiatul a muncit mult și acum √ este apreciat de toată lumea.* (√ – *el*)

Subiectul poate fi exprimat prin:

1. Substantiv:	***Copiii** sunt veseli.*
2. Pronume:	***El** învață la matematică.*
3. Numeral:	***Trei** dintre ei au rămas acasă..*
4. Formele nepredicative ale verbului: a) infinitiv: b) supin: c) gerunziu:	 ***A învăța** înseamnă a ști.* *E ușor **de zis** și e greu **de făcut**.* *Se aude **cântând**.*

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Subiectul

Citește cu atenție următorul text:

„...și-mi era mai mare mila de dânsa, dar și de pântecele meu cel stocit de apă încă îmi era milă. Vorba ceea: Milă mi-e de tine, dar de mine mi se rupe inima...”

(I. Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Scrie răspunsurile pentru următoarele cerințe:

1. Analizează sintactico-morfologic toate subiectele din textul dat.
2. Alcătuiește propoziții care să conțină următoarele cuvinte: *dor, milă, teamă* și *rușine*, cu funcția sintactică de subiect precedat de predicat exprimat prin verbul *a fi*.

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie propoziții în care cuvintele: *mare* și *rupe* să aibă valoare de substantiv și funcție sintactică de subiect.
4. Construiește trei propoziții cu subiect exprimat prin:
   a) expresie impersonală cu verbul *a fi*
   b) verb la supin
   c) verb la gerunziu
5. Completați spațiile libere cu subiecte exprimate prin partea de vorbire indicată la sfârșit:
   a) Aseară, ... a venit acasă. (pronume personal)
   b) E greu ..... (locuțiune verbală la supin)
   c) ..... sosit aici a câștigat. (numeral ordinal)
   d) În această casă locuiește ..... (substantiv propriu)
6. Alcătuiește propoziții în care să existe câte un substantiv:
   a) simplu
   b) multiplu
   c) neexprimat
   d) subînțeles
7. Construiește propoziții cu subiect multiplu în care să folosești conjuncțiile: *și, nici, ori, sau*, aflate atât înaintea primului subiect, cât și între subiecte.
8. Alcătuiește patru propoziții în care să folosești predicate exprimate prin:
   a) verb impersonal la diateza reflexivă
   b) locuțiunea verbală *a-i părea rău*
   c) expresia *a i se urî*
   d) interjecția *iată*
9. Subliniază părțile de propoziție din textul dat și stabilește tipul de raport sintactic existent.
10. Alcătuiește schema raportului sintactic din fiecare propoziție din textul dat.

Predicatul

Predicatul este partea principală de propoziție care spune ceva despre subiect, arătând ce face subiectul, ce sau cine este subiectul, cum este subiectul:

Ciorile zboară. Mihai e elev. Mingea este rotundă.

Predicatul poate fi:

- verbal
- nominal.

Predicatul verbal este de două feluri:

a) predicatul verbal simplu, este exprimat printr-un verb sau printr-o locuțiune verbală la un mod personal: *Vânzătorul cântărește marfa. El a fost dus la spital cu mașina salvării.*

b) predicatul verbal compus, poate fi alcătuit:

– dintr-un verb semiauxiliar modal (exprimă caracteristica modală a acțiunii: necesitatea, posibilitatea, dorința etc.) și un verb de bază, care poate fi la conjunctiv sau infinitiv:

***Trebuie să consult** un jurist.*

*El **poate răspunde** la această întrebare.*

Scanned with OKEN Scanner

Vrem să vizităm muzeul acesta.
*A doua zi de dimineață, Grigore **vru să reia** convorbirea.* (L. Rebreanu).

Cele mai frecvente verbe semiauxiliare modale sunt: *a putea, a trebui, a vrea, a-i veni* etc.

– dintr-un verb semiauxiliar aspectual (exprimă caracteristica aspectuală a acțiunii: începutul, continuarea, sfârșitul) și un verb de bază, la conjunctiv, infinitiv sau supin:

*Ea **a început să cânte**.*
*El **continuă să întârzie**.*
***Termin de scris** articolul.*
*Copilul **a încetat să plângă**.*

Cele mai frecvente verbe semiauxiliare aspectuale sunt: *a începe, a prinde, a se apuca, a se pune, a continua, a sfârși, a termina, a încheia* etc.

Predicatul nominal este constituit dintr-un verb copulativ și din unu sau mai multe nume predicative: *El este profesor.*

Verbul copulativ de bază este *a fi.* Mai pot funcționa ca verbe copulative și verbele: *a deveni, a ajunge, a se face, a ieși, a rămâne, a însemna.*

Numele predicativ poate fi exprimat prin:

1. Substantiv	*Omul este **o ființă** rațională.* *Masa este **de brad**.* *Casa este **a bunicului**.*
2. Adjectiv	*Cerul este **senin**.*
3. Pronume	*– Acesta e caietul tău? – Da, e **al meu**.*
4. Numeral	*El este **a treilea**.*
5. Verb la infinitiv sau supin	*Datoria noastră este **de a învăța**.* *Ei sunt **de invidiat**.*
6. Adverb	***Așa** este el.*

Clasificarea verbului ar putea fi prezentată schematic cu ajutorul tabelului de mai jos.

Predicatul		
verbal		nominal
simplu	compus	
(este exprimat printr-un verb sau printr-o locuțiune verbală la un mod personal)	(este alcătuit dintr-un verb semiauxiliar și un verb de bază)	(este constituit dintr-un verb copulativ și un nume predicativ)
*Elevul **citește**.*	*Elevul **trebuie să citească**.* *Elevul **începe să citească**.*	*Elevul **este harnic**.*

Scanned with OKEN Scanner

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Predicatul

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Scuturate din crengi, ..., muiate de ploi, florile îşi vor statornici covorul lor, mereu, precum mereu tot albe flori vor răsari, ca să fie culese de alte mâini, până va intra recele şi nepăsătorul fier al plugului în dumbravă..."

(Dumitru Anghel, *Flori albastre*)

Scrie răspunsurile pentru următoarele cerinţe:

1. Analizează sintactico-morfologic toate predicatele din textul dat.
2. Alcătuieşte două propoziţii cu predicatele verbale exprimate prin verbe la diateza pasivă, la modurile:
   a) conjunctiv prezent
   b) condiţional-optativ perfect
3. Scrie câte o propoziţie în care verbul *a fi* să aibă următoarele sensuri:
   a) *a exista*
   b) *a se întâmpla*
   c) *a se duce*
   d) *a trece*
4. Subliniază predicatele din propoziţiile de mai jos, precizându-le felul, şi scrie în dreptul fiecăruia valoarea morfologică a cuvintelor ce le compun:
   a) Copacul este înflorit.
   b) Casa lui este a doua.
   c) Bunicul lui este de la ţară.
   d) Rezultatul tău este de lăudat.
5. Scrie propoziţii în care verbul *a fi* să aibă următoarele valori;
   a) Predicat verbal
   b) Predicat nominal (a fi + nume predicativ adverb de loc)
   c) Predicat nominal (a fi + nume predicativ multiplu)
6. Subliniază forma corectă din enunţurile de mai jos:
   a) Zece milioane sunt/ este o suma mică.
   b) Este interzis/ interzisa staţionarea în această zonă.
   c) Aici munţii şi văile nu sunt periculoşi/ periculoase.
   d) Băieţii şi fetele au fost bucuroşi/ bucuroase că au primit premii.
7. Construieşte două propoziţii în care numele predicativ să fie exprimat prin adjectiv cu valoare de epitet astfel:
   a) Epitetul să realizeze personificarea obiectului denumit prin substantiv cu funcţie sintactică de subiect.
   b) Epitetul să sugereze comparaţia
8. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

9. Subliniază părţile de propoziţie din textul dat şi stabileşte tipul de raporturi existente între ele.
10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice din fiecare propoziţie din textul dat.

Atributul

Atributul este partea secundară de propoziţie care determină un substantiv sau o altă parte de vorbire cu valoare de substantiv: *Astăzi e o zi **frumoasă**.* Se recunoaşte cu ajutorul întrebărilor: *care?, ce fel de?, cât?, al (a, ai, ale) cui?*

După formă, atributele se clasifică în atribute adjectivale, substantivale, pronominale, verbale, adverbiale şi interjecţionale. Fiecare dintre aceste feluri de atribute se exprimă prin mijloace specifice.

Felul atributului	Modalitatea de exprimare	Exemplu
1) adjectival	a) adjectiv propriu-zis	*floare frumoasă*
	b) o altă parte de vorbire cu valoare de adjectiv: – numeral – adjectiv pronominal – verb la participiu	 *trei caiete* *casa mea, copilul acesta* *o carte citită*
2) substantival	substantiv (în genitiv, dativ, acuzativ)	*cămaşa băiatului; o cămaşă de bumbac*
3) pronominal	pronume (în genitiv, dativ, acuzativ)	*casa lui, băiatul de lângă mine*
4) verbal	verb (la infinitiv, supin, gerunziu)	*visul de a călători, maşină de spălat, oameni alergând pe străzi*
5) adverbial	adverb sau locuţiune adverbială	*casa de acolo, ziarele de azi*
6) interjecţional	interjecţie	*o maşină pfii!*

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Atributul

Citeşte cu atenţie textul următor:

„L-am însoţit pe Nicoară Potcoavă, în această călătorie scurtă, şi tovarăşii de odinioară, mai împutinaţi, şi mai întristaţi decât în anul 76.”

(Mihail Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă*)

1. Analizează sintactico-morfologic toate atributele din textul dat.
2. Construieşte enunţuri în care să se afle:
   a) Două atribute substantivale cu prepoziţia *de* coordonate prin conjuncţia disjunctivă *sau/ ori.*
   b) Un atribut genitival exprimat printr-un substantiv feminin.

Scanned with OKEN Scanner

c) Un atribut exprimat prin adjectivul pronominal *sale.*
d) Un atribut exprimat prin adjectivul compus instructiv-educativ.

3. Se dau următoarele propoziții:
Fetei acestuia i-am dat mâna.
Fata aceasta învață acum.
Precizează, pentru fiecare propoziție în parte, dacă atributele sunt în ordine:
a) Atribut adjectival, atribut adjectival
b) Atribut pronominal, atribut pronominal
c) Atribut adjectival, atribut pronominal
d) Atribut pronominal, atribut adjectival

4. Scrieți valoarea morfologică a atributelor verbale din enunțurile de mai jos:
a) Hotărârea de a sta aici a luat-o singur.
b) Are consolarea de a fi acționat conform conștiinței lui.
c) Este o greşeală de nebăgat în seamă.
d) Coşurile fumegând se zăreau în depărtare.

5. Transformați atributele verbale din enunțurile de mai sus în atribute adjectivale.

6. Scrie două locuțiuni adverbiale care să conțină cuvintele *loc* şi *când* şi să aibă funcția sintactică de atribut adverbial.

7. Alegeți forma corectă a atributului şi apoi precizați felul acestuia:
a) Scriitorul a înfățişat în operele lui/ sale figuri noi.
b) Fetița a pus în desenele ei/ sale multă imaginație.
c) Scriitorii au înfățişat în operele lor/ sale figuri noi.
d) Fetițele au pus în desenele lor/ sale multă imaginație.

8. Se dau propozițiile:
Dă vina pe tine.
Fac haz de necaz.
Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate sunt:
a) Atribut, complement indirect
b) Complement indirect, atribut
c) Atribut, atribut
d) Complement indirect, complement indirect

9. Subliniază părțile de propoziție din textul dat şi stabileşte raporturile sintactice dintre acestea.

10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice din fiecare propoziție.

Complementul

Complementul este partea secundară de propoziție care determină un verb (*a citi o carte, a se gândi la copii*), un adjectiv (*recunoscător părinților, tare de fire*), un adverb (*departe de casă*) sau o interjecție predicativă (*iată cartea, vai de ei*). În funcție de anumite trăsături gramaticale, se disting următoarele două clase de complemente:

- **complemente necircumstanțiale** (complementul direct, indirect, de agent, sociativ, instrumental);
- **complemente circumstanțiale** (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, condițional, consecutiv, concesiv, opozițional, cumulativ, de excepție).

Scanned with OKEN Scanner

Complementele necircumstanțiale

Complementul direct

Complementul direct determină un verb tranzitiv sau o interjecție predicativă desemnând obiectul asupra căruia se exercită acțiunea: *Câinele păzește* ***casa***. Se recunoaște cu ajutorul întrebărilor: *pe cine? ce?*

Complementul direct poate fi exprimat prin:

1. Substantiv	*Elevul desenează* ***o floare***.
2. Pronume	***L****-am văzut ieri la teatru.*
3. Numeral	*I-am felicitat* ***pe amândoi***.
4. Formele nepredicative ale verbului a) infinitiv b) gerunziu	 *L-a învățat* ***a număra***. *Am văzut* ***fulgerând***.

Exersează!

FIȘĂ DE LUCRU

Complementul direct

Citește cu atenție textul:

„Hârtia o adusese poșta, o dată cu ziarul. Moromete nici măcar n-o citise, își aruncase doar ochii pe plic, văzuse titulatura băncii și-l lăsase pe Niculae să-l deschidă. El răsfoia ziarul."

(Marin Preda, *Moromeții*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Analizează sintactico-morfologic toate complementele directe din textul dat.
2. Construiește enunțuri în care complementele directe să aibă regentul exprimat printr-un:
   - Verb tranzitiv .....
   - Verb la gerunziu .....
   - Verb la supin .....
   - O interjecție .....
3. Alcătuiește o propoziție în care verbul *a putea* să îndeplinească funcția sintactică de complement direct:
   .....
4. Pronumele interogative *care, cine ce, câți, câte* pot fi valori morfologice pentru complementul direct. Scrieți patru propoziții în care să le folosiți cu această valoare sintactică:
   Care .....
   Cine .....
   Ce .....
   Câți (câte) .....

Scanned with OKEN Scanner

5. În enunțurile:
   - Nu-l supăra pe Mihai.
   - Nu te supăra pe Mihai.

   Cuvintele subliniate sunt:
   a) Complement direct, complement direct;
   b) Complement indirect, complement indirect;
   c) Complement direct, complement indirect;
   d) Complement indirect, complement direct.

   Încercuiește varianta corectă!
6. Alcătuiți propoziții în care prepoziția simplă *pe* să însoțească un:
   - Complement direct .....
   - Complement indirect .....
   - Complement circumstanțial de loc .....
7. În exemplul: **Să-l lămureşti nu-i uşor.**, pronumele personal formă neaccentuată are valoare sintactică de complement direct. Scrie o propoziție în care să transformi pronumele în substantiv fără prepoziție şi aşează-l la începutul propoziției:
   .....
8. Alcătuieşte trei propoziții în care să foloseşti complemente exprimate prin:
   - Pronume negativ .....
   - Numeral ordinal .....
   - Substantiv în Ac. fără prepoziție .....
9. Subliniază părțile de propoziție din textul dat şi stabileşte tipul de raport sintactic existent.
10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice din prima propoziție.

Complementul indirect

Complementul indirect determină un verb, un adjectiv, un adverb sau o interjecție predicativă desemnând obiectul căruia i se atribuie ori i se adresează o acțiune, o însuşire sau o caracteristică: *Bunica le spune* ***nepoților*** *o poveste.* Răspunde la întrebările: *cui?, cu cine?, cu ce?, de cine?, de ce?, pentru cine?, pentru ce?, despre cine?, despre ce?* etc.

Complementul indirect poate fi exprimat prin:

1. Substantiv	*Le-am mulțumit* ***prietenilor*** *pentru ajutor.*
2. Pronume	***Ne-a*** *povestit despre călătoriile sale.*
3. Numeral	*Îmi amintesc* ***de ambii.***
4. Adjectiv	***Din bun*** *s-a făcut rău.*
5. Verb la infinitiv	*S-a obişnuit* ***a lucra*** *mult.*

Scanned with OKEN Scanner

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Complementul indirect

Citeşte cu atenţie textul:

„Despre împăratul acesta a mers vorva cât e lumea şi ţara, cum că cu ochiul cel de-a dreapta tot râde, iar cu cel de-a stânga tot lăcrimează neîncetat. În zadar se întreba ţara, că oare ce lucru să fie acela, că ochii împăratului nu se pot împăca unul cu celălalt. Dacă mergeau voinicii la împăratul ca să-l întrebe, el începea a râde şi nu le zicea nimic. Aşa rămase vrajba între ochii împăratului o taină mare despre care nu ştia nimeni, afară de împăratul."

(Ioan Slavici, *Zâna zorilor*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Subliniază complementele indirecte din textul dat şi analizează-le sintactico-morfologic.
2. Stabileşte care sunt părţile de vorbire regente pentru complementele indirecte din textul dat.
3. Construieşte câte o propoziţie în care complementul indirect să aibă ca regent un:
   - Verb .....
   - Adjectiv .....
   - Adverb .....
   - O interjecţie .....
4. Alcătuieşte un enunţ în care verbul *a discuta,* la modul supin să aibă funcţia sintactică de complement indirect:
   .....
5. În enunţul:
   Nu da <u>vrabia</u> din mână <u>pe cioara</u> de pe gard.
   cuvintele subliniate sunt:
   a) Complement direct, complement direct;
   b) Complement indirect, complement indirect;
   c) Complement direct, complement indirect;
   d) Complement indirect, complement direct.
   Încercuieşte varianta corectă!
6. Alcătuiţi propoziţii în care prepoziţia simplă *de* să însoţească un:
   - Complement de agent .....
   - Complement indirect .....
   - Complement circumstanţial de cauză .....
7. Construieşte câte o propoziţie în care complementul indirect să fie exprimat prin substantivele:
   - Familie (G., cu prepoziţie).....
   - Civilizaţie (D., fără prepoziţie).....
   - Declaraţie (Ac.,cu prepoziţie).....

Scanned with OKEN Scanner

8. Alcătuieşte propoziţii în care regentul complementului indirect să fie verbe la moduri nepersonale:
   - Infinitiv .....
   - Gerunziu .....
   - Participiu .....
   - Supin .....
9. Subliniază părţile de propoziţie din textul dat şi stabileşte tipul de raport sintactic existent.
10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice din prima propoziţie.

Complementele circumstanţiale

În limba română există următoarele feluri de complemente circumstanţiale:

Complementul circumstanţial:	**Semnificaţia**	**Întrebarea la care răspunde**	**Exemplu**
1. de loc	locul în care se petrece o acţiune sau se manifestă o însuşire	*unde?, de unde?, pe unde?, până unde?, încotro?*	***Spre răsărit** cerul începe să se lumineze.*
2. de timp	timpul în care se petrece o acţiune sau se manifestă o însuşire	*când?, de când?, pe când?, până când?, cât timp?*	***Noaptea** râul a îngheţat.*
3. de mod	modul în care se desfăşoară o acţiune sau felul în care se prezintă o însuşire	*cum?, în ce fel?, în ce mod?*	*Trenul merge **încet**.*
4. de cauză	cauza, motivul realizării unei acţiuni sau a existenţei unei însuşiri	*din ce cauză?*	*În pădure urlă lupii **de foame**.*
5. de scop	scopul realizării unei acţiuni	*de ce?, pentru ce?, după ce?, la ce?, cu ce scop?, în ce scop?*	*El luptă pentru **dreptate**.*
6. condiţional	condiţia de a cărei îndeplinire depinde o acţiune sau o însuşire	*în ce condiţie?*	***La încălzire** apa se transformă în vapori.*
7. consecutiv	consecinţa unei acţiuni sau a unei însuşiri	*care este urmarea faptului că...?*	*S-a schimbat **de nerecunoscut**.*
8. concesiv	obiectul sau situaţia care ar fi fost de aşteptat să împiedice înfăptuirea unei acţiuni sau existenţa unei însuşiri	*în ciuda cărui fapt?, în pofida cărui fapt?*	***În ciuda ploii**, pe stradă este multă lume.*

Scanned with OKEN Scanner

Exersează!

FIŞE DE LUCRU

Complementele circumstanţiale

- ***de timp***
- ***de loc***
- ***de mod***

1. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din următoarele secvenţe:
   a) La urcat e mai greu decât la coborât. .....
   b) Sub Ştefan cel Mare, ţara era apărată. .....
   c) Pe lângă el, eram scund. .....
   d) Vorbeau mai mulţi deodată. .....
2. Alcătuieşte propoziţii în care prepoziţiile ***de pe*** şi ***după*** să însoţească substantive cu funcţie sintactică de complement circumstanţial de loc:
   - De pe .....
   - După .....
3. În exemplul:
   „Pe stânga, Ceahlăul se înalţă în aer ca un fantastic castel." (Calistrat Hogaş, *Pe drumuri de munte)*
   verbul *se înalţă* are:
   a) Un complement circumstanţial de loc
   b) Două complemente circumstanţiale de loc
   c) Trei complemente circumstanţiale de loc.
   Încercuieşte varianta corectă!
4. Alcătuieşte un enunţ în care verbul *a sta* să fie regent pentru un complement circumstanţial de timp cu valoare morfologică de substantiv însoţit de un adjectiv pronominal:
   .....
5. Scrie o propoziţie în care locuţiunea prepoziţională *dinainte de* să însoţească un complement circumstanţial de timp exprimat print-un verb la gerunziu:
   .....
6. Construieşte două propoziţii cu complemente circumstanţiale de mod exprimate prin:
   - Verb la gerunziu .....
   - Interjecţie .....
7. Construieşte propoziţii în care verbele *a părea, a ajunge, a se face* să însoţească:
   a) Un nume predicativ .....
   b) Un complement circumstanţial de mod.....
8. Citeşte cu atenţie textul următor:

„Doi ţărani salutară cu o arhaică solemnitate pe viitorul stăpân al moşiei. Mişcarea vastelor pălării învălui pe Dănuţ cu epicul cânt al gloriei. Se opri în mijlocul şoselei ca un gladiator aclamat în arenă cu călcâiele pe trupul biruitului,

Scanned with OKEN Scanner

având drept scut zmeul, drept lance sfoara al cărei fuior îl strângea înzecit de tare."

(Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*)

Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența dată.

9. Subliniază părțile de vorbire din propoziția: *„Se opri în mijlocul șoselei ca un gladiator aclamat în arenă (...)"* și stabilește tipul de raport sintactic existent între ele.
10. Alcătuiește schema raporturilor sintactice din acest enunț.

Complementele circumstanțiale

- ***de cauză***
- ***de scop***

1. Alcătuiește propoziții în care verbul la supin *pentru alergat* să aibă următoarele funcții sintactice:
   - complement circumstanțial de cauză .....
   - complement circumstanțial de scop .....
   - atribut verbal .....
   - nume predicativ .....
2. Scrie enunțuri în care prepoziția *la* să însoțească un:
   a) complement circumstanțial de cauză.....
   b) complement circumstanțial de scop.....
   c) complement indirect.....
   d) complement circumstanțial de loc.....
3. În enunțul:

   Unii copii au fugit plângând de rușine și de ciudă.

   cuvintele subliniate sunt:
   a) complement circumstanțial de cauză
   b) complement circumstanțial de scop
   c) complement indirect
   d) complement de agent.

   Încercuiește varianta corectă!
4. Încercuiește afirmația adevărată:
   Enunțul de mai sus conține:
   - 5 părți de vorbire neflexibile;
   - 4 părți de vorbire neflexibile;
   - 3 părți de vorbire neflexibile;
   - 2 părți de vorbire neflexibile.
5. Stabilește raporturile sintactice între complementele identificate în enunțul de mai sus.
6. Alcătuiește un enunț în care verbul *a obosi* să-și schimbe valoarea morfologică în adjectiv propriu-zis și să aibă funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză:

   .....

Scanned with OKEN Scanner

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarele secvențe:
   a) A fost pedepsit pentru neglijență.
   b) A muncit mult pentru acest rezultat.
   c) L-a luat de sămânță.
   d) Ca să nu-l exmatriculez, de-aia a venit la școală.
8. Analizează sintactic verbele la supin din următoarele secvențe:
   - Au venit la pescuit.
   - A pus laptele la prins.
9. Subliniază părțile de vorbire din propoziția: *A muncit mult pentru această performanță.* și stabilește tipul de raport sintactic existent între ele.
10. Alcătuiește schema raporturilor sintactice din această propoziție.

FIȘĂ DE EVALUARE

Sintaxa propoziției

Citește cu atenție textul:

„Atacul fu susținut de două cete... clătină rândurile lui Hatvani... și îl constrâng să caute adăpost între zidurile orașului, fără a mai putea să întrebuințeze cele trei tunuri."

(S. Dragomir, *Avram Iancu*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Extrage din textul dat un predicat verbal și un predicat nominal .
2. Analizează sintactico-morfologic toate complementele din textul dat.
3. Identifică subiectele din secvența dată și precizează-le felul.
4. Alcătuiește un enunț în care verbul *a clătina* să aibă funcția sintactică de complement indirect:
   .....
5. Extrage din textul dat un atribut substantival genitival. Alcătuiește apoi o propoziție în care să-l transformi în atribut adjectival:
   .....
6. Subliniază părțile de vorbire neflexibile și notează valoarea sintactică a acestora.
7. Stabilește valoarea sintactică a cuvintelor din secvența: *... și îl constrâng să caute adăpost între zidurile orașului...*
8. Stabilește raporturile sintactice existente în secvența de mai sus.
9. Alcătuiește schema raporturilor sintactice existente în secvența dată.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II A – Itemii 5 şi 6

Dragi elevi, itemul 5 şi itemul 6 subiectul II A conţin noţiuni de **sintaxă a frazei** şi vizează aplicarea cunoştinţelor acumulate în ultimul vostru an de studiu gimnazial.

Astfel, itemii propuşi urmăresc analiza relaţiilor ce se stabilesc la nivel de frază, identificarea tipurilor de propoziţii ce intră în componenţa frazelor, a elementelor regente şi a elementelor de relaţie. Pentru rezolvarea corectă a acestor probleme, vă venim în ajutor cu un fişier teoretic, apoi aprofundarea cunoştinţelor se va realiza prin fişele de lucru din final.

Itemi posibili:

1. Transcrie două propoziţii subordonate diferite din fraza dată.
2. Precizează felul acestora.
3. Transcrie propoziţia principală şi o propoziţie subordonată din fraza dată, precizând felul acesteia şi tipul de raport sintactic existent.
4. Transcrie două propoziţii subordonate aflate în raport de coordonare şi precizează-le felul.
5. Identifică elementele regente pentru subordonatele următoare .....
6. Transcrie propoziţiile din fraza următoare precizându-le felul.
7. Transcrie două propoziţii diferite din ultima frază a textului şi realizează o clasificare a acestora.
8. Realizează expansiunea cuvintelor subliniate, precizând felul subordonatelor obţinute.
9. Realizează contragerea subordonatelor următoare şi analizează morfologic părţile de vorbire obţinute.
10. Construieşte propoziţii subordonate având ca elemente de relaţie: conjuncţii, locuţiuni conjuncţionale, adverbe şi locuţiuni adverbiale.

Observaţii

Pentru aplicarea cu succes a noţiunilor de sintaxă a frazei, dar mai ales pentru stabilirea cu exactitate a funcţiilor sintactice cerute la itemul 4 vă rog să răspundeţi repede la următoarea întrebare:

Care sunt elementele prin care se poate defini fraza şi cum pot stabili raporturile existente la nivelul acesteia?

Aţi întâmpinat greutăţi în formularea unui răspuns rapid? Nicio problemă!
Vă propunem în continuare o soluţie pentru ca problema de mai sus să nu mai fie un impediment:

SINTAXA FRAZEI

Analiza sintactică a frazei

Analiza sintactică a frazei presupune următoarea succesiune de etape:

1. Segmentarea frazei în propoziţii:
   - identificarea şi sublinierea predicatelor
   - marcarea elementelor de relaţie – coordonatoare şi subordonatoare – prin includerea lor între paranteze
   - delimitarea propoziţiilor şi numerotarea lor

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizarea felului propoziţiilor şi stabilirea raportului sintactic dintre ele:
– propoziţii principale/ propoziţii subordonate/ propoziţii regente
3. Alcătuirea schemei relaţionale
4. Caracterizarea frazei:
a) frază formată prin coordonare
b) frază formată prin subordonare
c) frază mixtă

Model de analiză sintactică a frazei

1. Segmentarea frazei în propoziţii:

Se propti cu spatele de trunchiul încrestat al pomului [1]/ [şi] [2]/ , [*în vreme ce*] *deasupra ei frunzele ruginite, moarte, zuruiau legănate de vânt* [3]/ , *dânsa cu pleoapele închise, scăldate în lacrimi de durere, asculta* [2]/ [*cum*]*ronţăie vitele în grajd* [4]/ , [*cum*] *vâjâie din când în când câte o suflare aspră prin frunzişul copacilor din grădină* [5]/ [şi] [*cum*] *toate acestea se amestecă într-un zgomot ciudat, monoton* [6]/ , [*ce*] *seamănă cu povestea unei vieţi triste* [7]/ .

(Liviu Rebreanu, *Ion*)

2. Precizarea felului propoziţiilor şi stabilirea raportului sintactic dintre ele:
1 – Propoziţie principală;
2 – Propoziţie principală;
3 – Propoziţie circumstanţială temporală subordonată propoziţiei 2 prin locuţiunea conjuncţională *în vreme ce*;
4 – Propoziţie completivă directă subordonată propoziţiei 2 prin conjuncţia *cum*;
5 – Propoziţie completivă directă subordonată propoziţiei 2 prin conjuncţia *cum*;
6 – Propoziţie completivă directă subordonată propoziţiei 2 prin conjuncţia *cum* şi coordonată cu propoziţia 5 prin conjuncţia *şi*;
7 – Propoziţie atributivă subordonată propoziţiei 6 prin pronumele relativ *ce*;

Felul propoziţiilor şi raportul sintactic dintre ele pot fi notate şi astfel:

1) PP
2) PP
3) CT (2)
4) CD (2)
5) CD (2)
6) CD (2)
7) AT (6)

3. Schema frazei:

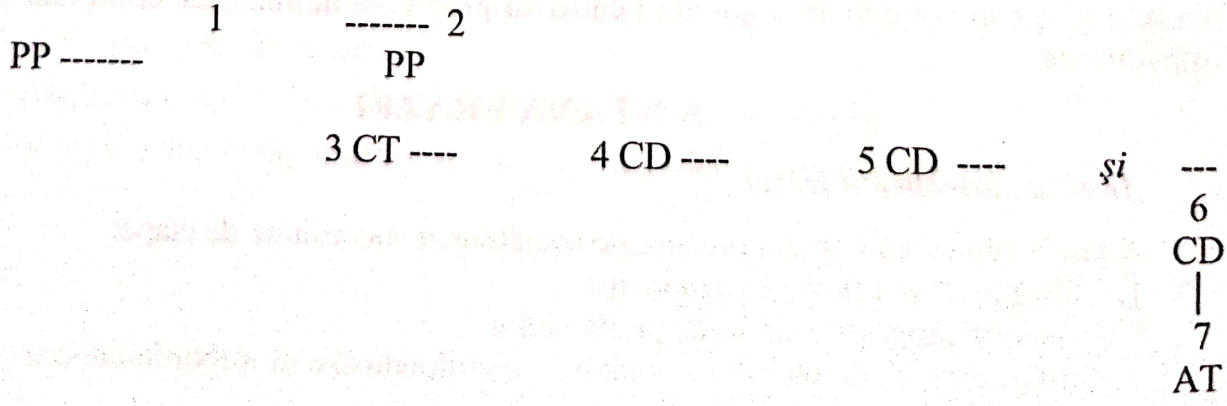

Scanned with OKEN Scanner

4. Caracteristica frazei:
   – frază mixtă, realizată atât prin subordonare, cât şi prin coordonare, alcătuită din 7 propoziţii: 2 propoziţii principale şi 5 propoziţii subordonate.

Tipuri de subordonate în frază

Propoziţiile subordonate sunt de următoarele feluri:

Subordonata	Elementele introductive	Exemple
1. subiectivă	1. pronume: *care, cine, ce, cea ce, cât, oricare, oricât, orice*; 2. adverbe: *unde, când, cum, cât*; 3. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, dacă, cum că*	*Cine se scoală de dimineaţă departe ajunge.* *Se aude cum vuieşte marea.* *Era de aşteptat ca el să nu reuşească.*
2. predicativă	1. pronume: *care, cine, ce, cea ce, cât, oricare, oricât, orice*; 2. adverbe: *cum, oricum, precum, cât, oricât*; 3. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, dacă, de*	*Problema este cine ne va ajuta.* *Oraşul a rămas cum a fost.* *Adevărul e că nu pot uita zilele acelea îngrozitoare.* *Întrebarea e dacă ei vor fi de acord.*
3. atributivă	1. pronume: *care, cine, ce, cât, cel ce, oricare, oricine* (± prepoziţie); 2. adverbe: *unde, când, cum, cât*; 3. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, cum că, dacă*	*Omul care ştie carte de toate are parte.* *Acestea sunt locurile unde am copilărit.* *A venit timpul să clarificăm situaţia.*
4. completivă directă	1. pronume: *care, cine, ce, cea ce, cât, oricare, oricât, orice*; 2. adverbe: *unde, când, cum, cât*; 3. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, dacă*	*Dumnezeu n-ajută pe cine nu se ajută.* *Nu ştiu unde ai fost.* *Învăţa gâsca să înoate.*
5. completivă indirectă	1. pronume: *care, cine, ce, cea ce, cât, oricare, oricât, orice* (± prepoziţie); 2. adverbe: *unde, când, cum, cât*; 3. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, cum că, dacă*	*Discutăm despre ce s-a întâmplat.* *Dau cui are nevoie.* *Sunt sigur că situaţia se va aplana.* *Oaspeţii se pregătesc să plece.*
6. completivă de agent	pronume: *care, cine, ce, cea ce, cât, oricare, orice* (+ prepoziţiile *de, de către*);	*A fost ajutat de cine era alături de el în acele clipe.*

Scanned with OKEN Scanner

Subordonatele circumstanţiale

7. circumstanţială de timp	1. adverbe: *când, cât, oricând, oricât* (±prepoziţie); 2. locuţiuni conjuncţionale: *până să, până ce, până când, în timp ce, în vreme ce, câtă vreme, cât timp, (ori) de câte ori, după ce, imediat ce,(de) îndată ce, de cum, de când*	*E rău când ai mulţi duşmani.* *Când pisica nu-i acasă, şoarecii joacă pe masă.* *Am terminat lucrul până să vină ei.*
8. circumstanţială de mod	1. adverbe: *cum, precum, cât, oricum, oricât*; 2. conjuncţii: *precum, parcă*; 3. locuţiuni conjuncţionale: *astfel cum, după cum, atât cât, după cât, pe cât, cu cât, fără să, fără ca să, ca şi cum, ca şi când, aşa cum, decât să, pe măsură ce*	*Cum îţi vei aşterne, aşa vei dormi.* *Va trebui să faci precum ţi se cere.* *Ei au plecat ca şi cum ar fi fost luaţi de vânt.* *A venit fără să ne anunţe.*
9. circumstanţială de cauză	1. conjuncţii: *că, deoarece, căci, fiindcă, întrucât*; 2. locuţiuni conjuncţionale: *din cauză că, din pricină că, pentru că, din moment ce, odată ce, de vreme ce*	*Nu am venit, fiindcă nu am ştiut.* *Am întârziat din cauză că am fost nevoit să aştept mult în staţie.* *De vreme ce nu ştiu, nu vorbesc.*
10. circumstanţială de scop	1. conjuncţii: *că, să, ca (...) să, de*; 2. locuţiunea conjuncţională: *pentru ca (...) să*	*Îşi muşca buzele ca să nu izbucnească în plâns.* *Se mişcă foarte încet pentru ca să mai câştige timp.*
11. circumstanţială condiţională	1. conjuncţii: *dacă, de, să*; 2. locuţiunea conjuncţională: *în caz că*	*Dacă avem noroc, o să ajungem devreme acasă.* *În caz că eu întârzii, nu mă aşteptaţi.*
12. circumstanţială consecutivă	1. conjuncţii: *încât, că, de, ca (...) să*; 2. locuţiuni conjuncţionale: *încât să, aşa încât, pentru ca (...) să*	*Ne-a explicat atât de clar, încât am înţeles totul.* *Ţipa de îţi lua auzul.*
13. circumstanţială concesivă	1. conjuncţia: *deşi, dacă, de, să*; 2. locuţiuni conjuncţionale: *cu toate că, chit că, fără (ca) să, măcar că, măcar să, măcar de, chiar dacă, chiar de, chiar să, nici dacă, nici de, nici să, indiferent dacă*; 3. pronume: *oricare, orice, oricât*; 4. adverbe: *oricât, oricum, oriunde, oricând*	*Deşi îl doare, nu plânge.* *Cu toate că ştie multe, nu spune nimic.* *Nu vrea să plece, orice i-ai promite.* *Oricât i-am explicat, nu a vrut să mă înţeleagă.*

Scanned with OKEN Scanner

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

Propoziţia subordonată subiectivă

Citeşte cu atenţie textul:

„Trimise deci oameni prin toate ţările şi răvaşe prin oraşe, ca să se dea de ştire tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele şi luna de la zmei, acela va lua pe fie-sa de nevastă şi încă jumătate din împărăţia lui, iar cine va umbla şi nu va izbândi nimic, acela să ştie că i se va tăia capul."

(P. Ispirescu, *Greuceanu*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Subliniază subiectele şi predicatele din textul dar, încercuieşte elementele de relaţie şi notează felul fiecărei subordonate identificate.
2. Identifică în textul dat un pronume demonstrativ. Extrage din text subordonata ce este reluată prin acesta şi precizează-i felul:
   .....
   .....
   .....
3. Scrie toate părţile de vorbire neflexibile din textul dat şi notează rolul pe care îl joacă fiecare la nivel de propoziţie şi la nivel de frază:
   .....
   .....
   .....
   .....
4. Construieşte două fraze în care propoziţiile subordonate subiective să fie aşezate:
   - după regentă .....
   - înaintea regentei .....
5. Alcătuieşte două fraze în care verbul a fi să fie regent pentru:
   a) o subordonată subiectivă .....
   b) o subordonată predicativă .....
6. În frazele:
   - *Facă ce-o vrea!*
   - *Aleagă-se ce s-o alege!*

   pronumele relativ introduce: două subiective, două completive directe, o subiectivă sau o completivă directă. Subliniază varianta corectă şi notează în dreptul fiecărei propoziţii felul ei!
   .....
   .....
7. Subliniază subiectele din următoarele exemple, apoi transformă propoziţiile în fraze:
   - Copii au răspuns la lecţie.
   - Concurenţii au participat la această gală.
   - Ploaia şi vântul au dărâmat coliba.
   - Acela nu-i un lucru bun.

Scanned with OKEN Scanner

8. Dă exemple de un predicat verbal şi un predicat nominal, apoi alcătuieşte două fraze în care să fie regente pentru propoziția subordonată subiectivă:
predicat verbal.....
predicat nominal.....
9. Construieşte două subordonate subiective introduse prin *cine* şi *oricine* aflate la cazul N. şi D.:
.....
.....
10. Transcrie subordonata din următorul enunț:
E peste poate să nu ştii nimic.
Precizează-i felul şi scrie valoarea morfologică a elementului regent.

FIŞĂ DE LUCRU

Propoziția subordonată predicativă

Citeşte cu atenție textul:

„Codru-i verde şi înfrunzit,
Mie-mi pare că-i cernit,
Fiindcă am îmbătrânit."

(Folclor)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Subliniază subiectele şi predicatele din textul dat, încercuieşte elementele de relație şi notează felul fiecărei subordonate identificate.
2. Extrage din text toate predicatele şi analizează-le morfologic:
.....
.....
.....
.....
3. Alcătuieşte propoziții subordonate care să aibă ca regent verbele din textul dat.
4. Scrie toate părțile de vorbire neflexibile din textul dat şi notează rolul pe care îl joacă fiecare la nivel de propoziție şi la nivel de frază.
5. Transformă numele predicative ale predicatelor nominale din textul dat în propoziții subordonate corespunzătoare:
.....
.....
6. Alcătuieşte două fraze în care verbul *a părea* să fie regent pentru:
a) o subordonată subiectivă .....
b) o subordonată predicativă .....
7. Notează în dreptul fiecărei subordonate felul acesteia, apoi transform-o în partea de vorbire corespunzătoare:
   - Asta înseamnă să ştii.
   - Ce înseamnă să ştii?

.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

8. Alcătuieşte două subordonate predicative introduse prin adverbe comparative sau locuţiuni comparative aşezate:
   a) înaintea regentei .....
   b) după verbul copulativ din regentă .....
9. Construieşte o frază alcătuită din 1SB. 2PP. 3PR.. Foloseşte ca elemente de relaţie conjuncţiile *dacă* (SB.) şi *că* (PR.):
   .....
   .....
10. Transcrie subordonata predicativă şi contrage-o!
   .....

FIŞĂ DE LUCRU

Propoziţia subordonată atributivă

Citeşte cu atenţie textul:

„O tăcere drăgălaşă urmă după această, tăcere ce dovedea o mare de simţire în sânul monetelor, tăcere scumpă şi mult mai glorioasă decât însăşi vorba....”

(V. Alecsandri, *Istoria unui galbân şi a unei parale*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Subliniază substantivele din textul dat, încercuieşte elementele de relaţie şi notează felul fiecărei subordonate identificate.
2. Explică rolul virgulelor din textul dat:
   .....
   .....
   .....
3. Scrie toate părţile de vorbire neflexibile din textul dat şi notează rolul pe care îl joacă fiecare la nivel de propoziţie şi la nivel de frază:
   .....
   .....
   .....
   .....
4. Construieşte două propoziţii subordonate atributive introduse prin:
   a) Pronume relativ *care* la G. precedat de prepoziţia *deasupra*
   .....
   b) Pronume relativ *ce* precedat de locuţiunea prepoziţională *în jurul*
   .....
5. Folosind adverbele *unde* şi *cum* ca elemente de relaţie, alcătuieşte:
   a) o subordonată atributivă (*unde*) .....
   b) o subordonată atributivă (*cum*) .....
   c) o circumstanţială de mod .....
   d) o circumstanţială de loc .....

Scanned with OKEN Scanner

6. În frazele:
   - S-a aflat tot ce s-a discutat acolo.
   - S-a aflat ceva ce nu-ți poți imagina.

propozițiile subordonate sunt: subiective, atributive, o subiectivă și o atributivă, o atributivă și o subiectivă. Subliniază varianta corectă!

7. Notează în dreptul fiecărei subordonate felul acesteia, apoi transform-o în partea de vorbire corespunzătoare:
   - Părerea că ai greșit mi-o menține.
   - Se pare că ai greșit.
   - Pare că nu are sfârșit.

8. Alcătuiește o frază cu două propoziții atributive intercalate în propoziția regentă care să determine substantive diferite:
   .....

9. Transcrie propozițiile subordonate din textul dat și alcătuiește schema sintactică a frazei:
   .....
   .....

10. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție atributivă explicativă:
    .....

FIȘĂ DE LUCRU

Propoziția completivă directă

Citește cu atenție textul:

„Românul vorbește românește – zice Coșbuc – ceea ce are la inimă are și în gură – și ce spune e limpede spus.

Limba lui e frumoasă și ține la ea. Când vorbește rău românește în înțeles gramatical – românul zice că vorbește „păsărește”.”

(I.Slavici, *Amintiri*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Subliniază verbele din textul dat, încercuiește elementele de relație și notează felul fiecărei subordonate identificate.
2. Construiește propoziții subordonate introduse prin conjuncția *că*:
   - Completivă directă.....
   - Subiectivă.....
   - Predicativă.....
   - Atributivă.....
3. Alcătuiește propoziții subordonate completive directe care să aibă ca regent verbele din textul de mai sus.
4. Scrie toate părțile de vorbire neflexibile din textul dat și notează rolul pe care îl joacă fiecare la nivel de propoziție și la nivel de frază:
   .....
   .....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....

5. În frazele:
   - Meriți să te duci acolo.
   - Merită să te duci acolo.

   propozițiile subordonate sunt: două subiective, două completive directe, o subiectivă și o completivă directă. Subliniază varianta corectă.
6. Contrage propozițiile subordonate din exemplele de mai sus.
7. Notează în dreptul fiecărei subordonate felul acesteia, apoi transform-o în partea de vorbire corespunzătoare:
   - Nu se știe ce s-a petrecut acolo.
   - Nu știe ce s-a petrecut acolo.
   - Uite ce ploua!
   - Zău că nu-s vinovat.

   .....
   .....
   .....
   .....
8. Corectează greșelile, indiferent de natura lor:
   - Trebuie, ca să plece mai repede.
   - Aflați despre el căci e bine.
   - Pot pentru ca să vin la tine.
   - Mi-au spus că ce bine știu lecția.
9. Construiește două fraze cu subordonate directe care să determine un verb la gerunziu așezat înaintea predicatului propoziției regente:

   .....
   .....
10. Transcrie din textul dat subordonatele completive directe și stabilește raporturile sintactice existente la nivelul frazei.

FIȘĂ DE LUCRU

Propoziția completivă indirectă

Citește cu atenție textul:

„Zâmbind, tu rănile-ți ascunde,
Și-n stele sufletu-ți avântă;
Cui te lovește, nu-i răspunde...
Tu ești poet – deci cântă."

(A.Vlahuță, *Tu ești poet*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Subliniază verbele din textul dat, încercuiește elementele de relație și notează felul fiecărei subordonate identificate.

Scanned with OKEN Scanner

2. Construieşte două propoziţii subordonate completive indirecte care să aibă ca regent:
   - O locuţiune verbală reflexivă.....
   - O interjecţie.....
   - Un adjectiv.....
   - Un verb.....
3. Scrie toate părţile de vorbire neflexibile din textul dat şi notează rolul pe care îl joacă fiecare la nivel de propoziţie şi la nivel de frază:
   .....
   .....
   .....
   .....
4. Alcătuieşte:
   - O completivă indirectă .....
   - O completivă indirectă .....
   - O predicativă .....
   - O subiectivă, care să aibă ca element de relaţie pronumele relativ *care*
     .....
5. Construieşte două propoziţii completive indirecte aşezate înainte şi după propoziţia regentă. Explică semnele de punctuaţie folosite!
6. În frazele:
   - Nu mă mir că n-a venit.
   - Nu mă miră că n-a venit.

   propoziţiile subordonate sunt: două subiective, două completive indirecte, o subiectivă şi o completivă indirectă. Subliniază varianta corectă!
7. Notează în dreptul fiecărei subordonate felul acesteia, apoi transform-o în partea de vorbire corespunzătoare:
   - Despre ce ai vorbit acum se vorbea demult.
   - Problema e uşoară pentru cine învaţă.
   - E uşor pentru cine învaţă.
   - E uşor să desenezi aşa.

   .....
   .....
   .....
   .....
8. Corectează greşelile, indiferent de natura lor:
   - Se mira că ce bine ştie lecţia.
   - Se gândeau că a doua zi să plece.
   - Se temeau, că să-i spună ce are pe suflet.
9. Construieşte două fraze cu subordonate indirecte coordonate prin locuţiunea conjuncţională *precum şi* aşezate înainte şi după regentă:
   .....
   .....
10. Transcrie din textul dat subordonatele completive indirecte şi stabileşte raporturile sintactice existente la nivelul frazei.

Scanned with OKEN Scanner

FIŞĂ DE LUCRU

***Propoziţiile circumstanţiale*:**
– de timp
– de loc
– de mod

1. Realizaţi expansiunea complementelor circumstanţiale de timp:
   - Mergând la şcoală, învăţ.

   .....
   - La apusul soarelui se lasă seara.

   .....
   - Mănânc imediat tot.

   .....
   - Acum lecţia este de citit.

   .....
2. Identificaţi tipul propoziţiilor din următoarele fraze:
   - Elevul o să plece când tu vei ajunge acasă.
   - Întrebarea este când te vei apuca de învăţat.
   - Am ştiut când vei veni.
   - Nu-mi dau seama când ai de gând să vii.
3. Stabiliţi felul circumstanţialelor din enunţurile de mai jos, apoi faceţi contragerea lor:
   - Va merge înainte ca şi cum nu ştie nimic.
   - Nu ştiu dacă va trece pe aici aşa cum obişnuieşte.
   - A plecat fără să-şi ia rămas bun.
   - Cu cât vei studia mai mult, cu atât vei răzbate mai bine în viaţă.
4. Identificaţi tipul subordonatelor din următoarele fraze:
   - Întrebarea este cum de ştii răspunsul.
   - Mă întreb cum ai aflat.
   - Nu se ştie cum a trecut clasa.
   - Cunosc modul cum va ieşi din încurcătură.
5. Contrageţi propoziţiile circumstanţiale de loc din enunţul următor: *„Căci unde este poiana mai înflorită şi cu frunzari acoperită, acolo e şi cursa priponită.”* (Al. Odobescu, *Pseudo-kineghetikos)*
6. Construieşte câte o:
   - completivă circumstanţială de loc .....
   - atributivă .....
   - circumstanţială directă .....
   - circumstanţială indirectă .....

   introduse prin adverbele relative *unde* şi *încotro*.
7. În frazele:

   Nu e cum spui tu.
   La spălat, rochia s-a făcut cum e cerneala.

   propoziţiile subordonate sunt:

   a) Predicativă, predicativă;

Scanned with OKEN Scanner

b) Circumstanțială de mod, circumstanțială de mod;
c) Circumstanțială de mod, predicativă;.
d) Predicativă, circumstanțială de mod

Încercuieşte varianta corectă!

8. Notează în dreptul fiecărei circumstanțiale felul ei, apoi contrageți-o:
   - Cum îl scoli are de mâncare.
   - Cum îți vei aşterne, aşa vei dormi.
   - Du-te către care e mai aproape.
   - S-a bucurat ca şi când ştia ce-l aşteaptă.
9. Construieşte circumstanțiale de loc, de mod şi de timp încadrate în propozițiile regente:

   .....
   .....
   .....
10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice din frazele date ca exemple mai sus.

FIŞĂ DE LUCRU

***Propozițiile circumstanțiale*:**
– de cauză
– de scop

1. Contrageți propozițiile circumstanțiale de cauză din următoarele exemple:
   a) A aflat tot pentru că băiatul divulgase secretul.
   b) Rămân de vreme ce este atât de târziu.
   c) Ştiu răspunsul deoarece m-am informat.
   d) Cum am trecut pe acolo de atâtea ori, am învățat drumul.
2. Indicați tipul propozițiilor din următoarele fraze:
   - Mi-am dat seama că nu ştiu.
   - N-a fost nevoie sa aştept, ca a venit repede.
   - Se zice că va pleca.
   - Problema e că n-ai ajuns la timp.
3. Completați spațiile libere cu propoziții circumstanțiale de cauză:
   - N-a venit din pricină că .....
   - E de neînțeles pentru noi de vreme ce .....
   - Cum ....., am rămas doar cu opt clase.
   - Îmi ziceau toți pe nume pentru că .....
4. Indicați adverbele şi locuțiunile corelative ale propozițiilor circumstanțiale de scop din frazele:
   a) Expre a făcut, ca să nu ajungă la timp.
   b) De asta vorbeşte, ca să fie auzit.
   c) Pentru asta am muncit, ca să reuşesc.
   d) Înadins a plâns, ca să se afle de pedeapsă.
5. Construiți fraze în care conjuncția ***să*** să introducă:
   - completivă circumstanțială de scop
   - subiectivă

Scanned with OKEN Scanner

- predicativă
- completivă circumstanţială de cauză

6. Faceţi expansiunea complementelor circumstanţiale de scop:
   a) S-a luptat pentru a reuşi.
   b) A răspuns spre binele tuturor.
   c) Nu a plecat pentru a nu deranja.
   d) A deschis capota în scopul verificării motorului.
7. În frazele:
   Habar n-ai, că ai plecat.
   Habar n-ai că a plecat.
   propoziţiile subordonate sunt:
   a) două completive indirecte.
   b) două completive circumstanţiale de cauză.
   c) o completivă indirectă şi o completivă circumstanţială de cauză.
   d) o circumstanţială de cauză şi o completivă indirectă.
8. Notează felul fiecărei subordonate din exemplele de mai sus.
9. Analizează sintactico-morfologic cuvintele din frazele de la exerciţiul 7.
10. Alcătuieşte schema raporturilor sintactice la nivelul frazelor de mai sus.

Exersează!

FIŞĂ DE LUCRU

***Propoziţiile circumstanţiale*:**
- ***Condiţională***
- ***Concesivă***
- ***Consecutivă***

Citeşte cu atenţie textul:

„Şi-apoi, munţii Vărateculuisunt aşa de înalţi, văile atât de tăinuite şi de adânci, râurile atât de limpezi, fânețele atât de dese, de înalte şi de înflorite, aerul atât de îmbălsămat, încât sufletul cel mai zglobiu se simte înmuiet de o dulce melancolie şi ochiul călătorului se opreşte visător, când pe o frunză de mesteacăn tremurătoare, când pe potirul rumăn al unei flori ce se leagănă molatic sub mângâierea dulce a vântului, când pe unda care trece de ceea parte şi-şi urmează drumul înainte, scăldându-se în raze de soare."

(C. Hogaş, *Pe drumuri de munte*)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Subliniază predicatele din textul dat, încercuieşte elementele de relaţie şi notează felul fiecărei subordonate identificate.

Scanned with OKEN Scanner

2. Contrageți propozițiile circumstanțiale din textul dat:

.....

.....

.....

3. Alcătuieşte câte o propoziție circumstanțială:
   - Condițională.....
   - Concesivă.....
   - Consecutivă.....

   introduse prin conjuncția *să*, sau prin locuțiuni conjuncționale care conțină *să.*

4. Construieşte o frază care să conțină trei propoziții, din care doua propoziții principale şi o propoziție circumstanțială condițională care să fie aşezată între regentă şi conjuncția coordonatoare care introduce regenta a II-a.

   .....

5. Alcătuieşte două fraze cu propoziții circumstanțiale concesive care să aibă în regente adverbele corelative *totuşi* sau *tot.*

   .....

   .....

6. Formulează o frază în care să incluzi o circumstanțială consecutivă care să aibă cel puțin două regente. Fii atent la punctuație şi explică rolul utilizării virgulei!

   .....

7. Identifică în textele de mai jos propozițiile principale, apoi notează în dreptul fiecărei subordonate felul ei:

   Să mă roage, şi nu-l iert.

   Să nu fi fost eu, rămâneați în câmp toată noaptea.

8. În frazele:

   Fie ce-o fi, eu mă duc acolo.

   Fie ce-o fi!

   propozițiile subliniate sunt:
   - Subordonate concesive;
   - Principale;
   - Principală, subordonată concesivă;
   - Subordonată concesivă, principală.

   Încercuieşte varianta corectă!

9. Contrage propozițiile din frazele de mai sus şi analizează morfologic părțile de vorbire obținute :

   .....

   .....

10. Realizează schema raporturilor sintactice pentru fraza dată.

Scanned with OKEN Scanner

B. REDACTAREA UNUI TEXT DESCRIPTIV/ NARATIV/ DIALOGAT/ REFLEXIV

Itemi posibili	Sugestii de redactare
1. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinți un *peisaj care te-a impresionat.*	Aminteşte-ți care sunt particularitățile unei descrieri tablou!
2. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să *descrii un prieten drag.*	Aminteşte-ți care sunt particularitățile unei descrieri portret!
3. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să povesteşti o *întâmplare petrecută într-o librărie.*	Fă-ți un plan în care să punctezi toate momentele subiectului! Poți începe cu expoziţiunea sau cu intriga!
4. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să discuți cu un prieten despre o anumită temă.	Fii atent la semnele de punctuație ce apar în vorbirea directă (virgula după vocative, exclamația, interogația, virgula etc.)
5. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi sentimentele cu ocazia unui eveniment cultural/ social la care ai participat.	Foloseşte elemente ale subiectivității: verbe şi pronume la persoana I, interjecții, exclamații, interogații.
6. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-şi exprimi *opinia despre o anumită temă.*	Respectă structura textului argumentativ: 1. ipoteza; 2. argumentația; 3. concluzia.

Exersează!

FIŞA DE LUCRU I

Compunerea descriptivă

1. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinți un *peisaj de primăvară.* În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale tabloului descris;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea ta;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să descrii *un prieten pasionat de sport.* În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale persoanei descrise;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea acesteia;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să descrii *oraşul preferat.* În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale orașului descris;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea ta;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU II

Compunerea narativă

1. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să povesteşti o *întâmplare reală sau imaginară din timpul unei prezentări de carte.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți contextul în care a avut loc întâmplarea;
- să integrezi cel puțin două personaje;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să povesteşti o *întâmplare reală sau imaginară din timpul unei plimbări într-un parc de distracţii.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți contextul în care a avut loc întâmplarea;
- să integrezi cel puțin două personaje;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecţi limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să povesteşti o *întâmplare reală sau imaginară din timpul unei excursii.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți contextul în care a avut loc întâmplarea;
- să integrezi cel puțin două personaje;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU III

Textul dialogat

1. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi discuția *cu scriitorul contemporan preferat.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți contextul în care a avut loc conversația;
- să-ți exprimi opinia despre tema discuției;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi *discuția cu un prieten despre pasiunile preferate.* În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți contextul în care a avut loc conversația;
– să-ți exprimi opinia despre tema discuției;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi *discuția cu un adolescent din alta țară pe tema prieteniei.* În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți contextul în care a avut loc conversația;
– să-ți exprimi opinia despre tema discuției;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....

FIŞA DE LUCRU IV

Compunerea reflexivă

1. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi *sentimentele cu ocazia implicării într-o activitate de voluntariat.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți contextul participării la acel concurs ;
- să prezinți două aspecte care te-au impresionat;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi *opinia* despre avantajele şi dezavantajele *jocurilor pe computer.* În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două argumente pertinente pro şi/ sau contra temei enunțate;
- să ilustrezi cele două argumente cu exemple;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....

3. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să-ți exprimi *opinia* despre importanța *consumului de fructe şi legume.* În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două argumente pertinente pro şi/ sau contra temei enunțate;
- să ilustrezi cele două argumente cu exemple;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limita de spațiu indicată.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a: MODELE DE TESTE

Subiect dat la Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul școlar 2013-2014

Proba scrisă la Limba și literatura română

Varianta nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Bine-ai venit, An nou!...
Bine-ai venit...
De când te-aştept aproape-am şi albit...
Dar fiindcă-mi intri-n casă-ntâia oară,
Te rog să nu-mi faci casa de ocară...
Nu te grăbi să-mi intri pe furiş,
C-abia sosişi...
Noroc că te-aşteptam deştept
Să te previu la timp, să fii atent,
Şi-n clipa marelui eveniment
Să-mi calci în casă cu piciorul drept... [...]

Aşa te vreau!...
Te vreau la trup curat... neprihănit...
Şi tot aşa la suflet şi la minte [...]

An nou...
Ai auzit ce-ţi cer?...
Nu-ţi cer să faci nimic în casa mea,
Mai mult decât ai face tu-ntr-a ta!... [...]

An nou!...
Fii nou de sus şi până jos!...
Copil al nimănui şi-al tuturor, [...]
Copil gălăgios...
Desfăşură-te-ncet de pe mosor ...*
Încet... cât mai încet ...şi liniştit...

Scanned with OKEN Scanner

Şi fii atent ca nu care cumva
Să ţi se rupă firu-n casa mea!...
Bine-ai venit, An nou ...
Bine-ai venit!...

(Ion Minulescu, ***Rânduri pentru Anul Nou***)

* *mosor, s.n.* – Piesă cilindrică din lemn, de metal sau de material plastic, pe care se înfăşoară aţă, fire de mătase, sârmă etc.

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *fiindcă, cer, liniştit.* **6 puncte**
2. (6p.) Explică rolul virgulei în secvenţa: *Bine-ai venit, An nou!...* **6 puncte**
3. (6p.) Precizează măsura primelor două versuri ale poeziei. **6 puncte**
4. (6p.) Menţionează două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat. **6 puncte**
5. (6p.) Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia titlului poeziei. **6 puncte**

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să-ţi prezinţi opinia despre semnificaţia mesajului poeziei *Rânduri pentru Anul Nou de* Ion Minulescu. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să formulezi o opinie despre semnificaţia mesajului poeziei;
- să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Cărţile de ficţiune pe care le citim ne ajută să empatizăm cu cei din jur şi să ne adaptăm mai uşor la diverse situaţii de viaţă, arată cele mai recente studii psihologice.

În urma unei cercetări realizate de Universitatea York pe copii cu vârste cuprinse între 4 şi 6 ani, psihologii au observat că aceia care au fost expuşi mai mult timp la literatura pentru copii decât la desene animate televizate au o mai mare capacitate de empatie [...].*

Implicarea în poveştile fictive din cărţi aduce informaţii noi despre viaţa socială, iar acest lucru este extrem de benefic în rândul copiilor, fiindcă le arată versiuni ale lumii din afara universului propriu.

Totodată, studiul relevă că volumele de ficţiune îl ajută pe cititor să se adapteze la viaţa socială mai mult decât o fac lucrările nonficţionale. Înţelegerea personajelor dintr-o naraţiune este, astfel, echivalentul cunoaşterii a diferitelor tipuri umane din viaţa reală. Când sunt scrise bine, romanele constituie în sine poveşti despre viaţă, care îl încurajează pe cititor să înţeleagă mai bine profunzimea experienţei umane.

(Corina Zorzor, ***Empatia, o abilitate dobândită prin lectură,*** în ***adevărul.ro***)

**empatie, s.f.* – identificare, prin trăire, cu alte persoane, cu eroii cărţilor etc.

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– universitatea în cadrul căreia s-a realizat cercetarea menționată în textul dat;
– categoria de copii cu o capacitate mai mare de empatie.
2. (4p.) Scrie numele autorului și titlul articolului din care este extras fragmentul dat.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Cărțile de ficțiune pe care le citim ne ajută să empatizăm cu cei din jur și să ne adaptăm mai ușor la diverse situații de viață, arată cele mai recente studii psihologice.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *în urma unei cercetări realizate [...] pe copii cu vârste cuprinse între 4 și 6 ani, psihologii au observat că aceia care au fost expuși mai mult timp la literatura pentru copii decât la desene animate televizate au o mai mare capacitate de empatie [...].*
5. (4p.) Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *Când sunt scrise bine, romanele constituie în sine povești despre viață, care îl încurajează pe cititor să înțeleagă mai bine profunzimea experienței umane.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *să*.

B. **(12p.)** Redactează, în 80-150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul participării la o întâlnire organizată de școală, cu un scriitor contemporan. În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Barem de evaluare și de notare

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea oricărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *fiindcă* – deoarece, căci; *cer* – pretind, solicit; *liniștit* – calm, stăpânit) **3×2p=6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. explicarea rolului virgulei în secvența dată (izolează o construcție în cazul vocativ de restul enunțului) **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru precizarea măsurii primelor două versuri ale poeziei (6 silabe; 4 silabe) 2×3p=**6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat (de exemplu: transmiterea directă a unor gânduri şi sentimente; prezența mărcilor lexico-gramaticale ale subiectivității) 2×3p=**6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației titlului, respectând precizarea referitoare la numărul de cuvinte 6 p./ prezentarea parțial adecvată a semnificației titlului, cu respectarea numărului de cuvinte indicat 3 p./ încercare de prezentare a semnificației titlului 1 p. **6 puncte**

B.

- formularea adecvată a unei opinii despre semnificația mesajului poeziei 4 p./ încercare de formulare a unei opinii despre semnificația mesajului poeziei 2 p.**4 puncte**
- susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**
- respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunțuri cerute (de exemplu: *Universitatea York a realizat o cercetare cu privire la capacitatea de empatie a copiilor; Copiii care au o capacitate mai mare de empatie sunt cei care au fost mai mult expuşi la literatura pentru copii decât la desene animate televizate*) 2×2p=**4 puncte**
2. câte 2 puncte pentru scrierea numelui autorului şi a titlului articolului 2×2p=**4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea fiecărei părți de vorbire (*de* – prepoziție simplă; *care* – pronume relativ; *şi* – conjuncție simplă/ coordonatoare; *psihologice* – adjectiv propriu-zis) 4×1 p=**4 puncte**
4. câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*aceia* – subiect; *capacitate* – complement direct) 2×2p=**4 puncte**
5.

– câte 1 punct pentru transcrierea integrală a oricăror două propoziții subordonate diferite din fraza dată (de exemplu: *Când sunt scrise bine; care îl încurajează pe cititor; să înțeleagă mai bine profunzimea experienței umane*) 2×1 p=**2 punct**

– câte 1 punct pentru precizarea felului următoarelor două propoziții subordonate transcrise: *când sunt scrise bine* – propoziție subordonată circumstanțială de timp; *care îl încurajează pe cititor* – propoziție subordonată atributivă; să *înțeleagă mai bine profunzimea experienței umane* propoziție subordonată completivă indirectă 2×1 p=**2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Notă: Punctajul pentru felul subordonatei se acordă şi în situaţia în care candidatul a menţionat că propoziţia *Când sunt scrise bine* este propoziţie subordonată circumstanţială condiţională.

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *să* **4 puncte**

– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii
– 3 puncte pentru construirea corectă a propoziţiei subordonate indicate, introduse prin conjuncţia subordonatoare *să*

B.

– relatarea unei întâmplări, cu respectarea succesiunii logice a evenimentelor 4 p./ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**
– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal 2×2p=**4 puncte**
– adecvarea conţinutului la cerinţă 2 p./ adecvarea parţială a conţinutului la cerinţă 1 p. 2×2p=**2 puncte**
– respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei **1 punct**
– coerenţa textului **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2 p./ adecvarea parţială 1 p. **2 puncte**
– ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
– punctuaţia (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
– lizibilitatea **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Subiect dat la Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul școlar 2012-2013

Proba scrisă la Limba și literatura română

Varianta nr. 10

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte, cu atenție, textul:

Fusese şcolar bun. Clasele primare le învățase la Domnu Ghervescu, în sat la ei. D. Ghervescu l-a văzut aşa cuminte şi cu dragoste de carte şi i s-a făcut oareşicum milă. El avea un frate, popă la Bucureşti – i-a scris un răvaş lung, în care-i spunea c-a descoperit un talent grozav într-un băiat de acolo din sat şi, cum băiatul e sărac şi ar vrea să învețe mai departe, ar fi bine [...] *să-l ia pe lângă dânsul şi să-l dea acolo la gimnaziu. Mai târziu – cine ştie ce va putea ieşi din această binefacere...*

Frate-său i-a răspuns şi el, printr-o scrisoare lungă, că-l primeşte bucuros [...].

Aşa că lucrurile s-au pus iute la cale. Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucățică de pânză de prin sat, de i-a făcut şi ea ce s-a priceput, ca o mamă – şi pe la pârguitul strugurilor s-a despărțit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei şi singura ei mângâiere.

— Radule mamă, vezi de nu ne uita, să ne mai scrii de pe acolo ...

Şi s-a deprins Radu cu toate, pentru că era băiat bun, supus şi răbdător. Câteva zile, la început, îl cam zăpăcise oraşul acesta mare, în care el venise pentru întâia oară. Podoabele prăvăliilor cu geamuri cât uşa, zgomotul trăsurilor, învălmăşeala lumii, casele mari cu câte patru rânduri îi ațâțau curiozitatea lui de copil neobişnuit cu astfel de lucruri, îl opreau în loc câteodată, iar feluritele impresii îi năvăleau în cap valvârtej şi-i târau gândurile şi mirarea ca într-un şuvoi năprasnic. [...]

Vara, la vacanța cea mare, îndată după împărțirea premiilor, îşi strângea lucruşoarele, săruta frumos mâna părintelui şi mamei preotese, îşi lua legătura la subțioară şi pleca pe jos acasă, cu inima plină de dor, de bucurie şi de nerăbdare.

Iar mama Ilinca, în toți anii, la ziua aceea, deretica mai frumos prin casă,gătea toate pentru de-ale mâncării [...]. *Şi cât îi ea de trecută, de slabă şi bătută de necazuri, dar fața îi întinereşte când vede pe Radu viind*;* [...] *se repede în cale-i şi într-un suflet e la poarta țarinei*.*

(Alexandru Vlahuță, ***Din durerile lumii***)

**viind* – venind
**țarină, s.f.* – câmp cultivat; ogor, arătură

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *sărac, mari, bucurie.*
2. (6p.) Explică rolul virgulei în secvența *cu inima plină de dor, de bucurie şi de nerăbdare.*
3. (6p.) Transcrie, din text, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acțiunea.
4. (6p.) Menționează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat.
5. (6p.) Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucățică de pânză de prin sat, de i-a făcut şi ea ce s-a priceput, ca o mamă – şi pe la pârguitul strugurilor s-a despărțit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei şi singura ei mângâiere.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să evidențiezi trăsăturile unui personaj din fragmentul citat.
În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;
- să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Eucitesc.ro *anunță un nou concurs fulger! Propunerea pentru această ediție a concursului* ***Cum ar fi dacă...?*** *este să vă imaginați ziua de Crăciun aşa cum se va petrece ea în viitor, în anul 2200. În cartea lui Charles Dickens,* ***Poveste de Crăciun****, Ebeneezer Scrooge se întâlneşte cu trei fantome, dintre care una este cea a Crăciumului Ce-Va-Să-Vină. Aceasta îl poartă pe Scrooge pe străzile Londrei şi îl face părtaş la conversațiile dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul nostru. Noi suntem curioşi să aflăm* ***cum va arăta Crăciunul anului 2200****, ce colinde se vor cânta, ce cadouri vor fi aşezate sub bradul holografică, cum vor sărbători copiii venirea lui Moş Crăciun etc. Imaginează-ți un scenariu de acest fel, cât mai autentic, scrie-l într-un text de maximum o pagină şi trimite-l pe adresa admin@eucitesc.ro, până pe data de 23 decembrie.*

Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi.

Aşa cum v-ați obişnuit deja, premiul constă într-un tichet în valoare de 500 de lei, cu ajutorul căruia îți vei putea cumpăra cărțile preferate.

(www.eucitesc.ro)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

Scanned with OKEN Scanner

- numele concursului anunțat;
- termenul limită de trimitere a textelor pentru concurs.

2. (4p.) Precizează care este valoarea premiului concursului și pentru ce poate fi folosit acesta.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Aceasta îl poartă pe Scrooge pe străzile Londrei și îl face părtaș la conversațiile dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul nostru.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Imaginează-ți un scenariu de acest fel, cât mai autentic, scrie-l într-un text de maximum o pagină [...].*
5. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10–15 rânduri), în care să prezinți o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută în timpul unui concurs.
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Barem de evaluare și de notare

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.
1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *sărac* – bogat, avut; *mari* – mici, mărunte; *bucurie* – tristețe, mâhnire) 3x2p=**6 puncte**
2. explicarea rolului virgulei în secvența dată (marchează grafic termenii unei enumerații) **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. câte 3 puncte pentru transcrierea a două cuvinte/ grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acțiunea (de exemplu: *vara; în toți anii, la ziua aceea*) 2x3p=**6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului epic, prezente în text (de exemplu: prezența personajelor; prezența naratorului) 2x3p=**6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate 6 p./ prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței date, în limitele de spațiu indicate 3 p./ încercare de prezentare a semnificației secvenței date 1 p. **6 puncte**

B.

- câte 2 puncte pentru numirea oricăror două mijloace de caracterizare a personajului ales 2x2p=**4 puncte**
- câte 2 puncte pentru ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat 2x2p=**4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2 p./ conținut parțial adecvat 1 p. **2 puncte**
- respectarea limitelor de spațiu indicate **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunțuri cerute (de exemplu: *Numele concursului anunțat este „Cum ar fi dacă...?”.; Textele pot fi trimise până pe data de 23 decembrie.*) 2x2p=**4 puncte**
2. câte 2 puncte pentru precizarea valorii premiului şi a modalității de valorificare (de exemplu: *Valoarea premiului este de 500 de lei.; Premiul poate fi folosit pentru cumpărarea cărților preferate.*) 2x2p=**4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a fiecărei valori morfologice (*poartă* – verb predicativ; *îl* – pronume personal; *conversațiile* – substantiv comun; *nostru* – adjectiv pronominal posesiv) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 2 puncte pentru precizarea corectă a fiecărei funcții sintactice (*acest* – atribut adjectival; *scrie* – predicat verbal) 2x2p=**4 puncte**
5. câte 1 punct pentru transcrierea fiecărei propoziții din fraza dată 2x1p=**2 puncte** – precizarea felului propoziției subordonate transcrise: propoziție subordonată atributivă **2 puncte**
6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum* – 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții – 3 puncte pentru construirea corectă a propoziției subordonate indicate introduse prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B.

- relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal 2x2p=**4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p./ conținut parțial adecvat 1 p. **2 puncte**
- respectarea limitelor de spațiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

- unitatea compoziției **1 punct**
- coerența textului **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
- ortografia (0-2 erori-3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
- punctuația (0-3 erori-2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
- lizibilitatea **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Subiect dat la Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul școlar 2011-2012

Proba scrisă la Limba și literatura română

Varianta nr. 6

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul următor:

Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoții: să trăiască emoția altora. Adică să citească până îi va cădea cartea din mână, până când îi va cădea capul pe pernă, până când îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri și cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărți ale copilăriei și recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-și dea seama, și fără să știe cum și când, se pomenea în grote înfricoșătoare, amenințat de beznă și gheață, și trebuia să-și strângă pleoapele până la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi și lumini amețitoare.*

Maică-sa, rănită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

– Crezi că îl poți obliga pe un om să se culce, așa cum l-ai obliga să-și radă barba?

– Eu știu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

– Aici greșești. Dan nu mai este un copil...

– Treaba voastră... Dacă v-ați înțeles amândoi să-mi stricați noaptea...

Dan stinse lumina și chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ținut în cel mai strict secret, un jurnal cu întâmplări nostime, da...! cu avânturile, cu certurile, cu neînțelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini și longitudini, fără calcule și măsurători, fără denumiri latine... Iar la sfârșitul expediției, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, își va aduna prietenii și le va citi... Ochii lui Dan se închideau, și în fața lui se afla jurnalul, și creionul din mâna lui începea să alerge pe pagini; rânduri, rânduri despre spaime și bucurii, despre surprize și eșecuri, rânduri multe pe care întunericul grotei voia să le șteargă, rânduri încâlcite, pătate de întuneric, șuvoaie de cerneală neagră curgând peste pagini... Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele.

(Constantin Chiriță, ***Cireșarii***, vol. I)

**cavalcadă*, s.f. – goană, alergare cu cai

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *leac*, *înfricoşătoare*, *crezuse*.
2. (6p.) Explică rolul semnului exclamării în secvența: *Asta-i!*
3. (6p.) Selectează un epitet şi o enumerație din text.
4. (6p.) Numeşte două moduri de expunere utilizate în textul dat.
5. (6p.) Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația secvenței: *Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri şi cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărți ale copilăriei şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase* [...].

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre mesajul fragmentului din *Cireşarii* de Constantin Chiriță.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
– (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– (4p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
– (4p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenție, textul următor:

De Crăciun mi-am făcut cadou un e-book.* [...] *Cred că am fost victima publicității şi a uşurinței cu care poți cumpăra acest model. Dar cu proxima* ocazie îmi voi procura şi dispozitivul rival* [...], *care-mi va da acces la cărțile franceze sau româneşti.*

Am făcut cumpărătura, sfidând avertismentele amicilor mei care arătau cel mai mare dispreț pentru acest tip de lectură. [...] *Au dreptate, într-un anumit fel, cei care m-au disprețuit fiindcă mi-am cumpărat e-bookul.* [...] *Dar nu pot să spun că au în întregime dreptate.* [...] *E uşoară cât cea mai uşoară carte de buzunar. Ecranul* [...], *citit la lumină reflectată ca orice pagină, este extrem de lizibil. Nu luceşte, poți potrivi tu dimensiunea caracterelor.*

Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii. Chiar dacă există mijloace auxiliare de regăsire a unui pasaj, ele sunt mai laborioase ca răsfoirea. În schimb, ce lucru minunat, eşti conectat la un dicționar şi regăseşti instantaneu definițiile cuvintelor. [...]

Iată că, printr-un şiretlic al tehnicii, caracterul ludic al lecturii este reinventat. Creează spații noi, timpuri noi, emoții noi.* [...] *Sunt foarte fericit să ştiu că lectura mai are timp în fața ei.*

(Ion Vianu, ***Kindle***, în revista ***Dilemateca***)

**e-book*, s.m. – carte în format electronic
**proxim*, adj. – cel mai apropiat (în timp sau spațiu)
**ludic*, adj. – referitor la joc

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – numele autorului;
   – un dezavantaj al e-bookului;
   – un avantaj al e-bookului.
2. (6p.) Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul și denumirea publicației în care a apărut.
3. (6p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
   Propoziția subordonată din fraza: *Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii* este:
   a) atributivă;
   b) predicativă;
   c) subiectivă.
4. (6p.) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *mă*, *cuvintelor*, *să știu*.

B. **(12p.)** Alcătuiește o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să evidențiezi trăsăturile unui coleg/ prieten pasionat de lectură.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să prezinți două trăsături ale colegului/ prietenului pasionat de lectură;
– (4p.) să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea colegului/ prietenului;
– (4p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
– (4p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Barem de evaluare și de notare

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *leac* – medicament, tratament; *înfricoșătoare* – îngrozitoare, înspăimântătoare; *crezuse* – socotise, își închipuise)
   3 × 2p. = **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. explicarea rolului semnului exclamării în secvența dată (de exemplu: marchează sfârșitul unui enunț exclamativ) **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: *lumini ameţitoare*) şi a oricărei enumerații din textul dat (de exemplu: *cu avânturile, cu certurile, cu neînțelegerile care se vor ivi*) 3 × 2p. = **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru numirea oricăror două moduri de expunere utilizate în textul dat (de exemplu: narațiunea, dialogul) 3 × 2p. = **6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate 6p./ prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate 3p./ încercare de prezentare 1p. **6 puncte**

B.

– formularea opiniei despre mesajul fragmentului dat **4 puncte**
– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1p. **4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p./ conținut parțial adecvat 1p. **2 puncte**
– respectarea limitelor de spațiu indicate. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor trei enunțuri cerute (de exemplu: *autorul textului este Ion Vianu*; dezavantajul *e-bookului este dificultatea răsfoirii acestuia*; *un avantaj al e-bookului este dimensiunea redusă/ ecranul lizibil/ posibilitatea de potrivire a caracterelor*) 3 × 2p. = **6 puncte**
2. câte 3 puncte pentru scrierea titlului articolului şi a denumirii publicației în care a apărut 3 × 2p. = **6 puncte**
3. notarea răspunsului corect: *c* **6 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice şi a fiecărei funcții sintactice (*mă* – pronume personal, complement direct; *cuvintelor* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *să ştiu* – verb predicativ, predicat verbal) 6 × 1p. = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături ale prietenului/ colegului pasionat de lectură 2 × 2p. = **4 puncte**
– câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate 2 × 2p. = **4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componentele compunerii) 2p./ conținut parțial adecvat 1p. **2 puncte**
– respectarea limitelor de spațiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiect dat la Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul școlar 2010-2011

Proba scrisă la Limba și literatura română

Varianta nr. 7

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

A fost odată un împărat. În curtea acelui împărat se afla un pom atât de înalt, încât nimeni nu era în stare să-i vadă vârful. Pomul acesta înflorea și dădea rod în fiecare an, dar nici împăratul, nici curtenii lui, nici vreun alt om pământean n-a apucat să vadă poama din rodul acela. Era, se vede, pe acolo, prin înălțimile nestrăbătute de ochiul omenesc, cineva care nu lăsa să cadă nicio poamă pe pământ, ci le culegea toate la timpul potrivit. Împăratul ținea doar să afle cum sunt poamele rodite de pomul acela și a dat de știre, în toată împărăția lui, că aceluia care se va fi urcat în pomul acela și va putea spune cum anume îi sunt poamele, îi va da în căsătorie pe aceea dintre fetele sale pe care el însuși și-o va alege.

Au venit dar boieri de toate spițele, feciori de împărat, până chiar și feți-frumoși, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom. Era însă la curtea împărătească un flăcău țanțoș* și acesta s-a lăudat mumei sale că el are să se urce și-a rugat-o pe aceasta să se ducă la împărat să-i spună că el se urcă. Împăratul nu credea așa ceva și l-a chemat pe Danciu la sine.*

– N-o să fii nici tu în stare să te urci – i-a zis – și să știi că, dacă nu te vei putea urca, dau poruncă să-ți taie capul.

Danciu s-a învoit să-i taie capul dacă nu va fi în stare să se urce și a rugat pe împăratul să-i dea răgaz* de trei zile ca să se gândească, iar în timpul acestor trei zile a pus un meșter faur* să-i facă o cățărătoare de fer*, apoi s-a pus pe urcate.*

S-a urcat omul și iar s-a urcat timp de trei zile și trei nopți și, deodată, a dat în scoarța copacului de o gaură prin care a intrat într-o colibă, în care a găsit o babă bătrână, de tot bătrână. El îi dete binețele cuvenite.*

– Bună seara, bunică dragă! îi zise apoi.

(Ioan Slavici, ***Rodul tainic***)

* *spițele* – grad de rudenie; neam;
* *țanțoș* – semeț, mândru; îngâmfat;

Scanned with OKEN Scanner

* *s-a învoit* – a ajunge la o înțelegere, a cădea de acord;
**răgaz* – timp liber, disponibil pentru a face ceva; amânare, păsuire;
* *faur* – fierar;
* *fer* – fier;
* *colibă* – casă mică și sărăcăcioasă.

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate din text: *odată*, *pom*, *fetele*.
2. (6p.) Explică rolul virgulei în structura: – *Bună seara, bunică dragă!*
3. (6p.) Precizează două structuri din textul dat care surprind repere ale spațiului descris.
4. (6p.) Numește două moduri de expunere utilizate în textul dat.
5. (6p.) Prezintă, în maximum cinci rânduri, semnificația structurii: *Au venit dar boieri de toate spițele, feciori de împărat, până chiar și feți-frumoși, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține speciei literare *basm*.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să prezinți două trăsături ale speciei literare basm, prezente în textul citat;
– (4p.) să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– (2p.) să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limita de spațiu indicată.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Meteoriții, excursioniștii lumilor extraterestre, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos. Ei au dimensiuni care variază de la un micron, și chiar sub un micron, până la zece kilometri. Cel mai impresionant ca dimensiuni este un bloc de 65 000 de tone care a creat, cu patruzeci de mii de ani în urmă, „Meteor crater", cu un diametru de 1200 m. Cel mai recent e un meteorit de 12 kg care a căzut în portbagajul unei mașini parcate în Teekskill – New-York. El provenea dintr-un bolid extrem de luminos care parcursese, în 1992, 700 de km deasupra statului Virginia și s-a spart în 40 de fragmente, totul fiind filmat de numeroase persoane.* [...]

Se presupune că acești meteoriți s-au format în jurul centurii de asteroizi existente între planetele Marte și Jupiter.

(Tudor Opri, ***Enciclopedia lumii vii***)

**micron* – s.m. unitate de măsură pentru lungime, egală cu a mia parte dintr-un milimetru

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   – dimensiunea posibilă a meteoriților;
   – locul în care s-au format meteoriții;
   – scopul examinării directe a meteoriților.
2. (6p.) Scrie titlul volumului din care este extras textul dat și numele autorului.
3. (6p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:
   Propoziția subordonată din fraza *Meteoriții, excursioniștii lumilor extraterestre, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos* este:
   a) completivă directă;
   b) atributivă;
   c) completivă indirectă.
4. (6p.) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *probe*, *direct*, *ei*.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii un tablou impresionant din natură (real sau imaginar).
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să prezinți două caracteristici ale tabloului din natură (real sau imaginar);
– (4p.) să folosești un limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură;
– (2p.) să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limita de spațiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Barem de evaluare și de notare

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
Nu se acordă fracțiuni de punct.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea oricăror sinonime potrivite (de exemplu: *odată – cândva*; *pom – copac*; *fetele – fiicele*) 3 × 2p. = **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. explicarea rolului virgulei în structura dată (de exemplu: izolează un substantiv în vocativ de restul enunțului) 6p./ explicare incompletă 2p. **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru precizarea oricăror două structuri care surprind repere spațiale (de exemplu: *și-n curtea acelui împărat*; *prin înălțimile nestrăbătute de ochiul omenesc*) 2 × 3p. = **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (narațiune, dialog) 2 × 3p. = **6 puncte**
5. prezentarea adecvată în limita de spațiu indicată 6p./ prezentare parțial adecvată sau nerespectarea limitei de spațiu indicate 2p. **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două trăsături ale speciei literare basm (de exemplu: text epic prezentând întâmplări fabuloase la care participă personaje cu puteri supranaturale; tema centrală este lupta dintre bine și rău) 2 × 2p. = **4 puncte**
– ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple adecvate din text 4p./ ilustrare parțial adecvată 2p. **4 puncte**
– redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p./ conținut parțial adecvat 1p. **2 puncte**
– respectarea limitei de spațiu indicate **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele trei enunțuri cerute (de exemplu: *Ei au dimensiuni care variază de la un micron, și chiar sub un micron, până la zece kilometri.*; *Meteoriții s-au format în jurul centurii de asteroizi, existente între planetele Marte și Jupiter.*; *Meteoriții sunt examinați direct în scopul descoperirii urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos.*) 3 × 2p. = **6 puncte**
2. câte 3 puncte pentru scrierea fiecăruia dintre cele două răspunsuri (titlul volumului – Enciclopedia lumii vii; numele autorului – Tudor Opri) 2 × 3p. = **6 puncte**
3. notarea răspunsului corect: b **6 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea corectă a fiecărei valori morfologice și funcții sintactice: *probe* – substantiv comun, nume predicativ; *direct* – adjectiv, atribut adjectival; *ei* – pronume personal, subiect 6 × 1p. = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două caracteristici ale tabloului din natură descris 2 × 2p. = **4 puncte**
– folosirea unui limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p./ conținut parțial adecvat 1p. **2 puncte**
- respectarea limitei de spațiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

- unitatea compoziției **1 punct**
- coerența textului **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2p./ adecvare parțială – 1p. **2 puncte**
- ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
- punctuația (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
- lizibilitatea **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Modele de teste

Modelul nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Frumoasă eşti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară,
Şi printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul des*
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă eşti, pădurea mea
Şi singură ca mine...

(George Topîrceanu, ***Cântec***)

**huceag* – pădure mică, tânără

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, un cuvânt derivat.
2. (6p.) Identifică, în a doua strofă a poeziei, un cuvânt ce conține diftong şi unul care conține hiat.
3. (6p.) Selectează, din text, un epitet, o personificare şi o comparație.
4. (6p.) Numeşte două mărci lexico-gramaticale prin care se evidențiază prezența eului liric în poezia citată.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, relația dintre eul poetic şi pădure, aşa cum se conturează în ultima strofă.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (George Topîrceanu, ***Cântec***), susținută prin argumente adecvate.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Întotdeauna omul a dorit să exploreze locuri noi, să ajungă acolo unde nimeni nu a mai fost înaintea lui. Dorința de a ajunge la Polul Nord s-a strecurat în mintea a numeroşi oameni, dar puțini sunt aceia care şi-au transformat visul în realitate. Cel care a reuşit să îndeplinească pentru prima dată acest vis a fost exploratorul Robert Peary. Acesta este considerat a fi primul om care a ajuns la Polul Nord. La 6 aprilie 1909, acesta, împreună cu asistentul Matthew Henson şi patru eschimoşi, ajung la ceea ce au stabilit ei că ar fi Polul Nord. Câteva decenii mai târziu, s-a descoperit că expediția a ajuns la 48 km distanță de țelul său. Oricum, sunt primii care au ajuns cel mai aproape de Polul Nord.

(Adina Colcer, ***Polul Nord***, în revista „Universul meu")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - cine este considerat a fi primul om care a ajuns la Polul Nord;
   - distanța pe care ar mai fi avut-o de parcurs, de fapt, primii oameni care au ajuns cel mai aproape de Polul Nord, pentru a-şi atinge, într-adevăr, scopul.
2. (4p.) Selectează, din text, o afirmație referitoare la ființa umană.
3. (4p.) Transcrie, din text, un pronume personal în cazul genitiv şi un adverb de timp.
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența; *Acesta este considerat a fi primul om care a ajuns la Polul Nord.*
5. (4p.) Transcrie, din textul citat, o propoziție subordonată atributivă şi una completivă directă.
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziții care să conțină şi o subordonată atributivă, introdusă prin adverbul relativ *unde*.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care, pornind de la informațiile din textul dat, să prezinți o întâmplare imaginară care ar putea avea loc în drumul spre Polul Nord.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinți, pe scurt, o întâmplare imaginară care ar putea avea loc în drum spre Polul Nord, la care tu să fii martor;
- (4p.) să-ți exprimi opinia despre frumusețea unui peisaj polar;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Doi oameni, cunoscuți unul cu altul, călătoreau odată, vara, pe un drum. Unul avea în traista sa trei pâni, și celălalt, două pâni. De la o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei răchiți pletoase, lângă o fântână cu ciutură, scoate fiecare pânile ce avea și se pun să mănânce împreună, ca să aibă mai mare poftă de mâncare.*

Tocmai când scoaseră pânile din traiste, iaca un al treilea drumeț, necunoscut, îi ajunge din urmă și se oprește lângă dânșii, dându-le ziua bună. Apoi, se roagă să-i deie și lui ceva de mâncare, căci e tare flămând și n-are nimica merinde la dânsul, nici de unde cumpăra.*

– Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi, ziseră cei doi drumeți călătorului străin; căci mila Domnului! unde mănâncă doi, mai poate mânca și al treilea.

Călătorul străin, flămând cum era, nemaiașteptând multă poftire, se așază jos, lângă cei doi, și încep a mânca cu toții pâne goală și a be apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau. Și mănâncă ei la un loc tustrei, și mănâncă, până ce gătesc* de mâncat toate cele cinci pâni, de parcă n-au mai fost.*

După ce-au mântuit de mâncat, călătorul străin scoate cinci lei din pungă și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni, zicând:

– Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămită de la mine, pentru că mi-ați dat de mâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un pahar de vin sau veți

Scanned with OKEN Scanner

face cu banii ce veți pofti. Nu sunt vrednic să vă mulțămesc de binele ce mi-ați făcut, căci nu vedeam lumea înaintea ochilor de flămând ce eram.

Cei doi nu prea voiau să primească, dar, după multă stăruință din partea celui al treilea, au primit. De la o vreme, călătorul străin și-a luat ziua bună de la cei doi, și apoi și-a căutat de drum.

(Ion Creangă, ***Cinci pâini***)

**ciutură* – vas din doage cercuite, cu care se scoate apă din fântână
**traistă* – sac de dimensiuni mici, din țesătură groasă, folosit pentru transportarea sau păstrarea diferitelor lucruri
**udătură* – băutură
**găti* – (aici) a termina

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *necunoscut, flămând, stăruință.*
2. (6p.) Indică un rol al utilizării perechii de virgule din structura *vă rog, oameni buni, această...*
3. (6p.) Identifică, în primul fragment al textului de mai sus, un indice de timp și un indice de spațiu.
4. (6p.) Numește un mod de expunere identificat în textul citat.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația titlului, prin raportare la mesajul fragmentului de text citat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să prezinți trăsăturile personajului „călătorul străin", din textul citat (Ion Creangă, ***Cinci pâini***).
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi și să exemplifici un mijloc de caracterizare a personajului existent în text;
- (4p.) să numești două trăsături (fizice și/ sau morale) ale personajului;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Patru filme românești vor fi proiectate în luna noiembrie la Zaragoza, câte unul în fiecare duminică, în cadrul programului cultural „Opera Socială a CAI".

Serviciul cultural al Operei Sociale a băncii Caja Inmaculada (CAI) organizează o nouă ediție a ciclului „Cinema la CAI". Cu această ocazie, va dedica acest ciclu filmului românesc, cu sesiuni care vor avea loc în fiecare duminică a lunii noiembrie.

Ciclul va începe pe 7 noiembrie, cu proiecția filmului „Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii", al regizorului Cătălin Mitulescu. Pe 14 noiembrie, va fi difuzat filmul

Scanned with OKEN Scanner

„Moartea domnului Lăzărescu", de Cristi Puiu, urmând ca pe 21 noiembrie să urmeze „12.08 la est de Bucureşti", de Corneliu Porumboiu. Ciclul se va încheia pe 28 noiembrie, cu pelicula lui Cristian Mungiu, „4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile".*

Proiecţiile, în versiune originală, cu subtitrare în limba spaniolă, vor avea loc la salonul de artă al CAI, de pe strada Paseo de la Independencia, din Zaragoza, la ora 19.00, în fiecare duminică din luna viitoare. Biletele de intrare vor putea fi achiziţionate de la reţeaua de bancomate CAI din localitate, la preţul de 2 euro pentru posesorii de cont la această bancă, respectiv 4 euro pentru posesorii de carduri aparţinând altor bănci.

(Mihai Mateaş, ***Noiembrie, luna filmului românesc la Zaragoza***, în ziarul „Adevărul")

**peliculă* – film

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - locul unde vor avea loc proiecţiile;
   - modalitatea prin care se pot cumpăra biletele de intrare.
2. (4p.) Numeşte titlurile filmelor româneşti care vor fi proiectate la Zaragoza.
3. (4p.) Extrage, din text, un verb la diateza activă şi unul la diateza pasivă.
4. (4p.) Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Cu această ocazie, va dedica acest ciclu filmului românesc, cu sesiuni care vor avea loc în fiecare duminică a lunii noiembrie.*
5. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului „aparţinând", subliniat în ultima frază a textului, în propoziţia subordonată corespunzătoare. Precizează felul acesteia.
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii care să conţină şi o subordonată completivă indirectă, introdusă printr-un pronume relativ.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îţi exprimi opinia despre importanţa proiectării filmelor româneşti la Zaragoza, pe baza fragmentului citat.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi o opinie personală referitoare la importanţa proiectării filmelor româneşti la Zaragoza/ în spaţiul internaţional;
- (4p.) să valorifici secvenţele din text care ilustrează evenimentul;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

(42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne,
Cu tot alaiul tău de bucurii,
Toţi te-aşteptăm cu-atâta dor să vii:
Dar nimeni, nimeni mai cu dor ca mine!

Şi ce-mi aduci tu, care pe câmpii
Pui flori, şi cerului dai zări senine,
Şi cântec lucitor, şi unde line
Izvorului, ce daruri tu-mi îmbii?*

Ce vis cerca-va de istov s-alinte*
Un suflet amăgit de-atâtea ori?
O, dac-aş şti că visul iarăşi minte!...

Atuncea poate-aş rămânea cuminte
Şi m-aş uita cu ochi nepăsători
La iarba care creşte pe morminte...

(Şt.O. Iosif, ***Primăverii***)

**a îmbia* – a oferi, a propune
*(*de*) *istov* – cu totul, complet

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Numeşte câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *bucurii*, *line*, *minte*.
2. (6p.) Explică un rol al utilizării cratimei în structura *ce-mi* („*şi ce-mi aduci tu*").
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, o metaforă, un epitet şi o personificare.
4. (6p.) Identifică, în textul de mai sus, un vers din care reiese adresarea directă a eului poetic către primăvară.
5. (6p.) Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia versurilor: *Toţi te-aşteptăm cu-atâta dor să vii:/ Dar nimeni, nimeni mai cu dor ca mine!*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să îţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului poeziei ***Primăverii*** de Ştefan Octavian Iosif, prin raportare la conţinutul textului citat.

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre semnificația titlului;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Fiecare loc de pe pământ are atracțiile sale, dar Peru e, fără îndoială, o țară privilegiată pentru moştenirea naturală, culturală şi umană. Peru a dat umanității o civilizație incredibilă prin Imperiul Inca. Acest imperiu vast din Munții Anzi a fost creat de către incaşi, un popor băştinaş american, începând din secolul al XV-lea, până în secolul al XVI-lea, când a fost cucerit de spanioli.

Centrul politic era situat în Peru de astăzi, dar era mult extins înspre Pacific şi bazinul Amazonului. La nord, se întindea din Cuzco până în Columbia, iar la sud până în Chile şi Argentina, cuprinzând părți din aceste țări de azi. În acest vast teritoriu, incaşii au construit o bogată şi complexă civilizație, cuprinzând peste 9 milioane de oameni.

(Adina Colcer, ***Marele Imperiu Inca***,
în revista „Universul meu")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - numele imperiului prin care Peru a dat lumii o civilizație excepțională;
   - numărul de locuitori pe care-i cuprindea civilizația.
2. (4p.) Selectează, din text, două afirmații referitoare la Peru.
3. (4p.) Transcrie, din text, un verb de conjugarea a III-a şi un verb de conjugarea a IV-a.
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *În acest vast teritoriu, incaşii au construit o bogată şi complexă civilizație, cuprinzând peste 9 milioane de oameni.*
5. (4p.) Stabileşte valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fiecare, are, astăzi, iar.*
6. (4p.) Construieşte o frază, în care să existe şi o propoziție subordonată subiectivă, care sa aibă ca termen regent o locuțiune adverbială predicativă.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să realizezi o descriere literară a unui colț de natură despre care se aminteşte în textul dat.
În compunerea ta, trebuie:

Scanned with OKEN Scanner

- (4p.) să prezinți două însușiri particulare ale colțului de natură, prin folosirea unui limbaj figurat (imagini artistice, figuri de stil, cuvinte cu sens figurat);
- (4p.) să-ți exprimi impresiile în legătură cu peisajul descris;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 4

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Alături cu seminarul, o casă veche boierească... De la ferestrele și de pe pridvorul din spatele ei, se vedea peste zid în curtea de recreație a școlii. Odată, într-o zi de sărbătoare, Niță se plimba singur prin curte, cu o carte în mână: rămăsese în școală să se pregătească de examenele apropiate. Era o dogmă încâlcită: el ocolea curtea repetând pe de rost cu cartea-nchisă-n mână. Anevoie se puteau ține minte așa fraze torturante... Deschise iar cartea...*

Trecând prin dreptul zidului, seminaristul tresări; un ghemotoc de hârtie îl lovi pe mână și, alunecând peste cartea deschisă, sări cât colo înaintea lui. Niță se opri pe loc... Neapărat iar o glumă a vreunui camarad... un miez de pâine muiat în cerneală... sau cine știe ce.

Se uită-mprejur... în curtea școlii, nimeni... Lovitura venise dinspre casele dealături... Ridică ochii în sus și văzu la cea mai apropiată fereastră vecină, care era deschisă, perdelele mișcându-se ca și cum ar fi fost cineva ascuns îndărăt... Ce-o fi?

Să vedem... Seminaristul s-aplecă și luă ghemotocul: era ceva înfășurat înăuntru... Voi să-l desfacă. O înțepătură... Un ac cu gămălie! Ce păcăleală proastă! Supărat, trânti ghemotocul și începu să șteargă degetul împuns în vârful căruia, după fiece storsătură, creștea repede la loc o mărgea mare roșie.

Ghemotocul izbit cu necaz în pământ se desfăcu... Între cutele lui, o floare!... Cu mirare și cu mai multă luare aminte ca-ntâia oară, el ridică binișor hârtia... în adevăr, era o garoafă – ca sângele ce-i curgea din deget – ruptă de curând...

(I. L. Caragiale, ***Păcat***)

**dogmă* – învățătură, teză fundamentală a unei religii

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Scrie doi termeni din familia lexicală a cuvântului *școală*.
2. (6p.) Menționează un rol al utilizării punctelor de suspensie în structura *Să vedem...*
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii, care să conțină perechea substantiv-adjectiv.
4. (6p.) Extrage, din text, o metaforă și o comparație.
5. (6p.) Numește două trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului de text în genul epic.

B. **(12p.)** Redactează, în maximum 10 rânduri, *rezumatul* textului citat (I. L. Caragiale, ***Păcat***), respectând regulile de alcătuire specifice acestui tip de compunere.

În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să respecți fidelitatea față de textul dat;
– (4p.) să respecți convențiile specifice rezumatului;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Deși au vârstele cuprinse între 17 și 19 ani, membrii trupei Tokio Hotel au ajuns în fruntea clasamentelor germane și nu numai. Se pare că norocul le-a surâs de la început, căci încă de la primul lor single, „Through the Monsoon", au atras ca un magnet un număr mare de fani, mai ales din rândul adolescentelor. Acest noroc al începătorului le-a adus și un număr mare de premii, în special la categoria „Best Newcomer".*

Frații gemeni Bill și Tom Kaulitz și-au început activitatea muzicală încă de la vârsta de 9 ani. Ei au început să cânte în mici spectacole pentru copiii din orașul lor natal, Magdeburg. Așa s-au întâlnit, în 2001, în cadrul unui spectacol, cu Gustav Schäfer și Georg Listing. Gustul lor comun pentru muzică a făcut să se reunească într-o trupă muzicală.

Cu un asemenea debut, suntem siguri că trupa Tokio Hotel se va bucura de o carieră muzicală strălucită, încununată de multe premii naționale și internaționale.

(Adina Colcer, ***Tokio Hotel, cea mai cunoscută trupă germană a momentului***, în revista „Universul meu")

**single* – disc care conține câte o singură piesă pe fiecare față

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – primul single al trupei Tokio Hotel;
   – vârsta la care și-au început frații Bill și Tom Kaulitz activitatea muzicală.

Scanned with OKEN Scanner

2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care indică debutul strălucit al trupei.
3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a verbului *suntem* din structura *suntem siguri*.
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Se pare că norocul le-a surâs de la început.*
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text: *le*, *muzicală*.
6. (4p.) Contrage propoziția subordonată existentă în fraza: *Ei au început să cânte în mici spectacole pentru copiii din orașul lor natal, Magdeburg*, în partea de propoziție corespunzătoare. Precizeaz-o!

B. **(12p.)** Redactează o compunere descriptivă de tip portret, de 10-15 rânduri, în care să prezinți formația ta muzicală favorită.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să realizezi descrierea formației muzicale favorite;
- (4p.) să prezinți impresiile/ sentimentele pe care le ai atunci când asculți formația;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Desprins din stemă parcă, spre depărtări senine,
Un corb bătrân și-ntinde puternic negrul zbor,
Și-n liniștea adâncă, din când în când, ușor,
Din ulmi cad frunze moarte, rotind în clipe line.*

Dar, ca odinioară, de ce azi nu mai vine
Domnița să privească, din 'naltul foișor,*
Cum soarele-asfințește, împurpurând de dor*
Zăvoaiele umbroase de-o tristă vrajă pline,*

Scanned with OKEN Scanner

Când se oglindă-n ape murindele văpăi,*
Şi blând văzduhul cerne cenuşă peste văi –
De ce nu mai răsare zâmbind în faptul serii?

– Nu, căci de mult ea doarme în ruinatul schit,*
De taină-îmbălsămată, şi florile uitării
Îi troienesc posace mormântul părăsit.

(Mateiu Caragiale, ***La Argeş***)

**ulm* – arbore cu scoarţa netedă şi cu lemn tare
**foişor* – terasă deschisă, cu acoperişul susţinut de stâlpi sau de coloane
**împurpura* – a înroşi
**zăvoi* – pădurice pe malul unei ape
**văpaie* – flacără mare
**schit* – mănăstire mică, izolată

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *senine, bătrân, odinioară.*
2. (6p.) Indică un rol al utilizării apostrofului în structura *din 'naltul foişor.*
3. (6p.) Extrage, din text, o imagine vizuală şi o imagine auditivă.
4. (6p.) Identifică o structură/ un vers care să dovedească faptul că momentul surprins în poezie este asfinţitul.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia celei de-a doua strofe a poeziei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să motivezi faptul că poezia citată (Mateiu Caragiale, ***La Argeş***) aparţine unei opere lirice/ genului liric. În compunerea ta, trebuie:

- (2p.) să precizezi două trăsături/ caracteristici ale genului liric;
- (2p.) să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;
- (4p.) să evidenţiezi rolul a două mijloace artistice în sugerarea mesajului poetic, aşa cum se conturează în fragmentul de mai sus;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Niciun alt animal nu stârneşte imaginaţia omului la fel de mult ca felinele. Fascinaţia pentru feline este un amestec de spaimă primitivă şi respect profund. Până la inventarea armelor, strămoşii noştri erau o pradă uşoară pentru feline. În sălbăticie şi chiar într-o grădină zoologică, încă înregistrăm prezenţa unei feline cu prudenţă, uneori chiar cu panică.

Cultul felinelor străbate istoria şi geografia. Soldatul roman Marc Antoniu conducea un car de luptă tras de lei. În mormântul faraonului egiptean Tutankhamon s-a găsit o mantie din piele de leopard, împodobită cu stele de aur. Indienii din America de

Scanned with OKEN Scanner

Sud spun că Pământul călătorește prin spațiu pe spatele unui jaguar înaripat. Suntem copleșiți de spaimă în prezența prădătorului perfect – emblema puterii și a morții. În junglă – și oriunde altundeva – leul și tribul său sunt regii.

(Cathy Newman, ***Felinele – capodoperele naturii***,
în revista „National Geographic")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - momentul până la care înaintașii noștri erau o pradă ușoară pentru feline;
   - locul în care a fost descoperită o mantie din piele de leopard.
2. (4p.) Selectează, din text, două enunțuri care ilustrează relația dintre om și feline.
3. (4p.) Extrage, din text, un atribut substantival prepozițional și un atribut adjectival.
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. Prin expansiunea cuvântului subliniat din enunțul: *În sălbăticie, și chiar într-o grădină zoologică, încă înregistrăm <u>prezența</u> unei feline cu prudență, uneori chiar cu panică* se obține o propoziție subordonată:
   a) completivă directă;
   b) completivă indirectă;
   c) subiectivă.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *niciun*, *uneori*.
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții care să conțină și o subordonată predicativă, introdusă prin *că*.

B. **(12p.)** Redactează o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să povestești o întâmplare fantastică prin care a trecut Norocel, un pui de leu care s-a rătăcit prin savană.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți, pe scurt, întâmplarea prin care a trecut Norocel;
- (4p.) să-ți exprimi opinia despre această întâmplare;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 6

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

După un surghiun de doi ani, revedeam Berlinul. Am de Berlin mare slăbiciune; nici împrejurări foarte triste nu m-au împiedicat să-l revăd cu plăcere. L-am regăsit cum îl lăsasem: tot numai flori. Aşa frumos chiar ca în acel început de iunie nu-mi păruse totuşi niciodată.*

Ca să-l vântur, însă, şi să-l colind ca odinioară, nu mai mergea. Oboseam repede şi oboseala putea înlesni reivirea boalei. M-am resemnat, dar câtăva vreme am stat pe acasă, jertfă de care mă despăgubea, în parte, frumuseţea muzicei vechi ce se făcea la noi de dimineaţa până seara. Năpădit de o dulce aromeală, îmi lăsam visările să nască şi să se topească în voie în noianul* de armonii sublime, uitându-mă pe fereastră, cu ochii pe jumătate închişi, cum unduiau curcubeuri în pulberea fluidă a fântânii din larga piaţă-grădină. Lina boare* a asfinţitului legăna ciucurii purpurii* ai trandafirilor agăţaţi pe terasa casei din faţă, purtându-le mireasma până la mine. Seara da însufleţire umbrelor, în oglinzi, tainic, treceau fiori. Acesta era ceasul pe care-l aşteptam, ca să admir colţul cel mai frumos al pieţei — un petec de pădure rămas neatins în plin oraş — câţiva bătrâni copaci frunzoşi şi sumbri, vrednici să slujească de izvod* celor mai cu faimă meşteri ai zugrăvelii.*

(Mateiu Caragiale, ***Remember***)

**surghiun* – pribegie, înstrăinare
**înlesni* – a uşura
**noian* – mulţime
**boare* – adiere plăcută de vânt
**purpuriu* – roşu-închis
**izvod* – model

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte folosite cu sens figurat.
2. (6p.) Desparte în silabe cuvintele: *slăbiciune*, *triste*, *niciodată*.
3. (6p.) Precizează două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa naratorului-personaj în text.
4. (6p.) Selectează două figuri de stil distincte, remarcate în fragmentul citat.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia fragmentului: *Seara da însufleţire umbrelor, în oglinzi, tainic, treceau fiori.*

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre semnificațiile fragmentului citat/ despre mesajul transmis prin descrierea Berlinului (Mateiu Caragiale, ***Remember***).
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

De mai multe ori, am ajuns pe creasta principală a munților Retezat, care oferă o privelişte încântătoare. M-am abătut, adesea, de o parte şi de alta a crestei, am pătruns chiar în cotloanele căldărilor glaciare*. Pe timp de vară, munții sunt cu adevărat primitori, cu vegetație abundentă, care ți se întinde în fața ochilor, sub cerul senin şi soarele mângâietor.*

Dar, de data aceasta, am păşit pentru prima oară pe teritoriul Porților Închise, cu totul impresionant pe timp de iarnă.

(Alin Totorean, ***Aventură de iarnă în Retezat***,
în revista „Terra Magazin")

**cotlon* – loc ferit, neumblat;
**glaciar* – provenit din topirea gheţarilor.

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - revista din care a fost selectat fragmentul;
   - imaginea munților pe timp de vară.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care reprezintă repere spațiale.
3. (4p.) Extrage, din text, un pronume relativ şi o conjuncție coordonatoare.
4. (4p.) Transcrie propozițiile din prima frază a textului citat şi precizează felul subordonatei.
5. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Pe timp de vară, munții sunt cu adevărat primitori, cu vegetație abundentă, care ți se întinde în fața ochilor, sub cerul senin şi soarele mângâietor.*
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziții, în care verbul *a ajunge* să fie regent pentru o propoziție subordonată subiectivă.

B. **(12p.)** Redactează o compunere descriptivă, de 10-15 rânduri, în care să-ți imaginezi un peisaj din Munții Retezat, despre care se amintește în fragmentul citat.

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinți două însușiri particulare ale peisajului, prin folosirea unui limbaj figurat (imagini artistice, figuri de stil, cuvinte cu sens figurat);
- (4p.) să-ți exprimi impresiile în legătură cu peisajul descris;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 7

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mai sunt încă roze — mai sunt,*
Și tot parfumate și ele,
Așa cum au fost și acele
Când ceru-l credeam pe pământ.

Pe-atunci eram falnic avânt...
Priveam, dintre oameni, spre stele;
Mai sunt încă roze — mai sunt,
Și tot parfumate și ele.

Zadarnic al vieții cuvânt
A stins bucuriile mele,
Mereu, când zâmbesc, uit și cânt,
În ciuda cercărilor grele,*
Mai sunt încă roze — mai sunt.

(Alexandru Macedonski,
Rondelul rozelor de august)

**roză* – trandafir;
**cercare* – suferință, durere.

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, un cuvânt monosilabic și un cuvânt bisilabic.

Scanned with OKEN Scanner

2. (6p.) Construiește un enunț cu omonimul cuvântului *mai,* din poezie.
3. (6p.) Identifică, în text, o imagine vizuală și o imagine auditivă.
4. (6p.) Numește tipul de rimă utilizat în prima strofă a poeziei.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, rolul întrebuințării verbelor la timpul imperfect în a doua strofă a poeziei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (Alexandru Macedonski, ***Rondelul rozelor de august***).
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cel mai vechi oraș al țării este una dintre cele mai căutate destinații turistice din lume. Cape Town e ultima oază a Africii de Sud albe, una care inspiră liniște și siguranță, o alternativă la efervescența neagră din Johannesburg.

Primul lucru pe care-l vezi, când vii spre Cape Town dinspre ocean, este Table Mountain. Obișnuit cu vârfurile ascuțite din Bucegi sau Făgăraș, te uiți ciudat la acest munte turtit și plat ca o masă de bucătărie, comparație din care i se trage și numele. Chiar dacă nu e foarte înalt, are doar 1.086 m, Table Mountain e vizibil de la 200 de km din larg, dar, din cauza vremii de la Cape Town, care se schimbă la fiecare câteva ore, partea de sus a sa este de multe ori acoperită de nori, un fel de „față de masă" asemănătoare cu cea de pe muntele Fuji din Japonia.

Sud-africanii obișnuiesc să spună că, de pe Table Mountain, dacă te uiți spre Polul Sud, poți să observi curbura Pământului. Dar, ca să ajungi să admiri „cea mai frumoasă panoramă din lume", trebuie să ai noroc și ambiție.

Nu poți face întotdeauna ascensiunea, din cauza norilor și a vântului care mătură acoperișul neted al bătrânului munte, iar, pentru a prinde un loc în telecabina veche de 80 de ani, care se rotește în timp ce urcă, trebuie să stai la o coadă de sute de persoane, ce poate dura și câteva ore, și să plătești 160 de rând, adică vreo 50 de lei. Sus, te simți ca pe acoperișul lumii.

(Radu Drăguț, ***Cape Town, insula albă a Africii de Sud***, în ziarul „Adevărul")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - ziarul din care a fost selectat fragmentul;
   - înălțimea pe care o are Table Mountain.

Scanned with OKEN Scanner

2. (4p.) Precizează trei toponime (nume proprii de locuri) identificate în fragment.
3. (4p.) Numeşte gradul de comparaţie la care se află primul adjectiv din textul citat.
4. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Nu poţi face întotdeauna ascensiunea, din cauza norilor şi a vântului care mătură acoperişul neted al bătrânului munte.*
5. (4p.) Precizează funcţia sintactică şi modul următoarelor verbe subliniate în text: *se schimbă, face.*
6. (4p.) Construieşte un enunţ în care substantivul *munte* să îndeplinească funcţia sintactică de nume predicativ.

B. **(12p.)** Redactează o compunere narativă, 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri, în care să prezinţi o întâmplare imaginară petrecută în timpul unei excursii la Cape Town.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– (4p.) să valorifici secvenţele din text care prezintă oraşul;
– (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 8

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Şi, când mi se păru că palatul se şterge de pe faţa pământului, o rupsei la fugă îndărăt, căci ce m-aş fi făcut în aşa pustietate? Şi de ce goneam, de ce palatul se ridica uşor din grădinile fumurii.

Lacul e roşu ca sângele. Apune soarele. Mă rezemai de-o salcie scorburoasă şi începui să mă gândesc. Mi-e foame. Ce să mănânc? Mă uitai în apă. Văzui până în fund. În aer, nicio pasăre, în apă, niciun peşte.

Să sar zidurile grădinii ca să fur portocale? Dacă m-oi întâlni cu ea, cu umbra pe care o văzusem intrând, la miezul nopţii, în curtea palatului? Şi zidurile sunt aşa de înalte...

Stele nu răsar. Nici luna. Şi nu e pic de nor. Ce fel de cer se întinde pe deasupra acestui palat adormit? Unde sunt? De frică, mă hotărâi să mă duc pân' la porţile mari şi să bat în ele. Dibuind zidul, ocolii grădina şi ajunsei în dreptul porţilor.

Scanned with OKEN Scanner

Să bat sau nu? Dar dacă îmi va deschide ea, umbra pe care o văzusem intrând la miezul nopții?

Întorsei capul. Din întuneric, se desfăcură o mulțime de idoli uşurei, care goneau în văzduhul de cerneală. Atunci, izbii cu pumnul în porți. Porțile sunară. Sunetul se duse departe, departe, şi, în toate uşile palatului, mi se păru că aud lovitura mea...

– Cine e? Ah! ce glas!
– Cine e?
– Eu.
– Cine, tu?
– Nu ştiu.
– Cine te-a trimis?
– Nimeni.
– Ce cauți?
– Nimic.
– Ce vrei?

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, ***Departe, departe***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Identifică, în text, trei cuvinte care aparțin câmpului lexical al spațiului cosmic.
2. (6p.) Motivează scrierea cu doi *i* a adjectivului *fumurii*.
3. (6p.) Formulează, într-o singură propoziție, motivul pentru care se teme naratorul-personaj.
4. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, enunțul: *Lacul e roşu ca sângele.*
5. (6p.) Numeşte două moduri de expunere identificate în fragmentul de mai sus.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să îți exprimi opinia despre semnificația titlului textului ***Departe, departe*** de Barbu Ştefănescu Delavrancea, prin raportare la conținutul textului citat.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre semnificația titlului;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Aflată în topul stațiunilor de lux, Zermatt îi atrage nu doar pe turiştii cu buzunarele pline, ci şi pe amatorii de ascensiuni montane. Situarea ei la poalele Matterhornului, cel mai renumit vârf din Elveția (4478 m), îi conferă acest avantaj. În inima Alpilor, în regiunea Valais din sudul țării, la o altitudine de 1620 m, orăşelul stațiune Zermatt afişează forfotă, indiferent de anotimp. Iarna, pasionații de schi sosesc aici, iar vara îşi fac apariția iubitorii de drumeții. Circulația maşinilor nu este

Scanned with OKEN Scanner

permisă, ele trebuie lăsate în localitatea învecinată, Täsch, la 5 km distanță, ceea ce exclude o importantă sursă de poluare. Imediat ce cobori pe peron, îți dai seama câtă curățenie domnește pe străzile stațiunii. Vei remarca la tot pasul steaguri cu stema orașului, precum și jardiniere cu flori la balcoanele hotelurilor și cabanelor. Magazinele și tarabele cu suveniruri, vitrinele cu echipament și restaurantele forfotesc de turiști veniți din toate colțurile lumii.*

(Adina Baranovschi, ***Stațiunile Elveției. Turism la înălțime***, în revista „Terra Magazin")

**jardinieră* – etajeră pe care se țin ghivece cu plante ornamentale

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – cel mai renumit vârf din Elveția;
   – altitudinea la care se află orășelul-stațiune Zermatt.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care fac referire la turiștii orășelului-stațiune.
3. (4p.) Precizează felul subordonatei din fraza: *Îți dai seama câtă curățenie domnește pe străzile stațiunii.*
4. (4p.) Transcrie, din textul citat, un substantiv în cazul acuzativ și un adverb de loc.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text: *ei, acest, iarna, cobori.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe și o subordonată atributivă, care să aibă ca termen regent substantivul *oraș.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îți exprimi opinia despre *orășelul-stațiune Zermatt*, descris în fragmentul citat, ca posibilă destinație de vacanță.

În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să-ți prezinți opinia despre *orășelul-stațiune Zermatt* ca opțiune de vacanță;
– (4p.) să valorifici descrierea orășelului, din fragmentul citat;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Abia ne-am revăzut o clipă
Şi iar ne-a despărţit talazul,*
Pândea din umbră nenorocul,
Când tu-mi încolăceai grumazul.

Dar revederea noastră mută
A fost de-ajuns ca să-nfiripe
Un înțeles de-o viață-ntreagă,
În fâlfâirea unei clipe.

Mi s-a părut că-n largul mării,
În noaptea neagră şi afundă,
Văd, la lumina unui fulger,
O luntre care se cufundă.*

(Octavian Goga, ***O clipă***)

**talaz* – val mare, stârnit de furtuni pe mări sau pe oceane
**luntre* – barcă

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte care fac parte din aceeaşi familie lexicală.
2. (6p.) Construieşte un enunț cu omofonul cuvântului *ne-am*.
3. (6p.) Transcrie, din text, două cuvinte/ structuri aflate în antiteză.
4. (6p.) Identifică două mărci lexico-gramaticale prin care se evidențiază prezența eului liric.
5. (6p.) Prezintă, în maximum 5 rânduri, semnificația titlului poeziei date.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (Octavian Goga, ***O clipă***), susținută prin argumente adecvate. În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Aflat pentru întâia dată la Paris, singur, față în față cu marele oraş, pregătit să-l înfrunți, hotărât să-i descoperi misterele, poți fi cuprins de o senzație stranie, paradoxală chiar: totul îți este absolut străin, dar, în același timp, teribil de cunoscut. Totul este simplu, dar şi complicat, totodată. Trăieşti o stare de euforie*, dar şi de teamă, deopotrivă – nu ştii dacă vei reuşi să te descurci, dacă îți ajunge timpul, dacă n-ai scăpat ceva important. O stare aproape imposibil de descris în cuvinte...* [...]

Turnul Eiffel, edificiu care nu mai are nevoie de nicio prezentare. Ceea ce este însă greu de cuprins în cuvinte şi merită trăit este senzația pe care o încerci odată aflat în vârf; un amestec de libertate, împlinire, măreție, dar şi o stare de calm, de tăcere, pace interioară (în ciuda forfotei sutelor de turişti cu care împarți cei câțiva metri pătrați), sentiment pe care, indubitabil, doar înălțimile ți-l pot induce.

(Carmen Babia, ***Vacanță la… Paris***,
în revista „Vacanțe & Călătorii")

**paradoxal* – de neînțeles, lipsit de sens
**euforie* – stare de fericire

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - titlul articolului;
   - numele turnului despre care se aminteşte în fragment.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care surprind sentimentele trăite în vârful turnului.
3. (4p.) Extrage, din text, două substantive aflate în cazuri diferite. Precizează-le!
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. Propoziția subliniată, *să-l înfrunți*, este o propoziție subordonată:
   a) subiectivă;
   b) completivă indirectă;
   c) circumstanțială de mod.
5. (4p.) Identifică, în text, un adjectiv pronominal negativ şi un numeral ordinal şi precizează-le funcția sintactică.
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe şi o subordonată circumstanțială de mod.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să realizezi o descriere imaginară a panoramei oraşului Paris, văzută din vârful turnului prezentat în fragmentul citat. În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să realizezi o descriere imaginară a panoramei oraşului Paris, văzută din vârful turnului prezentat în fragmentul citat;

Scanned with OKEN Scanner

– (4p.) să exprimi impresiile în legătură cu panorama descrisă;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 10

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Supt lumina trandafirie a unui blând apus de soare, pământul pare adâncit într-o odihnă neclintită: frunzele ațipesc, pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții; în depărtări, mirиștele scânteiază singuratice, ca niște țesături de fir; iazul își așterne fața umedă, sorbind, până în adânc, din lumina asfințitului. Din jos, din văi, răsună talanca*; iar pe deal, în vii, doinește fluierul. În aer, un popor întreg de rândunele se pregătește de plecare; s-au adunat rând pe rând de prin părțile acestea, și, de bucurie, în zbor nebun, străbat văsduhul ca niște săgeți. Atrase de întinsul sclipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui, ca o perdea, apoi, răzlețindu-se în ciripiri ascuțite, se avântă cu toatele înspre pădurícea de sălcii; ascunzându-se, rătăcesc prin frunzișul răcoros, apoi o iau de-a lungul mirиștilor și iar se întorc în bătaia lină a aripelor.*

De după deal, vine în zbor rotat un uliu. Pasărea de pradă pare că nu ia în seamă mulțimea păsărelelor călătoare. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare și stolul întreg năvălește la luptă. Uliul ocolește iscusit prin aer și piere cu repeziciunea fulgerului dincolo de deal. A scăpat! Rândunelele, vesele de această fugă, plutesc sus, crezând că l-or mai vedea; zarea rămâne însă limpede, și dânsele se întorc obosite, de se înșiră pe vârful șurelor de paie...

(Emil Gârleanu, ***Puișorii***)

**iaz* – lac mic, format în albia unui râu, prin adunarea apei într-o adâncitură de teren
**talangă* – clopot care se atârnă la gâtul vitelor

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Transcrie, din primul paragraf al textului, un cuvânt derivat și un cuvânt obținut prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune).
2. (6p.) Precizează numărul de sunete și de litere din cuvântul *fulgerului*.

Scanned with OKEN Scanner

3. (6p.) Extrage, din textul de mai sus, trei cuvinte utilizate cu sens figurat.
4. (6p.) Selectează, din text, un grup de cuvinte care arată momentul în care se desfăşoară acţiunea.
5. (6p.) Identifică o metaforă care ţi-a plăcut mai mult şi explic-o în maximum 5 rânduri.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să demonstrezi faptul că fragmentul de text ***Puişorii*** de Emil Gârleanu îşi fixează, ca mod principal de expunere, *descrierea*.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două trăsături specifice acestui mod de expunere, identificate în text;
- (4p.) să numeşti două figuri de stil/ imagini artistice diferite, la alegere, şi să explici rolul lor în transmiterea mesajului;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Marea senzaţie cu care a debutat anul 2010 a fost, fără îndoială, ceremonia de inaugurare a celei mai înalte structuri pe care omul a reuşit să o înalţe până în prezent, Burj Dubai, un colos de 828 de metri înălţime şi 160 de etaje. Clădirea face parte dintr-un megaproiect de dezvoltare, care cuprinde peste 30000 de spaţii de locuit, nouă hoteluri, trei hectare de spaţii pentru parcare, cel puţin nouăsprezece zgârie-nori rezidenţiali, un mall şi lacul artificial Burj Khalifa, de peste douăsprezece hectare. Pentru realizarea proiectului, a fost elaborat un plan guvernamental, marea ambiţie a şeicului* Mohamed bin Rashid al Maktoum fiind aceea de a plasa, definitiv, Dubaiul pe harta locurilor cu adevărat senzaţionale de pe Terra.*

(Ion Cutcunel, ***Burj Khalifa. Turnul recordurilor***,
în revista „Terra Magazin")

**colos* – obiect de proporţii foarte mari
**şeic* – şef al unei comunităţi religioase la musulmani

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - înălţimea structurii Burj Dubai;
   - numărul hotelurilor pe care le cuprinde clădirea.
2. (4p.) Selectează o structură/ grup de cuvinte care face referire la motivul construcţiei structurii Burj Dubai.

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) Extrage, din text, un articol nehotărât şi un numeral cu valoare adjectivală.
4. (4p.) Stabileşte funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Clădirea face parte dintr-un megaproiect de dezvoltare, care cuprinde peste 30000 de spaţii de locuit, nouă hoteluri...*
5. (4p.) Precizează modul verbelor subliniate în text: *a debutat, a plasa.*
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe şi o subordonată circumstanţială de loc, care să aibă ca termen regent verbul *a plasa.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să îţi imaginezi o zi petrecută în clădirea Burj Dubai, descrisă în fragmentul citat.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să-ţi exprimi impresiile/ sentimentele stârnite de acest spaţiu;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 11

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

O fâşie nesfârşită
Dintr-o pânză pare calea,
Printre holde rătăcită.*
Toată culmea-i adormită,
Toată valea.

Liniştea-i deplin stăpână
Peste câmpii arşi de soare,
Lunca-i goală: la fântână,
E pustiu; şi nu se-ngână
Nicio boare.*

Scanned with OKEN Scanner

Numai zumzetul de-albine,
Fără-ncepere şi-adaos,
Curge-ntruna, parcă vine
Din adâncul firii pline
De repaos.

(George Coşbuc, ***În miezul verii***)

**holdă* – câmp semănat cu acelaşi fel de plante
**boare* – adiere plăcută de vânt

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte ce aparţin câmpului lexical (semantic) al naturii.
2. (6p.) Explică rolul utilizării cratimei în structura *Curge-ntruna.*
3. (6p.) Identifică, având ca suport textul dat, trei însuşiri ale naturii.
4. (6p.) Transcrie un vers care să conţină o personificare.
5. (6p.) Precizează două trăsături prin care să demonstrezi că modul principal de expunere în textul dat este descrierea.

B. (12p.) Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să motivezi faptul că poezia citată (George Coşbuc, ***În miezul verii***) este un *pastel.*
În compunerea ta, trebuie:

- (2p.) să precizezi două trăsături/ caracteristici ale speciei literare *pastel*;
- (2p.) să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;
- (4p.) să evidenţiezi rolul a două mijloace artistice în sugerarea mesajului poetic, aşa cum se conturează în fragmentul de mai sus;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Am rămas uimită să întâlnesc oameni care nu au ajuns încă în Vama Veche. Ei cunosc acest spaţiu doar din poveştile altora, cei care au „prins" începuturile sau cei care au venit ulterior aici, când izolarea începuse deja să fie înfrântă. M-am întrebat cum vor percepe ei Vama de astăzi, care s-a îndepărtat atât de mult de prima ei tinereţe.

Odinioară un loc aflat la extrema Litoralului, Vama a devenit ea însăşi, astăzi, un spaţiu al extremelor. Conul de atenţie în care a intrat prin mişcarea „Salvaţi Vama Veche" a transformat-o, de fapt, într-o destinaţie la modă. Corturile se pot depune în continuare pe plajă, dar alături s-au ridicat (şi vor rămâne pentru totdeauna în peisaj) hoteluri şi pensiuni care oferă paturi confortabile şi apă caldă. Rock-ul este muzica de suflet la cele mai multe terase de pe plajă, dar au apărut şi cluburi în care se ascultă salsa sau tonete cu sandvişuri, de unde răzbate hip-hopul... [...]

Scanned with OKEN Scanner

Chiar dacă se recunoaşte în unanimitate că „nu mai este ce-a fost", mica localitate de graniță continuă să-i atragă, de la 1 mai până târziu în septembrie, pe căutătorii unui alt fel de litoral.

(Ema Cojocaru, ***Vama Veche, spațiul extremelor***,
în revista „Vacanțe & Călătorii")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - genul de muzică preferat la Vama Veche;
   - perioada în care Vama Veche îi atrage pe „căutătorii unui alt fel de litoral".
2. (4p.) Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care indică posibilitățile de cazare la Vama Veche.
3. (4p.) Realizează contragerea primei propoziții subordonate din textul citat, în partea de propoziție corespunzătoare. Numeşte-o!
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. Propoziția subordonată subliniată din fraza: *Se recunoaşte în unanimitate că „nu mai este ce-a fost"* este o propoziție subordonată:
   a) subiectivă;
   b) completivă directă;
   c) predicativă.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din enunțul: *Odinioară un loc aflat la extrema Litoralului, Vama a devenit ea însăşi, astăzi, un spațiu al extremelor.*
6. (4p.) Construieşte un enunț în care substantivul *plajă* să îndeplinească funcția sintactică de complement direct.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii o zi de vacanță ideală, petrecută la Vama Veche, valorificând informațiile din fragmentul citat.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să descrii o zi de vacanță ideală, petrecută la Vama Veche;
- (4p.) să valorifici elemente din fragmentul citat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 12

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

De ce oare cu cât ceasurile, zilele şi anii se înmulţesc asupra lui, cu atâta mai mult omul se uită în urma sa, şi, din căutătură în căutătură, se opreşte cu plăcere la cele mai depărtate aduceri-aminte, aducerile-aminte ale tinereţii şi ale copilăriei? Nu-i soarele frumos şi astăzi? Păsăruicile nu cântă tot aceleaşi cântece voioase sau jalnice? Frunzele nu au acelaşi freamăt? Pădurile nu înverzesc ca odinioară? Florile nu au acelaşi miros, câmpiile, dulcile privelişti duioase ce aveau? Mişcarea vietăţilor alinitu-s-a? Nu; dar nici un soare nu luceşte frumos, nici o floricică nu are dulce miros, nici un fluier pe coasta dealurilor nu răzbate, nimica în lumea de faţă nu are asemănare cu florile şi cu soarele zilelor văzute prin aducerea-aminte. Vântul ce bătea atunce, lacrimile ce se vărsa se uit; din zilele trecute, a rămas în închipuire un soare de-a pururea cu raze strălucitoare şi un miros neşters. Are dreptate aducerea-aminte: nimică nu poate fi pentru om mai frumos decât trecutul, căci trecutul e tinereţea şi tinereţea este fericire!... fericire de a crede în toată pasărea ce zboară, fericire de a crede în frumosul şi în bunul, fericire de a nu se îndoi de cinste şi de multe, fericire de a nu gândi la nimica, de a nu şti ce este viaţa şi ce neagră prăpastie este sufletul omului...

(Alecu Russo, ***Amintiri***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Identifică, în text, un cuvânt format prin derivare şi unul obţinut prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune).
2. (6p.) Precizează felul sunetelor din cuvântul *zăreau*.
3. (6p.) Extrage, din text, o enumeraţie şi un epitet.
4. (6p.) Numeşte tema textului.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, sensul interogaţiei: *Nu-i soarele frumos şi astăzi?*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificaţie a textului citat (Alecu Russo, ***Amintiri***).

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

Scanned with OKEN Scanner

– (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Știința a atins încă un prag, anticipat doar de către scriitorii de SF. Suntem, efectiv, în pragul lansării câtorva tehnologii pentru care calificativul „revoluționar" nu mai este de ajuns. Sugerate de vizionarii secolelor trecute, ele vor duce la reevaluarea conceptelor actuale. Multe dintre aceste tehnologii se vor baza pe un fenomen care părea, până nu de mult, o fantezie: teleportarea.*

O echipă de cercetători de la Universitatea din Viena, condusă de profesorul Ursula Gerber, a făcut un pas clar spre punerea în practică a tehnologiei de teleportare din faimosul serial „Star Trek". Ei au reuşit o teleportare la o distanță de 144 km, între insulele La Palma şi Tenerife, de zece ori mai mare decât la precedenta tentativă, care s-a pus în practică pe numai 13 km. Rezultatele cercetărilor au fost publicate în prestigioasa revistă ştiințifică „Nature" [...] Evenimentul prezintă „un mare interes" pentru domenii de actualitate precum criptografia* şi teleportarea cuantică, a declarat echipa vieneză pentru agenția AFP.*

(Teodor Nițu, ***Teleportarea, cu un pas mai aproape***,
în revista „Terra Magazin")

**teleportare* – deplasarea unui obiect sau a unei ființe dintr-un loc în altul, fără ca obiectul sau ființa să parcurgă spațiul dintre cele două poziții
**tentativă* – încercare
**criptografie* – scriere secretă cu ajutorul unui cod de semne convenționale

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – numele conducătorului echipei care a realizat teleportarea;
   – distanța maximă la care a reuşit echipa să realizeze teleportarea.
2. (4p.) Scrie două domenii de actualitate pentru care evenimentul surprins în text prezintă interes.
3. (4p.) Extrage, din text, un subiect exprimat prin pronume personal şi un atribut substantival prepozițional.
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. În urma expansiunii cuvântului *fantezie* (*părea, până nu de mult, o fantezie*), se va obține o subordonată:
   a) subiectivă;
   b) predicativă;
   c) completivă directă.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică şi cazul cuvintelor subliniate în text: *un prag, câtorva.*

Scanned with OKEN Scanner

6. (4p.) Alcătuieşte un enunţ în care substantivul *cercetare* să apară în cazul dativ, cu funcţia sintactică de complement indirect.

B. **(12p.)** Redactează o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi o întâmplare imaginară petrecută după ce iei decizia de a te teleporta într-un spaţiu dorit, ştiind că acest lucru este posibil.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinţi o întâmplare imaginară petrecută după ce iei decizia de a te teleporta, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să prezinţi impresiile/ sentimentele din momentul teleportării;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 13

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Ce bine au să meargă trebile în pădure,
Pe împăratul tigru când îl vom răsturna
Şi noi vom guverna –
Zicea unei vulpi ursul – c-oricine o să jure
Că nu s-a pomenit
Un timp mai fericit".
– „Şi-n ce o să stea oare
Binele acest mare?"
Îl întrebă.
„În toate,
Mai ales în dreptate:
Abuzul, tâlhăria avem să le stârpim*,*
Şi legea criminală s-o îmbunătăţim;
Căci pe vinovaţi tigrul întâi îi judeca
Ş-apoi îi sugruma".
– „Dar voi ce-o să le faceţi?"
– „Noi o să-i sugrumăm
Ş-apoi să-i judecăm".

Scanned with OKEN Scanner

Cutare sau cutare,
Care se cred în stare
Lumea a guverna,
Dacă, din întâmplare,
Ar face încercare,
Tot astfel ar urma.

(Grigore Alexandrescu, ***Ursul şi vulpea***)

**abuz* – faptă ilegală
**a stârpi* – a face să nu mai existe, a distruge

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, un cuvânt format prin compunere şi un cuvânt format prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune).
2. (6p.) Explică utilizarea liniilor de pauză în structura – *zicea unei vulpi ursul* –.
3. (6p.) Precizează, folosindu-te de text, în ce constă noua „lege criminală", pe care o propune ursul.
4. (6p.) Numeşte modul de expunere predominant în text.
5. (6p.) Prezintă, în maximum cinci rânduri, semnificaţia titlului fabulei date.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite morala fabulei ***Ursul şi vulpea*** de Grigore Alexandrescu.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul transmis de morala fabulei;
– (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Eveniment deosebit la acest sfârşit de săptămână la Baia Mare. Sâmbătă, 13 noiembrie, cu începere de la ora 10.30, la Hotelul Mara, va avea loc lansarea cărţii „Sfârşitul Ceauşeştilor", scrisă de Grigore Cartianu, redactor-şef la „Adevărul".

În patru luni, „Sfârşitul Ceauşeştilor" a fost vândută în peste 80.000 de exemplare, devenind vedeta autohtonă a anului 2010. Cartea are 528 de pagini, costă 14,95 lei, echivalentul a 3,5 euro, şi a stârnit deja interesul unor edituri din străinătate. A fost marea vedetă a Târgului de Carte Bookfest 2010, cu 2.130 de exemplare vândute, de două, trei ori mai mult decât următoarea clasată în top. Autorul s-a aflat la dispoziţia publicului timp de cinci zile, în perioada 9-13 iunie, de dimineaţa până seara, acordând peste 2.000 de autografe, lucru pe care îl va face şi la Baia Mare. Între orele

Scanned with OKEN Scanner

10.30-12.30, Grigore Cartianu va sta de vorbă cu cititorii şi va acorda autografe la recepţia Hotelului Mara.

(Anca Miklos, ***Grigore Cartianu lansează „Sfârşitul Ceauşeştilor" la Baia Mare***, în ziarul „Adevărul")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - autorul cărţii *Sfârşitul Ceauşeştilor*;
   - motivul pentru care cartea a devenit *„vedeta autohtonă a anului 2010"*.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care surprind succesul cărţii *Sfârşitul Ceauşeştilor*.
3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text: *acest, patru, marea, acordând.*
4. (4p.) Stabileşte funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în secvenţa: *Grigore Cartianu va sta de vorbă cu cititorii şi va acorda autografe la recepţia Hotelului Mara.*
5. (4p.) Extrage, din fragmentul citat, un adjectiv pronominal demonstrativ şi un verb copulativ.
6. (4p.) Alcătuieşte o frază în care să existe şi o propoziţie subordonată completivă directă, introdusă prin adverbul relativ *când.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii cartea ta preferată, evidenţiindu-i trăsăturile care i-ar convinge şi pe ceilalţi să o citească.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi două argumente prin care să susţii de ce consideri această carte ca fiind preferata ta;
- (4p.) să numeşti impresiile/ sentimentele avute în timpul lecturii;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 14

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Era odat-un împărat ş-avea trei fete şi erau aşa de frumoase, de la soare te puteai uita, da' la dânsele ba. Acu, cele două erau cum erau, da' cea mijlocie nici se mai povesteşte frumuseţea ei. Acu câţi feciori de-mpăraţi şi de ghinărari au cerut-o, împăratul n-a vrut să le-o deie. Acu-ntr-o seară, au venit trei tineri şi le-au cerut, da' el n-a vrut să le dea. Acu, ei au ieşit afară şi unul dintr-înşii a prins a fluiera cât s-a făcut un nor mare şi nu s-au mai văzut nici ei, nici fetele. Le-a răpit. Acu-mpăratul a scos veste-n ţară că cine-a găsi fetele le dă de nevastă. Acu-n satu cela-a-mpăratului era un om ş-avea trei flăcăi.*

Doi erau cum erau, da' unul era prost, şedea-n cenuşă şi-l chema Călin Nebunul. Ş-au zis acei doi fraţi: „Haidem şi noi să căutăm fetele-mpăratului". Da' Călin a zis: „Hai şi eu cu voi". Ş-acei doi au zis: „Hai".

Şi-mpăratul a zis că care s-a porni după fete le dă bani de cheltuială şi straie de primeneală. Acu, ei au făcut un arc ş-au zis că unde l-a zvârli, până unde-a ajunge, acolo să poposească.*

A aruncat cel mare ş-a mers vo două zile ş-a ajuns. A aruncat şi cel mijlociu şi, tot aşa, degrabă a ajuns. Da', când a aruncat Călin Nebunul, a mers trei luni de zile, zi şi noapte, şi de-abia a ajuns. Acu ei, mergând pe drum, au gătit şi cremenea şi amnaru*. De-abia au avut cu ce aţâţa oleacă de foc. Ş-au zis aşa ei înde ei că să păzească focul unul din ei cât or dormi ceilalţi doi, că, dacă s-a stinge focul, îi taie capul celui ce-a păzit dintr-înşii. Acu s-au culcat cei doi, şi cel mare a rămas să păzească.*

(Mihai Eminescu, ***Călin Nebunul***)

**ghinărar* – general
**primeneală* – schimbare a hainelor cu altele
**cremene* – varietate de piatră foarte dură care, lovită cu un obiect de oţel, produce scântei
**amnar* – bucată de oţel care, lovită de cremene, produce scântei

A. (30p.) Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Menţionează un sinonim potrivit pentru expresia subliniată *Acu-mpăratul a scos veste-n ţară*.
2. (6p.) Motivează utilizarea ghilimelelor în textul dat.
3. (6p.) Scrie o metaforă care să conţină cuvântul *noapte*.
4. (6p.) Precizează două trăsături fizice şi/ sau morale ale personajului Călin Nebunul, aşa cum se desprind din fragmentul citat.
5. (6p.) Numeşte un mod de expunere identificat în fragmentul de text de mai sus.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat (Mihai Eminescu, ***Călin Nebunul***) se încadrează în specia literară *basm*.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două caracteristici ale speciei literare *basm*, identificate în fragmentul citat;
- (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Dintr-un punct de observație ascuns într-un copac, cu vedere la mlaştinile din centrul statului Wisconsin, zăresc în depărtare o pasăre cu picioare lungi, o pată de alb arcuită la vârf, ca un semn de întrebare luminos pe verdele de smarald al ierbii. Apoi, de după perdeaua de stuf, apare încă una. Sunt păsări de un an, înalte de un metru şi jumătate, cu penajul alb ca zăpada şi aripi elegante, cu vârfuri negre, care se desfac ca nişte degete în timpul zborului... [...]

Biologul Richard Urbank, expert în cocori, îmi povesteşte că au fost crescuți în captivitate, dar nu au auzit niciodată voci omeneşti [...] *Acum, înainte de a fi puşi în libertate, sunt învățați obiceiuri de-ale strămoşilor cu ajutorul unor tehnici moderne, lansate de Operațiunea Migrația, organizație menită să ajute păsările migratoare pe cale de dispariție să-şi reînvețe rutele tradiționale de migrație.*

(Jennifer Ackerman, ***Zboară cocorii***, în revista „National Geographic")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - statul în care are loc scena descrisă;
   - numele organizației care are rolul de a ajuta păsările migratoare pe cale de dispariție să-şi reînvețe traseele tradiționale de migrație.
2. (4p.) Selectează o structură/ un grup de cuvinte care conține informațiile oferite de biolog despre cocori.
3. (4p.) Contrage propoziția subordonată din fraza, *Biologul Richard Urbank, expert în cocori, îmi povestește că au fost crescuți în captivitate*, în partea de propoziție corespunzătoare.
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *Dintr-un punct de observație ascuns într-un copac, cu vedere la mlaştinile din centrul statului Wisconsin, zăresc în depărtare o pasăre cu picioare lungi.*

Scanned with OKEN Scanner

5. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text: *lungi, alb, apoi, un.*
6. (4p.) Alcătuieşte o frază în care propoziţia *să ajute păsările migratoare pe cale de dispariţie* să fie o subordonată subiectivă.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îţi exprimi opinia despre importanţa protejării animalelor pe cale de dispariţie, valorificând fragmentul citat.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să îţi exprimi opinia despre importanţa protejării animalelor pe cale de dispariţie;
- (4p.) să valorifici elementele din text care se referă la protejarea cocorilor;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 15

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Acriviţa este soţia lui nenea Stasache. La oamenii aceştia, se petrece bine; mă duc să-ntâlnesc pe amicul meu la locul arătat. Sunt şapte fără un sfert, şi omul meu lipseşte; dar n-aştept mult, şi iată-l.

– Gândeam că nu vii, îmi zice el.

– Se putea, nene Stasache, să supăr pe cocoana Acriviţa?

– Bine ai făcut, că ş-aşa e destul de supărată.

– De ce?

– Închipuieşte-ţi? monşer, că, acum câteva zile, nenea Andrei senatorul (ştii cât ţine el la familia noastră!) vine, ca după obicei, la noi şi zice: „Eu, mă înţelegi, s-a închis Senatul şi se duc toţi p-acasă, şi n-am să fiu de Crăciun cu voi, şi m-am gândit să v-aduc la fiştecare câte ceva ca cadou"... şi scoate, şi scoate, şi scoate şi dă-i la cadouri: şi mie, şi la copii, şi Acriviţii... Acriviţii îi dă un inel cu un brilănţel de toată frumuseţea...*

– Ei!

Scanned with OKEN Scanner

– Ei! Ieri dimineața, eu lipseam de acasă. Vine Mișu, profesorul – știi, Mișu al nostru, care dă meditație la băieți – vine pentru ca să le dea vacanță, și nevastă-mea pleacă să târguiască de-ale casei câte ceva, că știi, dacă le lași toate pe ajunul Crăciunului, nu le mai poți prididi... Mă-ntorc eu acasă... îmi spune fata că s-a dus cuconița pân târg. Zic eu: „Bine!" Mai trece ce mai trece, se fac douăsprece, iaca vine și Acrivița foarte supărată. Zic: „Ce ai?" Zice: „Închipuiește-ți ce mi s-a întâmplat! am pierdut piatra de la inelul lui nenea Andrei".

(Ion Luca Caragiale, ***Cadou...***)

**brilănțel* – diminutiv al lui *briliant* (diamant șlefuit în dublă piramidă, folosit ca podoabă)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Construiește un enunț cu omonimul cuvântului *voi* din text (*„și n-am să fiu de Crăciun cu voi"*).
2. (6p.) Motivează utilizarea semnului de punctuație „două puncte" din ultimul fragment al textului.
3. (6p.) Numește un mod de expunere existent în fragmentul citat.
4. (6p.) Precizează motivul supărării personajului Acrivița.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, rolul repetiției *și scoate, și scoate, și scoate...*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (Ion Luca Caragiale, ***Cadou...***).

În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
– (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Tabăra noastră era așezată pe un petic de iarbă și rogoz păscut mărunt, în mijlocul unei pădurici de manilkara* și de palmieri hifene. Când noi, oamenii, dormeam, elefanții și bivolii sălbatici africani veneau în luminiș să se hrănească. Țestoasele marine măslinii își băgau capul în apă, rumegând algele care cresc pe recifurile* de coastă, iar tarponii* se rostogoleau cu valul, în timp ce delfinii cu cocoașă și rechinii-taur patrulau la marginea țărmului.*

Acest petic de pământ de pe istmul Moubani e chiar lângă plaja unde, acum trei ani, după o lungă călătorie, scăpați de desișul pădurii, am ieșit la lumină.*

(J. Michael Fay, ***Parcul Național din Gabon***,
în revista „National Geographic")

Scanned with OKEN Scanner

*rogoz – plantă erbacee cu tulpina în trei muchii
*manilkara – specie de arbore din zona subtropicală
*recif – stâncă submarină formată din scheletele unor organisme acvatice
*tarpon – peşte mare, argintiu, din vestul Oceanului Atlantic
*istm – fâşie care uneşte o peninsulă cu un continent sau două continente între ele

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - titlul articolului;
   - numele istmului pe care se află „peticul de pământ" descris în fragment.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care precizează ce animale sunt întâlnite în spaţiul descris în fragment.
3. (4p.) Precizează cazul următoarelor cuvinte subliniate în text: *în mijlocul unei pădurici, marine, capul, acest.*
4. (4p.) Stabileşte funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în secvenţa: *Tabăra noastră era aşezată pe un petic de iarbă şi rogoz păscut mărunt.*
5. (4p.) Identifică, în text, un subiect multiplu şi un subiect exprimat prin pronume relativ.
6. (4p.) Alcătuieşte o frază în care să existe şi o propoziţie subordonată predicativă, care să aibă ca regent verbul *a ieşi.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să îţi imaginezi continuarea situaţiei descrise în finalul fragmentului citat, prezentând o întâmplare care are loc după „ieşirea la lumină".
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi continuarea situaţiei descrise în finalul fragmentului citat, respectând ordinea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 16

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Pe lanul lung şi verde, cu grâul răsărit,
O umbră călătoare se-ntinde-ncet şi trece,
Precum un râu de munte când gheaţa s-a topit
Se varsă peste maluri, câmpiile să-nece.

E umbra unor nouri albii, uşori, mărunţi
Ce lunecă sub soare, clădind un lanţ de munţi;
Ei vin în miezul zilei, c-un surd şi tainic sunet
Şi, ca semnal de viaţă, aprind în cer un tunet.

Văzduhul bubuieşte!.. pământul dezmorţit
Cu mii şi mii de glasuri semnalului răspunde,
Şi de asprimea iernii simţindu-se ferit,
De-o noua-ntinerire ferice se pătrunde.

La răsărit urare! urare la apus!
Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,
Se-nalţă ca s-asculte mult vesela fanfară
Ce buciumă prin nouri frumoasa primavară.
(Vasile Alecsandri, ***Tunetul***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare din cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Transcrie, din text, câte un cuvânt care conţine diftong, respectiv hiat.
2. (6p.) Notează sinonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
3. (6p.) Explică folosirea virgulei în versul *E umbra unor nouri albii, uşori, mărunţi.*
4. (6p.) Selectează, din text, câte o imagine vizuală, respectiv auditivă.
5. (6p.) Motivează, în 30-50 de cuvinte, folosirea descrierii în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului poeziei *Tunetul* de Vasile Alecsandri, prin raportare la conţinutul acesteia.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi opinie despre semnificaţia titlului poeziei;

Scanned with OKEN Scanner

- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Fulgerul este o descărcare electrică ce are loc între doi nori sau în interiorul unui nor. În orice nor, există particule mai ușoare, care sunt ridicate de curenții ascendenți de aer, și particule mai grele, care se strâng la baza norilor. Ambele tipuri de particule se încarcă cu sarcini electrice, cele mai ușoare se încarcă pozitiv, iar cele mai grele se încarcă negativ. Acest fenomen are loc până când aerul devine conductor, dând posibilitatea descărcării sarcinilor electrice printr-o gigantică scânteie, astfel formându-se fulgerul. Uneori partea inferioară a norului, încărcată cu sarcini pozitive, va induce sarcini electrice de semn opus pe corpurile aflate la sol. Casele, copacii, chiar și corpul omenesc se pot încărca cu sarcini negative, sub un nor electrizat pozitiv, iar între nor și corpul aflat la sol se va produce descărcarea electrică, formându-se un trăsnet. (...)

Odată cu fulgerul și trăsnetul, se produce un fenomen acustic numit tunet. Tunetul se produce prin destinderea rapidă a aerului din jurul fulgerului, care poate fi asemănată cu o explozie. Sunetul produs de această explozie se propagă în aer cu o viteză de 330 m/s, care este mult mai mică decât viteza de 300 000 km/s a luminii produsă de fulger. Din acest motiv, se va observa prima dată lumina produsă de fulger, iar mai târziu se va auzi tunetul.

(www. nationalgeografic.com, ***Fulgerul, trăsnetul și tunetul***)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- cum se formează fulgerul;
- care este viteza de propagare a tunetului.
2. (4p.) Menționează care este motivul decalajului dintre observarea luminii produse de fulger și recepționarea auditivă a tunetului.
3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțul: *„Tunetul se produce prin destinderea rapidă a aerului din jurul fulgerului, care poate fi asemănată cu o explozie."*
4. (4p.) Notează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din enunțul: *Fulgerul este o descărcare electrică ce are loc între doi nori sau în interiorul unui nor.*
5. (4p.) Transcrie ultima propoziție subordonată din fragmentul citat, specificând felul acesteia.

Scanned with OKEN Scanner

6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă, introdusă prin pronumele relativ ***care.***

B. (12p.) Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi o descriere artistică a unui fenomen al naturii observat de tine primăvara.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinţi cadrul spaţio-temporal;
- (4p.) să descrii fenomenul naturii ales, folosind mijloace artistice;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1 punct; coerenţa textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuaţia – 2 puncte; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 puncte)

Modelul nr. 17

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

"Într-o seară de la începutul lui iulie 1909, cu puţin înainte de orele zece, un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniformă de licean intra în strada Antim, venind dinspre strada Sfinţii Apostoli, cu un soi de valiză în mână, nu prea mare dar desigur foarte grea fiindcă, obosit, o trecea des dintr-o mână într-alta. Strada era pustie şi întunecată şi, în ciuda verii, în urma unor ploi generale, răcoroasă şi foşnitoare ca o pădure. Într-adevăr, toate curţile şi mai ales ograda bisericii erau pline de copaci bătrâni, ca de altfel îndeobşte curţile marelui sat ce era atunci capitala. [...] Tânărul mergea atent de-a lungul zidurilor, scrutând, acolo unde lumina slabă a felinarelor îngăduia, numerele caselor (...) În această obscuritate, strada avea un aspect bizar. Nicio casă nu era prea înaltă şi aproape niciuna nu avea cat superior. Însă varietatea cea mai neprevăzută a arhitecturii, mărimea neobişnuită a ferestrelor, în raport cu forma scundă a clădirilor, ciubucăria ridicolă prin grandoare, amestecul de frontoane greceşti şi chiar ogive, făcute însă din var şi lemn vopsit, umezeala, care dezghioca varul, şi uscăciunea care umfla lemnăria, făceau din strada bucureşteană o caricatură în moloz a unei străzi italice. În apropierea mânăstirii şi peste drum de ea, o casă cu ferestre înalte era încă luminată. Tânărul ajunse cu greaua lui valiză în dreptul ei. Hotărându-se în fine, trase de mânerul clopoţelului. Trecu un timp chinuitor pentru necunoscutul de jos,

Scanned with OKEN Scanner

apoi scara începu să scârțâie ca apăsată de o greutate extraordinară și cu o iritantă încetineală.

Când provocatorul acestor grozave pârâituri fu jos, tânărul văzu mirat un omuleț subțire și puțin înconvoiat. Buzele îi erau întoarse în afară și galbene de prea mult fumat, acoperind numai doi dinți vizibili, ca niște aschii de os. Omul, a cărui vârstă desigur înaintată rămânea incertă, zâmbea cu cei doi dinți, clipind rar și moale, întocmai ca bufnițele speriate de o lumină bruscă, privind întrebător și vădit contrariat.

– Unchiul Costache? îndrăzni să deschidă gura tânărul, pe urmă intimidat, refăcu întrebarea: Aici șade domnul Constantin Giurgiuveanu?

Bătrânul clipi din ochi, ca și când n-ar fi înțeles întrebarea, mișcă buzele, dar nu răspunse nimic.

– Eu sunt Felix – adăugă tânărul uimit de această primire – nepotul dumnealui.

Omul span păru tot așa de plictisit de întrebare, clipi de câteva ori din ochi, bolborosi ceva, apoi cu un glas neașteptat de răgușit, aproape șoptit, duhnind a tutun, răspunse repede:

– Nu-nu-nu știu....nu-nu stă nimeni aici, nu cunosc...“

(G. Călinescu, ***Enigma Otiliei***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:

1. (6p.) Notează antonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
2. (6p.) Explică folosirea liniei de pauză în enunțul: *Eu sunt Felix – adăugă tânărul uimit de această primire – nepotul dumnealui*
3. (6p.) Selectează, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care se referă la timpul acțiunii.
4. (6p.) Menționează două trăsături ale genului epic, prezente în textul dat.
5. (6p.) Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Trecu un timp chinuitor pentru necunoscutul de jos, apoi scara începu să scârțâie ca apăsată de o greutate extraordinară și cu o iritantă încetineală.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să realizezi caracterizarea lui Costache Giurgiuveanu, personaj prezent în textul dat.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să evidențiezi două modalități de caracterizare a personajului indicat;
- (4p.) să ilustrezi două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Cum putem învăța să scriem bine?

Sunt mai multe modalități: văzând cum scriu alții, deci pătrunzând în laboratorul lor; reflectând asupra criticilor primite din partea cititorilor; învățând din modele, adică din cărțile scrise; respectând programatic regulile esențiale care

Scanned with OKEN Scanner

stau la baza redactării unui text bun. Eu vă propun <u>această</u> din urmă tehnică. A, era să uit... În cele din urmă învățăm scriind!

(Andra Şerbănescu – ***Cum se scrie un text***)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- autorul cărții;
- tema fragmentului selectat.
2. (4p.) Menționează care sunt, în opinia scriitoarei, modalitățile de a scrie bine un text.
3. (4p.) Notează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *<u>A,</u> era <u>să</u> uit... <u>În cele din urmă</u> învățăm <u>scriind</u>!*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Transcrie prima propoziție subordonată din textul citat.
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de cauză, având ca element de relație conjuncția subordonatoare „ *că* ”.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să îți exprimi opinia despre importanța respectării unor reguli de scriere a unui text, folosindu-te şi de informațiile din text.

În compunerea ta, trebuie:
- să-ți exprimi opinia despre importanța alegerii temei;
- să valorifici secvențe din text care ilustrează modul în care se face redactarea unui text;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 punct; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 2 puncte; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 puncte)

Modelul nr. 18

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte, cu atenție, textul:

„În fiecare seară, de-un timp, stau cu mirare
Şi-ascult ce <u>straniu</u> cântă tumultuoasa mare.

Scanned with OKEN Scanner

Atent îmi plec urechea, şi-ascult notele-i grele,
Ascult, cătând pe-ncetul să mă deprind cu ele,
Să-mi lămuresc ce-o doare când spumegă de ură,
Ce vrea să spuie marea cu-nfricoşata-i gură.
Dar apele-i ţin taina, schimbând a ei cântare,
Acum, parcă se joacă zvârlind mărgăritare,
Şi-acum, ca supt imperiul unei porunci secrete,
Îşi părăseşte jocul, şi-n larmă de trompete
Îşi trâmbiţă mânia, iar miile-i de creste
Le umflă în talazuri, în larguri dând de veste,
Că cineva ascultă şi-nseamnă cu mirare
Ce poate să surprindă din larga ei cântare."

(Dimitrie Anghel, ***Cum cântă marea***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare din cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Notează sinonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
2. (6p.) Explică folosirea cratimei în structura *şi-ascult.*
3. (6p.) Precizează rima versurilor.
4. (6p.) Menţionează două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat.
5. (6p.) Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia titlului poeziei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia mesajului poeziei ***Cum cântă marea*** de Dimitrie Anghel.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi opinie despre semnificaţia mesajului poeziei;
- (4p.) să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- (2p.) să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Istoricul antic Plinius (23-79 d.Hr.) povesteşte că sticla a fost descoperită de fenicienii care transportau piatră în Siria anului 5000 î.Hr., care, după ce au debarcat, şi-au aşezat oalele pe blocuri de sodă, lângă foc. Acestea s-au topit, amestecându-se cu nisipul de pe plajă şi formând o pastă lichidă opacă. Cele mai vechi obiecte confecţionate din sticlă datează din 3500 î.Hr., găsite în Egipt şi estul Mesopotamiei, unde sticla avea culoarea verde-maroniu şi era considerată produs de lux.

Egiptenii au descoperit faptul că, atunci când pereţii unui vas de lut sunt acoperiţi de un amestec de nisip umed şi sodă, la ardere, acesta se transformă într-

Scanned with OKEN Scanner

o peliculă subțire, numită smalț. Ulterior, prin aceeași metodă, dar adăugându-se o cantitate mai mare de amestec ce producea smaltul și alte adaosuri, precum fier sau mangan, pentru culoare, s-au obținut mărgelele de sticlă.

Primele tehnici de suflare a sticlei sunt atribuite meșteșugarilor din Babilon și datează din perioada cuprinsă între 27 î.Hr. și 14 d.Hr., păstrându-se aproape neschimbate până în ziua de azi. Romanii au adus contribuții importante pentru producția de sticlă, ei îmbunătățind tehnicile, ducând meșteșugul în Europa de Vest și fiind primii care folosesc sticla în arhitectură. Foile de geam au apărut abia în secolul al XI-lea la meșteșugarii germani, care suflau o sferă de sticlă, balansând-o astfel încât să devină aproape cilindrică, apoi îi tăiau capetele și o desfășurau.

(Adela Cristina Teodorescu, ***De la fulgerele și lava care topeau rocile, până la migăloasa tehnică a venețienilor***, în ***jurnalul.ro***)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - cine a descoperit sticla;
   - când au apărut foile de geam.
2. (4p.) Scrie numele autorului și titlul articolului.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din secvența: *„Foile de geam au apărut abia în secolul al XI-lea la meșteșugarii germani."*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *„...când pereții unui vas de lut sunt acoperiți de un amestec de nisip umed și sodă, la ardere, acesta se transformă într-o peliculă subțire, numită smalț."*
5. (4p.) Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *„ Egiptenii au descoperit faptul că, atunci când pereții unui vas de lut sunt acoperiți de un amestec de nisip umed și sodă, la ardere, acesta se transformă într-o peliculă subțire, numită smalț."*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă având ca termen regent verbul *„ a zbura"*.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul participării la o întâlnire organizată de școală, cu un specialist în domeniul artei sticlăriei.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 punct; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conți-

Scanned with OKEN Scanner

nutului – 2 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 puncte)

Modelul nr. 19

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte, cu atenţie, textul:

O vorbă veche franţuzească zice că mai-binele e adesea vrăjmaşul binelui. Este foarte adevarat; însă omului nu-i trebuieşte binele: aceasta este raţiunea întregului proces al omenirii. Priviţi la Sf. Gheorghe şi la Sf. Dumitru, ce goană după mai-bine! Gândesc că nicăieri nu se mută mai mult lumea ca la Bucureşti; e natural – Capitala trebuie să dea tonul progresului. Cu trei luni înainte de termenul mutării, mai în fiecare familie începe regulat o interesantă dezbatere, având un vădit caracter de urgenţă:

- *Nu-mi mai dă mâna, cucoană! leafă scăzută; criză; nu mai pot! Trebuie să căutăm una mai ieftină...*
- *Iar să ne mutăm?*
- *Dacă trebuie...*
- *Uf! Când mă gândesc, să plec iar cu troacele*, să le mai hodorogesc iar! Să mai paţ** iar ca rândul trecut, când s-a răsturnat căruţa cu mobila şi era să mă calce tramvaiul! – că mă mir ş-acum cum am scăpat! – uf! parcă mai bine să mor!*
- *N-am ce-ţi face! De ce nu ţi-au dat părinţii o pereche de case de zestre? Şi mie mi-ar fi plăcut să nu mai umblu la fiecare şase luni din mahala în mahala... Dar de!... asta e soarta noastră a chiriaşilor!*

(*I. L. Caragiale*, ***De închiriat***)

**troace* – catrafuse, calabalâc, bagaje felurite cu care mută cineva
***paţ* (popular) – pățesc

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare din cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, câte un cuvânt care conţine diftong, respectiv hiat.
2. (6p.) Scrie sinonimele neologice ale cuvintelor subliniate în text.
3. (6p.) Explică folosirea semnului exclamării în structura *Uf! când mă gândesc...*
4. (6p.) Selectează, din textul dat, câte un cuvânt/ grup de cuvinte care se referă la timpul, respectiv spaţiul acţiunii.
5. (6p.) Transformă vorbirea directă în indirectă.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia mesajului fragmentului din opera ***De închiriat*** de I. L. Caragiale. În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi opinie despre semnificaţia mesajului textului;

Scanned with OKEN Scanner

- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte, cu atenție, textul:

La data de 1 ianuarie 2007, România a devenit membru al Uniunii Europene, cu toate drepturile şi obligaţiile care-i revin conform Tratatului de Aderare din 25 aprilie 2005. Cetăţenii români au devenit astfel cetăţeni ai Uniunii Europene şi beneficiază, pe teritoriul statelor membre ale Uniunii, de drepturile şi libertăţile conferite de tratatele de bază ale Uniunii Europene. Dreptul de liberă circulaţie şi de şedere este, pentru cetăţenii UE, una dintre cele mai importante şi mai „vizibile" realizări ale dreptului comunitar.(...) Toţi cetăţenii Uniunii, deci şi cetăţenii români, pot ieşi de pe teritoriul unui stat membru pentru a intra pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii, în baza actului de identitate sau a paşaportului, valabile, care atestă cetăţenia acestora.

(*Ghidul cetăţeanului român în UE*)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- la ce dată a devenit România stat membru UE;
- beneficiile românilor în urma aderării.
2. (4p.) Menționează care este cea mai importantă şi cea mai „ vizibilă" realizare a dreptului comunitar pentru cetățenii UE.
3. (4p.) Notează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *„România a devenit membru al Uniunii Europene, cu toate drepturile şi obligaţiile care-i revin conform Tratatului de Aderare din 25 aprilie 2005.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Realizează contragerea primei propoziții subordonate din text, precizând ce ai obținut.
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din trei propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă şi o propoziție subordonată subiectivă având ca termen regent verbul ***„a rămâne"***.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unei tabere sportive.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 punct; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 puncte)

Modelul nr. 20

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Orășenii, pe trotuare,
Merg ținându-se de mână,
Şi-n oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână,
De sub vechile umbrele, ce suspină
Şi se-ndoaie,
Umede de-atâta ploaie,
Orăşenii pe trotuare
Par păpuşi automate, date jos din galantare.

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Nu răsună pe trotuare
Decât paşii celor care merg ținându-se de mână,
Numărând
În gând
Cadența picăturilor de ploaie,
Ce coboară din umbrele,
Din burlane
Şi din cer
Cu puterea unui ser
Dătător de viață lentă,
Monotonă,
Inutilă
Şi absentă...

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Un bătrân şi o bătrână –
Două jucării stricate –
Merg ținându-se de mână...

(Ion Minulescu, ***Acuarelă***)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, câte un cuvânt format prin derivare, respectiv conversiune.
2. (6p.) Scrie antonimele cuvintelor subliniate în text.
3. (6p.) Explică folosirea cratimei în structura *oraşu-n.*
4. (6p.) Stabileşte măsura ultimelor patru versuri.
5. (6p.) Menționează două trăsături ale genului liric identificate în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre semnificația titlului poeziei ***Acuarelă*** de Ion Minulescu, prin raportare la conținutul acesteia.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi opinie despre semnificația titlului poeziei;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenție, textul:

Dar cel mai mult m-a impresionat sfatul maestrului (Radu Beligan) în legătură cu ceea ce el numea starea de elev: „Marii învingători sunt cei care păstrează până în ultima clipă starea de elev", spunea cu modestia-i cunoscută maestrul sau, mai bine, elevul nonagenar de pe ecran care amintea că el nu şi-a pierdut nopțile pe la petreceri pentru că se plictisea, îi era ciudă că pierde vremea când ar putea face altceva. Să se instruiască, de pildă. Să citească sau să scrie. (...)

Nu la fel mărturisea şi Tudor Arghezi că este un elev etern? Că numărul matricol de pe uniformă i-a trecut direct pe braț? (...) *Starea de elev e o stare de grație pe care trebuie să ştii să o cucereşti şi să o meriți, ba chiar să o practici ca etern învățăcel nerodat de rutină şi manierisme.*

(Adrian Țion, ***Starea de elev***, în **Tribuna**)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

- autorul şi articolul din care este extras fragmentul citat;
- care este sfatul maestrului Radu Beligan cu privire la starea de elev.

2. (4p.) Menționează ce reprezintă starea de elev.
3. (4p.) Notează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *îi era ciudă că pierde vremea când ar putea face altceva.*

Scanned with OKEN Scanner

4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *amintea că el nu și-a pierdut nopțile pe la petreceri pentru că se plictisea.*
6. (4p.) Realizează contragerea propoziției subordonate *să știi*, precizând ce ai obținut.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare hazlie din perioada în care ai fost elev de gimnaziu. În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 punct; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 puncte)

Modelul nr. 21

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soart-ajutat...
Învață la școală cartea de cetire
Și ajunse boul un bou învățat.
Mare lucru-n lume e și-nvățătura!
Ține loc de multe, chiar și de talent...
Printr-o bună școală, rafinezi natura:
Din vițel poți scoate un bou eminent.
Nu încape vorbă, între animale,
Un așa specimen greu să mai găsești
Să citească zilnic feluri de jurnale,
Rumegând atâtea știri politicești.
Astfel, eminentul, în curent cu toate,
Iată, pe nepotu-i tânăr l-a-ntâlnit:

Scanned with OKEN Scanner

„Unchiule, cum merge?" – „Excelent, nepoate!
A mai grea problemă s-a şi resolvit".
„Unchiule, iar glume!" – „Ba deloc, băiete!
Sunt de-acord cu toţii, foarte sigur ştiu...
Şi m-ascultaţi pe mine, eu citesc gazete:
Tu nu ştii nimica, eşti un agiamiu.
Mă-ndoiam eu însumi: m-am convins în fine,
C-am scăpat de-acuma de orice nevoi:
Ni sunt deopotrivă voitori de bine
Şi au multă milă cei mai mari de noi.
N-au pierit zadarnic, astă primăvară,
Dintre noi atâţia ca la zalhana!
Drepturile noastre sfinte triumfară:
O s-avem islazuri, dacă ni le-or da..."
A rămas viţelul ca un gură-cască,
Fericit că-n fine sacra speţ-a lui
O avea de-acuma din belşug să pască
Ş-o purta mai lesne greul jugului.

(I. L. Caragiale, ***Boul şi viţelul***)

zalhana, zalhanale*, s.f. **1. (Turcism) Abator rudimentar special pentru ovine, amenajat în vederea preparării pastramei şi a desfacerii produselor derivate.
speţă*, s. **1. specie. (~ *umană.*) **2.** v. *categorie*. **3.** v. *tip*.
**ageamiu, -ie, ageamii*, adj., s.m. şi f. (Fam.) Începător, novice, profan; (om) care nu se pricepe.

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, un vers care să conţină o personificare.
2. (6p.) Explică rolul utilizării cratimelor în structura *l-a-ntâlnit*.
3. (6p.) Transcrie o structură prin care se realizează caracterizarea directă a boului.
4. (6p.) Identifică, în textul dat, trei cuvinte cu forme neliterare şi precizează echivalentul lor literar.
5. (6p.) Menţionează două trăsături care să justifice faptul că textul suport aparţine genului epic.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să motivezi faptul că textul citat (I. L. Caragiale, ***Boul şi viţelul***) este o fabulă.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două trăsături/ caracteristici ale speciei literare *fabulă*;
- (4p.) să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Dacă erai rocker, tăiatul pantalonilor evazaţi sau tăierea pletelor erau două şi cele mai mici rele care ţi se puteau întâmpla în „epoca de aur". Atât Miliţia, dar mai ales Securitatea vegheau ca întreaga societate să meargă „spre comunism în zbor" fără „evenimente". Concertele rock au fost supravegheate întotdeauna. Înainte de apariţia unui disc, o „comisie de tovarăşi" trebuia să citească şi să aprobe sau nu textele melodiilor. De exemplu, marele hit Iris „Cine mă strigă în noapte" (compus în 1981) nu a primit aprobare de difuzare, fiind considerat „depresiv". Dar nu numai textele cântecelor, ci şi ţinuta sau comportamentul artiştilor erau „în vizor" în acei ani. O dată cu venirea solistului Cristi Minculescu, Iris devenea tot mai populară, iar spectacolele erau o mare revărsare de energie, de la trupă spre public şi înapoi. În consecinţă, băieţii erau din ce în ce mai hăituiţi, cenzuraţi, ameninţaţi.

(Alex Revenco, ***Iris-30 de ani***, în „Ediţia de colecţie"
a „Jurnalului Naţional")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul titlul:
   - numele formaţiei şi genul de muzică despre care se vorbeşte în textul suport;
   - titlul piesei considerate a fi „depresivă".
2. (4p.) Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care acesta a apărut.
3. (4p.) Transcrie două cuvinte care se află în cazul Acuzativ.
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerinţă. Propoziţiile subordonate din fraza: *Înainte de apariţia unui disc, o „comisie de tovarăşi" trebuia să citească şi să aprobe sau nu textele melodiilor* sunt propoziţii subordonate:
   a) subiective;
   b) completive directe;
   c) predicative.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică şi cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în enunţul *Tăiatul pantalonilor evazaţi sau tăierea pletelor erau două şi cele mai mici rele care ţi se puteau întâmpla în „epoca de aur".*
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă, introdusă prin conjuncţia „că".

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii atmosfera unui concert/ spectacol de teatru/ eveniment cultural la care ai participat şi care te-a impresionat.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să descrii atmosfera evenimentului cultural la care ai luat parte;
- (4p.) să-ţi prezinţi impresiile/ stările/ emoţiile pe care le-ai trăit în acest context;

– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 22

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Ce schimbătoare e la munte
Lumina, cât ai scăpăra,
Un curcubeu a-ntins o punte
Din casa mea pân' la a ta.

Și-un gând, un gând nebun îmi vine!
– Așa-s poeții uneori –
Să mă avânt până la tine
Pe puntea asta de culori.

Cu fruntea de lumini brăzdată
Să urc tăriile cerești
Și, când nici nu te-aștepți, deodată
Să-ți bat cu degetu-n fereşti...

Dar când să urc, frumoasa punte
S-a dărâmat, și-acuma norii
Au tras perdeaua către munte:
Nebuni sunt, Doamne, visătorii!

(Dimitrie Anghel, ***Curcubeul***)

tărie*, (rar) *tării*, s.f. **1. Forță fizică; putere, vigoare. Fig. boltă cerească, văzduh, altitudine, înălțime; (concr.) vârf, pisc.
a scăpăra, scápăr*, vb. I. Intranz. **1. A produce scântei prin lovirea cremenei cu amnarul; (despre pietre sau corpuri dure) a scoate scântei prin ciocnire **2.** A scânteia, a sclipi. Fig. A apărea, a se ivi deodată, fulgerător.

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte ce conțin diftong și unul ce conține hiat.
2. (6p.) Menționează trei termeni din familia lexicală a substantivului *munte.*
3. (6p.) Selectează, din text, un vers/ o structură în care există o personificare.
4. (6p.) Transcrie, din textul dat, o imagine vizuală, una auditivă și una dinamică.
5. (6p.) Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul suport este unul liric.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (Dimitrie Anghel, ***Curcubeul***), susținută prin argumente/ motivări distincte.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

La data de 28 iunie 1919, în galeria Oglinzilor din castelul de la Versailles, reședința de vară a Regelui Soare, Ludovic al XIV-lea, doi delegați germani semnară documentul care ratifica sfârșitul Primului Război Mondial, decretând astfel nu numai cedarea teritoriilor și plata reparațiilor, ci și o reducere radicală a forțelor armate ale Germaniei. Restricțiile cele mai severe priveau flota navală, care ar fi trebuit să angajeze nu mai mult de 15.000 de oameni. Navele existente, chiar și cele mai vechi, trebuiau să fie predate, în timp ce cele mai nou construite trebuiau să se limiteze la o dislocare maximă de 10.000 de tone, suficient pentru crucișătoare, dar, cu siguranță, nu și pentru blindate. Tratatul nu impunea, totuși, nicio limitare calibrului artileriei.

(***Cuirasatul Bismarck – istoria, mitul, modelul de construit***,
în revista săptămânală a Editurii Hachette)

**a ratifica, ratific*, vb. I. Tranz. (Despre un stat); A-și manifesta printr-un act acordul de a fi parte la un tratat, la o convenție etc.

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - momentul istoric la care se face referire în text;
   - data și locul semnării documentului istoric;
2. (4p.) Menționează două aspecte prevăzute/ consemnate în decretul semnat.
3. (4p.) Precizează funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în text.
4. (4p.) Transcrie, din textul citat, o propoziție subordonată subiectivă și una atributivă.

Scanned with OKEN Scanner

5. (4p.) Precizează cazul cuvintelor subliniate în enunțul *Tratatul nu impunea, totuși, nicio limitare calibrului artileriei.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată completivă indirectă, introdusă prin conjuncția „să".

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îți exprimi opinia despre necesitatea evitării războaielor între statele lumii.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să îți exprimi opinia argumentată despre necesitatea evitării războaielor pe glob;
- (4p.) să valorifici elemente din fragmentul citat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 23

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Toamna târziu
În noaptea cu lună,
Cum vâjâie codrul
Și geme și sună!
Din nordul cu neguri
Un vuiet răsare
Și vine și crește
Mai iute, mai tare;
Iar codrul aude,
Puternicul rege
Aude prin noapte
Și bine-nțelege
Al oștilor vuiet
Din norduri pornite –
El vrea să răscoale

Căci vântul îl prinde
Și-l strânge de mijloc
Topindu-i puterea!
Și codrul se-ndoaie;
Și-l biruie vântul
Râzând îl sugrumă
Și-i rupe veștmântul
Și părul i-l smulge
Și-n văi îl aruncă.
Un țipăt răsare
Pe deal și pe luncă;
Grăbitele păsări
Cu vuiet aleargă
Și norii vin stoluri
Pe-ntinderea largă

Scanned with OKEN Scanner

Puteri obosite
Şi-njură şi urlă,
Că-şi simte pierirea.
Şi galben se face,
Nu poate s-adoarmă,
Nu-şi află nici pace,
Şi tremură codrul
Cu inima ruptă
De spaimă, se zbate,
Cu vântul se luptă,
Pocneşte şi sună
Şi-şi urlă durerea,
De spaimă s-ascunde
Pârâul sub gheaţă –
Şi regele codru,
Din ultima viaţă
Suspină văzându-şi
Pustiul, şi geme
Şi cade pe spate
Şi moare cu fruntea
Pe pieptul naturii.
Şi moare natura
De jalea pădurii
În toamna târzie!

(George Coşbuc, ***Toamna***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Indică un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *vâjâie*, *vuiet*, *jalea*.
2. (6p.) Precizează numărul de litere şi de sunete pentru cuvântul „gheaţă", prezent în text.
3. (6p.) Selectează, din textul suport, trei termeni din câmpul lexical (semantic) al naturii.
4. (6p.) Identifică, în primele patru versuri ale poeziei citate, o imagine vizuală şi una auditivă.
5. (6p.) Demonstrează, apelând la două argumente, că textul citat este o descriere literară.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 15-25 rânduri, în care să motivezi faptul ca poezia citată, ***Toamna*** de George Coşbuc, aparţine unei opere lirice/ genului liric.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două trăsături/ caracteristici ale genului liric;
- (4p.) să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Stadionul Cluj Arena a fost vizitat în cadrul Porţilor Deschise de peste 80.000 de clujeni de toate vârstele. De la galeria echipei de fotbal „U Cluj", până la mirese şi sportivi. Organizatorii au distribuit pliante de prezentare a Cluj Arena şi peste 35.000 de vizitatori au completat biletele pentru tombolele special organizate de-a lungul zilei. În cadrul porţilor deschise, peste 700 de sportivi clujeni şi antrenorii acestora au fost

Scanned with OKEN Scanner

premiați de către autoritățile județene pentru performanțele obținute de-a lungul anului 2011. Pe noul gazon al arenei s-au desfășurat un meci demonstrativ de fotbal feminin, meciuri și antrenamente ale grupelor de copii de la cluburile clujene și demonstrații de majorete. Pe tot parcursul zilei, vizitatorii au putut afla date despre noua arenă din spoturile prezentate la sistemul electronic de afișaj al stadionului, unde au fost prezentate și filmulețe cu părerile vizitatorilor.

(www.Citynews.ro, ***80.000 de clujeni au vizitat Cluj Arena în ziua deschiderii***)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - tema fragmentului;
   - numărul vizitatorilor la deschiderea noii construcții destinate sportului;
2. (4p.) Selectează, din text, toate categoriile de spectatori participante la Ziua Porților Deschise
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Pe tot parcursul zilei, vizitatorii au putut afla date despre noua arenă din spoturile prezentate la sistemul electronic de afișaj al stadionului.*
4. (4p.) Transcrie și precizează felul ultimei propoziții subordonate din textul citat.
5. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Pe noul gazon al arenei, s-a desfășurat un meci demonstrativ de fotbal feminin.*
6. (4p.) Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, având ca termen regent un verb predicativ impersonal.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinți o întâmplare amuzantă petrecută într-una din orele de sport de la școală.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să relatezi o întâmplare, reală sau imaginară, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să-ți prezinți impresiile/ stările/ emoțiile pe care le-ai trăit în acest context;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

De rezolvat ora viitoare, după Paște

Modelul nr. 24

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul :
Actul II, Scena 7
(Sub privirile lor, Spirache are o lumină **ciudată** în ochi… o lumină care pătrunde în fiecare, fără să ardă… numai să lumineze).
SPIRACHE: *Voi?*(îi privește un timp… Lumina din ochi capătă – treptat – o strălucire plină de înțelesuri…) *Voi?... Toți contra mea?... Iarăși? Mereu? V-ați unit ca să-mi distrugeți liniștea, câtă brumă mai am... să-mi tulburați zilele, câtă brumă mai mi-au rămas... Dacă nu v-aș cunoaște, dacă nu aș ști că sunteți ai mei... mi s-ar părea că-mi sunteți dușmani... Ei bine... Dacă e așa... dacă voi vă opuneți... știu ce-mi rămâne de făcut.*
CHIRIACHIȚA: *Să nu cumva să te sinucizi, că te omor...*
DACIA: *Ne amenințI? Ne amenințI tu pe noi?... **Îndrăznești**?*
SPIRACHE: *De!... V-amenințI... Văd că vreți luptă... Bine... Fie... O să ne luptăm... Fiecare cu mijloacele lui.*
DACIA: *Crezi că ne **intimidezi** cu aere de-astea de Napoleon? N-ai decât să te lupți cu mine, dacă îți dă mâna. Sunt gata să primesc.* […] *Și acum, poți să începi lupta, poftim! Aștept!* (Se așază dârză)
SPIRACHE (Se uită la ea, la ceilalți și parcă la el): *Am să-ncep, nu te teme...*
DACIA: *Nu fi laș! Spune cel puțin cum începi, ce ai de gând să faci... ca să pot să mă apăr!...*
SPIRACHE(calm)*: Mă duc la club ca să spui că primesc să-mi pui candidatura.*
DACIA (tăcere dintr-o dată): *Ticălosule... și eu, care stau și cred ca o proastă tot ce îmi spui tu până acum... Vino să te pup!* (Îl pupă) *Vai, cât ești de diplomat!....Cum se cunoaște că ai intrat în politică... E! Așa îmi place să te văd! Să trăiești!*(Îl mai pupă o dată)
CHIRIACHIȚA (veselă): *Și să-ți vie mintea la cap* (îl ciocăne în frunte).
DACIA (admirativ): *Are el! Da`n-a avut unde să facă uz de ea până acum... Ia să-l vezi când o fi în parlament... Haiti!... Du-te repede la club... să nu-și închipuie partidul cine știe ce.*
MIZA: *Să fii vesel, papa,... vesel... vesel...* (râde).
CHIRIACHIȚA: *Uite-așa, ca noi...*
(Râd toți… Spirache surâde.)

(Tudor Mușatescu, ***Titanic Vals***)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:
1. (6p.) Transcrie, din text, câte un cuvânt care conține diftong, respectiv hiat.
2. (6p.) Notează sinonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
3. (6p.) Explică folosirea virgulei în enunțul: ***Vai, cât ești de diplomat.***

Scanned with OKEN Scanner

4. (6p.) Selectează, din text, două mărci ale adresării directe.
5. (6p.) Realizează, în 30-50 de cuvinte, o caracterizare a personajului Spirache.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că fragmentul din opera ***Titanic Vals*** de Tudor Mușatescu aparține genului dramatic. În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi două argumente pentru încadrarea în genul dramatic;
- (4p.) să-ți susții cele două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Pe 16 ianuarie 2012 Discovery Networks CEEMEA în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a lansat proiectul "Școala Discovery", o inițiativă destinată susținerii învățământului științific din școlile și liceele românești și integrării resurselor audio-video și new media în procesul de educație. Școala Discovery are două componente principale: o linie de programe educative pe teme legate de învățământul științific difuzată pe Discovery Channel în România, și o serie de materiale didactice disponibile online, care să ajute profesorii să integreze aceste programe în activitățile didactice curente. Cele două componente au fost realizate ținând cont de programa școlară din Romania. Acest proiect este accesibil tuturor profesorilor și elevilor din România. Programele din seria Școala Discovery sunt difuzate pe Discovery Channel, care este prezent în peste 90% din locuințele din România care beneficiază de acces la televiziunea prin cablu sau satelit.

În ianuarie 2012, Discovery Networks a organizat o sesiune de formare profesională pentru 100 de profesori din toată țara, unde experți americani din cadrul Discovery Education le-au vorbit cadrelor didactice despre utilizarea resurselor audio-video în procesul de predare.

(www.***scoala.discovery***.ro/, ***Profesorii evaluează proiectul Școala Discovery***)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- când a fost lansat proiectul Școala Discovery;
- care sunt cele două componente ale proiectului.
2. (4p.) Menționează care este rolul acestui proiect în sistemul de educație.
3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțul: *Acest **proiect este** accesibil **tuturor** profesorilor **și** elevilor **din** România.*
4. (4p.) Notează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din enunțul:. *Cele **două** componente **au fost realizate** ținând cont **de programa** școlară **din România**.*
5. (4p.) Transcrie propozițiile subordonate din fragmentul citat, specificând felul acestora: *o linie de programe educative pe teme legate de învățământul științific difuzată pe Discovery Channel în România, și o serie de materiale didactice*

Scanned with OKEN Scanner

disponibile online, care să ajute profesorii să integreze aceste programe în activitățile didactice curente.

6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială consecutivă, introdusă prin conjuncția subordonatoare ***încât.***

B. **(12p.)**Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi o descriere artistică a unei opere de artă pe care o admiri.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți cadrul spațio-temporal;
- (4p.) să descrii opera de artă, folosind mijloace artistice;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 25

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Gerul aspru și sălbatic strânge-n brațe-i cu jelire
Neagra luncă de pe vale care zace-n amorțire;
El ca pe-o mireasă moartă o-ncunună despre zori
C-un văl alb de promoroacă și cu țurțuri lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastră se oprește,
Și, privind la focul vesel care-n sobe strălucește,
El depune flori de iarnă pe cristalul înghețat,
Crini și roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheață între maluri,
Pune streșinilor casei o ghirlandă de cristaluri,
Iar pe fețe de copile înflorește trandafiri,
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri.

Scanned with OKEN Scanner

Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare
Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scoțând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin', îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el știe, și eu!

(Vasile Alecsandri, ***Gerul***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Exemplifică două mijloace interne de îmbogățire a vocabularului, utilizate în textul dat.
2. (6p.) Explică rolul cratimei folosite în ultimul vers al strofei a treia.
3. (6p.) Selectează o figură de stil prezentă în strofa a doua a poeziei și numește-o.
4. (6p.) Scrie două mărci lexico-gramaticale din ultima strofă, care evidențiază prezența eului liric.
5. (6p.) Prezintă, în maximum 5 rânduri, semnificația titlului în relație cu textul poeziei.

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat este un *pastel*.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți două argumente potrivite pentru încadrarea textului citat în specia literară *pastel*;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Dinozaurii au fost animale vertebrate care au dominat ecosistemele terestre pe o perioadă de aproximativ 160 de milioane de ani, prima dată apărând pe planeta noastră cu aproximativ 220 de milioane de ani în urmă, la sfârșitul perioadei triasice. La sfârșitul perioadei cretacicului, acum circa 65 de milioane de ani, dinozaurii au suferit o extincție catastrofală cauzată de schimbarea temperaturii globale și de impactul Pământului cu un meteorit uriaș de 40 Km diametru în golful Mexicului, numit „Chicxulub", care a încheiat nu numai perioada de dominare a uscatului de către aceste animale, dar chiar și existența lor. Totuși, păsările moderne sunt considerate descendente directe ale dinozaurilor de tip theropod din familia răpitorilor, având drept prim reprezentant pasărea „Archaeopterix", care a trăit cu 150 de milioane de ani în urmă.*

Odată cu descoperirea primilor dinozauri la începutul secolului al XIX-lea, scheletele lor fosilizate au devenit puncte majore de atracție în toate muzeele din lume. Dinozaurii au devenit într-o foarte scurtă perioadă de timp parte esențială a culturii globale a omenirii, devenind extrem de populari, mai ales în rândul copiilor. În sfârșit,

Scanned with OKEN Scanner

ei au devenit parte integrantă şi din multe cărţi şi filme renumite, aşa cum ar fi filmul „Jurassic Park". Noile descoperiri ştiinţifice privitoare la dinozauri sunt permanent aduse în centrul atenţiei generale de către mijloacele de informare în masă.

(***Dinozaurii***, în ro.wikipedia.org/ wiki/ Dinozaur)

extincţie*, s.f. **1. stingere, slăbire (a unei acţiuni, oscilaţii etc.). **2.** micşorare, anulare a intensităţii unui fascicul de lumină. **3.** (fig.) stingere a vieţii, moarte

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - momentul aproximativ al apariţiei dinozaurilor pe pământ;
   - titlul filmului care s-a inspirat din viaţa acestor animale.
2. (4p.) Scrie unul dintre punctele majore de atracţie în toate muzeele lumii.
3. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *...prima dată apărând pe planeta noastră cu aproximativ 220 de milioane de ani în urmă.*
4. (4p.) Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Odată cu descoperirea primilor dinozauri la începutul secolului al XIX-lea, scheletele lor fosilizate au devenit puncte majore de atracţie în toate muzeele din lume.*
5. (4p.) Transcrie propoziţiile din prima frază a textului şi precizează felul subordonatei.
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu importanţa conservării urmelor trecutului milenar în muzeele lumii.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 26

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpânea o lume întreagă, şi în lumea asta era un păcurar bătrân şi o păcurăriţă, care aveau trei fete: Ana, Stana şi Lăptiţa.

Ana, cea mai în vârstă dintre surori, era frumoasă, încât oile încetau a paşte când o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână; iară Lăptiţa, cea mai tânără soră, albă ca spuma laptelui şi cu păr moale ca lâna mieluşeilor, era frumoasă, – mai frumoasă decât surorile sale împreună, – frumoasă, cum numai dânsa era.

Într-o zi de vară, când razele soarelui erau mai stâmpărate, cele trei surori se duseră ca să culeagă căpşune în marginea codrilor.

Pe când ele culegeau căpşunele, îndată se aude un şir de tropote, ca şi când ar veni şi s-ar apropia o ceată de călăreţi. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului venind ca să meargă cu prietenii şi cu curtenii săi la vânat.

Toţi voinici frumoşi, crescuţi în şelele cailor, dar cel mai frumos şi pe cel mai înfocat armăsar era... cine altul putea să fie?... Făt-voinic, feciorul de împărat. Focul cailor se stâmpără în zărirea celor trei surori şi călăreţii deteră la pas mai încetişor, până ce, veniţi şi sosiţi, se sâmţiră duşi.

– Auzi tu, soră! – grăi Ana către sora sa mijlocie, – dacă m-ar lua pe mine, i-aş frământa o pâne, din care mâncând s-ar sâmţi şi-ar fi tot june şi voinic, mai voinic decât toţi voinicii din lume.

– Eu, zise Stana, dacă pe mine m-ar lua, i-aş toarce, ţese şi coase o cămaşă, pe care îmbrăcând-o s-ar putea lupta cu zmeii, trecând prin apă fără ca să se ude, trecând prin foc fără ca să se ardă.

– Iară eu, grăi Lăptiţa, cea mai tânără soră, dacă i-aş fi soţie, i-aş face doi feţi-frumoşi, gemeni cu părul de aur şi cu stea în frunte, stea ca luceafărul din zori.

(Ioan Slavici, ***Doi feţi cu stea în frunte***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Precizează mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte din text: *Lăptiţa*, *îndată*, *Făt-voinic*.
2. (6p.) Rescrie, din al doilea paragraf al textului, câte o secvenţă/ grup de cuvinte prin care este caracterizată fiecare dintre cele trei surori.

Scanned with OKEN Scanner

3. (6p.) Explică, în maximum cinci rânduri, rolul interogației subliniate în text: *cine altul putea să fie?*
4. (6p.) Transformă în vorbire indirectă prima replică, cea a personajului Ana.
5. (6p.) Scrie două argumente care fac posibilă încadrarea textului scris de Ioan Slavici în specia literară *basm*.

B. **(12p.)** Realizează rezumatul unui basm studiat de tine la clasă, într-o compunere de 15-25 rânduri.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să respecți convențiile redactării unui rezumat;
- (4p.) să prezinți secvențele semnificative, respectând succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Producătorii Camp Rock 2 – Competiția finală au creat look-uri distincte pentru cele două tabere rivale. Scopul este acela de a reflecta stilul fiecărei tabere în funcție de profilul componenților săi care vor performa. Așadar, vestimentația fiecărui artist se mulează perfect personalității acestuia.

Producătorul executiv Alan Sacks spune că garderoba filmului a fost o chestiune serioasă, care a necesitat numeroase dezbateri. „Pentru Camp Rock am dorit o îmbrăcăminte mai pământeană, mai clasică, o nouă față a rockerului clasic. Am dorit ceva retro, în stilul anilor 60-70, dar un pic „updatat" tendințelor vremurilor noastre, totul combinat cu un „stil Las Vegas", cu multe și calde culori.

Anna Maria Perez De Tagle interpretează rolul Ellei, rezidenta creatoare de modă în Camp Rock, cea care a proiectat scena și hainele protagoniștilor. Ea își descrie stilul astfel: „Camp Star înseamnă un curcubeu al culorilor strălucitoare, în comparație cu Camp Rock care este un pic hippy, șic sau classic rock, rochii vaporoase pentru fete și tricouri slim pentru băieți".

(***Fashion rocks***, în revista „Camp Rock 2 – Competiția finală", Editura Egmont)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - titlul articolului;
   - motivul adoptării look-urilor distincte pentru cele două tabere rivale;
2. (4p.) Menționează două trăsături ale stilului Annei Maria Perez De Tagle.

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Scopul este acela de a reflecta stilul fiecărei tabere în funcție de profilul componenților săi care vor performa.*
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
   În secvența scrisă subliniat există:
   a) cinci atribute;
   b) trei atribute;
   c) șase atribute.
5. (4p.) Construiește două fraze, în care verbul *a rămâne* să fie regent pentru o propoziție subordonată subiectivă, respectiv pentru o propoziție subordonată predicativă.
6. (4p.) Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate în secvența: *Producătorii Camp Rock 2 – Competiția finală au creat look-uri distincte pentru cele două tabere rivale...* în propoziția subordonată corespunzătoare și precizează felul acesteia.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre influența pe care o au filmele pentru adolescenți în rândul tinerilor de azi.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să prezinți două argumente potrivite;
– (4p.) să ilustrezi aceste argumente cu exemple adecvate;
– (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 27

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Din vale vine, abia târându-se, un câine flocan, pe mijlocul uliței. Câteva sute de pași de la cotitură, el zărește o clipă pe Sanda, se oprește, ridică capul, ciulește și începe a scheuna încet. Sanda se întoarce cu firul și iarăși se arată la cotitură. Câinele tresare, prinde viață și, cu ochii ațintiți la Sanda, se repede în sus.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru o fată care urzește pânză de-a lungul gardului, un câine flocan, mai ales când nu vine, ci se repede, totdeauna este o ivire mai mult decât supărăcioasă. Sanda țipă, apoi rămase încremenită de spaimă, cu fața albă ca fagurele și cu ochii ațintiți la câine.

Ca o șopârlă însă, cu labele întinse, colbăind cu coada și scheunând, se târâie câinele până în apropierea ei. Acolo, apoi rămase turtit la pământ, privind fata speriată, scheunând iar cu frică și muşcându-şi coada neîncetat.

Sanda își veni în fire. Îi părea c-a mai văzut adeseori acest câine, dar unde și cum nu-și aducea aminte. Deodată, fața ei se însenină.

– Scormon! strigă ea cu bucurie, ca și când ar întâlni un vechi prieten.
Când auzi câinele acest cuvânt, sări iute la picioarele ei, apoi se ridică cu labele pe ea și iarăși îi cuprinse picioarele, sări împrejur vesel, începu să latre, să scheaune și iarăși să-i lingă mâinile.

– Scormon! dragă Scormon! zise ea, plecându-se spre câine și netezindu-l.
Cât e de slab, sărmanul! Unde e Pascu?

La auzul acestui nume, câinele începu să scheaune încet, mai tare, tot mai tare, în sfârșit el își ridică capul în sus și începu să urle.

Sanda îl privi câtăva vreme cu mișcare.

– Bietul câine! cum urlă! zise ea înduioșată. Scormon, nu urla! urmă apoi, simțind că lacrimile îi vin în ochi. Cine știe, poate a și murit în cătănie. Bietul câine! Apoi începe a se șterge la ochi, așezându-se pe piatra de lângă portiță. Cine știe, poate a și murit! Trei ani vor fi la toamnă de când l-au dus în cătănie. Și mulți mor în cătănie. Se zice că-i bate și-i țin cu mâncări rele. Vai ș-amar! Dar el n-are pe nimeni decât pe bietul acesta de câine, care piere de foame.

La acest gând, Sanda privi împrejur. Scormon era tupilit la picioarele ei. Ea începu să-l netezească.

– Scormon! tu n-ai stăpân! Scoromon se ridică și-și puse labele pe genunchii ei, privindu-i în față.

– Scormon, ia, mănâncă! grăi ea, întinzându-i bucata. Câinele începu să muşine mălaiul.

– Mănâncă, Scormon, mănâncă! Sărmanul, cât e de slab: abia a mai rămas păr pe el! Mănâncă, Scormon!

Scormon apucă bucata cu sfială și o puse între labe, iar fata se așeză lângă el și rămase privind cu mulțumire cum câinele din ce în ce se îndemna mai tare la mâncare.

(Ioan Slavici, ***Scormon***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Precizează câte un sinonim contextual pentru cuvintele subliniate în text: *se însenină, tupilit, sfială.*
2. (6p.) Explică rolul utilizării virgulei în secvența: *Mănâncă, Scormon!*
3. (6p.) Rescrie, din al doilea paragraf al textului, o secvență/ un grup de maximum 10 cuvinte care surprinde comportamentul fetei.
4. (6p.) Rezumă, în maximum 5 rânduri, fragmentul dat.

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) Ilustrează, cu exemple, două trăsături ale genului epic prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să evidențiezi trăsăturile personajului Sanda, așa cum se desprind acestea din fragmentul de text citat.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să numești două mijloace de caracterizare a personajului;
- (4p.) să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Palatul Parlamentului din București, România (cunoscut înainte de Revoluție sub numele de Casa Republicii sau Casa Poporului), măsoară 270 m pe 240 m, 86 m înălțime, și 92 m sub pământ. Are 12 nivele la suprafață și alte 8 subterane. Conform Cărții de Recorduri Guinness, Palatul Parlamentului este a doua cea mai mare clădire administrativă pentru uz civil ca suprafață din lume, cea mai scumpă clădire administrativă din lume și cea mai grea clădire din lume, intrând de trei ori în cartea recordurilor.

Început în timpul regimului comunist, (autointitulat „Epoca de Aur" a României și înlăturat în mod violent, prin Revoluția din 1989), așa-numitul Proiect București a fost un proiect ambițios al cuplului Ceaușescu început în anul 1978, ca o replică a orașului Phenian, capitala Coreei de Nord. Un proiect de sistematizare exista încă din anii '30 (din timpul lui Carol al II-lea) pentru zona Unirii – Dealul Arsenalului.

După cutremurul din 1977, Nicolae Ceaușescu a ordonat „reconstruirea" Bucureștiului ca un nou oraș, de sine stătător. În anii 1978-79 a avut loc un concurs la nivel național pentru reconstruirea Bucureștiului. Concursul a durat aproape 4 ani și a fost câștigat de Anca Petrescu, o tânără arhitectă de numai 28 de ani, care a fost numită arhitect-șef a acestui proiect excepțional de controversat.

Șantierul propriu-zis a început în anii 1980 cu demolarea a peste 7 km² din vechiul centru al capitalei și relocarea a peste 40.000 de oameni din această zonă. Dintre clădirile dispărute se număra Mănăstirea Văcărești, Spitalul Brâncovenesc, Arhivele Naționale, Stadionul Republicii etc. Lucrările s-au efectuat cu munca forțată a militarilor în termen, și astfel costul a fost redus la minimum.

(ro.wikipedia.org/ wiki/ Palatul_Parlamentului)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - recordurile Guinness pe care le-a obținut Palatul Parlamentului;

Scanned with OKEN Scanner

– numele câştigătoarei concursului naţional de reconstruire a Bucureştiului.

2. (4p.) Transcrie două secvenţe/ grupuri de cuvinte în care sunt menţionate două neajunsuri ale proiectului.
3. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunţul: *După cutremurul din 1977, Nicolae Ceauşescu a ordonat „reconstruirea" Bucureştiului ca un nou oraş, de sine stătător.*
4. (4p.) Extrage, din textul citat, o prepoziţie care cere cazul dativ, un adjectiv la gradul de comparaţie superlativ relativ de superioritate, un verb la modul gerunziu şi un articol posesiv (genitival).
5. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*.
6. (4p.) Transcrie propoziţia subordonată din fraza: *Concursul a durat aproape 4 ani şi a fost câştigat de Anca Petrescu, o tânără arhitectă de numai 28 de ani, care a fost numită arhitect-şef a acestui proiect excepţional de controversat* şi precizează felul ei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să realizezi o descriere subiectivă a Palatului Parlamentului, pornind de la informaţiile oferite de textul de la subiectul al II-lea, punctul A.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să prezinţi două însuşiri particulare ale clădirii descrise, prin folosirea unui limbaj figurat (imagini artistice, figuri de stil, cuvinte cu sens figurat);
– (4p.) să-ţi exprimi impresiile în legătură cu obiectul descris;
– (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 28

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Mult mi-e dor şi mult mi-e sete
Să văd frunza-n codrul verde,

Scanned with OKEN Scanner

Să mai strâng vreo şapte cete!
Primăvara, muma noastră,
Suflă bruma din fereastră
Şi zăpada de pe coastă,
Să văd iar verzind în cale,
Să mă las iar în cea ***vale***
Cu-o pereche de pistoale.
Frunza-n codru cât se ţine
Toţi voinicii trăiesc ***bine****,*
Iară frunza dacă-i lăsa
Toţi voinicii merg pe-acasă
Şi la para focului
Zac de dorul codrului!
Frunză verde de susai,
De-ar veni luna lui mai
Să-mi aud cerul tunând,
Să văd norii fulgerând
Ierbuliţa-n şesuri dând,
Să mai văd focuri pe-afară,
Copilaşi cu pielea goală,
Cai în câmpuri nechezând
Şi voinici pe plai ***suind.***

(***Doină oltenească,*** culeasă de Vasile Alecsandri)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerinţele de mai jos:
1. (6p.) Notează antonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
2. (6p.) Explică folosirea cratimei în structura ***ierbuliţa-n.***
3. (6p.) Precizează rima şi măsura versurilor.
4. (6p.) Extrage, din text, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora.
5. (6p.) Menţionează două trăsături ale liricii populare prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenenţa la specia literară doină populară a textului ***Doină oltenească*** culeasă de Vasile Alecsandri. În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două argumente pentru încadrarea în specia doina populară;
- (4p.) să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- (2p.) să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte, cu atenţie, textul:

Asemenea navetelor spaţiale NASA, păsările dispun ***de sisteme*** *pentru orientare şi navigaţie.*

Scanned with OKEN Scanner

Reperele sunt deosebit de importante. Păsările se rotesc în jurul unui cuib sau al unui loc de înnoptat ***înainte de a pleca****, ca să memoreze geografia locului.*

Ele observă poziția soarelui și o controlează cu ceasurile ***lor*** *biologice. Dacă soarele* ***este ascuns*** *de nori, dar se vede puțin cer senin, păsările se orientează detectând unghiul schimbător al luminii când soarele traversează cerul. Zburătoarele nocturne se ghidează după stele, iar migratoarele nocturne din emisfera nordică folosesc poziția fixă a stelei polare pentru a-și găsi drumul.*

(colectiv de autori, ***Cum își găsesc păsările drumul,*** în Reader`s Digest)

A. **(24p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- cum reușesc păsările să memoreze geografia locului;
- după ce se ghidează migratoarele nocturne pentru a-și găsi drumul .
2. (4p.) Scrie titlul articolului și revista din care a fost extras.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Zburătoarele* ***nocturne*** *se ghidează după stele,* ***iar*** *migratoarele nocturne din emisfera nordică folosesc poziția fixă* ***a*** *stelei polare pentru a-****și*** *găsi drumul.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate din enunțul următor, precizând ce ai obținut:*migratoarele nocturne din emisfera nordică folosesc poziția fixă a stelei polare pentru* ***a-și găsi*** *drumul.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată condițională având ca termen regent verbul „ ***a studia***”.

B. **(12p.)**Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută la o activitate școlară de protejare a mediului înconjurător.

În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 29

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Nouă ceasuri şi nouă minute... Peste şase minute pleacă trenul. Un minut încă şi se-nchide casa. Repede-mi iau biletul, ies pe peron, alerg la tren, sunt în vagon... Trec de colo până colo prin coridor, să văz în care compartiment aş găsi un loc mai comod... Aci. O damă singură, şi fumează – atât mai bine! Intru şi salut, când auz o mârâitură şi văz apărând dintr-un paneraş de lângă cocoană capul unui căţel lăţos, plin de funde de panglici roşii şi albastre, care-ncepe să mă latre ca pe un făcător de rele intrat noaptea în iatacul stăpânii-si.

– Bubico! zice cocoana... şezi mumos, mamă!

„Norocul meu, gândesc eu, să trăiesc bine!... Lua-te-ar dracul de javră!"

Bubico se linişteşte puţin; nu mai latră; îşi retrage capul în paneraş, unde i-l acopere iar cocoana cu un tărtănaş de lână roşie; dar tot mârâie înfundat... Eu, foarte plictisit, mă lungesc pe canapeaua din faţa cocoanii şi-nchiz ochii. Trenul a pornit... Prin coridor umblă pasajeri şi vorbesc. Bubico mârâie arţăgos.

– Biletele, domnilor! zice conductorul, intrând cu zgomot în compartimentul nostru.

Acum Bubico scoate capul foarte sus şi, vrând să sară afară de la locul lui, începe să latre şi mai grozav că adineaori. Eu întind biletul meu conductorului, care mi-l perforează. Conductorul face un pas către cocoană, care-şi caută biletul ei în săculeţul de mână, pe când Bubico latră şi chelălăie desperat, smucindu-se să iasă din paner.

– Bubico! zice cocoana, şezi mumos, mămiţo!

(I. L. Caragiale, ***Bubico***)

**tărtănaş, tărtănaşe*, s.n. diminutiv al lui *tartan*; şal mic de lână

**paner, panere*, s.n. Obiect făcut dintr-o împletitură de nuiele, de foi de papură, de rafie etc., de obicei mai mic decât coşul, în care se transportă sau se păstrează diverse obiecte (alimente)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *mârâitură, făcător, înfundat*.
2. (6p.) Identifică, în primul paragraf al textului, doi indici temporali şi un indice spaţial.
3. (6p.) Transformă în vorbire indirectă replica ce-i aparţine naratorului-personaj, redată prin ghilimele.
4. (6p.) Indică două sinonime contextuale pentru cuvântul subliniat în secvenţa: „*Bubico mârâie arţăgos*."

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) Ilustrează, cu exemple adecvate, două trăsături ale genului epic prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Realizează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să caracterizezi personajul principal al unei schițe studiate de tine, la clasă.
În compunerea ta, trebuie:
- (2p.) să precizezi, pe baza textului ales, două trăsături ale personajului ales;
- (4p.) să exemplifici adecvat aceste trăsături prin citate şi/ sau scene semnificative;
- (2p.) să numeşti două procedee/ mijloace diferite de caracterizare;
- (2p.) să exprimi o opinie personală legată de acest personaj.
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Şcolile independente (private) din Marea Britanie sunt renumite în întreaga lume pentru condițiile excelente pe care le oferă. Există o mare varietate de şcoli în Anglia, Țara Galilor, Scoția şi Irlanda de Nord, care acceptă elevi începând cu prima vârstă şcolară (5 ani) şi până la 18 ani. După ce a trecut prin sistemul şcolar privat din Marea Britanie, un copil nu numai că va fi beneficiat de una dintre cele mai bune experiențe educaționale din lume, dar va fi şi un bun vorbitor de limbă engleză.

Ce trebuie să fac dacă vreau să găsesc o Şcoală?

Puteți începe căutarea cu ISC (Independent Schools Council) – Serviciul de Informații al Consiliului Şcolilor Private, care dispune de o cuprinzătoare bază de date despre şcolile membre la adresa: www.isc.co.uk. Alte site-uri utile sunt: www.isbi.com şi www.boardingschools.hobsons.com. British Accreditation Council (BAC) – Consiliul de Acreditare Britanic, www.the-bac.org – administrează o bază de date referitoare la colegiile tutoriale private, iar Conferința Internațională pentru Învățământul Vocațional Privat (Conference for Independent Further Education) vă facilitează accesul, de pe site-ul său, la colegiile membre: www.getthegrade.co.uk.

(Educația în şcoala Britanică este recunoscută
în toată lumea pentru calitatea sa/ ,
www.britishcouncil.org/ .../ romania-learning-study-in-the-uk-school)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - tema fragmentului;
   - limitele vârstelor şcolare, în țări precum Anglia, Țara Galilor, Scoția şi Irlanda de Nord;
2. (4p.) Selectează, din primul paragraf al textului, o structură/ grup de cuvinte care surprinde dimensiunea experienței educaționale în Marea Britanie.

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) Precizează cazul şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în enunţul: *Şcolile independente (private) din Marea Britanie sunt renumite în întreaga lume pentru condiţiile excelente pe care le oferă.*
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
   În enunţul subliniat în text, există:
   a) trei predicate verbale;
   b) două predicate verbale şi unul nominal;
   c) două predicate nominale şi unul verbal.
5. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă introdusă prin pronumele relativ *ce*.
6. (4p.) Contrage propoziţia subordonată din fraza: *Şcolile independente (private) din Marea Britanie sunt renumite în întreaga lume pentru condiţiile excelente pe care le oferă* în partea de propoziţie corespunzătoare şi numeşte-o.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre necesitatea unui sistem de învăţământ de calitate, în oricare parte a lumii.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinţi două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 30

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Toamna asta lunecă
Iarăşi pe păduri,
Iarăşi se întunecă
Munţii ştirbi şi suri;

Berzele, încetele,
Au pornit în şir,
Încâlcit în pletele
Albei amintiri.

Scanned with OKEN Scanner

*Stau pe unde bucină**
Visul tău când treci,
Şi adânc mă zdruncină
Clonţul toamnei reci.

Umbra mea îşi clatină
Limpedele var;
Vine ca o datină
Noaptea de coşmar.

(Nicolae Labiş, ***Clonţ***)

**bucin* – bucium

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte din câmpul lexical (semantic) al naturii.
2. (6p.) Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *ştirbi*, *suri*, *coşmar*.
3. (6p.) Selectează, din text, un vers/ o structură în care există o personificare.
4. (6p.) Transcrie, din textul dat, două imagini vizuale şi una motrică/ dinamică.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Şi adânc mă zdruncină/ Clonţul toamnei reci.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificaţie a textului citat (Nicolae Labiş, ***Clonţ***), susţinută prin argumente adecvate.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Un an de antrenamente dificile şi viaţă claustrată în menajerie pentru doar 10 minute de spectacol. Este soarta leilor, tigrilor, urşilor, cămilelor, leilor de mare, zebrelor, maimuţelor sau elefanţilor din circuri, dresaţi să adopte poziţii nefireşti şi să execute numere uneori periculoase numai pentru a distra publicul, în mare parte compus din copii. Cu ocazia desfăşurării, la Bucureşti, a Festivalului Internaţional de Artă a Circului (FIAC), organizaţia Vier Pfoten România atrage atenţia că mii de animale sălbatice continuă să fie supuse unor antrenamente şi condiţii de trai dificile în circurile din Europa, în lipsa unor reglementări clare menite să pună capăt acestor practici. Trei circuri – din România, Ucraina şi Suedia – se întrec în aceste zile, la Bucureşti,

Scanned with OKEN Scanner

pentru cucerirea trofeului „Leul de Aur" oferit de FIAC, juriul având în componență și copii. Aceștia se amuză la vederea elefanților sau a focilor puse să execute tot felul de giumbușlucuri în arenă, fără a avea însă discernământul necesar pentru a înțelege ce se ascunde în spatele acestor numere cu animale.

(***Animalele sălbatice de la circ, penitența pe viață în numele distracției***, www.greenreport.ro)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - tema fragmentului;
   - timpul de antrenament necesar pentru 10 minute de spectacol;
2. (4p.) Transcrie un fragment de maximum 15 cuvinte în care este menționat avertismentul organizației Vier Pfoten România.
3. (4p.) Selectează, din primul enunț al textului, un cuvânt cu funcția sintactică de atribut adjectival și unul cu funcția sintactică de complement circumstanțial de loc.
4. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Aceștia se amuză la vederea elefanților sau a focilor puse să execute tot felul de giumbușlucuri în arenă, fără a avea însă discernământul necesar pentru a înțelege ce se ascunde în spatele acestor numere cu animale.*
5. (4p.) Alcătuiește un enunț în care să folosești cuvântul *animale* cu funcția sintactică de nume predicativ.
6. (4p.) Construiește o frază în care să existe două propoziții coordonate prin juxtapunere.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre nevoia de libertate a animalelor.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 31

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pe culmea cea mai naltă a munţilor Carpaţi se întinde o ţară mândră şi binecuvântată între toate ţările semănate de Domnul pre pământ. Ea seamănă a fi un măreţ şi întins palat, cap d `operă de arhitectură (...). Un brâu de munţi ocoleşte, precum zidul o cetate, toată această ţară, şi dintr-însul, ici-colea, se disface, întinzându-se până în centrul ei, ca nişte valuri proptitoare, mai multe şiruri de dealuri nalte şi frumoase, măreţe pedestaluri înverzite, care varsă urnele lor de zăpadă peste văi şi peste lunci. Mai presus de acel brâu muntos, se înalţă două piramide mari de munţi, cu creştetele încununate de o vecinică diademă de ninsoare, care, ca doi uriaşi, stau la ambele capete ale ţării, cătând unul în faţa altuia. Păduri stufoase, în care ursul se plimbă în voie, ca un domn stăpânitor, umbresc culmea acelor munţi. Şi nu departe de aceste locuri, care îţi aduc aminte natura ţărilor de miazănoapte, dai, ca la porţile Romei, peste câmpii arse şi văruite, unde bivolul dormitează alene. Astfel, miazănoapte şi miazăzi trăiesc într-acest ţinut alături una de alta şi armonizând împreună. Aci stejarii, brazii şi fagii trufaşi înalţă capul lor spre cer; alături te afunzi într-o mare de grâu şi porumb, din care nu se mai vede calul şi călăreţul. Oriîncotro te-i uita, vezi colori felurite ca un întins curcubeu, şi tabloul cel mai încântător farmecă vederea. Stânci prăpăstioase, munţi uriaşi, a căror vârfuri mângâie norii, păduri întunecoase, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, gârle a căror limpede apă lin curge printre câmpiile înflorite, pâraie repezi, care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte printre acele ameninţătoare stânci de piatră, care plac vederii şi o spăimântează totdeodată. Apoi, în tot locul, dai de râuri mari, cu nume armonioase, a căror unde port aurul. În pântecele acestor munţi zac comorile minerale cele mai bogate şi mai felurite din Europa: sarea, fierul, argintul, arama, plumbul, mercurul, zincul, antimoniul, arsenicul, cobaltul, tuteaua, teluriul şi, în sfârşit, metalul cel mai îmbelşugat decât toate, aurul, pe care îl vezi strălucind până şi prin noroiul drumurilor.

Astfel este ţara Ardealului.

(Nicolae Bălcescu, ***Românii supt Mihai-Voievod Viteazul***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Precizează grupurile de sunete existente în cuvintele: *armonioase*, *noroiul*, *curcubeu*.
2. (6p.) Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *semănate*, *miazănoapte*, *spăimântează*.
3. (6p.) Selectează, din text, o personificare, un epitet şi o enumeraţie.

Scanned with OKEN Scanner

4. (6p.) Menționează modul de expunere prezent în text.
5. (6p.) Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația fragmentului: *Aci stejarii, brazii şi fagii trufaşi înalță capul lor spre cer; alături te afunzi într-o mare de grâu şi porumb, din care nu se mai vede calul şi călărețul.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să argumentezi că fragmentul citat la subiectul I reprezintă o descriere artistică.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere artistică (literară);
- (4p.) să ilustrezi trăsăturile pe baza textului dat;
- (2p.) să ai un conținut şi un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

În oraşele mari locuiesc, de obicei, mulți infractori. Dar, unele aşezări urbane sunt mai periculoase decât altele din cauza războaielor, a tensiunilor interetnice şi a grupărilor teroriste care reprezintă o amenințare pentru viața cetățenilor. Business Insider face un top al celor mai periculoase oraşe ale Europei.

Tbilisi, Georgia – În urma conflictului din 2008 cu Rusia, există mari părți din Georgia unde turiştii sunt sfătuiți să nu se aventureze. În capitala țării, Tbilisi, au loc deseori demonstrații violente care au parte de o replică la fel de violentă din partea forțelor de ordine. Recent, au murit doi oameni şi alți 40 au fost răniți în urma unei astfel de confruntări. Autoritățile georgiene neagă un posibil abuz al forțelor de ordine. Cu alte cuvinte, acestea au procedat corect. În plus, anul trecut, au fost mai multe atentate cu bombe în cartierele mărginaşe ale oraşului, iar Poliția a dejucat alte câteva atentate.

Erevan, Armenia – Cu toții ştim măcar un banc cu Radio Erevan, dar acum nu este de glumă. În 2008 au avut loc alegeri electorale presărate cu multe acte de violență, poate cele mai rele de după epoca sovietică. Opt oameni au murit, 150 au fost răniți. O altă problemă o reprezintă violența în familie. Potrivit unui raport al Amnesty International, trei din zece femei suferă din cauza acestui fenomen. Un alt raport, al ONU, arată că doar 15% dintre femeile agresate au curajul să vorbească despre asta. Totuşi, oraşul încearcă să îndrepte din această imagine. În această lună va avea loc, la Erevan, o conferință a Comisiei Europene despre această problemă.

(***Oraşele unde vrei să locuieşti doar dacă îți place pericolul***, www.capital.ro)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - tema fragmentului;
   - topul celor mai periculoase țări din Europa;

Scanned with OKEN Scanner

2. (4p.) Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi site-ul sursă.
3. (4p.) Precizează funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în enunţul: *O altă problemă o reprezintă violenţa în familie.*
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Totuşi, oraşul încearcă să îndrepte din această imagine.*
5. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Autorităţile georgiene neagă un posibil abuz al forţelor de ordine.*
6. (4p.) Construieşte o frază în care să ai, în ordine: o propoziţie principală şi o completivă indirectă. subiectivă.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţiile proverbului „Pericolul este vecinul cel mai apropiat al siguranţei".
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinţi două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 32

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

– Dragă Costică, viu la tine, sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune care mă interesează în aşa grad, încât dacă n-aş fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminţi niciodată o afecţiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...

– În fine – zice Ionescu – am înţeles... Nu trebuia să mă iei aşa departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei.

– Nu e loază, Costică; e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune: mi-e rudă.

– Cine ştie ce leneş, ce dobitoc!

Scanned with OKEN Scanner

– Nu-i adevărat, dragă Costică; este un băiat prea cumsecade... Să nu mă laşi!... Viu la tine, sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune...

– Ei, lasă astea! ştii că ţiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

– 7, dragă Costică!... [...]

– A! irezistibilă milogeală prietenească! zice Costică; ce bine ştii tu să poruncești! Aide! să-ţi fac hatârul şi de data asta... să-i dau nepricopsitului 7.

(I. L. Caragiale, ***Lanţul slăbiciunilor***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *amiciţia*, *niciodată*, *cumsecade,* subliniate în text.
2. (6p.) Numeşte trei termeni care fac parte din familia lexicală a cuvântului *prieten.*
3. (6p.) Precizează modul de expunere predominant în text.
4. (6p.) Formulează, într-un singur enunţ, ideea principală a fragmentului citat.
5. (6p.) Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia fragmentului: *– A! irezistibilă milogeală prietenească! zice Costică; ce bine ştii tu să poruncești! Aide! să-ţi fac hatârul şi de data asta... să-i dau nepricopsitului 7.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să evidenţiezi trăsăturile unui personaj din fragmentul citat.

În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;
– (4p.) să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Sindhuja Rajaraman, o indiancă în vârstă de 14 ani, a devenit cea mai tânără persoană din lume care ocupă postul de director executiv al unei companii. Ea a fost numită în funcţia de director executiv al firmei de animaţie după ce a fost desemnată cel mai rapid desenator 2D şi 3D din India, de National Association of Software and Services Companies (NASSCOM) şi Gaming and Animation Conclave 2010.

Un alt exemplu de pasiune şi talent care se manifestă la vârste fragede este o fetiţă de numai 4 anişori care a devenit cel mai tânăr artist desenator de tatuaje. Cea mică renunţă la leagănele din parc fără să clipească în favoarea unor lecţii de gravat tatuaje şi chiar practică această meserie într-un salon de tatuaje.

Chiar şi atunci când pare că pasiunea copilului tău nu se potriveste cu vârsta lui, este posibil ca aparenţele să înşele. Este exemplul unei japoneze care la vârsta de nu-

Scanned with OKEN Scanner

mai 10 ani este cel mai tânăr degustător de sake – băutura tradițională japoneză. Akane Niikura a devenit oficial expert în sake, după ce a trecut testele Sake Service Institute din Japonia, fără a pune o picătură de alcool pe limbă. Datorită unui simț al mirosului ieșit din comun, fetița reușește să determine exact tipurile de sake care se potrivesc cu anumite feluri de mâncare sau vechimea acestei băuturi.

(***Talentul și pasiunea, decisive în alegerea meseriei de mai târziu***, www.utilecopii.ro)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat:
   - domeniile în care cei trei copii excelează;
   - țările din care provin acești copii talentați.
2. (4p.) Precizează tema textului citat.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțul: *Renunță <u>la</u> leagănele din <u>parc</u> fără <u>să clipească</u> în favoarea <u>unor</u> lecții de gravat tatuaje.*
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
   În fraza subliniată, există:
   a) o propoziție principală și două propoziții atributive;
   b) două propoziții principale și o propoziție atributivă;
   c) trei propoziții principale.
5. (4p.) Alcătuiește un enunț în care cuvântul *lui* să aibă o valoare morfologică diferită de cea din text. Precizează-o!
6. (4p.) Transcrie propoziția subordonată din fraza: *Este posibil ca aparențele să înșele* și precizează felul ei.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre talent și pasiune – două elemente decisive în alegerea meseriei de mai târziu.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 33

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Şi mai merge el cât merge, şi numai iaca ce aude o bâzâitură înăduşită. Se uită el în dreapta, nu vede nimica; se uită în stânga, nici atâta; şi când se uită în sus, ce să vadă? Un roi de albine se învârtea în zbor pe deasupra capului său şi umblau bezmetice de colo până colo, neavând loc unde să se aşeze. Harap-Alb, văzându-le aşa, i se face milă de dânsele şi, luându-şi pălăria din cap, o pune pe iarbă la pământ, cu gura-n sus, şi apoi el se dă într-o parte. Atunci, bucuria albinelor; se lasă jos cu toatele şi se adună ciotcă în pălărie. Harap-Alb, aflându-se cu părere de bine despre asta, aleargă în dreapta şi în stânga şi nu se lasă până ce găseşte-un buştihan putregăios, îl scobeşte cu ce poate şi-i face urdiniş*; după aceea aşază nişte ţepuşi într-însul, îl freacă pe dinăuntru cu cătuşnică, cu sulcină, cu mătăciune, cu poala sântă-Măriei şi cu alte buruiene mirositoare şi prielnice albinelor şi apoi, luându-l pe umăr, se duce la roi, răstoarnă albinele frumuşel din pălărie în buştihan, îl întoarce binişor cu gura în jos, îi pune deasupra nişte captălani*, ca să nu răzbată soarele şi ploaia înlăuntru, şi apoi, lăsându-l acolo pe câmp, între flori, îşi caută de drum.*

Şi cum mergea el, mulţumit în sine pentru această facere de bine, numai iaca i se înfăţişază înainte crăiasa albinelor, zicându-i:

– Harap-Alb, pentru că eşti aşa de bun şi te-ai ostenit de ne-ai făcut adăpost, vreau să-ţi fac şi eu un bine în viaţa mea: na-ţi aripa asta şi, când îi avea vreodată nevoie de mine, aprinde-o, şi eu îndată am să-ţi vin întru ajutor.

(Ion Creangă, ***Povestea lui Harap Alb***)

**ciotcă*, s. f. (Reg.) Grămadă, mulţime de fiinţe adunate laolaltă
**urdiniş, ~uri*, n. Deschizătură îngustă la baza unui stup, lăsată special pentru ca albinele să poată ieşi şi intra
**captălan, captălani*, s.m. Plantă erbacee cu frunze mari şi late şi cu flori purpurii (Petasites officinalis); p. restr. frunzele acestei plante, întrebuinţate ca acoperiş la stupii primitivi de albine

A. (30p.) Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate.
2. (6p.) Explică rolul virgulei în structura *Harap-Alb, pentru că eşti aşa de bun...*
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, două structuri care conţin trăsături fizice şi/ sau morale ale personajului principal.
4. (6p.) Numeşte o figură de stil existentă în structura *îl freacă pe dinăuntru cu cătuşnică, cu sulcină, cu mătăciune, cu poala sântă-Măriei şi cu alte buruiene mirositoare şi prielnice albinelor.*

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) Transformă în vorbire indirectă replica crăiesei albinelor.

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat aparține unui basm.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinți două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Albinele sunt insecte zburătoare, clasificate în cadrul superfamiliei Apoidea din cadrul subordinului Apocrita – care mai conține viespile și furnicile – și care se hrănesc cu nectarul florilor(ca sursă de energie grație conținutului de zaharuri), și cu polen (ca sursă de proteine, folosit mai mult la hrănirea larvelor), activitate ce se soldează cu polenizarea florilor, și, în unele cazuri, cu producerea mierii. Astfel, polenul pe care în mod inevitabil îl pierd în deplasarea lor de la o floare la alta este important pentru plante, deoarece o parte din polen cade pe pistilul (structura reproductivă) altor flori din aceeași specie, ducând la polenizarea încrucișată.

(http:/ / ro.wikipedia.org/ wiki/ Albină)

A. **(24p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - insectele care fac parte din subordinul Apocrita;
   - sursele de hrană ale albinelor.
2. (4p.) Scrie două argumente, prin care să justifici faptul că textul dat este unul nonficțional.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Astfel, polenul pe care în mod <u>inevitabil</u> îl <u>pierd</u> în deplasarea <u>lor</u> de la o floare la alta este important <u>pentru</u> plante...*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *...deoarece o parte <u>din polen</u> <u>cade</u> pe pistilul <u>altor</u> flori din aceeași specie, ducând <u>la polenizarea</u> încrucișată.*
5. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului *zburătoare* din primul enunț al textului și numește tipul propoziției obținute.
6. (4p.) Rescrie ultima propoziție subordonată și precizează-i felul.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care, imaginându-ți că ești o albină, să prezinți o întâmplare din lumea florilor.
În compunerea ta, trebuie:

Scanned with OKEN Scanner

– (4p.) să prezinți o întâmplare imaginară din lumea florilor, utilizând narațiunea la persoana I;
– (4p.) să existe cel puțin două personaje (ex.: furnică, viespe, floare, altă albină etc.), construite cu ajutorul personificării;
– (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 34

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

În oraș, în București,
La casele mari, domnești,
În curte la Ștefan Vodă,
Mare masă mi-e întinsă
Și de mari boieri coprinsă,
De boierii
Sfatului
Stâlpii
Țarigradului,
Sfetnicii
'mpăratului.
Ei la masă ce mănâncă?
Numai știucă
Și păstrungă,
Și galbenă caracudă,
Cu pește dă-l mărunțel,
Mor boierii după el.
Din pahare ce-mi înghit?
Vinul alb și rumenit
De la vii
Moldovenești,
Din podgorii
Munteneşti
Și din pivnițe domnești.

Dacă vorba
Conteneşte,
Foamea
Se mai potolește
Și mâncarea
Se sfârșește,
Iară vodă ce-mi grăiește?
– Beți, boieri, vă ospătați!
Mâine-zori să vă sculați
Și frumos să vă armați,
Pe la brâne cu pistoale,
După mâini cu iatagane,
La picior cu sulicioare,
C-o să facem vânătoare
D-un voinic ce seamăn n-are:
Pân' la fagul Miului
Din codrii Cobiului.
Să-i vedem fagu-ncărcat
Și de arme-mbrebenat,
Cu suliți și cu pistoale
Ce lucesc frumos la soare,
Iar pe Miul spânzurat
Unde-o fi fagul mai nalt,
Că-mi bate poterile

Și-mi scurtează zilele.
Beți, boieri, vă ospătați,
Mâine-aici să vă aflați!
Foicică salbă moale,
Iată Calea, fată mare,
Surioara Miului,
Ce slujește domnului,
Ea, pe dată ce-auzea,
Printre slugi se furișea,
La picior că mi-o lua
Și din fugă potrivea
Câte-un deal, câte-o vâlcea,
Pân' la codru d-ajungea;
Iar în codru când intra,
Mâna dreaptă ridica,
Frunză de la fag rupea
Și-n guriță c-o punea,
De șuiera voinicește,
Ca s-o-nțeleagă frățește.
Miul, unde o auzea,
Înainte că-i ieșea
Și din gură mi-i grăia:
– Dar tu, surioara mea?
Neica nu te aștepta!

Scanned with OKEN Scanner

La mine de ce-ai venit?
Au haine ți-ai ponosit,
Au vodă mi te-a gonit,
Au ție ți-o fi sosit
Vremea de căsătorit?
Calea vreme nu pierdea,
Ci din gură mi-i grăia:
– Nici haine n-am ponosit,
Nici vodă nu m-a gonit,
Nici mie nu mi-a sosit
Vremea de căsătorit.

Ascultă de ce-am venit:
Aseară, la Ștefan Vodă,
Fost-a sfat cu mare vorbă.
Masă mare-a fost întinsă
Și de mari boieri coprinsă,
De boierii
Sfatului,
Stâlpii
Țarigradului,
Sfetnicii
'Mpăratului,

Trimiși la domn cu solie
De la nalta-mpărăție:
Ș-au să facă vânătoare
Pân' la fagul dumitale,
D-un voinic ce seamăn n-are,
Să-ți vază fagu-ncărcat
Și de arme-mbrebenat,
Iar pe tine spânzurat
Unde-o fi fagul mai nalt!

(***Ștefan Vodă***, Gh. Dem.Teodorescu)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:
1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte care conțin diftongi.
2. (6p.) Explică folosirea virgulei în structura: ***în oraș, în București.***
3. (6p.) Precizează modurile de expunere folosite în text.
4. (6p.) Extrage, din text, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora.
5. (6p.) Menționează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența la specia literară baladă populară a fragmentului extras din textul ***Ștefan Vodă***.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două argumente pentru încadrarea în specia baladă populară;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

*În ciuda aspectului **de masivitate**, ursul nu este deloc un animal greoi, ci dimpotrivă. Este un alergător redutabil, poate ajunge un cal din goană, dacă e vorba de o cursă de tipul „ o sută". Dar asemenea unui adevărat maratonist, ursul poate parcurge **lejer**, în câteva ore, zeci de kilometri fără să obosească. Abilitatea sa de a escalada arborii este legendară. Este fascinant să privești ursul cum îmbrățișează trunchiul și urcă sprinten până la vârf. De acolo el domină și scrutează împrejurimile asemenea unui cercetaș încercat.*

*De câte ori este nevoie, ursul trece din poziția bipedă, când devine și **mai impunător**, atingând chiar doi metri în înălțime. În plus, în poziție bipedă el își poate **folosi** labele din față așa cum noi folosim mâinile: culege fructe, desface stupi de albine, dacă este amenințat aruncă cu buturugi sau pietre mai ceva decât un atlet la aruncarea greutății. Dar poate face cu membrele anterioare și operațiuni mai „intelectuale", cum ar fi să „scrie" graffitiuri pe arbori.*

(„National Geographic", ***Ursul, regele pădurilor din România***)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- care este titlul articolului din care este extras fragmentul;
- care este cea mai cunoscută abilitate a ursului.
2. (4p.) Scrie care sunt acțiunile pe care ursul le realizează din poziție bipedă.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența:*ursul trece din poziția **bipedă**, **când devine** și mai impunător, atingând **chiar** doi metri în înălțime*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Transcrie două propoziții subordonate diferite din fragmentul citat, specificând felul acestora: *Este fascinant să privești ursul cum îmbrățișează trunchiul și urcă sprinten până la vârf.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată concesivă având ca termen regent verbul „ ***a pleca***”.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută într-o tabără la munte.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 35

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

În vacanța mare aveam să-mi sporesc orizontul cu experiența unei lumi noi, a muntelui. De aproape două decenii părinții n-au mai apucat calea spre munte, cum obișnuiau în anii tinereților lor. Tata, care nu era niciodată foarte sănătos, se pomeni într-o zi cam slăbit și ne spuse că are să mute casa la aer mai tare. O hotărâre fu luată nemijlocit cu chiote: vom pleca la munte. Tata se va înțelege cu un pădurar să ne cedeze pentru un șir de săptămâni casa.

Scanned with OKEN Scanner

Se putea ajunge în pragul acestei colonii de pădurari pe-un drum ce şerpuia , mai întâi domol şi bine bătut, apoi tot mai accidentat, când pe un mal, când pe celălalt, al râului. Pe drumul capricios, în fiecare săptămână scormonit şi stricat de puhoaiele ce descărcau mărăcinişul muntelui peste el, călătorului nu-i era cu putinţă decât o înaintare înceată şi răbdurie, cu căruţa.

Într-o înainte-de-amiază târzie, după ce au fost încărcate în căruţă toate cele trebuincioase somnului şi traiului pentru vreo şase săptămâni, pornirăm. Până seara nădăjduiam să ajungem...

(Lucian Blaga, ***Hronicul şi cântecul vârstelor***)

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie două expresii/ locuţiuni care să conţină cuvântul *zi.*
2. (6p.) Numeşte grupurile de sunete existente în cuvintele: *muntelui, două, obişnuiau.*
3. (6p.) Explică rolul a două semne diferite de punctuaţie existente în ultimul alineat al textului suport.
4. (6p.) Indică un mod de expunere prezent în textul dat.
5. (6p.) Argumentează, într-o compunere de maxim 5 rânduri, că fragmentul citat aparţine genului epic.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să caracterizezi personajul principal dintr-o nuvelă studiată în clasă.
În compunerea ta, trebuie:

- (2p.) să precizezi, pe baza textului ales, două trăsături fizice şi/ sau morale ale personajului ales;
- (4p.) să exemplifici adecvat aceste trăsături prin citate şi/ sau scene semnificative;
- (2p.) să numeşti două procedee/ mijloace diferite de caracterizare;
- (2p.) să exprimi o opinie personală legată de acest personaj;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Munţii Apuseni reprezintă cea mai complexă grupă din Carpaţii Occidentali. În nord, dincolo de Valea Barcăului, se desfăşoară un complex de culmi muntoase scufundate, alcătuite din şisturi cristaline, cu altitudini reduse, înconjurate de dealuri. Acest sector de legătură între Carpaţii Occidentali şi cei Orientali, numit „jugul intracarpatic" include Munţii Meseş şi dealurile Prisnel, Preluca şi Dealu Mare, depăşind foarte rar altitudinea de 800 m.

Vegetaţia grupează speciile într-o etajare armonioasă după altitudine: etajul foioaselor (fag , tei, frasin, mesteacăn), etajul pădurilor de amestec, etajul coniferelor. În zona subalpină (Bihor, Vlădeasa) sunt caracteristice tufărişurile (jneapăn, ienupăr,

Scanned with OKEN Scanner

afin), iar în zona alpină, pajiştile alpine. În depresiunile şi luncile râurilor apar stuful, papura, trestia, salcia, plopul, arinul.

(www.e-geografie.info/ despre-muntii-apuseni)

A. **(24p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - locaţia Munţilor Apuseni în lanţul carpatic;
   - legătura dintre Carpaţii Occidentali şi cei Orientali.
2. (4p.) Numeşte tema textului dat.
3. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
   Prin expansiunea cuvântului compus (*din*) *Carpaţii Occidentali*, din primul enunţ al textului, se obţine o propoziţie subordonată:
   a) circumstanţială de loc;
   b) atributivă;
   c) completivă directă.
4. (4p.) Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate: *scufundate, foarte rar.*
5. (4p.) Identifică subiectul din ultimul enunţ al fragmentului.
6. (4p.) Alcătuieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă introdusă printr-un pronume relativ.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii imaginea unui peisaj de munte.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să înfăţişezi un peisaj montan prin prisma imaginaţiei şi a sentimentelor tale (cel puţin patru elemente de natură);
- (4p.) să foloseşti un limbaj expresiv (figuri de stil şi imagini artistice);
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 36

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Eu
nu mă căiesc,
c-am adunat în suflet şi noroi –
dar mă gândesc la tine.
Cu gheare de lumină
o dimineaţă-ţi va ucide-odată visul,
că sufletul mi-aşa curat,
cum gândul tău îl vrea,
cum inima iubirii tale-l crede.
Vei plânge mult atunci ori vei ierta?
Vei plânge mult ori vei zâmbi
de razele acelei dimineţi,
în care eu ţi-oi zice fără umbră de căinţă:
„Nu ştii, că numa-n lacuri cu noroi în fund cresc nuferi?"

(Lucian Blaga, ***Vei plânge mult ori vei zâmbi?***)

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *căiesc*, *curat.*
2. (6p.) Precizează două consecinţe ale utilizării cratimei în structura *dimineaţă-ţi.*
3. (6p.) Numeşte două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în poezia citată.
4. (6p.) Selectează din text două figuri de stil diferite.
5. (6p.) Comentează, în maximum 5 rânduri, semnificaţia titlului în raport cu textul poeziei.

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat aparţine genului liric.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să numeşti două trăsături ale genului liric, identificate în opera citată;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Nuferii sunt plante acvatice care fac parte din familia Nymphaeaceae, răspândite pe tot globul şi cuprind cca. 40 de specii. Nuferii sunt rar plante anuale, şi marea majoritate a lor sunt plante perene, care trăiesc în bălţi, lacuri, ape curgătoare. Ele au tulpini lungi (rizomi) înfipte în mâl. Frunzele se pot clasifica în două tipuri: un tip de frunze subacvatice şi frunzele plutitoare de la suprafaţa apei cu camere cu aer, în formă de inimă şi cu un peţiol lung. Florile sunt frecvent aromate, au petalele de culori diferite, aşezate pe mai multe rânduri.

(wikipedia.org/ wiki/ Nufăr)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - numărul de specii de nuferi, răspândite pe glob;
   - clasificarea frunzelor.
2. (4p.) Selectează din text o informaţie care se referă la frumuseţea nuferilor.
3. (4p.) Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Nuferii sunt plante acvatice care fac parte din familia Nymphaeaceae, răspândite pe tot globul şi cuprind cca. 40 de specii.*
4. (4p.) Precizează valoarea morfologică şi cazul pentru fiecare dintre cuvintele următoare, selectate din text: *două*, *aromate*.
5. (4p.) Rescrie prima propoziţie subordonată din text şi precizează tipul ei.
6. (4p.) Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă cu termen regent un adjectiv.

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu necesitatea de a proteja mediul înconjurător.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 37

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

O vulpe au intrat odată
Flămândă în livadă.
Şi poamele văzând, frumoase, coapte bine,
S-au bucurat prea mult în sine,
Dar bucuria ei au fost în mâini străine:
Că prunele pe crengi cam susuşor era
Şi nu se scutura.
Umblând ea în zadar mai bine de un ceas,
Au zis aceste către prune:
— Cum v-am găsit, aşa vă las,
Măcar că la privit vă arătaţi prea bune,
Dar verzi, în loc să folosiţi,
Voi dinţii strepeziţi.

Un adevăr de mult văzut,
Că neavând prilej ca să ne folosim
De-un lucru ce ne e plăcut,
Apoi neapărat cusururi îi găsim.*

(Alexandru Donici, ***Vulpea în livadă***)

**cusur*, *cusururi* – imperfecţiune, defect, meteahnă, hibă

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Rescrie versul „*Că prunele pe crengi cam susuşor era*”, corectând ceea ce este greşit.
2. (6p.) Scrie sinonime potrivite în context pentru cuvintele subliniate.
3. (6p.) Transcrie din text un indice temporal şi unul spaţial.
4. (6p.) Transformă în vorbire indirectă replica vulpii.
5. (6p.) Explică în 3-5 rânduri morala fabulei.

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat este o *fabulă*.
În compunerea ta, trebuie:

Scanned with OKEN Scanner

- (4p.) să precizezi două trăsături ale speciei literare *fabulă*, existente în textul dat;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limita minimă de spațiu indicată.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Madagascar 2 pare a fi o parodie a celebrului film animat The Lion King. Începând cu povestea – fiul regelui se întoarce acasă și trebuie să demonstreze că este demn de a fi noul conducător al grupului – și continuând cu personajele – aici, cel mai bun exemplu ar fi personajul negativ. Leul Makunga (genul de personaj malefic-idiot) își dorește din toată inima să ajungă liderul grupului prin orice mijloace. Se va folosi de Alex pentru a-l da pe tatăl său jos de la putere.

La capitolul imagine, Madagascar 2 s-a descurcat mult mai bine față de prima parte. Culorile vii, claritatea imaginilor și mișcarea naturală a personajelor ridică studiourile DeamWorks la un nivel mult mai apropiat de Pixar.

Filmul nu trebuie privit doar din unghiul comic. Aceste animale „de la oraș" revin pe tărâmul natal – Alex și-a regăsit familia, Marty nu se mai simte singur și unic, Melman nu este singura girafă paranoică de pe Pământ, iar Gloria crede, pentru o clipă, că și-a găsit perechea. Totuși, cei patru au senzația că nu sunt acasă. Anii petrecuți în captivitate parcă le-a topit spiritul sălbatic. Ataşați de om, ei sunt nevoiți să se adapteze situației sau zilele lor vor fi numărate.

Astfel, filmul poate fi privit drept un semnal de alarmă. Toate ființele consumatoare de oxigen trebuie lăsate în mediul lor. Răpindu-le din acel mediu, ele nu ajung să servească decât ca obiecte decorative.

(http:/ / filme.acasa.ro/ madagascar-the-crate-escape-2008/ cronica)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - tema articolului;
   - personajele animale *„de la oraș"*.
2. (4p.) Explică, în 2-3, rânduri ultimul alineat al fragmentului.
3. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Răpindu-le din acel mediu, ele nu ajung să servească decât ca obiecte decorative.*
4. (4p.) Precizează valoarea morfologică și cazul pentru cuvintele subliniate în text: *celebrului, parte.*
5. (4p.) Identifică în textul suport un atribut substantival și un atribut pronominal.

Scanned with OKEN Scanner

6. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului subliniat în următorul fragment şi precizează tipul propoziţiei obţinute: *Se va folosi de Alex pentru a-l da pe tatăl său jos de la putere.*

B. **(12p.)** Redactează un articol de ziar, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi un film de animaţie care te-a impresionat prin mesajul pe care l-a transmis.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinţi cel puţin două aspecte diferite legate de filmul vizionat (ex.: personaje, acţiune, coloana sonoră, efecte speciale etc.);
- (4p.) să formulezi explicit mesajul pe care filmul l-a transmis;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.

X Modelul nr. 38

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Fluture, tu, pe unde prin perdea
Putuşi intra-n chilia mea?
Ce ştiri mi-aduci din primăvară,
Frumosule de catifea solară?
Echer plăpând, te-ai şi prins de perete,
Uitându-te la cărţi şi la caiete
Cu ochii-aprinşi ca jarul de rubin.
Ai şi tu o chemare? Ai şi tu un destin?

Deschideţi-i fereastra dintre ramuri
Să nu-şi lovească frăgezimea-n geamuri.
Puiul luminii caută-ntr-afară.
Lovit în frunte poate să şi moară,
Aici, în foişorul nostru din cărare,
Unde nici nimeni, nici nimic nu moare,
Decât pe înserate vreo stea sau câte o floare.

(Tudor Arghezi, ***Fluture, tu***)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Numește grupurile de sunete existente în cuvintele: *mi-aduci, floare.*
2. (6p.) Explică utilizarea a două semne diferite de punctuație din prima strofă.
3. (6p.) Transcrie două structuri prin care ființa poetică se adresează fluturelui.
4. (6p.) Explică atitudinea eului liric care reiese din versurile: *Deschideți-i fereastra dintre ramuri/ Să nu-și lovească frăgezimea-n geamuri.*
5. (6p.) Selectează din textul suport o metaforă și o comparație.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
– (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un fluture este o insectă din ordinul Lepidoptera. Scopul termenului depinde de cât de extins este conceptul de fluture. Ca și toate Lepidopterele, fluturii sunt de remarcat pentru ciclul lor de viață neobișnuit, cu un stadiu larvar de omidă, un stadiu inactiv de pupă și o metamorfoză spectaculoasă într-o formă familiară de adult cu aripi colorate. Deoarece cele mai multe specii zboară ziua, atrag de regulă atenția. Diversele modele formate pe aripile colorate și zborul lor extravagant și grațios au făcut ca observarea fluturilor să devină un hobby popular.

Fluturii se clasifică în fluturi adevărați (superfamilia Papilionoidea), fluturi skipper (superfamilia Hesperioidea), și fluturi-molii (superfamilia Hedyloidea). Fluturii aparțin arborelui evoluționist al moliilor. Originea lor a fost stabilită în perioada cretacică, care s-a încheiat în urmă cu 65 de milioane de ani. Din păcate, există o arhivă foarte limitată de fosile. Cea mai veche fosilă este a unui posibil fluture skipper, nedenumit, din perioada paleocenului superior (cu circa 57 de milioane de ani în urmă), din Fur, Danemarca.

(http:/ / ro.wikipedia.org/ wiki/ Fluture)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – ciclul de viață specific fluturilor;
   – originea fluturilor.

Scanned with OKEN Scanner

2. (4p.) Selectează doi termeni de specialitate/ științifici din textul dat.
3. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. Prin contragerea propoziției subordonate din fraza: *Originea lor a fost stabilită în perioada cretacică, care s-a încheiat în urmă cu 65 de milioane de ani* se obține un:
   a) complement circumstanțial de timp;
   b) atribut;
   c) complement direct.
4. (4p.) Transcrie două structuri în care verbul *a fi* să aibă valori morfologice diferite. Precizează-le!
5. (4p.) Construiește o propoziție subordonată cauzală introdusă printr-o locuțiune conjuncțională.
6. (4p.) Rescrie predicatele din enunțul următor și precizează felul lor: *Diversele modele formate pe aripile colorate și zborul lor extravagant și grațios au făcut ca observarea fluturilor să devină un hobby popular.*

B. **(12p.)** Demonstrează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că fragmentul citat este un text nonliterar.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două trăsături ale textului nonliterar, existente în fragmentul citat;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 39

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

De mic copil Hagiul fusese copil cuminte și așezat. Nu i s-auzea gurița, nici pașii. Nu rupea pantofii. Pe ce punea mâna punea bine. Ajuns calfă la găitănărie*, vorbea frumos și cu patimă în mijlocul tovarășilor săi.*

– De când eram d-o șchioapă pricepusem lumea, le zicea el. Înțelesesem bine de tot că o cârpă din gunoi este o muncă de om pe care te faci stăpân dacă o pui deo-

Scanned with OKEN Scanner

2. (4p.) Selectează doi termeni de specialitate/ științifici din textul dat.
3. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință. Prin contragerea propoziției subordonate din fraza: *Originea lor a fost stabilită în perioada cretacică, care s-a încheiat în urmă cu 65 de milioane de ani* se obține un:
   a) complement circumstanțial de timp;
   b) atribut;
   c) complement direct.
4. (4p.) Transcrie două structuri în care verbul *a fi* să aibă valori morfologice diferite. Precizează-le!
5. (4p.) Construiește o propoziție subordonată cauzală introdusă printr-o locuțiune conjuncțională.
6. (4p.) Rescrie predicatele din enunțul următor și precizează felul lor: *Diversele modele formate pe aripile colorate și zborul lor extravagant și grațios au făcut ca observarea fluturilor să devină un hobby popular.*

B. **(12p.)** Demonstrează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că fragmentul citat este un text nonliterar.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două trăsături ale textului nonliterar, existente în fragmentul citat;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 39

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

De mic copil Hagiul fusese copil cuminte și așezat. Nu i s-auzea gurița, nici pașii. Nu rupea pantofii. Pe ce punea mâna punea bine. Ajuns calfă la găitănărie*, vorbea frumos și cu patimă în mijlocul tovarășilor săi.*

– De când eram d-o șchioapă pricepusem lumea, le zicea el. Înțelesesem bine de tot că o cârpă din gunoi este o muncă de om pe care te faci stăpân dacă o pui deo-

Scanned with OKEN Scanner

parte. Şi dacă mama îmi dădea un ban de trei ca să-mi iau un simit, eu mă uitam în ghiozdan: de aveam felia de pâne, sănătate bună, aveam ce mânca. Nu te saturi cu pâne? Ce-ţi trebuie simiţi? Şi puneam banul bine. Şi un ban peste altul fac doi, peste doi dacă pui altul, fac trei... Râdeţi voi... râdeţi... Da', vânturaţi banii în mâni şi veţi simţi ce răcoare ţine când vă e cald, şi ce cald când vă e frig. E destul să te gândeşti ce poţi face cu banii, ca să şi guşti bucuria lucrului pe care nu l-ai cumpărat. Ai simţit bucuria?... De ce să-l mai cumperi?... Râdeţi voi, râdeţi... Ce lucru poate fi mai luminat ca un jeratic de galbeni întinşi pe o masă?... Voi râdeţi... râdeţi cu hohote... Nişte risipitori... În viaţa voastră n-o să gustaţi adevărata bucurie...*

Într-o zi, o calfă, văzându-l cum tremură şi cum i s-aprind ochii când vorbeşte de bani, i-a zis în glumă:

– Strângi tu, băiete, strângi, şi într-o zi... p-aci l-e drumul... şi ia-i de unde nu-s...

Tudose, la aşa nelegiuire, s-a ridicat în vârful picioarelor, a încleştat pumnii, i-a adus la gură şi a strigat, închizând ochii:

– Numai de veţi vârî tot pământul în buzunar... numai atunci veţi fura şi banii mei!... Aşa să ştiţi!... Aşa!... Că n-am bani... N-am chioară lăscaie... P-aşa vremuri nu poţi să ai...

În sfârşit, Tudose muncea; strângea; nu bea; nu ochea prin mahala; mânca pâne cu bragă. După zece ani, ajuns la parte, după alţi cinci, tovarăş pe din două cu stăpânul său.

(Barbu Ştefănescu-Delavrancea, ***Hagi Tudose***)

**calfă* – Lucrător calificat după o perioadă de ucenicie
**găitănărie* – Loc în care se făceau sfori de bumbac, mătase, lână sau metal, cusute ca podoabe la obiectele de îmbrăcăminte sau de mobilă
**simit* – Un fel de covrig turtit făcut din cocă mai moale decât a covrigilor obişnuiţi, presărat cu seminţe de susan

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Transcrie trei termeni din câmpul lexical (semantic) al cuvântului *bani*.
2. (6p.) Identifică în primul alineat un cuvânt derivat şi un cuvânt format prin conversiune.
3. (6p.) Numeşte modul predominant de expunere prezent în text.
4. (6p.) Precizează o trăsătură morală ce poate fi desprinsă din următoarea structură: *Ce lucru poate fi mai luminat ca un jeratic de galbeni întinşi pe o masă?*
5. (6p.) Rezumă textul în maximum 5 rânduri.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 15-25 rânduri în care să caracterizezi personajul din acest fragment.
În compunerea ta, trebuie:

– (2p.) să precizezi două trăsături fizice şi/ sau morale ale personajului;
– (4p.) să exemplifici adecvat aceste trăsături prin citate şi/ sau scene semnificative;
– (2p.) să numeşti două procedee/ mijloace diferite de caracterizare;

Scanned with OKEN Scanner

- (2p.) să formulezi o opinie legată de personaj/ de mesajul pe care autorul îl transmite prin intermediul personajului.
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

I M O C E N T R A L vă oferă apartament cu 3 camere în construcție nouă, ultrafinisat cu finisaje şi materiale de cea mai bună calitate, mobilă de calitate, (inclusiv dulap personalizat cu uşi glisante, inclus în preț), amenajare modernă, retras de la şosea şi aglomerație. Apartamentul are suprafața utilă de 54 mp şi este compartimentat astfel: bucătărie + living, dormitor, baie spațioasă. Livingul a fost extins pe balcon. Situat la 2 minute de mijloacele de transport în comun, cu acces uşor spre centru. Beneficiază de loc de parcare. Preț: 47000 EUR (valabil pentru plata cash). Telefon: 0729555111.

(http:/ / www.piata-az.ro/ Imobiliare/ Apartamente)

Cumpără cele mai reprezentative statui sau busturi ale poeților noştri. Achiziționează apoi foarte multe icoane vechi, pe lemn, din care, fiind bătute în cuie, se vor confecționa sicriele statuilor marilor poeți. Statuile celor mai puțin importanți vor fi înmormântate în sicrie cuşti, sicrie cu gratii. Drept pedeapsă. La orice comemorare, respectiva statuie va fi dezgropată şi, atârnată în clopotul uriaş al catedralei cimitirului, va avea marea onoare de a fi folosită timp de un sfert de oră drept limbă de clopot. Apoi, bineînțeles, dacă nu se va sfărâma, va fi înhumată la loc cu toate onorurile.

(Cristian Popescu, Arta Popescu,
Societatea „Adevărul" S. A., Bucureşti, 1994)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textele de mai sus:
   - două informații concrete din primul text;
   - scopul scrierii fiecărui text.
2. (4p.) Transcrie din fiecare text câte un verb care ține de domeniul publicității.
3. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Achiziționează apoi foarte multe icoane vechi, pe lemn, din care, fiind bătute în cuie, se vor confecționa sicriele statuilor marilor poeți.*
4. (4p.) Construieşte două enunțuri în care substantivul *cameră* să îndeplinească, pe rând, funcțiile sintactice de nume predicativ şi complement indirect.
5. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Cumpără cele mai reprezentative statui sau busturi ale poeților noştri.*
6. (4p.) Construieşte o frază în care să existe două propoziții subordonate predicative aflate în raport de coordonare.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează un text de maximum 10 rânduri care să reprezinte o reclamă a unui obiect/ a unei locații turistice, la alegere.
În compunerea ta, trebuie:
– (6p.) să prezinți concis și convingător două aspecte esențiale ale obiectului/ locației alese;
– (4p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 40

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Frunzuliță, iarbă neagră,
Taica, maica, tot mă-ntreabă
Care muncă mi-e mai dragă?
Munca cea de haiducie,
Pistoale de Veneție
Și cal bun de călărie.
Geaba beau, geaba mănânc
Geaba mijlocul îmi strâng,
Dacă n-am arme să-ncing
Și cal bun să mi-l încing.
Voinicelul nenarmat
E ca știuca pe uscat,
Voinicelul fără cal
E ca peștele pe mal
Și ca mărul lângă drum,
N-are pace nicidecum,
Câți trec îl zburătăiesc
Și de crengi îl sărăcesc,
Dar voinicul înarmat
Șipe-un zmeu încălecat
Drăgălaș e și frumos
Ca luceafăr luminos.

(Vasile Alecsandri, din ***Poezii populare ale românilor***)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:
1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte care conțin diftongi.
2. (6p.) Explică folosirea virgulei în structura: ***taica, maica.***
3. (6p.) Justifică folosirea interogației retorice în text.
4. (6p.) Extrage, din text, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora.
5. (6p.) Menționează două trăsături ale genului liric prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența la specia literară doină populară a textului citat.

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să precizezi două argumente pentru încadrarea în specia doină populară;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

*Coborând către o altă mitologie, mai veche și mai plină de mistere, cea egipteană, aflăm că Isis, soția lui Osiris, era cea **care** deținea arta cultivării măslinului și știința folosirii fructelor **sale**. Istoria biblică a porumbelului eliberat **de Noe** din arcă și reîntors cu o ramură **de măslin** în cioc, semn că uscatul s-a ivit din apele de după potop, a căpătat, mai târziu, înțelesuri simbolice, imaginea respectivă fiind un semn al prieteniei și al păcii.*

(Alexandru Marinescu, ***Secretele zeiței Isis***, în revista Terra Magazin)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- care este titlul articolului din care este extras fragmentul;
- unde a fost publicat articolul.
2. (4p.) Scrie care este semnul prieteniei și al păcii.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: ***Coborând*** *către o* ***altă*** *mitologie, mai veche și mai plină de mistere,* ***cea*** *egipteană, aflăm* ***că*** *Isis, soția lui Osiris*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.
5. (4p.) Realizează contragerea propoziției subordonate din enunțul următor, precizând ce ai obținut: *era cea care deținea arta cultivării măslinului și știința folosirii fructelor sale.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată consecutivă având ca termen regent verbul „***a studia***”.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută într-o tabără medievală.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 41

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Apoi începem cu toții a mânca. Şi alții ca alții, dar eu știu că mi-am pus bine gura la cale, să-mi fie pe toată ziua. Şi îndată ce m-am sculat de la masă, luându-mi rămas bun de la călcâie, fuga la scăldat; şi când sar odată voinicește de pe-un mal nalt în ştoalnă, din greşeală, drept cu fața-n jos, numai scântei s-au făcut pe dinaintea ochilor de durere; şi am crezut că mi-a plesnit pântecele, nu altăceva. Şi după ce-am ieşit cu mare greu din apă şi m-am pus pe mal, ținându-mă cu mâinile de inimă, băieții s-au strâns ciotcă împrejurul meu şi m-au înmormântat cu nisip, şi m-au prohodit cum ştiau ei, şi de-abia mi-am venit în simțire peste vrun ceas; ş-apoi am început a mă scălda în tihnă, până pe la asfințitul soarelui, potrivind-o să vin acasă odată cu vacile şi spunând mamei că, scăpându-le văcarul din ocol pe ale noastre la amiază, eu singur le-am dus la păscut, şi de-aceea m-am întârziet până acum. Şi mama, creştină bună, crezându-le toate lăptoase, după răbuş, cum i le spusesem eu cu măguleli, m-a lăudat de vrednicia ce făcusem şi mi-a dat şi demâncare. Iară eu, mâncând lupeşte, mă fă-ceam smerit şi numai râdeam în mine, mirându-mă tot atunci de ghibăcia minciunilor ce potrivisem, de-mi venea mai-mai să le cred şi eu singur pe jumătate. Iaca, aşa se poate înşela omul de multe ori, când nici n-a gândit, dacă nu ştie a judeca bine. Însă iar mă întorc şi zic: Tot păținu-i priceput!*

(Ion Creangă, ***Amintiri din copilărie***)

**ciotcă*, s. f. (Reg.) Grămadă, mulțime de ființe adunate laolaltă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Selectează din text două cuvinte scrise în forma lor neliterară şi notează forma lor corectă.
2. (6p.) Explică folosirea celor două puncte în structura *Însă iar mă întorc şi zic: Tot păținu-i priceput!*
3. (6p.) Exemplifică, prin trei forme diferite, timpul verbal specific narațiunii.
4. (6p.) Transcrie din textul propus un fragment în care apare procedeul autocaracterizării.

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) Exprimă-ți opinia, în 4-5 rânduri, despre felul în care procedează personajul principal, pornind de la fragmentul: *Iară eu, mâncând lupește, mă făceam smerit și numai râdeam în mine, mirându-mă tot atunci de ghibăcia minciunilor ce potrivisem, de-mi venea mai-mai să le cred și eu singur pe jumătate.*

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat aparține genului epic.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să numești două trăsături specifice genului epic, existente în fragmentul citat;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mamaia este o stațiune turistică de vară pe malul vestic al Mării Negre. Este situată în nordul orașului Constanța, România. Mamaia nu este o localitate de sine stătătoare, ci un cartier al Constanței cu foarte puțini locuitori permanenți (sub 50), fiind însă suprapopulată pe parcursul verii. Principalele atracții ale Mamaiei sunt Satul de Vacanță, parcul de distracții Aqua Magic și telegondola.

Satul de Vacanță este un loc pitoresc care găzduiește 31 de restaurante tradiționale românești, decorate în stil rustic, conform regiunii pe care o reprezintă fiecare. Una dintre atracțiile satului de vacanță sunt suvenirurile din scoici. Acestea sunt lucrate manual din scoici adunate iarna de pe malul mării.

Aqua Magic este cel mai modern parc acvatic de pe litoralul Mării Negre, ce se întinde pe o suprafață de 27200 mp (2,7 hectare) și include tobogane, piscine pentru adulți și copii, căderi de apă, bazine, restaurante, baruri, fast-food-uri și magazine de suveniruri.

Inaugurată la 16 iulie 2004, după o investiție de aproximativ 3,5 milioane €, telegondola este un teleferic modern care face legătura între Cazino și Hotelul Perla, pe un traseu de 2,1 km.

(http:/ / ro.wikipedia.org/ wiki/ Mamaia)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - numărul de locuitori permanenți;
   - atracțiile stațiunii.
2. (4p.) Selectează din text informația care ți se pare cea mai convingătoare pentru a vizita Mamaia.

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Acestea sunt lucrate manual din scoici adunate iarna de pe malul mării.*
4. (4p.) Transcrie două pronume diferite, din alineatul al doilea al textului dat, şi precizează-le felul şi cazul.
5. (4p.) Construieşte o frază în care să existe o atributivă cu termen regent un pronume.
6. (4p.) Identifică tipul propoziţiei/ propoziţiilor subordonate din enunţul: *Satul de Vacanţă este un loc pitoresc care găzduieşte 31 de restaurante tradiţionale româneşti, decorate în stil rustic, conform regiunii pe care o reprezintă fiecare.*

B. **(12p)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi o întâmplare amuzantă (reală/ imaginară) petrecută la mare şi al cărei protagonist să fie un copil năstruşnic, pe nume Nică.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să existe o scenă/ un moment care amuză;
– (4p.) să realizezi o descriere sumară a personajelor care iau parte la acţiune;
– (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 42

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Nu ştiu cum vor fi alţii; cât despre mine ştiu atâta, că perd măsura timpului, de îndată ce rămân pe voia slobodă a pornirilor mele de sălbatec, când, adică, biruit de dragostea neînfrânată a singurătăţii, îmi şterg urma dintre oameni şi mă mistui, sub îmboldirile ei, în necunoscutul larg al naturii, ca o frunză mânată de nestatornicia vânturilor. Şi soarele poate prea bine tivi cu aur marginile rupte ale norilor, ce se întind în fâşii lungi deasupra apusului său; poate prea lesne stăpânitorul zilei să dispară în noianul de flăcări, ce se aprinde pe hotarele dintre amurgul nostru şi aura altor lumi; umbrele se pot ridica din adâncuri şi pot arunca linţoliul lor mohorât peste zările fără sfârşit ale răsăritului; chiar vârful pălăriei mele , suit pe picioarele de umbră

Scanned with OKEN Scanner

deşirată ale Pisicuţii, îşi poate trimete chipul său boţit din ţara apusului plină de întuneric, tocmai în împărăţia trandafirie şi depărtată a zorilor...

Iată pentru ce, cum mergeam eu pe spatele Pisicuţii ca un sac umplut cu gânduri, nu prinsei de veste nici când soarele scoborâse treptele văzduhului spre lumea cealaltă, nici când munţii de pe dreapta mă înmormântaseră în umbra lor posomorâtă, nici când luceafărul de sară îşi ţintuise în negrul albăstrui al cerului chipul său viu de lumină scânteietoare...

(Calistrat Hogaş, ***Pe drumuri de munte***)

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie două expresii care conţin cuvântul *timp*.
2. (6p.) Numeşte modul de expunere al textului.
3. (6p.) Transcrie din text o metaforă şi o personificare.
4. (6p.) Selectează din fragmentul dat o imagine artistică vizuală care te-a impresionat şi explică-i semnificaţia în maximum cinci rânduri.
5. (6p.) Numeşte genul literar în care se înscrie acest text.

B. **(12p.)** Dezvoltă, într-o compunere de 15-25 rânduri, două argumente pentru a demonstra că textul citat este o descriere literară/ artistică.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două trăsături ale descrierii literare, existente în fragmentul citat;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cursele de cai sunt una din întecerile sportive cele mai vechi organizate de om. Pentru aceste întreceri, caii sunt crescuţi şi selectaţi cu atenţie. Rasele de cai utilizate mai frecvent sunt: „Calul pur sânge englez", „Calul arab", „Trăpaşul".

Caii care participă la curse sunt supuşi unui examen riguros pentru a constata dacă sunt sănătoşi, rezistenţi, de rasă nobilă, dacă au alură, uşurinţă, iuţeală şi mobilitate în alergare. Din vechime s-a practicat acest sport, fiind o ocupaţie importantă în timpul liber a unor grupuri sociale bogate. În afară de cursele de întreceri, se mai organizează şi vânători cu hăituirea vânatului călare, acţiune care în ultimul timp este tot mai criticată de iubitorii de animale.

Cursele pot să fie cu obstacole sau fără, se pot organiza pe diferite distanţe şi cu diverse categorii de cai. La aceste curse se pot face pariuri, care pot atinge sume considerabile.

(articol despre ***Curse de cai*** în „Magazin sportiv virtual")

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – rasele de cai utilizate;
   – caracteristicile cailor care participă la curse.
2. (4p.) Identifică motivul pentru care se organizează curse de cai.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *La aceste curse se pot face pariuri, care pot atinge sume considerabile.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *de cai, acest, se organizează, atinge.*
5. (4p.) Construiește două propoziții în care cuvântul *și* să aibă două valori morfologice diferite.
6. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului subliniat din enunțul următor și precizează tipul subordonatei obținute: *Caii care participă la curse sunt supuși unui examen riguros, pentru a constata dacă sunt sănătoși.*

B **(12p.)** Exprimă-ți opinia, într-o compunere de 10-15 rânduri, despre faptul că oamenii organizează curse de cai doar pentru a câștiga bani din pariuri.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să dezvolți două argumente potrivite;
– (4p.) să-ți susții argumentele prin exemple adecvate;
– (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 43

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Va trebui să faceți neapărat și cât mai degrabă cunoștință cu Matei – Tilică, cum îi spun colegii. N-o să-l uitați curând, vă asigur. Dar pentru asta trebuie să-l vedeți scos la lecție.

Scanned with OKEN Scanner

Da, să-l vedeți ieșind din fundul clasei la tablă, rotindu-și ochii, rugător, printre bănci:

– Ce avem, mă? Ce avem?

Apoi, oprindu-se zâmbitor în fața profesorului:

– Ah, ce bine îmi pare că m-ați scos! Și în aceeași fracțiune de secundă, întorcându-se desperat spre clasă:

– Nu mă lăsați, mă! Nu mă lăsați!

– Ei, Matei, ce lecție am avut pentru azi? se aude întrebarea profesorului.

Tilică se trage pe nesimțite lângă prima bancă și-i izbește colegului talpa cu călcâiul:

– Suflă, mă!

Apoi, privind cu nevinovăție drept în ochii profesorului:

– N-am înțeles întrebarea, tovarăşe profesor. Su-flă!

– Ce titlu are lecția de azi?

Băiatul închide ochii, strânge din pumni, tropăie, oftează:

– Nu pot să zic, tovarăşe profesor, e un nume încurcat...

Profesorul arată cu capul o fată scoasă și ea la lecție.

– Despre Vasile Lupu, răspunde aceasta.

– Aşa am vrut să spun și eu! țâșnește băiatul, biruind, în cele din urmă, nefericitul lapsus.

– Unde a domnit Vasile Lupu?

– Mai puneți-mi o dată întrebarea, tovarăşe profesor. N-am înțeles-o bine... se roagă cu umilință Tilică, apoi, după ce întrebarea a fost repetată, răspunde cu siguranță: Vasile Lupu a domnit în... ah! își înghiontește pe furiș vecina. Nu pot să zic ... îmi stă pe limbă...

– În Moldova, răspunde fata.

– Tot aşa am vrut să zic și eu!

– A avut războaie?

– Nu... A avut.

– A avut, sau n-a avut?

– Nnnn... a avut... îmbolmăjește băiatul afirmația cu o mârâială vag negativă.

– Și cine era domn în Muntenia?

– În Muntenia era domn... începe el avântat, și se oprește rugător: N-am înțeles întrebarea, tovarăşe profesor.

Profesorul o repetă silabisind, parcă scos din sărite.

– A, da... în Muntenia era domn al Munteniei, știu tovarăşe profesor, dar nu pot să zic. E un nume încurcat.

Țâțâie și bâțâie din picior, trăgând discret de mânecă pe fetița ce ridică mâna.

– Îl chema ca și pe tine, îl ajută profesorul.

– Aşa am vrut să spun și eu, se repede înaripat băiatul. În Muntenia era domn... Tilică Vodă!

Profesorul înmoaie tocul în cerneală.

– Treci la loc! Nota trei...

(Mircea Sântimbreanu, ***Un șmecher la lecție*** din volumul ***Recreația mare***)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Selectează din textul dat un neologism şi un regionalism.
2. (6p.) Motivează folosirea a două semne de punctuaţie utilizate în ultima replică a textului dat.
3. (6p.) Transcrie un fragment de maxim 10 cuvinte în care sunt redate gesturile/ mimica/ atitudinea băiatului.
4. (6p.) Transformă în vorbire indirectă fragmentul marcat în chenar.
5. (6p.) Justifică, în 3-5 rânduri, nota pe care profesorul decide să o dea elevului.

B. **(12p.)** Explică, într-o compunere de 15-25 rânduri, rolul pe care îl îndeplineşte dialogul în caracterizarea personajului principal al fragmentului citat.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi două trăsături care reies din dialogul pe care elevul îl poartă cu profesorul;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

– Cum te numeşti şi în ce clasă înveţi?
– Mă numesc Igor Mînăscurtă şi învăţ în clasa XII-D.
– De câţi ani înveţi în liceul nostru?
– Aici învăţ de opt ani, sunt anii de cunoştinţe.
– Ce îţi place la noi în liceu?
– Aici e locul unde mă pregătesc de viaţă, unde încep să merg pe calea dreptăţii. Aici în liceu am petrecut momente foarte vesele, trăite mereu cu zâmbetul pe faţă. Aici au început să se îndeplinească visurile mele, realizările, clipele fermecate de lumina soarelui.
– Ce profesori poţi să spui că ţi-au dat cunoştinţe depline pentru viaţă?
– Toţi sunt bravo, de toţi mă mândresc, la bine şi la greu am fost împreună, m-au susţinut şi m-au îndreptat spre calea cea dreaptă.
– Ai participat la olimpiade, concursuri?
– Da, am participat la olimpiade unde am luat locuri premiate.
– Ce obiecte îţi plac?
– Toate obiectele sunt un îndrumar în viaţă...

(interviu realizat de Ionela Pancu,
la sărbătoarea liceului în care învaţă)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:

Scanned with OKEN Scanner

- numele elevei care realizează interviul;
- ce reprezintă profesorii pentru elevul intervievat.

2. (4p.) Prezintă o asemănare şi o deosebire între elevii prezentați în cele două texte suport.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Aici e locul unde mă pregătesc de viață.*
4. (4p.) Construieşte o frază în care cuvântul *toți* să fie termenul regent al unei propoziții subordonate atributive.
5. (4p.) Rescrie două adjective pronominale diferite din textul dat şi precizează-le cazul.
6. (4p.) Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din ultima replică.

B. **(12p.)** Imaginează un dialog de 10-15 replici între tine şi elevul Tilică, prin care îi vorbeşti despre necesitatea de a învăța la toate materiile. Ultima replică a dialogului va fi: *Toate obiectele sunt un îndrumar în viață...*
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să ai două argumente clare referitoare la necesitatea de a învăța la toate materiile;
- (4p.) să valorifici propria experiență în formularea argumentelor şi a exemplelor;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 44

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

Un şoarece de neam, şi anume Raton,
Ce fusese crescut sub pat la pension,
Şi care în sfârşit, după un nobil plan,
Petrecea retirat într-un vechi parmazan*,*
Întâlni într-o zi pe chir Pisicovici,
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.

Scanned with OKEN Scanner

Cum că domnul Raton îndată s-a gândit
Să o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?

Binele şoricesc cât de mult îl doresc
Şi cât îmi eşti de scump, o ştie Dumnezeu!
Cunosc ce răutăți v-au făcut fraţii mei,
Şi că aveți cuvânt să vă plângeți de ei;
Dar nu sunt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.

Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc."
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
Văzând că Dumnezeu de martor e luat,
Îşi ceru iertăciuni şi-l pofti a veni
Cu neamul şoricesc a se-mprieteni.

Îi duse pe la toți, şi îl înfăţişă
Ca un prieten bun ce norocul le dă.
Să fi văzut la ei jocuri şi veselii!
Căci şoarecii cred mult la fizionomii,
Ş-a acestui străin atâta de cinstit
Nu le înfăţişa nimic de bănuit.

Dar într-o zi, când toți îi deteră un bal,
După ce refuză şi limbi şi caşcaval,
Zicând că e în post şi nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrăţişa.
Ce fel de-mbrăţişări! Ce fel de sărutat!
Pe câți gura punea,
Îndată îi jertfea;
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.
Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.

(Grigore Alexandrescu, ***Şoarecele şi pisica***)

**retirat* – retras, izolat, singur
**parmezan* – specialitate de caşcaval italian

A. **(30p.)** Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:
1. (6p.) Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului folosit în formarea cuvintelor: *binele*, *-mprieteni*, *acestui*.
2. (6p.) Alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi antonimul verbului *a refuza*.
3. (6p.) Scrie numele celor două personaje principale, aşa cum apar în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

4. (6p.) Prezintă în 3-4 rânduri subiectul fabulei.
5. (6p.) Transcrie morala fabulei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite morala fabulei ***Şoarecele şi pisica*** de Grigore Alexandrescu.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul pe care îl transmite morala fabulei;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Grădina Zoologică le face o bucurie mureşenilor iubitori de animale. Astfel, din acest an, se va înmulţi numărul animalelor ce vor putea fi vizitate aici. Pentru început vor fi aduşi mai mulţi zimbri europeni, care vor beneficia de un padoc de zece hectare pentru a se simţi ca în libertate.

Tot în acest an, vor fi aduse mai multe zebre şi alte specii mici de la Grădinile Zoologice din ţară, ce urmează să fie închise. La acestea se adaugă puii animalelor existente deja, care vor veni pe lume în perioada următoare.

De asemenea, se vor finaliza padocurile pentru urşii carpatini, ce se întind pe 5 hectare şi pentru cerbi, ce se întind pe zece hectare, dar se lucrează şi la cele pentru girafe şi elefanţi, pentru ca de anul viitor acestea să fie populate cu încă 15 specii noi.

În prezent sunt 75 de specii de animale, iar Grădina Zoologică se întinde pe 40 de hectare, fiind cea mai mare din ţară. Lucrările de modernizare a Grădinii Zoologice au început în 2008, iar valoarea lucrărilor se ridică la 4 milioane de euro.

(www.adevarul.ro/ locale/ targu-mures/
Targu-Mures-Animale-Gradina-Zoologica)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din textul de mai sus:
   - oraşul în care este deschisă Grădina Zoologică;
   - numărul de specii de animale existente în prezent.
2. (4p.) Transcrie informaţia care ţi se pare cea mai potrivită pentru a convinge un străin să viziteze această grădina zoologică.
3. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerinţă:
În fraza *Pentru început vor fi aduşi mai mulţi zimbri europeni, care vor beneficia de un padoc de zece hectare pentru a se simţi ca în libertate* există:

Scanned with OKEN Scanner

a) un predicat verbal;
b) două predicate verbale;
c) trei predicate verbale.

4. (4p.) Construieşte o propoziţie interogativă în care substantivul *zimbru* să fie în cazul genitiv.
5. (4p.) Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare şi precizează felul acestora: *În prezent sunt 75 de specii de animale, iar Grădina Zoologică se întinde pe 40 de hectare, fiind cea mai mare din ţară.*
6. (4p.) Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată predicativă introdusă printr-un adverb relativ.

B. **(12p.)** Demonstrează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că articolul citat este un text nonficţional.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să prezinţi două trăsături ale textului nonficţional, identificate în textul citat;
– (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
– (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 45

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Mireasa cerului albastru
Îşi împânzeşte-n ape chipul,
De vraja ei tresare unda
Şi-nfiorează-se nisipul.

S-aştern bobiţele de rouă
Pe-ntinsul luncii patrafir:
Din mâna cerului, părinte,
Se cerne preacuratul mir...

Scanned with OKEN Scanner

În mulcom zvon se-mbrăţişează
Cu apa trestia bolnavă –
Doi licurici şi-aprind sfiala
În adăpostul de otavă.

S-aude toaca cum, grăbită,
În fag o bate-o gheunoaie –
Se odihnesc pe iarbă mieii,
Şi zurgălăii de acioaie.*

(Octavian Goga, ***Pe înserate***)

acioaie*, *s.f. invar.* **1. metal sau aliaj fără valoare, **2.** bijuterie fără valoare, tinichea, **3.** cuţit

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *vrajă*, *a tresări*, *sfială*.
2. (6p.) Explică folosirea cratimei în structura subliniată: *În mulcom zvon se-mbrăţişează*.
3. (6p.) Selectează, din text, o imagine vizuală, o imagine auditivă şi una dinamică.
4. (6p.) Numeşte modul de expunere predominant în text.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia primei strofe.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului poeziei citate (Octavian Goga, ***Pe înserate***), prin raportare la conţinutul textului.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie privind raportul dintre titlul poeziei şi conţinutul de idei transmise prin textul liric;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cu ani în urmă, hălăduiam pe coclauri în lung şi-n lat, puneam cortul oriunde ne prindea noaptea, aprinzând câte un rug la marginea pădurilor, fugăream chiuind sălbăticiunile cu teleobiectivul.... Dar vremea acestui turism de copii ai naturii a apus.

Am intrat în rândul lumii, între naţiunile civilizate. Cele mai frumoase oaze de sălbăticie au fost declarate parcuri naţionale şi naturale. În principiu, ele sunt tot pentru noi, pentru delectarea oamenilor, dar acum accesul şi comportamentul sunt reglementate. Ceva din fiorul haiduciei s-a pierdut.

În poiana de basm, în loc de căsuţa Ghionoaiei întâlneşti o cochetă toaletă ecologică sau o pubelă de gunoi, care ucid vraja. Dar parcă e mai bine aşa decât să dai la

Scanned with OKEN Scanner

tot pasul de noroace şi peturi. Parcurile şi rezervaţiile sunt locuri unde lăcomia societăţii de consum este temperată, iar natura este consumată mai moderat. În loc de definiţie, trebuie spus că parcurile naţionale sunt arii protejate în care se păstrează natura cât mai puţin modificată de om, deci zone mai sălbatice. În schimb, parcurile naturale sunt acele zone protejate unde natura se îmbină, eventual armonios, cu cele umane, unde există aşezări izolate, sate şi chiar industrii locale fără impact semnificativ asupra mediului. Turismul în parcuri naturale înseamnă deci şi multă interacţiune cu localnicii.

(Cristian Lascu, ***Hoinari prin parcuri naturale***
în „National Geographic")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - autorul şi titlul articolului;
   - două trăsături ale turismului de acum câţiva ani.
2. (4p.) Transcrie fragmentul de text în care autorul articolului citat defineşte parcurile naturale.
3. (4p.) Selectează, din text, un cuvânt cu funcţia sintactică de nume predicativ şi unul cu funcţia sintactică de atribut substantival prepoziţional.
4. (4p.) Transcrie prima propoziţie subordonată din textul citat şi precizează felul acesteia.
5. (4p.) Precizează funcţia sintactică şi cazul cuvintelor subliniate în text: *pe coclauri, Ghionoaiei.*
6. (4p.) Contrage propoziţia subordonată din fraza: *În poiana de basm, în loc de căsuţa Ghionoaiei întâlneşti o cochetă toaletă ecologică sau o pubelă de gunoi, care ucid vraja* în partea de propoziţie corespunzătoare.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei drumeţii.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 46

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Azi-dimineaţă m-am trezit,
căci mi-a bătut nerăbdător în geam,
cu degetele sale fragede de ram,
caisul, care peste noapte-a înflorit.

Şi nu-l recunoscui de la-nceput...
Atâta alb şi roz îşi răsfăţa risipa,
că m-am gândit un înger c-a trecut
şi-n ramura lui şi-a frânt aripa.

Dar poate nu-i caisul, m-am gândit,
şi-atuncea, supărat că tac astfel,
obrazul mi-a lovit cu ramul înflorit
şi-ndată l-am recunoscut că este el,
prietenul copilăriei, mult iubit.

(Magda Isanos, ***Caisul***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte formate prin derivare şi unul format prin conversiune.
2. (6p.) Explică folosirea ultimelor două virgule din text.
3. (6p.) Selectează, din texul dat, un epitet şi o personificare.
4. (6p.) Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale eului liric.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia ultimei strofe a poeziei.

B. **(12p.)** Scrie o compunere, de 15-25 rânduri, în care să argumentezi că opera dată aparţine genului liric.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două trăsături/ caracteristici ale genului liric;
- (4p.) să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei date;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

De 600 de ani, îşi înalţă braţele spre cer. Cel mai bătrân stejar din România se află la nici 20 de kilometri de Sibiu, în localitatea Bradu, unde este ascuns într-o pădure plină de alţi copaci mult mai tineri.

Arborele îşi trăieşte zilele sau, mai bine spus, secolele, într-o pădure de lângă Bradu, la distanţă de 20 de kilometri de reşedinţa judeţului. Din păcate, stejarul nu este pus în evidenţă, deşi este considerat un monument al naturii. Niciun indicator din localitatea Bradu nu sugerează că ar exista în zonă un asemenea copac. Practic, „veteranul" ar putea însemna o importantă resursă turistică şi un punct în plus pentru judeţul Sibiu în ghidurile de specialitate.

(Maria Adam, ***Stejarul de 600 de ani***,
în ziarul „Monitorul de Sibiu")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - vârsta stejarului;
   - locul unde se găseşte cel mai bătrân stejar din România.
2. (4p.) Scrie titlul articolului şi denumirea publicaţiei în care acesta a apărut.
3. (4p.) Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *„resursă"* să aibă funcţia sintactică de nume predicativ.
4. (4p.) Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Niciun indicator din localitatea Bradu nu sugerează că ar exista în zonă un asemenea copac.*
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *unde, alţi, este considerat, resursă.*
6. (4p.) Alcătuieşte o frază în care să existe o propoziţie atributivă şi o completivă directă.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îţi exprimi opinia despre importanţa valorificării resurselor turistice, pe baza fragmentului citat.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să-ţi prezinţi opinia despre importanţa valorificării resurselor turistice;
- (4p.) să valorifici secvenţele din text care se referă la aceasta;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 47

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte, cu atenţie, textul :

Scena V
DOMNIŞOARA CUCU, ELEVA
DOMNIŞOARA CUCU (făcând un pas pe peron): *Zamfirescu!* (Formidabilă) *Stai pe loc, Zamfirescu... Ia vino, domnişoară... Mai aproape! Mai aproape! Mai aproape, n-auzi?*(Prin fereastră se vede, ivindu-se din stânga, o fată de şcoală în uniformă. Abia îndrăzneşte să se apropie de teribila domnişoară Cucu.) *Prin urmare, de astea-mi eşti dumneata? Aici îţi faci dumneata veacul? La gară, ai? La gară!*
ELEVA (pierdută): *Domnişoară...*
DOMNIŞOARA CUCU: *Taci! Intră înăuntru...* (Fata ezită)*Intră înăuntru, n-auzi?* (O împinge înăuntru. Intră şi ea, trage uşa.) *Ce cauţi aici?*
ELEVA (pe jumătate moartă): *Domnişoară, vă rog...*
DOMNIŞOARA CUCU: *Taci! Ce cauţi aici?*
ELEVA: *Domnişoară, vă rog...*
DOMNIŞOARA CUCU:*Taci! Nenorocito! Să n-aud o vorbă. Unde ţi-e numărul?*
ELEVA(inocentă şi speriată): *Numărul?*
DOMNIŞOARA CUCU:*Da, numărul. Tu te faci că nu ştii? Ce număr ai?*
ELEVA: *218.*
DOMNIŞOARA CUCU:*Şi unde e?*
ELEVA: *A... a... a căzut.*
DOMNIŞOARA CUCU:*L-ai prins în copci, Zamfirescu!*
ELEVA:*Domnişoară, vă rog...*
DOMNIŞOARA CUCU:*Taci!*(caută în buzunărelul de sus al şorţului şi scoate un petic de stofă) *L-ai prins în copci! Şi de când porţi dumneata gamelonul* pe o ureche? Şi şorţul pe talie! Unde te trezeşti? La bal?*

(Mihail Sebastian, ***Steaua fără nume***)

**gamelonul* – bască

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerinţele de mai jos:
1. (6p.) Transcrie, din text, câte un cuvânt care conţine diftong, respectiv hiat.
2. (6p.) Notează sensul expresiei *a-ţi face veacul* (*Aici îţi faci dumneata veacul)*
3. (6p.) Explică folosirea virgulei în enunţul ***Ia vino, domnişoară.***
4. (6p.) Selectează, din text, două mărci ale adresării directe.
5. (6p.) Rescrie o replică a elevei, care exprimă nesiguranţa.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că fragmentul din opera ***Steaua fără nume*** de Mihail Sebastian aparţine genului dramatic.

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi două argumente pentru încadrarea în genul dramatic;
- (4p.) să-ți susții cele două argumente potrivite, valorificând textul;
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea **(36 DE PUNCTE)**

Citește, cu atenție, textul:

*Site-urile de referate sunt printre cele mai accesate din România, aflându-se în topurile clasamentelor. Din ce în ce mai mulți elevi și studenți preferă să obțină un referat printr-un simplu download (descărcare) sau făcând copy/ paste, în locul unui susținut exercițiu de gândire. Mersul **la bibliotecă**, selectarea unei bibliografii, lectura, redactarea lucrării sunt activități care se pot întinde pe **câteva** ore sau, în funcție de complexitatea lucrării, pot să acapareze **o zi** întreagă din viața **unui elev**.*

În locul acestei „corvoade", elevii pot alege nenumărate site-uri de referate, care oferă, la liber, soluții rapide. Cei mai mulți elevi își justifică opțiunea pentru aceste soluții de criză, prin lipsa de timp și supraîncărcarea materiei.

În urmă cu câțiva ani, când internetul nu intrase masiv în casele românilor, internet-cafe-urile erau pline de tineri care își făceau acolo temele. În zece-douăzeci de minute, elevul își rezolva temele pentru a doua zi și putea pleca liniștit să se întâlnească cu amicii sau să se antreneze în câteva jocuri pe calculator.

Acum, internetul este prezent, în marile orașe, în aproape toate casele, câștigând și teritoriul rural. Copiii au acces la internet încă din primii ani de viață, iar, în clasele primare, ei trec de la jocuri on-line, la căutarea și utilizarea surselor de informații.

(Oana Rusu, ***Elevii au fost prinși în capcana referatelor de pe internet,*** în ziarul ***Lumina***)

A. **(24p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- care sunt cele mai accesate site-uri de către elevi;
- care sunt activitățile elevilor din clasele primare când au acces la internet.
2. (4p.) Menționează cum îți justifică elevii opțiunea pentru internet.
3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțul: ***Acum**, internetul este prezent, în **marile** orașe, în aproape toate casele, **câștigând și** teritoriul rural.*
4. (4p.) Notează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în textul citat.
5. (4p.) Transcrie două propoziții subordonate din fragmentul citat, specificând felul acestora.
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială concesivă, introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare ***măcar că.***

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi portretul unei persoane care te-a influențat pe parcursul devenirii tale și pe care o consideri un model.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinți trăsăturile fizice și morale ale persoanei alese pentru portretizare;
- (4p.) să prezinți o motivație convingătoare pentru a susține alegerea făcută;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 48

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

– Ei, vezi, mă rog, ce nătărău!*
Tot înapoi se dă.
Așa un rac pe fiul său
Odată ocără.*
– O, bunul meu părinte!
Răspunse racul fiu –
Cum mergi tu înainte?
Mă iartă că nu știu.
Și dar, te rog, mă-nvață;
Dă-mi pildă drept povață,
Și-apoi, eu după tine
Voi merge foarte bine.

E grea pretenția fără exemple bune,
Să fie cineva desăvârșit în lume.

(Alecu Donici, ***Doi raci***)

**nătărău* – care pricepe greu un lucru, prost
**a ocărî* – a mustra, a certa, a umili

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Transcrie, din text, un cuvânt format prin compunere și unul format prin conversiune.
2. (6p.) Explică folosirea a două semne de punctuație din primul vers.
3. (6p.) Numește o figură de stil folosită în textul dat.
4. (6p.) Menționează, având ca suport textul dat, o trăsătură a tatălui rac și a fiului rac.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația ultimelor două versuri.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să motivezi faptul că textul citat este o *fabulă*.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două caracteristici ale speciei literare *fabulă*, identificate în fragmentul citat;
- (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Culoarea lor, care ar putea aminti de celebra melodie „La vie en rose", a nemuritoarei Edith Piaf, și picioarele subțiri, ca niște nuiele, creează imaginea unei ființe fragile. Însă flamingul mic din Africa este o pasăre tare de tot.

Până la patru milioane de păsări Phoeniconaias minor trăiesc în lacurile sodice înșirate de-a lungul Văii Marelui Rift african. Numite astfel din cauza bicarbonatului de sodiu dizolvat din solul vulcanic, lacurile calde și puțin adânci favorizează creșterea spirulinei, principala hrană a păsării. Pentru flamingo, hrănirea înseamnă o nouă perspectivă: cu susul în jos. Ca să consume alga spirulina, principala sa sursă de hrană, pasărea își întoarce capul, iar baza ciocului e îndreptată în sus. Mandibula mare servește și drept plutitor, pentru a-i împiedica ciocul să se scufunde prea mult. Stolurile de flamingi au nevoie de cantități uriașe de spirulină. O sută de mii de păsări consumă 30 de tone pe zi, dar au fost observate și stoluri de peste un milion de exemplare. Însă nu întotdeauna cresc suficiente alge în lacurile de pe Marele Rift; chiar și cele mai bogate colonii de spirulină pot dispărea în scurt timp. Când condițiile se schimbă, zgomotoșii nori rozalii se grăbesc spre lacul următor. Programul lor e imprevizibil. Flamingii mici nu migrează – ei hoinăresc.

(Margaret G. Zackowitz, ***Flamingii***,
în revista „National Geographic")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:

Scanned with OKEN Scanner

– revista din care a fost selectat fragmentul;
– melodia de care aminteşte culoarea flamingilor;

2. (4p.) Transcrie un grup de maximum 10 cuvinte în care să fie amintit locul în care trăiesc aceste păsări.
3. (4p.) Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Numite astfel din cauza bicarbonatului de sodiu dizolvat din solul vulcanic, lacurile calde şi puţin adânci favorizează creşterea spirulinei.*
4. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului subliniat din enunţul: *Programul lor e imprevizibil* în propoziţia subordonată corespunzătoare şi precizează felul acesteia.
5. (4p.) Stabileşte funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *lor, imaginea, perspectivă, serveşte.*
6. (4p.) Numeşte tipul de relaţie sintactică stabilit între propoziţiile existente în fraza: *Când condiţiile se schimbă, zgomotoşii nori rozalii se grăbesc spre lacul următor.*

B. **(12p.)** Demonstrează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că fragmentul citat este un text nonliterar.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să precizezi două trăsături ale textului nonliterar, identificate în textul citat;
– (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
– (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 49

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Busuioc nu prea stetea de vorbă cu oamenii, şi unul dintre oamenii cu care mai ales nu stetea de vorbă era fiul său, Iorgovan.

Iorgovan era, ce-i drept, mai tânăr decât taică-său, însă tocmai fiindcă era mai tânăr şi fiindcă îl avea pe Busuioc bogătoiul tată, învăţase mai mult în viaţa lui şi era oarecum mai cuminte: asta o simţea Iorgovan, dar Busuioc o ştia, şi în fundul inimii se bucura de ceea ce ştie. Iorgovan umblase cinci ani de zile la şcolile din Arad; era

Scanned with OKEN Scanner

vorba să se facă „domn", fiindcă avea pe ce, şi Busuioc visa nopți întregi la domnia feciorului său şi nici n-avea de ce să nu viseze, fiindcă feciorul său era bun şcolar. Într-o bună dimineață se pomeneşte însă cu el acasă.

– Taică, eu m-am gândit să mă dau şi eu la plugărie, îi zisese el atunci. Busuioc s-a uitat lung la el, a mai stat pe gânduri, apoi l-a întrebat:

– Care va să zică rămâi plugar ca mine; de ce nu mi-ai spus-o tu asta mai nainte?

– Pentru că-mi ziceam, a răspuns Iorgovan, dacă îl întreb, ştiu că n-are să voiască; dac-o fac, ştiu că are să-i pară rău odată, iar dacă aştept până ce s-o mai gândi şi el, mă tem că o să-mi treacă pofta.

„Aşa-i! – gândise Busuioc în el – tot mai bine plugar de frunte decât boier de rând".

(Ioan Slavici, ***Pădureanca***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un sinonim contextual pentru expresiile: *nu stetea de vorbă, are să-i pară rău.*
2. (6p.) Desparte în silabe cuvintele: *bogătoiul, dimineață, plugărie.*
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, două mărci lexico-gramaticale ale naratorului.
4. (6p.) Menționează, din textul dat, două trăsături morale ale lui Busuioc.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația fragmentului: *Aşa-i! – gândise Busuioc în el – tot mai bine plugar de frunte decât boier de rând.*

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să motivezi apartenența la specia literară *nuvelă* a unui text studiat de tine la clasă.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să precizezi două caracteristici ale speciei literare *nuvelă*;
– (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului studiat;
– (2p.) să ai un conținut şi un stil adecvate cerinței date;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Țara Pădurenilor este o zonă aparte pe harta României – o insulă cu tradiții unice, grai specific şi oameni deosebiți. Ca să ajungi la Pădureni, trebuie să urci muntele, de oriunde ai veni. Casele lor sunt urcate pe culmi, iar viața lor, dusă zi de zi în aceste peisaje superbe, păstrează rânduielile vechi, uitate de lumea modernă. În orice parte ar privi, pădurenii sunt înconjurați de văi spectaculoase, păduri bătrâne, culmi blânde, şi poieni. Țara Pădurenilor se întinde la Nord de Hunedoara, pe valea râului Cerna. În partea superioară este împrejurată de Valea Mureşului, la Sud se află un alt ținut cu rezonanță, Țara Hațegului, iar la vest sunt blânzii munți Poiana Ruscă.

Ținutul are o importanță etnografică deosebită, pentru că aici se găsesc unele dintre cele mai frumoase costume populare româneşti, bogate în culori, o tradiție a

Scanned with OKEN Scanner

țesăturilor păstrată cu sfințenie până astăzi. Pădurencele, femei puternice și demne, sunt foarte mândre de portul lor și îl mențin la mare cinste și astăzi. Costumele lor populare cântăresc greu, la propriu și la figurat, fiind rezultatul unei munci de durată, care începe cu semănatul și prelucratul manual al cânepii, continuă cu țesutul la război și se termină cu partea cea mai frumoasă, dar și cea mai minuțioasă: brodatul (de obicei în lunile de iarnă, când țărăncile au timp mai mult și se întâlnesc la șezători).

(Emanuel Tânjală, ***Țara Pădurenilor***
în revista „Vacanțe la țară")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - situarea geografică a Țării Pădurenilor;
   - două trăsături ale pădurencelor.
2. (4p.) Scrie titlul publicației în care a apărut fragmentul citat și numele autorului.
3. (4p.) Alcătuiește un enunț în care cuvântul „*țărăncile*" să aibă funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.
4. (4p.) Construiește o frază în care să existe și o propoziție subordonată completivă directă introdusă printr-un pronume relativ.
5. (4p.) Precizează funcția sintactică și cazul cuvintelor subliniate în text: *manual*, *al cânepii*.
6. (4p.) Stabilește felul primelor două propoziții subordonate din fraza: *Ca să ajungi la Pădureni, trebuie să urci muntele, de oriunde ai veni.*

B. **(12p.)** Redactează un text, de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia în legătură cu importanța păstrării tradiției pentru un popor.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți două argumente potrivite;
- (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate;
- (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 50

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat. El ajunsese la căruntețe, şi nu se învrednicise a avea şi el măcar un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă şi el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în deşert.

Când tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul şi cu dânsul şi dobândi un drag de copilaş, de să-l vezi şi să nu-l mai uiți. Împăratul îi puse numele Aleodor. Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit şi Apus, Miazăzi şi Miazănoapte, ca să se veselească de veselia lui. Trei zile şi trei nopți ținură petrecerile şi se chefuiră şi se bucurară, de o ținură minte cât trăiră.

Băiatul, de ce creştea, d-aia se făcea mai isteț şi mai iscusit. Nu mai trecu mult şi iată că împăratul ajunse la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi şi-i zise:

– Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obştescul sfârşit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Şi chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirii împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, ştiu că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ți spui: vezi tu muntele cela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop; şi cine calcă pe moşia lui, nu scapă nepedepsit.

(Petre Ispirescu, ***Aleodor Împărat***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Scrie trei termeni din familia lexicală a cuvântului *copil*.
2. (6p.) Menționează un rol al utilizării cratimei din structura: *de a-mi da obştescul sfârşit*.
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, un fragment care conține două trăsături ale fiului de împărat.
4. (6p.) Numeşte un mod de expunere folosit în text.
5. (6p.) Comentează, în maximum 5 rânduri, cuvintele împăratului, din ultimul paragraf.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară *basm*.
În compunerea ta, trebuie:

Scanned with OKEN Scanner

- (4p.) să precizezi două caracteristici ale speciei literare *basm*, identificate în fragmentul citat;
- (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Muzeul Cluny din Paris păstrează, departe de viața tumultuoasă a prezentului, unele dintre cele mai misterioase comori ale Evului Mediu: tapiserii, sculpturi, bijuterii și tablouri ce ilustrează vremuri ce nu au fost chiar atât de întunecate.

Vremuri în care, poate, unicornii încă mai cutreierau pădurile... În 1841, atunci când Prosper Mérimée descoperea în castelul Boussac <u>șase</u> tapiserii având ca elemente centrale o tânără doamnă, un unicorn* și un leu, <u>nimeni</u> nu s-ar fi gândit că vor înflăcăra, peste timp, imaginația scriitorilor, muzicienilor și a tuturor iubitorilor de artă care au trecut pragul Muzeului Cluny.*

Tapiseriile, lucrate cu lână și mătase în stilul „mille-fleurs" în Flandra secolului al XV-lea, se pare că au fost comandate de către Jean le Viste, un apropiat al Regelui Charles al VII-lea. Deși nu era de viță nobilă, Jean le Viste se căsătorește la vârsta de 43 de ani cu tânăra doamnă Geneviève de Nanterre, născându-se astfel întrebarea: este posibil ca Geneviève să fie domnița reprezentată în tapiserii alături de un unicorn și un leu? Nu vom ști poate niciodată cu siguranță, dar povestea devine astfel cu atât mai interesantă.*

(Tudor Cireș, ***Doamna și licornul***
în ziarul „Jurnalul național")

**tapiserie* – lucru de mâna cusut cu mătase sau cu fir, țesătură lucrată manual sau la război, folosită la împodobirea pereților sau a mobilei
**unicorn* – animal fabulos, cu corp de cal și un corn în frunte, inorog, licorn
*„*mille-fleurs*" (fr.) – se traduce prin „mii de flori" și se referă la un fond din multe flori mici și plante; a fost un foarte popular motiv în tapiserie și alte arte aplicate și meserii în timpul Evului Mediu din Europa

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - numele muzeului în care sunt păstrate tapiseriile;
   - perioada în care acestea au fost create.
2. (4p.) Selectează structurile/ grupurile de cuvinte, care se referă la modul de execuție al tapiseriilor.
3. (4p.) Alcătuiește un enunț în care să folosești omonimul cuvântului „*leu*", din text.
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerință.

Scanned with OKEN Scanner

Propozițiile subordonate din fraza: *În 1841, atunci când Prosper Mérimée descoperea în castelul Boussac șase tapiserii având ca elemente centrale o tânără doamnă, un unicorn și un leu, nimeni nu s-ar fi gândit că vor înflăcăra, peste timp, imaginația scriitorilor, muzicienilor și a tuturor iubitorilor de artă care au trecut pragul Muzeului Cluny* sunt:

a) circumstanțială de timp, completivă indirectă, atributivă;
b) atributivă, completivă indirectă, subiectivă;
c) circumstanțială de timp, completivă directă, atributivă.

5. (4p.) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text: *șase*, *nimeni*.
6. (4p.) Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate în enunțul: *este posibil ca Geneviève să fie domnița reprezentată în tapiserii* în propoziția subordonată corespunzătoare și precizează felul acesteia.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinți o vizită la un muzeu care te-a impresionat.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să realizezi descrierea muzeului și a exponatelor vizionate;
– (4p.) să prezinți impresiile/ sentimentele pe care le-ai avut în timpul vizitei;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 51

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cititorul trebuie să știe că madam Georgescu Caliopi are trei copii – Virgiliu, Horațiu și Ovidiu Georgescu. Virgiliu este în anul al treilea la Facultatea de Drept; Horațiu în al doilea, și Ovidiu vrea să intre în anul întâi, la aceeași facultate. Ovidiu trece acuma examenul sumar de șapte clase liceale, și, cu toată bravura lui, pe cât spune cocoana Caliopi, după ce a biruit toate obiectele, s-a-nțepenit la morală.

– Închipuiește-ți, zice mama emoționată. Să-l persecute pe băiat! să-i zdrobească băiatului cariera!... Cum este el simțitor, e în stare să se prăpădească... Știi ce mi-a zis? „Mamițo, dacă pierz un an, mă omor!...” E în stare, cum e el ambițios...

Scanned with OKEN Scanner

închipuieşte-ţi, să-i dea nota 3, şi lui îi trebuie 6... Şi la ce? tocmai la morală ...Acu, dumneata îl cunoşti pe Ovidiu de când era mic... Ştii ce creştere i-am dat!...

– Ei! bravo!

– Auzi, tocmai la morală... Suie-te , te rog.

Şi, zicând acestea, cucoana îmi face loc lângă dumneaei în trăsură.

(I. L. Caragiale, ***Bacalaureat***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Numeşte câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *emoţionată, a persecuta, simţitor.*
2. (6p.) Explică rolul semnelor de punctuaţie în structura: – *Ei! bravo!*
3. (6p.) Numeşte un mod de expunere prezent în textul dat.
4. (6p.) Formulează într-o propoziţie motivul supărării doamnei Georgescu.
5. (6p.) Scrie două argumente care să susţină afirmaţia că textul aparţine genului epic.

B. **(12p.)** Scrie o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite fragmentul citat.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Reporter ECO" este o competiţie care urmăreşte dezvoltarea culturii ecologice, adresându-se direct copiilor, aceştia fiind cei mai deschişi în ceea ce priveşte schimbarea de mentalitate în atitudinea faţă de mediul înconjurător. Concursul „Reporter ECO" este un concurs naţional la care pot participa elevi atât din gimnaziu, cât şi din liceu.

Concursul video „Reporter ECO" face parte din campania „Click pe verde!" lansată de ECDL România în vara anului 2009. „Click pe verde!" îşi propune ca fiecare copil să se responsabilizeze şi să se implice în activităţi ecologice, oferind fiecărui individ posibilitatea de a manifesta o atitudine personală, responsabilă faţă de mediul în care trăieşte, dar şi să înţeleagă mai bine rolul tehnologiei, al computerului ca sursă de informare şi comunicare în a schimba în bine mentalităţi.

(Cătălina Toma, ***Concurs de reportaje Eco pentru elevi*** la www.Adevărul.ro)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – destinatarii competiției citate;
   – participanții la concursul „Reporter ECO";
2. (4p.) Selectează secvența din text care conține referiri la obiectivele campaniei.
3. (4p.) Alcătuiește un enunț în care primul cuvânt din text, *„reporter"*, să aibă funcția sintactică de nume predicativ.
4. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *„Reporter ECO" este o competiție care urmărește dezvoltarea culturii ecologice, adresându-se direct copiilor, aceștia fiind cei mai deschiși în ceea ce privește schimbarea.*
5. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text: *înconjurător, elevi, de a manifesta, mai bine.*
6. (4p.) Construiește o frază în care să existe o propoziție subiectivă introdusă prin conjuncția *să*.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îți exprimi opinia despre importanța concursurilor în viața elevilor, valorificând fragmentul citat.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să îți exprimi opinia despre importanța concursurilor în viața elevilor;
– (4p.) să valorifici elementele din text referitoare la tema dată;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 52

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Aburii ușori ai nopții ca fantasme se ridică
Și, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despică.
Râul luciu se-ncovoaie sub copaci ca un balaur
Ce în raza dimineții mișcă solzii lui de aur.

Scanned with OKEN Scanner

Eu mă duc în faptul zilei, mă aşez pe malu-i verde
Şi privesc cum apa curge şi la cotiri ea se perde,
Cum se schimbă-n vălurele pe prundişul lunecos,
Cum adoarme la bulboace, săpând malul năsipos.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o mreană saltă-n aer după-o viespe sprintioară,
Când sălbaticele raţe se abat din zborul lor,
Bătând apa-ntunecată de un nour trecător.

Şi gândirea mea furată se tot duce-ncet la vale
Cu cel râu care-n veci curge, făr-a se opri din cale.
Lunca-n giuru-mi clocoteşte; o şopârlă de smarald
Cată ţintă, lung la mine, părăsind nisipul cald.

(Vasile Alecsandri, ***Malul Siretului***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Identifică, în text, două cuvinte care aparţin câmpului lexical al *apei.*
2. (6p.) Transcrie un cuvânt care conţine diftong şi unul care conţine hiat.
3. (6p.) Selectează, din text, o comparaţie, o personificare şi un epitet.
4. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, versurile: *Şi gândirea mea furată se tot duce-ncet la vale/ Cu cel râu care-n veci curge, făr-a se opri din cale.*
5. (6p.) Precizează două trăsături prin care să demonstrezi că modul principal de expunere în textul dat este descrierea.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 15-25 rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului poeziei ***Malul Siretului*** de Vasile Alecsandri, prin raportare la conţinutul textului citat.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre semnificaţia titlului;
- (4p.) să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Nicio altă excursie nu asaltează călătorul cu atâtea obiective turistice ca o croazieră pe Nil. De-a lungul timpului, faraonii au construit pe malurile lui monumente impunătoare, care şi-au păstrat farmecul şi misterul până în zilele noastre.

Scanned with OKEN Scanner

Nilul, fluviul care a dat viață uneia dintre cele mai mari civilizații, a fost încă din Antichitate principala cale de transport pentru egipteni. Nu era folosit însă doar pentru mărfuri și călători, ci asigura și ultimul drum pe care îl făcea faraonul în barca lui magică, spre Orașul Morților. La o primă vedere, turiștii de azi poate nu vor înțelege cu exactitate superstițiile și misticismul anticilor, dar o plimbare pe Nil și vizitarea templelor rămân o experiență pe care nu ar trebui s-o rateze. Croazierele pornesc, de obicei, din orașul Luxor și coboară spre sud, până la Aswan, asigurând astfel un tur al celor mai frumoase temple și, totodată, o călătorie de-a lungul istoriei. O asemenea incursiune te introduce întâi în epoca marilor faraoni care au ridicat complexele de la Luxor și Karnak și care și-au săpat în stâncile din Valea Regilor mormintele care i-au făcut nemuritori; te poartă apoi până la regii greci ai dinastiei ptolemeice, care au înălțat templele din sud, de la Edfu, Kom Ombo și Philae.

(Roxana Ruscior, ***Pe Nil spre Aswan***
în revista „Terra Magazin")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - două scopuri pentru care era folosit fluviul;
   - orașele între care se realizează croazierele.
2. (4p.) Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul și numele publicației în care acesta a apărut.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *De-a lungul timpului, faraonii au construit pe malurile lui monumente impunătoare, care și-au păstrat farmecul și misterul pana în zilele noastre.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Nicio altă excursie nu asaltează călătorul cu atâtea obiective turistice ca o croazieră pe Nil.*
5. (4p.) Transcrie, din text, o propoziție subordonată subiectivă și una atributivă.
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de timp, introdusă printr-o locuțiune conjuncțională subordonatoare.

B. **(12p.)** Scrie o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei vacanțe în Egipt.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 53

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

(42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Foaie de cicoare,
În prunduț de mare
Iată că-mi răsăre
Puternicul soare.
Dar el nu-mi răsare,
Ci va să se-nsoare;
Că mi-a tot umblat
Lumea-n lung şi-n lat,
Țara Românească
Şi Moldovenească
Lungiş,
Curmeziş,
Mare, nouă ai,
Tot pe nouă cai;
Patru-a ciumpăvit,
Cinci a omorât
Şi tot n-a găsit
Potrivă să-i fie
Vro dalbă soție;
Făr' de mi-a găsit
Şi mi-a nemerit,
La nouă argele,
Nouă feciorele,
În prunduț de mare,
Pe unde răsare.
Soarele şi luna
A mai mitică,
Ca o floricică,
În mijloc şedea,
La lucru lucra,
Pe toate-ntrecea;
Că ea tot țesea.
Țesea, -nchindisea,
Şi ea se numea
Ileana
Sîmzeana,
Doamna florilor
Ş-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui.
Soare răsărea,
Şi Soare-mi venea
La gură d-argea.
Cu dânsa vorbea,
Frumos c-o-ntreba,
Din gura-i zicea:
– Ileană, Ileană,
Ileana Simzeana,
Doamna florilor
Ş-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui,
Țeşi şi-nchindiseşti,
Fir verde-mpleteşti
Şi mi te zoreşti
Cămăşi să-mi găteşti,
Şi mi te grăbeşti
Să te logodeşti;
Ca io mi-am umblat
Lumea-n lung şi-n lat,
Țara Românească
Şi Moldovenească
Lungiş,
Curmeziş,
Mare, nouă ai,
Tot pe nouă cai;
Patru-am ciumpăvit,
Cinci am omorât
Şi nu mi-am găsit
Potrivă prin lume
Afară de tine.
Ileana
Sîmzeana,
Doamna florilor
Ş-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui,
Ea, dac-auzea,
Din gură-i grăia:
– Puternice soare,
Eşti puternic mare,
Dar ia spune-mi: Oare
Und-s-a mai văzut
Şi s-a cunoscut,
Und' s-a auzit
Şi s-a pomenit
Să ia sor' pe frate
Şi frate pe sor'?
De mi-ei arăta,
Atunci te-oi lua,
Atunci, nici atunci!
Unde-o auzea,
Soarele-mi ofta
Şi iar o-ntreba,
Şi iar o ruga,
Şi iar o-mbia,
Pân' ce Ileana
Din gură-i grăia:
– Io că te-oi lua,
Cum zici dumneata,
Viteaz dacă-i fi
Şi te-i bizui
De mi-ei isprăvi:
Pod pe Marea Neagră,
De fier
Şi oțel,
Iar la cap de pod,
Cam d-o mânăstire,
Chip de pomenire,
Chip de cununie,
Să-mi placă si mie,
C-o scara de fier
Pân' la naltul cer!
Puternicul Soare,
Ca puternic mare,
Unde-o auzea,
Bine că-i părea.
În palme-mi bătea
Şi pod se făcea;
La cap – mânăstire,
Chip de pomenire;(...)

(Balade populare românești,
Soarele şi luna)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte cu formă populară.
2. (6p.) Explică folosirea virgulei în structura: ***Ileana Sâmzeana, doamna florilor.***
3. (6p.) Precizează modurile de expunere folosite în text.
4. (6p.) Extrage, din text, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora.
5. (6p.) Menționează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența la specia literară baladă populară a fragmentului extras din textul ***Soarele și luna***.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două argumente pentru încadrarea în specia baladă populară;
- (4p.) să-ți susții argumentele potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II–lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenție, textul:

*Puchenii Mari e **comuna** rogojinarilor. O află cei care, ca şi mine, au văzut din goana maşinii rogojinile expuse la vânzare pe garduri.* (...)

*O rogojină înseamnă de fapt un an întreg de muncă. Vara meşterii umblă după papură şi iarna o țes. **În Pucheni** nu mai e nicio baltă, aşa că merg după materia **primă** până la gura Dunării.*(...)

Când se țese, papura trebuie să fie potrivit de uscată şi şnurul să fie potrivit de umed. Asta face ca rogojina să fie perfectă şi să nu se rupă într-un an.

— *Narcisa Ştiucă, **etnolog** şi lector la Departamentul de studii culturale de la Universitatea din Bucureşti numără rogojinăritul printre meşteşugurile în declin. „ Împletiturile din papură– în special, rogojinile– sunt puse sub semnul utilitarului. Prin urmare, nefiind vorba despre o evoluție către estetic, nu şi-au ocupat un loc între creațiile meşteşugăreşti artistice."– spune Ştiucă. Ea este surprinsă de „ încăpățânarea" de a perpetua acest meşteşug, în ciuda dificultăților.*

(„National Geographic", Andreea Archip, **Meşteşuguri tradiționale**)

A. **(24p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - cum trebuie să fie papura înainte de a se țese;
   - ce reprezintă rogojinăritul în viziunea Narcisei Ştiucă.
2. (4p.) Scrie titlul articolului şi revista din care a fost extras.
3. (4p.) Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența:*O află **cei** care, ca şi mine, **au** văzut din goana maşinii rogojinile **expuse** la vânzare **pe** garduri.*
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.

Scanned with OKEN Scanner

5. (4p.) Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate din enunțul următor, precizând ce ai obținut: *Ea este surprinsă de „ încăpățânarea" **de a perpetua** acest meșteșug, în ciuda dificultăților.*
6. (4p.) Transcrie propozițiile subordonate din fragmentul citat, specificând felul acestora: *Când se țese, papura trebuie să fie potrivit de uscată și șnurul să fie potrivit de umed.*

B. (12p.) Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută într-o tabără de creație, unde ai descoperit un meșteșug tradițional.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 54

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Ardeau ca niște facle vii,
în vârf de firave tulpini.
Își înălțau râzând zglobii
obrazul roșu dintre spini.

I-am adunat cu mâini avare,
am rătăcit în seara blândă,
umplându-mi brațele de floare
învăpăiată și plăpândă.

Și m-am întors într-un târziu,
departe câmpul rămânea,
atât de singur și pustiu,
în urma mea.

Dar când acasă-am încercat
să-i strâng într-un aprins buchet,
toți macii mei s-au scuturat
ca niște lacrimi pe parchet.

(Magda Isanos, ***Macii***)

A. (30p.) Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (6p.) Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *facle, avare, plăpândă.*

Scanned with OKEN Scanner

2. (6p.) Transcrie un cuvânt care conține un diftong și unul ce conține un triftong.
3. (6p.) Identifică, în text, un epitet, o comparație și o personificare.
4. (6p.) Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale eului liric.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, titlul poeziei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ursulețul Koala se înrudește cu cangurul și cu wombatul, având un marsupiu în care își poartă puiul. Gestația durează 35 de zile. Puiul se naște orb și fără blană, și nu cântărește mai mult de 1 gram. Abia după o lună măsoară un centimetru. Timp de 6-7 luni el se hrănește doar cu lapte. Ajuns la maturitate, își petrece majoritatea timpului în copaci, mâncând frunze de eucalipt. Zilnic, el consumă circa 500 de grame de frunze. Datorită caloriilor reduse pe care ursulețul le extrage din frunze, energia lui este redusă. Frunzele sunt și o sursă de lichide, de aceea bea apă numai în timp de secetă.

(Olah Diana, ***Koala – ursulețul cu marsupiu***
în revista „Universul meu")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - animalele cu care se înrudește koala;
   - locul în care ursulețul koala își petrece majoritatea timpului.
2. (4p.) Numește autorul și denumirea revistei din care a fost preluat textul citat.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Datorită caloriilor reduse pe care ursulețul le extrage din frunze, energia lui este redusă.*
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Datorită caloriilor reduse pe care ursulețul le extrage din frunze, energia lui este redusă.*
5. (4p.) Precizează modul următoarelor verbe subliniate în text: *având, măsoară, se hrănește, bea.*
6. (4p.) Realizează o frază în care să existe, în ordine, o propoziție principală și o propoziție predicativă.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii o vizită la o grădină zoologică din țară sau din străinătate.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să descrii, pe scurt, vizita la grădina zoologică;
– (4p.) să-ți prezinți impresiile despre cele văzute;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 55

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Veni și ziua de Școală domnească.

Abia se luminase. Mă deșteptă frate-meu, care învăța la o școală și mai naltă, și citea cărți cu oameni cu pantalonii scurți și umflați, cu pălării mari, cu funde la ciorapi, cu săbiile mai mult scoase decât în teacă. [...]

De la Nea Nicuță apucasem să citesc pe silabisite. Frate-meu mă învățase să citesc ca pe apă în cartea de citire. [...]

Și spunea c-o să mă scrie d-a dreptul în clasa a treia.

Mă deșteptă.

Tresării. Îmi tâcâia inima.

Și-mi zise:

– Să nu-ți fie frică. Să spui tare și deslușit.

Tare... da...[...]

Și mie-mi clănțăneau dinții în gură.

Mă îmbrăcai; mă spălai cu apă rece; mă încălțai cu niște pantofi noi; mama mă pieptănă și mă sărută pe frunte, așa că o pricepui... „Să nu-ți fie frică, să nu mă dai de rușine"...

Știam eu în câte feluri săruta mama: altfel de eram bolnav, altfel când o ascultam, altfel când învățam lecția, altfel de plângeam și voia să mă împace, și cu totul altfel mă sărută când mă trimise la Școala domnească.

(Barbu Ștefănescu Delavrancea, ***Domnul Vucea***)

Scanned with OKEN Scanner

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte care fac parte din câmpul lexical al *școlii*.
2. (6p.) Construiește un enunț cu omonimul cuvântului *noi*, subliniat în text.
3. (6p.) Precizează un sentiment trăit de copil la începerea școlii.
4. (6p.) Identifică două moduri de expunere existente în textul de mai sus.
5. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, ultima frază din fragmentul dat.

B. **(12p)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să argumentezi apartenența la specia literară *nuvelă*, a unui text studiat de tine la clasă.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să precizezi două caracteristici ale speciei literare *nuvelă*, identificate în textul ales;
- (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului studiat;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

Între 1 și 8 octombrie Capitala va găzdui cea de-a șaptea ediție a festivalului Internațional de Teatru pentru Copii „100, 1.000, 1.000.000 de poveşti".

Organizat, ca în fiecare an, de Teatrul „Ion Creangă", evenimentul oferă la ediția din 2011 o săptămână întreagă de spectacole din Elveția, Germania, Israel, Polonia, Slovenia, Bulgaria și România. Țara noastră va fi reprezentată de trupe din București, Timişoara, Târgu-Mureş și Gheorgheni.

Producțiile prezentate se adresează micuților cu vârste de până la 12 ani. Reprezentațiile vor avea loc la Teatrul „Ion Creangă", la Sala Rapsodia și în școli și grădinițe din Capitală.

Pentru participarea la festival au fost selectate șapte producții ale instituției organizatoare, printre care și spectacolul interactiv „Un desen, o floare, mare sărbătoare", destinat copiilor de peste 5 ani. „Multe bucurii pentru voi, copii" este o altă producție interactivă realizată de Teatrul „Ion Creangă", care va fi prezentată în cadrul evenimentului.

În ultima zi a festivalului, spectatorii vor avea ocazia să vadă alte două producții ale teatrului-gazdă: „Războiul bucatelor" și „Harap Alb".

(Monica Andronescu, ***O săptămână de teatru pentru copii, la Bucureşti*** în www.adevărul.ro)

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:

Scanned with OKEN Scanner

– numele festivalului;
– țările participante la festival.

2. (4p.) Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul și numele autorului acestui articol.
3. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Pentru participarea la festival au fost selectate șapte producții ale instituției organizatoare*.
4. (4p.) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *În ultima zi a festivalului, spectatorii vor avea ocazia să vadă alte două producții ale teatrului-gazdă.*
5. (4p.) Transcrie, din text, un verb la diateza reflexivă și unul la diateza pasivă.
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată completivă circumstanțială de loc introdusă printr-un adverb relativ.

B. **(12p.)** Demonstrează, într-o compunere de 10-15 rânduri, că fragmentul citat este un text nonliterar.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să precizezi două trăsături ale textului nonliterar, identificate în fragmentul dat;
– (4p.) să ilustrezi alegerea ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
– (2p.) să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 56

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

...Când ești trist de tot, îți vine să dormi. Îți vine să-ți culci capul pe genunchii altcuiva care te iubește, sau dacă ești singur și n-ai pe nimeni, să ți-l culci pe palmele tale... Da. Îți vine să dormi când ești trist. Și să uiți... Dar când te deștepți? Iar ești trist și nu mai poți s-adormi din nou!...

Dănuț oftă.

Scanned with OKEN Scanner

De ce cădeau frunzele?... Fiindcă venise toamna... Frunzele erau moarte?... Nu. Frunzele cădeau şi mureau jos, pe pământ fiindcă venise toamna... Toamna...

Frunzele cădeau sau vroiau să cadă?... Dacă venise toamna!... Ce să mai facă ele pe crengi!...

Când vine toamna păsările pleacă şi frunzele cad...

Dacă Dănuţ ar fi fost o frunză pe creanga nucului, şi ar fi venit toamna, ce-ar fi făcut?... toate frunzele din jurul lui ar fi căzut, şi el ar fi rămas din ce în ce mai singur – aşa cum era acum... Da. Şi el s-ar fi aruncat de pe creangă... şi l-ar fi luat vântul, şi l-ar fi amestecat cu celelalte frunze, şi cine ştie unde l-ar fi azvârlit... şi nimeni-nimeni n-ar mai fi ştiut de el...

(Ionel Teodoreanu, ***La Medeleni***)

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie trei termeni din familia lexicală a cuvântului *frunză.*
2. (6p.) Precizează numărul de sunete şi de litere din cuvântul *celelalte.*
3. (6p.) Extrage, din textul de mai sus, trei cuvinte din câmpul lexical al sentimentelor.
4. (6p.) Selectează, din text, un grup de cuvinte care fixează, temporal, desfăşurarea acţiunii.
5. (6p.) Prezintă, în maximum 5 rânduri, sentimentele personajului la venirea toamnei.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 rânduri, în care să caracterizezi un personaj dintr-o *schiţă* studiată de tine la clasă.

În compunerea ta, trebuie:

– (2p.) să precizezi, pe baza textului ales, două trăsături fizice şi/ sau morale ale personajului;
– (4p.) să exemplifici adecvat aceste trăsături prin citate şi/ sau scene semnificative;
– (2p.) să numeşti două procedee/ mijloace diferite de caracterizare;
– (2p.) să exprimi o opinie personală legată de acest personaj.
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Vine o vreme când fiecare doreşte să răsfoiască, filă cu filă, poveşti ale trecutului. Astăzi, paşii noştri pătrund într-o lume a amintirilor, a vremurilor cu parfum aristocrat în care timpul e de viţă nobilă. Aşadar, conduşi de fiorii amintirilor, privim cum porţile impunătorului Palat Brâncovenesc de la Mogoşoaia ni se deschid.

Situat la aproximativ 14 km de Bucureşti, în cadrul comunei Mogoşoaia, Palatul Brâncovenesc este alegerea ideală pentru a îmbina relaxarea într-un cadru natural verde şi răcoros pe malul lacului Mogoşoaia, cu posibilitatea vizitării domeniului brânco-

Scanned with OKEN Scanner

venesc. Astfel, păşim pe un meleag mirific, unde istoria este cea mai bună prietenă a naturii, iar geometria formelor arhitecturale întregeşte perfect acest tablou unic.

Răsfoind începuturile poveştii Palatului din Mogoşoaia, legenda spune că denumirea acestuia provine de la văduva boierului Mogoş, cel care deţinea în proprietate aceste pământuri. Povestea merge mai departe, astfel că între anii 1698 – 1702, sub domnia domnitorului Constantin Brâncoveanu se va construi palatul care astăzi farmecă privirile fiecăruia dintre noi. După 4 ani de trudă şi muncă asiduă, finalizarea construcţiei a fost făcută la data de 20 septembrie 1702. Astfel, această zi a avut şi o altă semnificaţie pentru Brâncoveanu, Palatul Mogoşoaia reprezentând darul acestuia pentru fiul său, Ştefan, un dar, care astăzi ...este al nostru, al tuturor.

(Cătană Cristian-Alexandru, ***Palatul Brâncovenesc de la Mogoşoaia***
în revista „Vacanţe la ţară")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - revista din care a fost selectat fragmentul;
   - data la care a avut loc finalizarea construcţiei.
2. (4p.) Selectează un grup de maximum 10 cuvinte care să descrie locul unde este situat palatul Brâncovenesc.
3. (4p.) Formulează un enunţ în care cuvântul „*prietenă*" să aibă funcţia sintactică de atribut substantival genitival.
4. (4p.) Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerinţă. Propoziţiile subordonate din prima frază a textului sunt, în ordine:
   a) circumstanţială de loc, atributivă;
   b) atributivă, completivă directă;
   c) circumstanţială de loc, completivă directă.
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în text: *fiecare, prietenă.*
6. (4p.) Precizează felul propoziţiei subordonate din fraza: *Astfel, păşim pe un meleag mirific, unde istoria este cea mai bună prietenă a naturii.*

B. **(12p)** Redactează o compunere narativă, de 10-15 rânduri, în care să prezinţi o zi petrecută în Palatul Mogoşoaia, în timpul lui Constantin Brâncoveanu.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi o zi petrecută în Palatul Mogoşoaia, în timpul domnitorului, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- (4p.) să exprimi impresiile/ sentimentele stârnite de acest spaţiu;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 57

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Aşezat la gura sobei, noaptea, pe când viscoleşte,
Privesc focul, scump tovarăş, care vesel pâlpâieşte.
Şi prin flacăra albastră vreascurilor de aluni
Văd trecând în zbor fantastic a poveştilor minuni.

Iat-o pasere măiastră prinsă-n luptă c-un balaur;
Iată cerbi cu stele-n frunte care trec pe punţi de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripaţi
Care-ascund în mari palaturi mândre fete de-mpăraţi.

Iată pajuri năzdrăvane care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea albă feţi-frumoşi cu falnic nume;
Iată-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...
Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai.

Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce mă-ncântă
E Ileana Cosânzeana!... în cosiţă floarea-i cântă.
Până-n ziuă stau pe gânduri şi la ea privesc uimit,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

(Vasile Alecsandri, ***La gura sobei***)

**pajură* – pasăre răpitoare de munte, de talie mare, cu cioc puternic şi cu gheare lungi şi ascuţite
**tupilat* – ascuns, pitit

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *tovarăş, pâlpâieşte, fantastic.*
2. (6p.) Explică rolul perechii de virgule în structura *Privesc focul, scump tovarăş, care vesel pâlpâieşte.*
3. (6p.) Menţionează, din textul dat, trei personaje specifice basmului.
4. (6p.) Extrage, din text, o inversiune şi o comparaţie.
5. (6p.) Prezintă, în 3-5 rânduri, semnificaţia titlului poeziei date.

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificație a textului citat (Vasile Alecsandri, ***La gura sobei***), susținută prin argumente adecvate.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conținut adecvat cerinței;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Fotografia urbană este mai complexă decât peisajul, pentru că, pe lângă fotografia de arhitectură, include şi instantaneele* realizate în stradă, care necesită viteză, un ochi format şi, desigur, puțină şansă. Fotografii citadini* sunt atraşi de oraşul nou, de oraşul vechi, de trecătorii cu poveştile pe care le aduc sau de toate la un loc. Ei se simt în elementul lor în agitația străzilor, sunt fascinați de fragmentele de viață pe care le întrezăresc, de evenimentele moştenite, pe care speră să le surprindă la o cotitură* [...] *Sunt fotografi ce au ajuns celebri prin imaginile realizate cu pasiune.*

(Ema Cojocaru, ***Fotografia şi turismul. Peisaj citadin***,
în revista „Vacanțe & Călătorii")

**peisaj* – colț din natură care formează un tot estetic
**instantaneu* – fotografie obținută printr-o expunere de foarte scurtă durată
**citadin* – orăşenesc, urban

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - revista din care a fost selectat fragmentul;
   - două aspecte care îi atrag pe fotografii citadini.
2. (4p.) Selectează structura/ grupul de cuvinte care surprinde motivul pentru care fotografia urbană este mai complexă decât peisajul.
3. (4p.) Stabileşte funcția sintactică pentru următoarele cuvinte subliniate în text: *arhitectură, realizate, atraşi, le.*
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Speră să le surprindă la o cotitură.*
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul *Ei se simt în elementul lor în agitația străzilor, sunt fascinați de fragmentele de viață pe care le întrezăresc.*
6. (4p.) Construieşte o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe şi o subordonată subiectivă introdusă prin *cum.*

Scanned with OKEN Scanner

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii imaginea oraşului tău sau a unui oraş vizitat de tine care te-a impresionat în mod deosebit.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să prezinți două trăsături particulare ale peisajului descris;
– (4p.) să utilizezi un limbaj expresiv (figuri de stil/ imagini artistice);
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 58

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citeşte cu atenție textul următor:

În vreme ce tinerii petreceau la cruce, bătrânii steteau de vorbă. De la slujba de seară, vecinii plecaseră împreună înspre casă. Era Stan şi Mitrea, Gligor, tatăl lui Ghiță, şi Păvăloc Țăpăloiu, om bogat şi din neam ales, ca şi Gligor. Puțină vorbă se schimbă între vecini, până când Stan începu, arătând spre o vrâstă de nori, ce se vedea înspre apus.*

– Dacă ar da bunul Dumnezeu!

– Zău, o ploiță n-ar strica. Grânele sunt cam pălite, zise Gligor.

Păvăloc era casier la sat şi om care se pricepe la destăinuirea firii. El privi mai îndelungat la nori, apoi încredință pe vecinii săi că mai 'nainte de mâne dimineață nu se poate aştepta la ploaie.

De aici înainte, vorba se întinse asupra ploilor. Fiecare ştia să povestească despre câte un rămăşag pe care l-a câştigat de la cutare şi cutare.*

– Eu îți dau rămăşag că plouă la noapte! îi zise Stan lui Păvăloc.
– Nici vorbă! Înainte de zori, nu!
– Vere Mitre – grăi Gligor – ce zici, o să plouă la noapte?
– Să vedem ce zice el.

– Vezi aşa, îi zise Stan, eşti mare meşter într-asta. Totdeauna ştii când e vremea de semănat. Dacă nu plouă după ce ți-ai pus tu sămânța în pământ, apoi rămâne secetă vara întreagă.

– Parcă-i călindar, aşa o potriveşte de bine. Iacă, eu, unul, vă spun că totdeauna aştept cu sămânța şi cu prăşitul până ce nu văd pe Mitrea că seamănă şi prăşeşte!

– Apoi asta o face satul întreg!

Scanned with OKEN Scanner

Mitrea se îndreaptă cu fața mândră, ca și dintr-o bâiguială îndelungată, și încongioară cerul cu privirea.*

(Ioan Slavici, ***La crucea din sat***)

**vrâstă* – fâșie
**rămășag* – pariu
**bâiguială* – exprimare fără șir, încurcată

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Identifică, în text, un cuvânt derivat cu sufix diminutival și un cuvânt format prin compunere.
2. (6p.) Precizează un rol al utilizării perechii de virgule în structura *Vezi așa, îi zise Stan, ești mare...*
3. (6p.) Numește tema discuției dintre personajele textului.
4. (6p.) Transformă în vorbire indirectă fragmentul de text marcat în chenar.
5. (6p.) Demonstrează, apelând la două argumente din text, că fragmentul citat face parte din expoziționea textului.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să motivezi faptul că fragmentul citat (Ioan Slavici, ***La crucea din sat***) aparține unei opere epice/ genului epic.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinți două trăsături ale operei epice, identificate în fragmentul de text ***La crucea din sat***;
- (4p.) să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului citat;
- (2p.) să ai un conținut și un stil adecvate cerinței date;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Lupii ne seamănă mult. Sunt puternici, agresivi, teritoriali și prădători. Sunt inteligenți, curioși, cooperanți, loiali și adaptabili. Exercită o influență puternică asupra ecosistemelor în care trăiesc. Cu toate acestea, avem probleme cu lupii, nu-i nicio îndoială.*

Poate că nu ne putem forța mintea să accepte atât „lupul cel mare și rău", cât și ruda lui apropiată, cu privirea plină de adorație, care ne urmărește prin toată casa. Sau poate motivul este că lupii sunt mamiferele mari de uscat cu cea mai largă arie de răspândire, după oameni și vitele lor, iar în emisfera nordică sunt de multă vreme concurenții noștri cei mai direcți pentru carne.

(Douglas H. Chadwick, ***Războiul lupilor***,
în revista „National Geographic")

**ecosistem* – ansamblu format din totalitatea viețuitoarelor și mediul fizic înconjurător

Scanned with OKEN Scanner

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – autorul;
   – patru trăsături ale lupilor.
2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care surprind posibile motive ale relației conflictuale dintre ființa umană și lup.
3. (4p.) Transcrie, din text, un adjectiv la gradul de comparație pozitiv și unul la superlativ relativ.
4. (4p.) Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Poate că nu ne putem forța mintea să accepte.*
5. (4p.) Rescrie, din al doilea paragraf al textului, o propoziție subordonată subiectivă și o propoziție subordonată completivă indirectă.
6. (4p.) Alcătuiește un enunț în care substantivul *lup* să îndeplinească funcția sintactică de nume predicativ.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îți exprimi opinia despre relația de prietenie dintre un om și un animal.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să formulezi o ipoteză/ o opinie în legătură cu relația dintre un om și un animal, susținută prin două argumente;
– (4p.) să ilustrezi relația de prietenie dintre un om și un animal, prin surprinderea unei întâmplări reale sau imaginare;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 59

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește cu atenție textul următor:

În zarea anilor trecuți,
Eu văd în flăcări asfinturi,
Eu văd albastre amurgituri,*
În zarea anilor trecuți.

Scanned with OKEN Scanner

E primăvară. Sunt în floare
Salcâmii. Stau pe gânduri puşi.
Şi o căldură-mbătătoare,
Şi o mirozna-ameţitoare*
Mă duce lin departe-n zare,
În zarea anilor apuşi.

Ş-atunci salcâmii gânditori
Stau înfloriţi în zori de foc;
În umbra crengilor cu flori,
Visam eu visuri de noroc...
Dar anii ceia sunt pierduţi
În zarea anilor trecuţi.

Ca şi atunci, văd şi acum
Lucirea zorilor pe drum,
Salcâmi în floare, gânditori...
Dar unde-s visele cu flori?
Aceia ani, acelea zori
Trecuţi de-acuma sunt şi duşi
În zarea anilor apuşi.

(Alexei Mateevici, ***În zarea anilor***)

**amurgit* – amurg, înserare
**mirozna* – miros plăcut, mireasmă

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din text, două cuvinte care fac parte din câmpul lexical al *timpului*.
2. (6p.) Explică utilizarea punctelor de suspensie din versul *Visam eu visuri de noroc....*
3. (6p.) Identifică, în strofa a doua a textului, o personificare şi o metaforă.
4. (6p.) Formulează, într-un singur cuvânt, tema poeziei.
5. (6p.) Prezintă, în maximum 5 rânduri, semnificaţia titlului.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ţi exprimi opinia despre mesajul transmis sau despre o semnificaţie a textului citat (Alexei Mateevici, ***În zarea anilor***), susţinută prin argumente adecvate.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
- (4p.) să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cercetătorii francezi au studiat şapte picturi ale lui Leonardo da Vinci, inclusiv „Mona Lisa", pentru a analiza utilizarea straturilor de vopsea şi smalţ – o tehnică ce a dat lucrărilor sale o calitate de vis. Specialiştii de la Centrul de Cercetare şi Restaurare a Muzeelor din Franţa au constatat că da Vinci a aplicat chiar şi câte treizeci de straturi de vopsea pe lucrările sale. Cu toate acestea, straturile nu depăşesc mai mult de patruzeci de microni, sau aproximativ jumătate din grosimea unui fir de păr uman, a declarat cercetătorul Philippe Walter.

Tehnica i-a permis lui da Vinci să atenueze contururile şi să îndulcească tranziţia dintre zonele luminoase şi cele întunecate, potrivit CBS News.

Pentru a studia straturile de vopsea şi compoziţia lor chimică, cercetătorii au utilizat spectrometria cu fluorescenţă* de raze X, chiar în incinta Muzeului Luvru, acolo unde sunt expuse portretele pictate de Leonardo da Vinci.*

(Alina Vasile, ***Experţii au aflat secretul picturilor lui Leonardo da Vinci***, în ziarul „Adevărul")

**micron* – unitate de măsură pentru lungime egală cu a mia parte dintr-un milimetru
**spectometrie* – tehnică de măsurare a liniilor spectrelor şi a lungimilor lor de undă
**fluorescenţă* – însuşire a unor substanţe de a emite lumină sub acţiunea unor surse exterioare de energie

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – ziarul din care a fost selectat fragmentul;
   – locul în care sunt expuse portretele pictate de Leonardo da Vinci.
2. (4p.) Selectează o structură/ un grup de cuvinte care conţine observaţiile cercetătorilor în urma studierii picturilor lui Leonardo da Vinci.
3. (4p.) Extrage, din text, două cuvinte cu valori morfologice diferite, formate prin compunere.
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Tehnica i-a permis lui da Vinci să atenueze contururile.*
5. (4p.) Precizează modul şi funcţia sintactică a verbelor subliniate în text: *să atenueze, a analiza.*
6. (4p.) Construieşte o frază din două propoziţii, în care să existe şi o subordonată circumstanţială de scop.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să descrii o pictură cu titlul „Răsărit de soare la mare".
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să surprinzi două însuşiri particulare ale tabloului imaginat, folosind un limbaj artistic;

Scanned with OKEN Scanner

– (4p.) să prezinți impresiile în legătură cu pictura descrisă;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 60

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

*Caldul soare-al verii țese-acum ferice**
Fire lungi prin aer, tort de-argint curat;
Bate-o dulce boare câmpu' nourat,*
Legănând prin lanuri aurul din spice.

Frunzele gătite ca de sărbători
Râd, pe spate vesel capul și-l aruncă,
Un copac, el singur, gol de tot pe luncă,
Stă-n trăita lume de cântări și flori.

N-are bucurie nici de vânt și ploaie,
Nici de cânt de păsări, nici de cuib cu pui;
Din podoaba-ntreagă a vieții lui,
Nu-i rămase, bietul, nici măcar o foaie.

Ce rușine, Doamne! Cât de bucuros
Tu te-ai duce, duce să te-ascunzi departe,
Prin pustii cu neguri, printre stânci deșarte*,*
Ori să vie vântul să te-asvârlă jos.

Dar el stă, sărmanul, stă-nrădăcinat,
Iată vie-un fulger și-o să mori! Nu plânge!
Nu! Veni furtuna, vai, numai spre a frânge
Crengi din el, lăsându-l și mai rușinat!

(Carmen Sylva, ***Copacul***)

**ferice* – mulțumit sufletește, plin de bucurie
**boare* – adiere plăcută de vânt

Scanned with OKEN Scanner

*negură – ceață
*deşert – pustiu

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (6p.) Extrage, din prima strofă a poeziei, un cuvânt ce conține diftong şi un cuvânt ce conține hiat.
2. (6p.) Explică utilizarea semnului de punctuație „punctul şi virgula", din strofa a treia a poeziei.
3. (6p.) Transcrie, din textul dat, un vers care conține o imagine vizuală şi o imagine auditivă.
4. (6p.) Precizează un motiv pentru care copacul este trist.
5. (6p.) Numeşte două trăsături care fac posibilă încadrarea textului citat în opera lirică/ genul liric.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre semnificația titlului poeziei ***Copacul*** de Carmen Sylva.
În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi o opinie despre semnificația titlului;
- (4p.) să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate;
- (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Prietenii aduc multe, multe beneficii în viața unei persoane. „Trebuie să-ți faci prieteni pentru a avea o zi lungă" – este versul unui cântec celebru şi, potrivit unui studiu realizat de cercetătorii australieni, veridicitatea acestuia poate fi pe deplin demonstrată ştiințific. Specialiştii de la Centrul pentru studierea gerontologiei din cadrul Universității Flinders au realizat o serie de teste, timp de zece ani, pe un lot de 1.500 de voluntari. Potrivit rezultatelor studiului, persoanele care au o rețea vastă de prieteni îşi cresc speranța de viață cu 22 de procente.*

Majoritatea studiilor efectuate până în prezent au demonstrat cât de benefică este o prietenie pentru sănătatea unui individ. Prietenii au un rol foarte important în descurajarea comportamentului nesănătos, cum ar fi fumatul şi consumul de alcool. De asemenea, compania prietenilor ține departe depresia, creşte nivelul autostimei şi este un real suport în soluționarea multor probleme casnice şi profesionale.

(Elena Marinescu, ***De ce şi când avem nevoie de prieteni?***,
în ziarul „România Liberă")

**gerontologie* – ramură a medicinei care studiază problemele bătrâneții

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - naționalitatea cercetătorilor care au realizat studiul;

Scanned with OKEN Scanner

– procentele cu care persoanele cu o rețea vastă de prieteni își cresc speranța de viață, potrivit rezultatelor cercetărilor.

2. (4p.) Selectează două structuri/ grupuri de cuvinte care surprind motivele pentru care prietenia este benefică sănătății unei persoane.
3. (4p.) Stabilește funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în enunțul: *Potrivit rezultatelor studiului, persoanele care au o rețea vastă de prieteni își cresc speranța de viață cu 22 de procente.*
4. (4p.) Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Trebuie să-ți faci prieteni pentru a avea o zi lungă.*
5. (4p.) Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *celebru, acestuia, un, departe.*
6. (4p.) Alcătuiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată circumstanțială de mod.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți descrii cel mai bun prieten/ cea mai bună prietenă.
În compunerea ta, trebuie:
– (4p.) să surprinzi două trăsături fizice și/ sau morale ale celui mai bun prieten/ cea mai bună prietenă;
– (4p.) să prezinți, pe scurt, o întâmplare care ți-a dovedit loialitatea prietenului/ prietenei;
– (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
– (2p.) să respecți limitele de spațiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziției* – 1p.; *coerența textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuația* – 2p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Modelul nr. 61

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

Citește, cu atenție, textul:

Actul întâi, Scena 1
Spirache, Dacia, Chiriachița, Gena, Traian și Decebal
(După ridicarea cortinei familia își continuă un timp ocupațiile individuale. Ziarul lui Spirache își întoarce pagina, mâna Daciei **răsucește** vertiginos bobinul sub ochii lui Decebal, atenți să vadă cât mai e de depănat din sul. **Chiriachița** înșiră ultimele cărți cu gesturi de preoteasă antică, Traian schițează vag colaci de fum, ceștile de cafea zornăie pe bufet, pila de unghii râcâie cu zgomotul ei specific... câteva clipe pauză...)

Scanned with OKEN Scanner

Chiriachița (îi cade o carte pe jos): *Sarmisegetusa... Ia apleacă-te, maică, și dă-mi valetele de jos.*

Miza: *Mamă mare, te-am rugat de o sută de mii de ori. Până acuma să nu-mi mai zici Sarmisegetusa... zi-mi Miza, cum îmi zice toată lumea.* (se apleacă în silă, Gena îi ia înainte și-i ridică cartea)

Gena: *Poftim...*(îi dă cartea)

Chiriachița: *Mersi maică...*

(Tudor Mușatescu, ***Titanic Vals***)

A. **(30p.)** Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare din cerințele de mai jos:

1. (6p.) Menționează câte litere și câte sunete au cuvintele subliniate în text.
2. (6p.) Extrage, din text, un cuvânt derivat și unul format prin conversiune.
3. (6p.) Explică folosirea cratimei în structura ***zi-mi.***
4. (6p.) Precizează rolul notațiilor scriitorului in textul dat.
5. (6p.) Scrie două moduri de expunere identificate în text.

B. **(12p.)** Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că fragmentul din opera ***Titanic Vals*** de Tudor Mușatescu aparține genului dramatic.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să formulezi două argumente pentru încadrarea în genul dramatic;
- (4p.) să-ți susții cele două argumente potrivite, valorificând textul;
- (2p.) să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

*Am venit **în Vrancea** cu impresia că, asemenea unui detectiv, urmăresc firul **unei povești** cu intrigă polițistă. Cine a tăiat, cum s-a exploatat, unde a fost dus lemnul? Ce a mai rămas din fostele căi ferate construite special **pentru transportul** aurului verde? Împreună cu cei doi companioni din partea locului, am intrat pe un drum lateral, îngust, flancat de arborii pădurii. Asta până la o cotitură **unde** ne apare în față un mare gol; la picioare ni se așterne Valea Putnei, cu satele-i împrăștiate pe culmile domoale. Aflu că „ drumeagul" nostru este, de fapt, un fost terasament. Acum vreo sută de ani, pe aici trecea una dintre liniile ferate forestiere, ce împânzeau la vremea respectivă, Țara Vrancei. Aceasta făcea legătura dintre Valea Tișiței și Soveja, tocmai peste bordura carpatică a Munților Vrancei.*

(Alin Totorean, ***În căutarea aurului verde***, în revista „Terra Magazin")

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - care este autorul articolului;
   - care este revista în care a fost publicat fragmentul.
2. (4p.) Menționează care este structura ce definește valoarea neprețuită a pădurilor.

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțul: *Ce a mai rămas din fostele căi ferate construite special pentru transportul aurului verde?*.
4. (4p.) Notează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în textul dat.
5. (4p.) Transcrie propoziția subordonată din fragmentul citat, specificând felul acesteia: *Aflu că „drumeagul" nostru este, de fapt, un fost terasament.*
6. (4p.) Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială concesivă, având ca termen regent verbul ***„a propune"***.

B. (12p.) Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi o descriere artistică a unui cadru natural.
În compunerea ta, trebuie:
- (4p.) să prezinți cadrul spațio-temporal;
- (4p.) să descrii mediul natural, folosind mijloace artistice;
- (2p.) să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate;
- (2p.) să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2 p.)

Modelul nr. 62

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Spre a merge la Almaș pe drumul mare, ar fi trebuit să suim Dealul Balaurului, ce se ridică dincolo de Dărmănești. Lucrul acesta însă, nestând în planul nostru, de la o vreme cotirăm de la Dărmănești la stânga, spre Gârcina, pentru a tăia peste dealuri, pe drumul de picior. Drumul acesta ne duse spre Gârcina, până la biserica din sat, de unde trebuia să ne îndreptăm către Almaș: în drum, ne întâlnirăm cu preotul locului, care mergea cu un țăran la un ogor din apropiere. Pe preot îl cunoșteam și-l întrebai de drumul ce trebuia să apucăm, ca să ieșim la Almaș. După ce căpătarăm lămuririle trebuincioase, plecarăm înainte. În urmă tocmai, am aflat că țăranul ce însoțea pe preot era ajutorul de primar al comunei Gârcina și că, văzându-ne așa de neobișnuit îmbrăcați, își aduse aminte că, în cercul comunei lui, are și îndatoriri polițienești. Astfel, după ce ne depărtarăm puțin, se întoarse către preot și-l întrebă dacă ne cunoaște. Preotul, care înțelese bănuielile ajutorului de primar și care voia să glumească puțin,

Scanned with OKEN Scanner

îi răspunse că habar nu are de cine suntem şi că nici nu ne-a mai văzut vreodată pe meleagurile acelea. Ajutorul, de cuvânt şi totdeauna cu priveghere pentru siguranţa publică, căută să afle tot de la preot, dacă aveam paşapoarte în regulă. Acesta dete din umeri şi-i răspunse foarte serios şi cam îngrijit:

– Ştiu eu? Poate că sunt nişte scăpaţi de la vreun arest; ar fi bine să cauţi a te încredinţa, şi cu atât mai mult, cu cât aveţi, mi se pare, la primărie nişte porunci în această privinţă.

– Că bine zici, părinte!

Şi nici una, nici două, se întoarse din drum, apucând spre primărie, cu gând de a trimite câţiva vătăjei în urma noastră, ca să ne prindă şi să ne ducă la comună. Preotul, văzând că gluma se îngroaşă, îl lăsă să meargă puţin, apoi începu a râde cu hohot şi-l chemă înapoi, spunându-i cine suntem.*

(Calistrat Hogaş, ***Amintiri dintr-o călătorie***)

**vătăjel* – (în trecut) funcţionar inferior la primărie

A. **(30p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (6p.) Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *ne duse*, *lămuririle*, *porunci*.
2. (6p.) Numeşte grupurile de sunete existente în cuvintele *preot, înapoi, spunându-i.*
3. (6p.) Identifică, în text, doi indici de spaţiu.
4. (6p.) Explică, în maximum 5 rânduri, atitudinea personajului „ajutorul de primar" faţă de străini.
5. (6p.) Numeşte două trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului de text citat în genul epic.

B. **(12p.)** Redactează, în maximum 10 rânduri, *rezumatul* textului citat, respectând regulile de alcătuire specifice acestui tip de compunere.
În compunerea ta, trebuie:

– (4p.) să respecţi fidelitatea faţă de textul dat;
– (4p.) să respecţi convenţiile specifice rezumatului;
– (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pornit din New York către New Orleans în 1865, S. S. Republic s-a scufundat în timpul unui uragan, luând cu el pe fundul Atlanticului o mulţime de bunuri şi o comoară de monede de aur şi argint. Acum, epava a fost găsită, iar încărcătura ei face milioane [...]

Scanned with OKEN Scanner

Emise între 1838-1865, monedele de aur de zece şi douăzeci de dolari sunt unul dintre cele mai mari şi mai diverse tezaure numismatice găsite vreodată. O monedă unică poate face 450000 $. După ce experţii în conservare le curăţă, evaluatorii le dau notă, în funcţie de stare şi de raritate. Nota ajută la stabilirea preţului monedei, la fel ca tehnicile de colecţie. Un zimţ, o amprentă, chiar şi zgârietura unui crab curios din timpul încărcării pot diminua valoarea monedei.*

(Priit J. Vesilind, ***Aur pierdut. Darul unui vapor din războiul civil,*** în revista „National Geographic")

**numismatic* – care se referă la monede şi medalii

A. **(24p.)** Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. (4p.) Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
   - destinaţia ultimei curse a vaporului S.S. Republic;
   - anii între care au fost emise monedele de aur de pe vapor.
2. (4p.) Selectează structura/ grupul de cuvinte care precizează ce anume poate scădea valoarea monedelor găsite.
3. (4p.) Stabileşte cazul şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în următorul enunţ: *Nota ajută <u>la stabilirea</u> preţului <u>monedei</u>, la fel ca tehnicile de colecţie.*
4. (4p.) Realizează expansiunea cuvântului subliniat în propoziţia subordonată corespunzătoare, precizând felul acesteia: *Un zimţ, o amprentă, chiar şi zgârietura unui crab curios din timpul încărcării în conteinerul roverului pot <u>diminua</u> valoarea monedei.*
5. (4p.) Identifică, în text, un predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă şi un complement circumstanţial de timp.
6. (4p.) Alcătuieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o subordonată atributivă, având ca regent substantivul *monedă*.

B. **(12p.)** Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, care să înceapă cu fraza: „*Când am aflat că am atâţia bani, ştiam deja ce aş face cu ei*", în care să prezinţi modul în care ai proceda, dacă ai fi posesorul tuturor monedelor găsite pe vaporul prezentat în fragmentul citat.

În compunerea ta, trebuie:

- (4p.) să prezinţi modul în care ai proceda, dacă ai fi posesorul tuturor monedelor găsite pe vaporul prezentat în fragmentul citat;
- (4p.) să prezinţi opinia proprie despre bogăţia materială;
- (2p.) să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- (2p.) să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 2p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p.; *ortografia* – 3p.; *punctuaţia* – 2p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

Modelul nr. 1

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Cuvinte derivate: „străbat", „strălucesc".
2.

- Cuvinte cu diftong: „moarte", „ies", „iar", „eu";
- Cuvinte cu hiat: „viorele".

3.

- epitete: „umbra rară", „huceagul des", „roua grea", „cărări pline";
- personificări: „pădurea [...] frumoasă", „frunze moarte", „pădurea [...] singură";
- comparația: „singură ca mine".

4. Eul liric își face simțită prezența, în text, prin mărci lexico-gramaticale consacrate:

- structura în cazul vocativ: „pădurea mea";
- forme pronominale de persoana I, singular: „eu", „mine";
- adjectivele pronominale posesive de persoana I: „mea", „mele";
- forma verbală de persoana I, singular: „străbat".

5. Întregul discurs liric conturează relația strânsă dintre ființa poetică și pădure. Aceeași idee se regăsește și în ultimul catren, când eul stabilește, în mod evident, relația dintre trăirile sale și sentimentele pădurii personificate. Metafora „cărări de soare pline", ce stă la baza unei imagini vizuale, pune în relief, în aparență, sentimentele de fericire pe care pădurea le încearcă. Tristețea, solitudinea, însă, pot fi intuite doar de ființa poetică, ce împărtășește aceleași trăiri. Ideea este susținută, în plan stilistic, prin structura în vocativ „pădurea mea" și prin punctele de suspensie, care accentuează sentimentul transmis.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

✓ Formularea clară a unei ipoteze/ a unei opinii, în legătură cu mesajul transmis de poezie. Aici, va trebui să folosești unul din următorii conectori: *în opinia mea, sunt de părere că, consider că* etc.

- De exemplu: Sunt de părere că poezia ***Cântec*** de George Topîrceanu trădează sentimentele de admirație ale eului față de pădurea receptată ca o ființă vie.

✓ Existența argumentelor care să susțină ipoteza formulată. Ai în vedere următorii conectori: *în primul rând, pe de-o parte, în al doilea rând, pe de altă parte, în aceeași ordine de idei* etc.

Scanned with OKEN Scanner

- De pildă:

  Pe de-o parte, am în vedere faptul că natura este umanizată cu ajutorul personificării, ca principală figură de stil, pe care se focalizează textul. De exemplu, „pădurea [...] frumoasă", „frunze moarte", „pădurea [...] singură".

  În aceeaşi ordine de idei, sentimentele de admiraţie ale eului, transmise în mod direct, ca în orice text liric, sunt puse în relief prin intermediul unui discurs subiectiv. O dovedeşte prezenţa mărcilor lexico-gramaticale prin care eul liric se trădează în text (forme pronominale de persoana I, singular: „eu", „mine"; forma verbală de persoana I, singular: „străbat" sau punctele de suspensie de la finalul fiecărui catren).

✓ Formularea unei concluzii, care presupune reluarea ipotezei şi nuanţarea ei, pe baza argumentelor aduse. Ai în vedere următorii conectori: *în concluzie*, *în consecinţă*, *aşadar* etc.

- De exemplu: În consecinţă, poezia ***Cântec*** de George Topîrceanu trădează sentimentele de admiraţie ale eului faţă de pădurea receptată ca o fiinţă vie, fapt relevat atât de utilizarea personificării ca figură de stil predominantă în discurs, cât şi de un mesaj marcat de subiectivitatea eului poetic.

✓ Nu uita să îţi reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuaţie, aşezarea corectă a textului în pagină şi la respectarea limitei de spaţiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- omul care a ajuns pentru prima dată la Polul Nord este exploratorul Robert Peary;
- distanţa pe care ar mai fi avut-o de parcurs este de 48 km.

2. Exemple de afirmaţii despre fiinţa umană: „Întotdeauna omul a dorit să exploreze locuri noi", „să ajungă acolo unde nimeni nu a mai fost înaintea lui".
3. pronume personal în cazul genitiv: „înaintea lui"
   adverb de timp: „întotdeauna", „mai târziu".
4. Funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate:

- *acesta* – subiect;
- *este considerat* – predicat verbal;
- *om* – nume predicativ;
- (*la*) *Polul Nord* – complement circumstanţial de loc.

5. Exemple de propoziţii subordonate:

a) atributive: „care şi-au transformat visul în realitate", „care a ajuns la Polul Nord" etc.

b) completive directe: „să exploreze locuri noi", „să ajungă acolo" etc.

6. Îmi pun mereu întrebarea unde îmi voi petrece vacanţa de vară.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 2

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Sinonime:
- necunoscut = străin, anonim etc.
- flămând = înfometat, lihnit, nemâncat etc.
- stăruință = insistență, persistență, perseverență etc.

2. [,…,] – perechea de virgule, ca semne de punctuație, izolează un grup/ o structură în cazul vocativ de restul comunicării, marcând, totodată, relația strânsă dintre emițător şi instanța referențială.

3.
- indici de spațiu: „pe un drum", „la umbra unei răchiți", „lângă o fântână";
- indici de timp: "odată", „vara", „de la o vreme".

4. Moduri de expunere prezente în text: narațiunea, dialogul.

5. Titlul este în strânsă legătură cu mesajul transmis de textul epic. Format dintr-o sintagmă alcătuită din numeral şi substantiv, titlul atrage atenția lectorului asupra simbolului în jurul căruia se focalizează întreaga acțiune. Pâinea este recunoscută ca hrană sacră, simbol al împărtăşaniei, fiind, mai degrabă, o hrană spirituală. Simbolistica se relevă, într-adevăr, la nivelul epicului, deoarece personajele textului ajung, în final, să stabilească o relație uman-spirituală, bazată pe iubirea aproapelui. Dacă citim cu atenție textul, observăm faptul că străinul îi răsplătește pe cei care i-au dat de mâncare „cu cinci lei", sugerându-le să cinstească „mai încolo câte un pahar de vin", un alt simbol al sacralității, ce îşi relevă valențele de băutură a vieții sau a nemuririi. Aşadar, prin pâine şi vin, cele trei personaje vor fi legate, de acum înainte, de trainicele legături ale prieteniei, milei şi iubirii de semeni.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ În introducere, vei numi personajele participante la acțiune şi rolul lor în discurs;

- De exemplu: Fragmentul de text *Cinci pâini* de Ion Creangă aduce, în fața cititorului, o întâmplare la care iau parte trei personaje, nu întâmplător lipsite de nume: „doi oameni, cunoscuți unul cu altul" şi „călătorul străin". Absența onomasticii atrage atenția cititorului că discursul transmite, în mod indirect (ca în orice text epic, prin intermediul personajelor), un mesaj al autorului, privind ideea de bunătate, ideea de a-ți ajuta aproapele.

✓ În cuprins, vei avea în vedere următoarele repere:

– Precizarea şi exemplificarea unui mijloc de caracterizare a personajului „călătorul străin";

- De pildă: În ceea ce priveşte construcția personajului „călătorul străin", se identifică, la nivelul discursului epic, atât mijloacele de caracterizare directă, cât şi mijloacele indirecte de caracterizare. Astfel, caracterizarea directă este realizată de

Scanned with OKEN Scanner

către narator, care îi fixează statutul prin sintagma „călător străin", dar surprinde şi o stare a personajului: „flămând cum era". Pe lângă caracterizarea directă făcută de narator, se remarcă şi autocaracterizarea, ce se desprinde din vorbele personajului: „nu sunt vrednic să vă mulţămesc de binele ce mi-aţi făcut". Caracterizarea indirectă reiese însă din faptele, comportamentul sau limbajul personajului.

– Numirea şi ilustrarea a două trăsături fizice/ morale ale personajului, prin referire la scene/ întâmplări semnificative din text;

• De exemplu: Acesta se dovedeşte, mai întâi de toate, politicos, salutându-i cuviincios pe cei doi oameni „cunoscuţi unul cu altul". De asemenea, se arată umil, rugându-i să-i dea şi lui ceva de mâncare. Finalul fragmentului creionează o altă trăsătură de caracter a personajului, şi anume recunoştinţa pentru binele făcut. Dialogul devine aici mijlocul de caracterizare indirectă a personajului.

✓ În încheiere, ar fi indicat să formulezi o opinie personală asupra mesajului transmis de text prin intermediul acestui personaj.

• De exemplu: Sunt de părere că autorul acestui text recurge la o întâmplare obişnuită, antrenând trei personaje lipsite de nume, cu scopul de a transmite, în mod indirect, un mesaj moralizator cu conotaţii biblice: iubeşte-ţi aproapele! Am în vedere, când fac această afirmaţie, atât formele de adresare dintre personaje („om bun"/ „oameni buni"), cât şi noblețea faptelor lor. În concluzie, întâmplarea banală aleasă este doar pretextul folosit de autor pentru a scoate în evidenţă faptul că legăturile adevărate care pun în mişcare universul uman sunt bunătatea şi iubirea.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

• proiecţiile vor avea loc la salonul de artă al CAI, de pe strada Paseo de la Independencia, din Zaragoza;

• biletele de intrare vor putea fi achiziţionate de la reţeaua de bancomate CAI din localitate.

2. Filmele româneşti care vor fi proiectate la Zaragoza sunt: „Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii", „Moartea domnului Lăzărescu", „12.08 la est de Bucureşti", „4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile".

3. verbe la diateza activă: „organizează", „va dedica", „va începe" etc.
verbe la diateza pasivă: „vor fi proiectate".

4. Funcţia sintactică a cuvintelor subliniate:

• *acest* – atribut adjectival;

• *filmului* – complement indirect;

• *care* – subiect;

• *vor avea loc* – predicat verbal.

5. Expansiunea se realizează într-o propoziţie subordonată atributivă: „care aparţin altor bănci".

6. I-am dat cartea cui mi-a cerut-o.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 3

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Sinonime pentru cuvintele:
- bucurii = plăceri, desfătări, euforii, fericiri etc.
- line = domoale, liniştite, potolite, calme, molcome etc.
- minte = înşală, amăgeşte, păcăleşte etc.

2. [-] – cratima, ca semn ortografic, marchează:
- Elidarea vocalei „î", evitându-se, astfel, hiatul;
- Rostirea într-o singură silabă a două părți de vorbire diferite, în vederea conservării măsurii şi ritmului versului;
- Conferirea unei muzicalități aparte discursului.

3.
- metafore: „cea mai frumoasă dintre zâne", „alaiul de bucurii", „cântec lucitor";
- epitete: „zări senine", „unde line";
- personificări: „[primăvară], să vii", „[primăvară], pui flori [...] dai zări senine", „[primăvară], ce daruri tu-mi îmbii?", „suflet amăgit", „visul iarăşi minte", „ochi nepăsători";

4. Versuri din care reiese adresarea directă a eului poetic către primăvară: „O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne", „Toți te-aşteptăm cu-atâta dor să vii", „Şi ce-mi aduci tu, care pe câmpii", „Izvorului, ce daruri tu-mi îmbii?".

5. Versurile surprind adresarea directă a eului poetic către primăvară, percepută ca o ființă aducătoare de bucurii. Utilizarea verbului la persoana I, plural, „te-aşteptăm", pune în evidență faptul că instanța lirică dă glas unui sentiment unanim, acela de dor de primăvară, sentiment accentuat de adjectivul nehotărât „atâta". Repetiția pronumelui negativ „nimeni", plasat într-o propoziție exclamativă, particularizează trăirea ființei poetice, prin felul în care aceasta percepe bucuria venirii anotimpului ce anunță un nou început.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ Să stabileşti, mai întâi, relația dintre titlu şi conținutul textului liric. Vei avea în vedere aici faptul că titlul prefigurează, întotdeauna, mesajul poeziei, fiind în strânsă relație/ legătură cu acesta.

- De exemplu:

Titlul anticipează ideea poetică, fiind în strânsă relație cu mesajul poetic. Fiind alcătuit dintr-un substantiv cu forma de genitiv/ dativ, titlul avertizează lectorul, încă de la început, că discursul devine un imn, o odă închinată primăverii.

✓ Să alegi două mijloace artistice prin care să susții faptul că titlul este în strânsă relație cu mesajul poetic.

- De exemplu:

Scanned with OKEN Scanner

În primul rând, încă din primul vers al poeziei, primăvara este prezentată cu ajutorul metaforei „cea mai frumoasă dintre zâne", prin care se relevă puterea miraculoasă a acestui anotimp, care aduce în sufletul ființei „alai de bucurii". Caracterul de imn al discursului este susținut de invocația retorică „O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne".

Pe de altă parte, capacitatea anotimpului de a metamorfoza (transforma) întregul univers exterior, dar şi trăirile ființei poetice sunt puse în relief de aglomerarea de personificări („pui flori, şi cerului dai zări senine"), de metafora „cântec lucitor" sau de epitetul „unde line", prezente în al doilea catren. De asemenea, repetiția conjuncției „şi" conferă discursului aspectul unui cântec de veselie.

✓ Nu uita să îți reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuație, aşezarea corectă a textului în pagină şi la respectarea limitei de spațiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- Peru a dat lumii o civilizație excepțională prin Imperiul Inca;
- civilizația cuprindea peste 9 milioane de oameni.

2. Două afirmații referitoare la Peru: „Peru e [...] o țară privilegiată pentru moştenirea naturală, culturală şi umană", „Peru a dat umanității o civilizație incredibilă prin Imperiul Inca".
3. verbe de conjugarea a III-a: „începând", „se întindea" etc.
   verbe de conjugarea a IV-a: „e", „a fost cucerit", „era" etc.
4. Funcția sintactică a cuvintelor subliniate:

- *vast* – atribut adjectival;
- *au construit* – predicat verbal;
- *civilizație* – complement direct;
- *de oameni* – atribut substantival prepozițional.

5. Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:

- *fiecare* – adjectiv pronominal nehotărât;
- *începând* – verb predicativ;
- *astăzi* – adverb de timp;
- *iar* – conjuncție coordonatoare adversativă.

6. Exemplu de propoziție subordonată subiectivă: *Fără doar şi poate că va obține o notă bună la examen.*

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 4

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Exemple de cuvinte din familia lexicală a cuvântului *şcoală*: şcolar, preşcolar, şcolărime, şcolăresc, şcolit, neşcolit, a şcoli, şcolăreşte etc.
2. […] – „punctele de suspensie", ca semn de punctuaţie, marchează:

- Întreruperea discursului epic;
- Subiectivizarea discursului, fiind puse după replica personajului;
- Accentuarea suspansului în faţa misterului ascuns de ghemotocul de hârtie.

3. Structuri specifice descrierii, ce conţin perechea *substantiv-adjectiv*: „o casă veche", „o casă […] boierească", „apropiată fereastră", „fereastră vecină", „fereastră […] deschisă", „mărgea mare", „mărgea roşie" etc.
4.

- Exemple de metafore din text: „mărgea roşie";
- Exemple de comparaţii: „cu mirare şi cu mai multă luare-aminte ca-ntâia oară", „o garoafă ca sângele".

5. Fragmentul de text se încadrează în genul epic, deoarece:

a) Gândurile, ideile sunt transmise indirect, prin intermediul acţiunii şi al personajelor. Niţă, personajul fragmentului, este surprins luând parte la o întâmplare ciudată, în momentul în care se pregăteşte pentru examenele apropiate;

b) Vocea delegată de autor să vorbească în text este naratorul. Acesta îşi face simţită prezenţa prin mărci lexico-gramaticale, dintre care amintim: formele verbale la persoana a III-a, singular („se vedea", „se plimba", „rămăsese", „tresări" etc.), formele pronominale la persoana a III-a, singular („el", „îl", „lui", „-l" etc.), punctele de suspensie, propoziţia interogativă „ce-o fi?" sau propoziţiile exclamative „un ac cu gămălie!", „ce păcăleală proastă!", „între cutele lui, o floare!";

c) Modul de expunere predominant este naraţiunea, care se îmbină, la nivelul discursului, cu pasajele descriptive;

d) Prezenţa indicilor de spaţiu („alături cu seminarul", „de la ferestrele şi de pe pridvorul din spatele ei", „în curtea de recreaţie a şcolii" etc.) şi a indicilor de timp („într-o zi de sărbătoare");

e) Textul poate fi redus la idei principale şi rezumat;

f) Limbajul utilizat facilitează participarea lectorului la spectacolul oferit de lumea ficţiunii.

B.

✓ Nu uita că, în realizarea unui rezumat, trebuie să respecţi următorii paşi:

– Citeşte cu atenţie textul;
– Extrage ideile principale;
– Leagă ideile principale, astfel încât să obţii un text coerent, logic, respectând fidelitatea faţă de text;

Scanned with OKEN Scanner

- Elimină dialogul, transformând formele verbale şi pronominale din persoana I şi a II-a în persoana a III-a;
- Nu utiliza citate;
- Foloseşte verbele la timpul prezent;
- Evită părerile personale faţă de text;
- Reciteşte ce ai scris şi corectează greşelile de exprimare, ortografie şi punctuaţie.

• De pildă: Într-o zi de sărbătoare, în curtea de recreaţie a şcolii, Niţă se plimbă singur, pregătindu-se pentru examene. La un moment dat, este lovit de un ghemotoc de hârtie. Băiatul, nedumerit, ia obiectul, îl desface şi se împunge cu un ac cu gămălie. Trânteşte ghemotocul, din care iese la iveală o garoafă.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

• primul single al trupei este *Through the Monsoon*;
• vârsta la care şi-au început fraţii activitatea muzicală este 9 ani.

2. Structurile/ grupurile de cuvinte care indică debutul strălucit al trupei: „au atras ca un magnet un număr mare de fani", „un număr mare de premii".
3. verb copulativ.
4.

• „se pare" – propoziţie principală;
• „că norocul le-a surâs de la început" – propoziţie subordonată subiectivă.

5.

• „le" – pronume personal, complement indirect;
• „muzicală" – adjectiv propriu-zis, atribut adjectival.

6. Contragerea subordonatei: „a cânta" – subiect.

Modelul nr. 5

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Antonime pentru cuvintele:

• senine ≠ întunecate, triste, sumbre, posomorâte etc.
• bătrân ≠ tânăr;
• odinioară ≠ acum.

2. ['] – apostroful, ca semn de ortografie, marchează căderea accidentală a vocalei „î", cu scopul conservării ritmului şi măsurii versului.

Scanned with OKEN Scanner

3.

- imagini vizuale: „depărtări senine", „un corb bătrân şi-ntinde puternic negrul zbor", „din ulmi cad frunze moarte", „soarele asfinţeşte", „se oglindă-n ape murindele văpăi", „blând văzduhul cerne cenuşă peste văi" etc.;
- imaginea auditivă: „şi-n liniştea adâncă".

4. Structurile de vers care dovedesc faptul că momentul surprins în poezie este asfinţitul sunt: „cum soarele asfinţeşte" şi „în faptul serii".
5. Întregul discurs poetic se focalizează pe descrierea unui topos (spaţiu) anticipat de titlu, ***La Argeş***. Cadrul surprins în asfinţit nu este altceva decât un pretext pentru eul poetic de a-şi exprima starea de melancolie, provocată de trecerea timpului. O dovedeşte antiteza trecut-prezent, surprinsă prin adverbele „odinioară"/ „azi". Prezenţa substantivului „domniţa" aminteşte, prin forma sa arhaică, de un trecut îndepărtat, recuperat prin puterea amintirii. Dorinţa regăsirii clipelor trecute, când „Domniţa privea din 'naltul foişor", este profilată prin utilizarea verbului la conjunctiv „să privească". Trăirile fiinţei poetice sunt proiectate în exterior, natura preluând stările de tristeţe, fapt sugerat de imaginea vizuală a soarelui care revarsă dorul peste „zăvoaiele umbroase", dominate, şi ele, de „o tristă vrajă".

B. **Atenţie!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ Mai întâi, precizezi două trăsături/ caracteristici ale genului liric. Acestea reies din definiţia genului liric;

- De exemplu: Genul liric cuprinde totalitatea operelor în care sentimentele, trăirile, ideile sunt exprimate în mod direct, prin intermediul eului liric/ vocii lirice. Textul liric îşi fixează, ca mod principal de expunere, descrierea, dar poate apărea şi monologul. Limbajul liric se caracterizează prin expresivitate, sugestie sau ambiguitate (dacă mesajul este încifrat de prezenţa numărului mare de metafore).

✓ Apoi, exemplifici trăsăturile/ caracteristicile specifice genului liric pe textul pe care îl analizezi;

- De pildă: Poezia ***La Argeş*** de Mateiu Caragiale este o operă lirică, în primul rând, pentru că sentimentele de nostalgie, melancolie, tristeţe, generate de trecerea timpului, sunt exprimate în mod direct. Descrierea devine, la nivelul discursului, un pretext pe care autorul îl foloseşte pentru exprimarea propriilor trăiri. Mesajul este transmis prin intermediul unui discurs subiectivizat. O dovedeşte prezenţa eului, care se trădează prin mărci consacrate: linia de pauză sau interogaţia retorică din a treia strofă.

✓ Identifici corect mesajul poetic şi îl pui în relaţie cu mijloacele artistice utilizate;

- De exemplu: Limbajul poetic se caracterizează prin expresivitate, care decurge din faptul că majoritatea cuvintelor îşi pierd sensul propriu, constituind un adevărat spectacol al figurilor de stil şi imaginilor artistice. Mă refer aici la epitetele „corb bătrân", „liniştea adâncă", „zăvoaiele umbroase", „ruinatul schit", ce conturează imaginea unei naturi care împărtăşeşte tristeţea şi nostalgia eului. Umanizarea naturii este realizată prin intermediul personificării „frunze moarte", „tristă vrajă", „văzduhul cerne cenuşă peste văi". Expresivitatea textului este conferită de

Scanned with OKEN Scanner

metaforele „frunze moarte rotind în clipe line", „soarele asfinţeşte împurpurând de dor", „murindele văpăi" sau „florile uitării".

- Formulezi concluzia, prin reluarea ipotezei şi întărirea ei pe baza argumentelor aduse. Nu uita de conectori: *în concluzie, în consecinţă, aşadar* etc.
- De exemplu: În concluzie, poezia ***La Argeş*** de Mateiu Caragiale este o operă lirică, având în vedere faptul că sentimentele eului poetic sunt exprimate în mod direct, prin intermediul unui discurs subiectiv, creatorul textului recurgând la un limbaj expresiv, susţinut şi de elementele prozodice şi de versificaţie specifice sonetului.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- momentul până la care înaintaşii noştri erau o pradă uşoară pentru feline este cel al inventării armelor;
- locul în care a fost descoperită o mantie din piele de leopard este mormântul faraonului egiptean Tutankhamon.

2. Exemple de enunţuri care ilustrează relaţia dintre om şi feline: „Niciun alt animal nu stârneşte imaginaţia omului la fel de mult ca felinele", „Până la inventarea armelor, strămoşii noştri erau o pradă uşoară pentru feline", „În sălbăticie, şi chiar într-o grădină zoologică, încă înregistrăm prezenţa unei feline cu prudenţă, uneori chiar cu panică".
3. atribute substantivale prepoziţionale: „pentru feline", „de spaimă" etc.
   atribute adjectivale: „niciun", „alt", „primitivă" etc.
4. a – completivă directă.
5.

- „niciun" – adjectiv pronominal negativ, atribut adjectival;
- „uneori" – adverb de timp, complement circumstanţial de timp;

6. Problema mea este că ea nu vrea să accepte această propunere.

Modelul nr. 6

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Exemple de cuvinte folosite cu sens figurat: „slăbiciune", „triste", „să-l vântur", „să-l colind", „reivirea", „năpădit", „dulce", „aromeală", „să nască", „să se topească" etc.
2.

- slăbiciune – *slă-bi-ciu-ne*;
- triste – *tris-te*;
- niciodată – *ni-cio-da-tă/ nici-o-da-tă*.

Scanned with OKEN Scanner

3. Naratorul-personaj își face simțită prezența, în text, prin următoarele mărci lexico-gramaticale:

a) Forme verbale de persoana I, singular: „revedeam", „am", „să revăd", „am regăsit", „lăsasem" etc.;

b) Forme pronominale de persoana I, singular: „m(-au împiedicat)", „mi" („nu-mi păruse"), „m" („m-am resemnat"), „îmi" („îmi lăsam");

c) Liniile de pauză, care introduc structura apozitivă: „un petec de pădure rămas neatins în plin oraș".

4. Figuri de stil remarcate în fragment:

- „împrejurări triste" – epitet personificator;
- „muzicei vechi" – epitet;
- „dulce aromeală" – epitet în inversiune;
- „noianul de armonii" – metaforă;
- „pulberea fluidă" – metaforă;
- „seara da însuflețire" – personificare;
- „bătrâni copaci" – epitet personificator în inversiune etc.

5. Propoziția stă la baza unei imagini vizuale, ce surprinde tabloul Berlinului în timpul sacru al înserării. Personificarea „seara da însuflețire umbrelor" scoate în relief un peisaj misterios, așa cum este înregistrat de privirile celui năpădit de aducerile-aminte. Verbul la imperfect „da" conferă o prelungire a exteriorului spre interiorul ființei, cuprinsă de „fiori". „Oglinzile" menționate devin simbol al celor două lumi surprinse, lumea exterioară și lumea interioară, a personajului.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

✓ Formularea clară a unei ipoteze/ opinii, în legătură cu mesajul transmis de text. Aici, va trebui să folosești unul din următorii conectori: *în opinia mea, sunt de părere că, consider că* etc.

✓ Existența celor două argumente care să susțină ipoteza formulată. Ai în vedere următorii conectori: *în primul rând, pe de-o parte, în al doilea rând, pe de altă parte, în altă ordine de idei, în aceeași ordine de idei* etc.

✓ Formularea unei concluzii, care presupune reluarea ipotezei și nuanțarea ei, pe baza argumentelor aduse. Ai în vedere următorii conectori: *în concluzie, în consecință, așadar* etc.

✓ Nu uita să îți reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuație, așezarea corectă a textului în pagină și la respectarea limitei de spațiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1.

- revista din care a fost selectat fragmentul este ***Terra Magazin***;
- pe timp de vară, munții sunt cu adevărat primitori, cu vegetație abundentă, care ți se întinde în fața ochilor, sub cerul senin și soarele mângâietor.

Scanned with OKEN Scanner

2. Structurile/ grupurile de cuvinte care reprezintă repere spațiale: „creasta principală a munților Retezat", „de o parte și de alta a crestei", „în cotloanele căldărilor glaciare", „în fața ochilor, sub cerul senin și soarele mângâietor", „ pe teritoriul Porților Închise".
3. pronume relativ: „care".
conjuncție coordonatoare: „și", „dar" etc.
4.
- „De mai multe ori, am ajuns pe creasta principală a munților Retezat" – propoziție principală;
- „care oferă o priveliște încântătoare" – propoziție subordonată atributivă.

5. Funcția sintactică a cuvintelor subliniate:
- *munții* – subiect;
- *primitori* – nume predicativ;
- *ți* – complement indirect;
- *se întinde* – predicat verbal.

6. Îmi ajunge cât m-ai bătut la cap.

Modelul nr. 7

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1.
- Exemple de cuvinte monosilabice: „mai", „sunt", „și", „tot", „cum", „când", „spre" etc.
- Exemple de cuvinte bisilabice: „încă", „roze", „ele", „așa", „pământ", „priveam" etc.

2. În textul dat, „mai" este adverb. Pentru a demonstra omonimia cuvântului, poți avea în vedere următoarele enunțuri:
- În mai, este ziua mea. (substantiv, lună a anului).
- Îmi place să privesc femeile ce spală hainele cu un mai. (substantiv, bătător utilizat la spălatul hainelor).

3.
- Imagini vizuale: „priveam, dintre oameni, spre stele", „mai sunt încă roze";
- Imagine auditivă: „cânt".

4. Rimă îmbrățișată.
5. Prima parte a discursului surprinde un trecut care este pus de eul poetic sub semnul entuziasmului vital, fapt sugerat de metafora „falnic avânt" și de metafora stelelor, simbol al aspirației spre ideal. Acestor metafore le sunt asociate verbele la imperfect „eram" și „priveam", tocmai pentru a accentua acel trecut paradisiac, pentru a pune în evidență proiectarea lui în eternitatea ființei. Utilizând verbele la

Scanned with OKEN Scanner

imperfect, eul poetic sustrage timpul de sub teroarea curgerii ireversibile, proiectându-l în subiectivitatea eternă a ființei sale.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

- ✓ Formularea clară a unei ipoteze/ a unei opinii, în legătură cu mesajul transmis de poezie. Aici, va trebui să folosești unul din următorii conectori: *în opinia mea, sunt de părere că, consider că* etc.
- ✓ Existența a două argumente care să susțină ipoteza formulată. Ai în vedere următorii conectori: *în primul rând, pe de-o parte, în al doilea rând, pe de altă parte, în aceeași ordine de idei, în altă ordine de idei* etc.
- ✓ Formularea unei concluzii, care presupune reluarea ipotezei și nuanțarea ei, pe baza argumentelor aduse. Ai în vedere următorii conectori: *în concluzie, în consecință, așadar* etc.
- ✓ Nu uita să îți reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuație, așezarea corectă a textului în pagină și la respectarea limitei de spațiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- ziarul din care a fost selectat fragmentul este ***Adevărul***;
- Table Mountain are înălțimea de 1.086 m.

2. Exemple de toponime: Cape Town, Africa de Sud, Table Mountain, Bucegi, Făgăraș etc.
3. „cel mai vechi” – gradul de comparație superlativ relativ de superioritate.
4. Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:

- *din cauza* – locuțiune prepozițională, cu regim genitival;
- *care* – pronume relativ;
- *mătura* – verb predicativ;
- *bătrânului* – adjectiv propriu-zis.

5.

- „se schimbă” – predicat verbal, modul indicativ;
- „face” – complement direct, modul infinitiv.

6. Acesta este muntele despre care am învățat la geografie.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 8

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1. Exemple de cuvinte care aparţin câmpului lexical al spaţiului cosmic: „soarele", „stele", „lună", „nor", „cer".
2. Primul i face parte din rădăcina cuvântului, iar cel de-al doilea reprezintă desinenţa de plural.
3. Naratorul-personaj se teme de umbra pe care a văzut-o intrând, la miezul nopţii, în curtea palatului.
4. Enunţul se constituie într-o imagine vizuală ce are la bază un epitet cromatic şi o comparaţie. Lacul devine, la nivelul textului, un simbol al reflecţiei spaţiului celest în planul terestru. Apusul soarelui se oglindeşte în apa lacului, creând un tablou inedit, menit parcă să reflecte stările de teamă ale personajului.
5. Monologul, descrierea, naraţiunea, dialogul.

B. **Atenţie!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

- ✓ Să stabileşti, mai întâi, relaţia dintre titlu şi conţinutul textului epic. Vei avea în vedere aici faptul că titlul prefigurează, întotdeauna, mesajul operei, fiind în strânsă relaţie/ legătură cu acesta;
- ✓ Să alegi două mijloace artistice prin care să susţii faptul că titlul este în strânsă relaţie cu mesajul textului epic;
- ✓ Nu uita să îţi reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuaţie, aşezarea corectă a textului în pagină şi la respectarea limitei de spaţiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1.

- cel mai renumit vârf din Elveţia este Matterhorn;
- orăşelul-staţiune Zermatt se află la o altitudine de 1620 m.

2. Structuri/ grupuri de cuvinte care fac referire la turiştii orăşelului-staţiune: „pe turiştii cu buzunarele pline", „pasionaţii de schi", „iubitorii de drumeţii".
3. propoziţie subordonată completivă indirectă.
4.

- Exemple de substantive în cazul acuzativ: (în) topul, (de) lux, (pe) turiştii etc.
- Exemple de adverbe de loc: aici.

5. Valorile morfologice ale cuvintelor subliniate:

- *ei* – pronume personal;
- *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere;

Scanned with OKEN Scanner

- *iarna* – adverb de timp;
- *cobori* – verb predicativ.

6. Orașul pe care l-am vizitat m-a fascinat.

Modelul nr. 9

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Exemple de cuvinte care fac parte din aceeaşi familie lexicală: „revăzut”/ „revederea” (de la cuvântul de bază, verbul *a vedea*).
2. Enunț cu omofonul cuvântului ne-am: Românii sunt un neam de oameni cinstiți.
3. Exemple de cuvinte/ structuri aflate în antiteză: „ne-am revăzut”/ „ne-a despărțit”, „o clipă”/ „o viață-ntreagă”, „noaptea neagră”/ „la lumina unui fulger”.
4. Eul liric își face simțită prezența, în text, prin mărci lexico-gramaticale consacrate:

- forma pronominală la persoana I, plural: „ne” („ne-am revăzut”/ „ne-a despărțit”);
- adjectivul pronominal posesiv de persoana I, singular: „noastră” („revederea noastră”);
- forma pronominală la persoana a II-a, singular „tu” („tu-mi încolăceai”);
- forme pronominale la persoana I, singular: „mi” („-mi încolăceai”/ „mi s-a părut”);
- forma verbală la persoana I, singular: „văd” („văd la lumina”).

5. Titlul anticipează ideea poetică, fiind în strânsă legătură cu mesajul transmis. Este alcătuit dintr-un substantiv şi un numeral cardinal, atrăgând atenția că discursul se focalizează pe tema timpului. Apare sugerată, în text, ideea conform căreia iubirea are capacitatea de a sustrage ființa de sub curgerea ireversibilă spre moarte şi de a o proiecta într-un timp etern, interior, al amintirii, astfel încât clipa devine „un înțeles de-o viață-ntreagă”.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ Formularea clară a unei ipoteze, în legătură cu mesajul transmis de text. Aici, va trebui să foloseşti unul din următorii conectori: *în opinia mea, sunt de părere că, consider că* etc.

✓ Existența a două argumente care să susțină ipoteza formulată. Ai în vedere următorii conectori: *în primul rând, pe de-o parte, în al doilea rând, pe de altă parte, în aceeaşi ordine de idei, în altă ordine de idei* etc.

✓ Formularea unei concluzii, care presupune reluarea ipotezei şi nuanțarea ei, pe baza argumentelor aduse. Ai în vedere următorii conectori: *în concluzie, în consecință, aşadar* etc.

✓ Nu uita să îți reciteşti, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuație, aşezarea corectă a textului în pagină şi la respectarea limitei de spațiu indicate!

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- titlul articolului este ***Vacanță la… Paris***;
- numele turnului despre care se amintește în fragment este Eiffel.

2. Structurile/ grupurile de cuvinte care surprind sentimentele trăite în vârful turnului: „un amestec de libertate, împlinire, măreție", „o stare de calm, de tăcere, pace interioară".
3. De exemplu: „la Paris" – cazul acuzativ
   „timpul" – cazul nominativ.
4. b – completivă indirectă.
5.

- exemplu de adjectiv pronominal negativ: „nicio" („nicio prezentare") funcția sintactică de atribut adjectival;
- exemplu de numeral ordinal: „întâia" („întâia dată"), funcția sintactică de atribut adjectival.

6. M-am comportat cum mi s-a spus.

Modelul nr. 10

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1.

- Exemple de cuvinte derivate: „trandafirie", „pregătindu(-se)", „singuratice", „plecare", „străbat" etc.
- Exemple de cuvinte obținute prin conversiune: „adâncit", „neclintită", „asfințitului", „acestea", „întinsul" etc.

2. Cuvântul conține 10 litere şi 10 sunete.
3. Exemple de cuvinte utilizate cu sens figurat: „trandafirie", „blând", „adâncit", „odihnă", „ațipesc", „singuratice", „țesături" etc.
4. Exemple de grupuri de cuvinte care arată momentul temporal: „apus de soare", „pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții".
5. Metafora „întinsul sclipitor al iazului" stă la baza unei imagini vizuale ce conturează luminozitatea toposului descris, perceput de micile viețuitoare ca loc al salvării. În apropierea nopții, a întunericului ce va pune stăpânire, în curând, pe întreaga natură, „poporul de rândunele" se lasă atras de iazul a cărui strălucire îl ademenește ca un miraj.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ În introducere, vei numi modul de expunere predominant în text;

- De exemplu:

Scanned with OKEN Scanner

Fragmentul de text ***Puișorii*** de Emil Gârleanu își fixează ca mod principal de expunere descrierea, stabilindu-se, totodată, timpul și spațiul desfășurării evenimentelor ulterioare.

✓ În cuprins, vei avea în vedere următoarele repere:

– Identificarea obiectului descrierii;

• De pildă:

Discursul epic conturează imaginea unui apus de soare, o natură ce se pregătește „pentru tihnitul somn al nopții". Privirea surprinde tabloul în totalitatea sa, planul ceresc, planul terestru, planul depărtat, planul apropiat, remarcându-se o alternanță a ilustrării acestora.

– Precizarea a două trăsături specifice descrierii, identificate în text;

• De exemplu:

Caracterul descriptiv al discursului se relevă atât la nivelul structurilor morfologice, cât și la nivelul limbajului.

În primul rând, cuvintele sunt utilizate cu valori morfologice specifice descrierii. Predomină, așadar, sintagmele formate din substantiv și adjectiv. De exemplu, „lumina trandafirie", „blând apus", „odihnă neclintită", „fața umedă" etc. De asemenea, utilizarea verbelor la prezent, caracteristică a descrierii, conferă eternitate peisajului descris. Tabloul pare sustras de la curgerea ireversibilă a timpului, fiind proiectat în eternitatea clipei.

Pe de altă parte, limbajul utilizat se caracterizează prin expresivitate. Cuvintele își pierd, în marea lor majoritate, sensul propriu, de bază, constituindu-se într-un spectacol al figurilor de stil și imaginilor artistice.

– Numirea a două figuri de stil/ imagini artistice diferite și explicarea rolului lor în transmiterea mesajului;

• De pildă:

Calmul, liniștea și familiaritatea tabloului descris sunt puse în evidență cu ajutorul epitetelor „lumina trandafirie", „odihnă neclintită" și a epitetului personificator în inversiune „blând apus". Personificarea, ca figură de stil predominantă în tabloul asfințitului, umanizează natura, făcând-o asemeni unei ființe: „frunzele ațipesc", „mirиștele [...] singuratice", „iazul își așterne". Imaginile vizuale predominante sunt însoțite de cântecul „tălăncii" care se aude în depărtare, un sunet menit, parcă, să nu perturbe calmul peisajului, acompaniind doar suflul unei naturi care se pregătește de somn.

✓ Să formulezi o încheiere adecvată argumentării tale.

• De exemplu:

În concluzie, fragmentul de text ***Puișorii*** de Emil Gârleanu își fixează ca mod principal de expunere descrierea, conturând imaginea unui apus de soare, surprins cu ajutorul unui limbaj expresiv.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- înălțimea colosului este de 828 de metri;
- clădirea cuprinde un număr de nouă hoteluri.

2. O structură/ grup de cuvinte care face referire la motivul construcției structurii Burj Dubai: „marea ambiție a șeicului Mohamed bin Rashid al Maktoum [...] de a plasa, definitiv, Dubaiul pe harta locurilor cu adevărat senzaționale de pe Terra".
3. articol nehotărât: „un" (colos)
   numeral cu valoare adjectivală: „nouă" (hoteluri), „trei" (hectare).
4. Funcția sintactică a cuvintelor subliniate:

- *care* – subiect;
- *cuprinde* – predicat verbal;
- *de locuit* – atribut verbal;
- *hoteluri* – complement direct.

5.

- „a debutat" – modul indicativ;
- „a plasa" – modul infinitiv.

6. Orașul a fost plasat unde și-a dorit șeicul.

Modelul nr. 11

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Exemple de cuvinte care aparțin câmpului semantic al naturii: „holde", „culmea", „valea", „câmpii", „soare", „lunca", „boare", „albine".
2. [-] – „cratima", ca semn ortografic, marchează:

- elidarea vocalei „î", evitându-se, astfel, hiatul;
- rostirea într-o singură silabă a două părți de vorbire diferite, în vederea conservării ritmului și măsurii versului.

3. Trăsăturile dominante ale naturii surprinse vara: culmea e „adormită", lunca e „goală", câmpii sunt „arși de soare".
4. Exemple de versuri care conțin personificare: „Printre holde rătăcită", „Toată culmea-i adormită", „Liniștea-i deplin stăpână".
5. Discursul poetic se centrează pe descriere, ca mod principal de expunere, deoarece:

- este creionat un tablou de natură, dominat de liniște, într-o zi de vară;
- mesajul este transmis prin intermediul unui limbaj expresiv. De exemplu, metafora „calea pare o fâșie nesfârșită" pune în evidență pustietatea naturii sub arșița verii. Personificarea, ca figură de stil predominantă în text, umanizează peisajul

Scanned with OKEN Scanner

conturat, prezentându-l aidoma unei ființe lipsite de vitalitate, din pricina căldurii. Aglomerarea de imagini vizuale („câmpii arşi de soare", „Lunca-i goală" etc.) întregeşte tabloul campestru, pustiit de arşiță. Tabloul pare animat de prezența albinelor, surprinsă prin imaginea auditivă „Numai zumzetul de-albine".

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ Să precizezi două trăsături/ caracteristici ale speciei literare *pastel*;

• De pildă:

Definit ca specie a genului liric în versuri, *pastelul* exprimă sentimentele eului poetic în mod direct, prin intermediul unui limbaj expresiv. Descrierea, ca mod principal de expunere, devine, astfel, doar un pretext pentru eu de a-şi exprima trăirile.

✓ Să exemplifici aceste trăsături/ caracteristici pe baza textului citat;

• De exemplu:

Poezia ***În miezul verii*** de George Coşbuc este un pastel.

În primul rând, sentimentele de liniște şi calm pe care le resimte eul poetic sunt transmise în mod direct.

✓ Să evidențiezi rolul mijloacelor artistice în sugerarea mesajului poetic, aşa cum se conturează în fragmentul de mai sus;

• De pildă:

Se ştie că termenul de *pastel* este preluat din artele plastice, unde *pastello* înseamnă culoare. La fel cum pictorul se foloseşte de paleta cromatică pentru a da expresie propriilor trăiri, creatorul pastelului se foloseşte de limbajul poetic, expresiv, pentru a reda calmul şi liniştea resimțite în fața naturii surprinse „în miezul verii". De exemplu, personificarea, ca principală figură de stil, transformă natura într-o ființă lipsită de vitalitate, din pricina soarelui dogoritor. Tabloul surprins este unul luminos, scăldat de lumina razelor de soare. Pustietatea peisajului nu înspăimântă ființa care-l contemplă, spectacolul naturii relevându-i-se ca unul firesc, sustras din timp. Ideea de imensitate este pusă în relief chiar de la început, prin metafora „o fâşie nesfârşită pare calea". Privirea surprinde peisajul de sus în jos, dinspre „culmea adormită" spre vale. Singura realitate care uneşte cele două spații pare a fi dogoarea verii, ce învăluie natura într-o stare de calm şi liniște. Caracterul static al tabloului este susținut de numărul mare de imagini vizuale: „Toată culmea-i adormită", „câmpii arşi de soare", „Lunca-i goală", „la fântână/ E pustiu". În ultima strofă, imaginea auditivă „zumzetul de-albine" conferă armonie peisajului, eul contemplator lăsându-se abandonat acestui calm pe care-l degajă natura.

Pe de altă parte, descrierea, ca mod principal de expunere, devine, la nivelul discursului, pretextul folosit de autor pentru a-şi exprima sentimentele de care este cuprins. Pe lângă limbajul expresiv utilizat, prezența descrierii este susținută şi de structuri gramaticale specifice: verbele la timpul prezent („pare", „i", „e", „nu sengână", „curge"), care sugerează ideea de suspendare temporală, de peisaj proiectat în eternitate sau structurile formate din substantive însoțite de adjective: „fâşie nesfârşită", „culmea adormită", „liniştea stăpână", „câmpii arşi" etc.

✓ Să formulezi o încheiere adecvată argumentării tale.

Scanned with OKEN Scanner

- De pildă: Având în vedere faptul că sentimentele de calm şi linişte ale eului poetic în faţa naturii sunt exprimate în mod direct, prin intermediul unui limbaj expresiv, utilizând descrierea ca mod de expunere principal, putem afirma că poezia ***În miezul verii*** de George Coşbuc este un pastel, structurat pe regulile prozodiei clasice.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- genul de muzică preferat la Vama Veche este rock-ul;
- perioada în care Vama Veche îi atrage pe căutătorii unui alt fel de litoral este de la 1 mai până târziu în septembrie.

2. Structurile/ grupurile de cuvinte care indică posibilităţile de cazare la Vama Veche: „corturile", „hoteluri şi pensiuni".
3. contragerea: „la întâlnirea unor oameni" – complement indirect.
4. c – predicativă.
5. Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:

- *odinioară* – adverb de timp;
- *a devenit* – verb copulativ;
- *însăşi* – adjectiv pronominal de întărire;
- *spaţiu* – substantiv comun.

6. Am admirat toată ziua plaja.

Modelul nr. 12

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. Cuvânt derivat cu sufix diminutival: „ploiţă".
2. [, ...,] – „perechea de virgule", ca semn de punctuaţie, izolează o construcţie (propoziţie principală) incidentă de restul comunicării; marchează trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă; indică prezenţa naratorului în text.
3. Personajele antrenate în dialog îşi centrează discuţia pe tema ploii.
4. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă: Stan îi zice lui Păvăloc că dă rămăşag că plouă la noapte. Acesta îi răspunde că nu poate fi vorbă de asta, că, înainte de zori, nu va ploua. Gligor îl întreabă pe vărul Mitru dacă o să plouă la noapte.
5. Fragmentul citat face parte din expoziţiunea textului, deoarece sunt fixate:

a) reperele temporale: „în vreme ce tinerii petreceau", „De la slujba de seară";
b) reperele spaţiale: „la cruce", „înspre casă";
c) personajele: vecinii, Stan, Mitrea, Gligor, tatăl lui Ghiţă şi Păvăloc Ţăpăloiu.

Scanned with OKEN Scanner

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

✓ Să prezinți o trăsătură a operei epice, identificată în fragmentul de text ***La crucea din sat***;

• De exemplu:

Genul epic cuprinde totalitatea operelor în care gândurile, ideile, sentimentele autorului sunt exprimate în mod indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor. Vocea delegată de autor să vorbească în text este naratorul. Acțiunea este plasată în timp și spațiu. Modul principal de expunere este narațiunea, care se împletește cu dialogul și descrierea. Cuvintele ce compun textul îi facilitează lectorului să asiste la spectacolul lumii ficționale.

✓ Să exemplifici această caracteristică, pe baza textului citat;

• De pildă:

Fragmentul de text ***La crucea din sat*** de Ioan Slavici este preluat dintr-o operă epică. În primul rând, concepția scriitorului despre viața rurală, despre modul în care omul arhaic își concepe existența se trădează prin intermediul personajelor care, întoarse de la slujba de seară, discută despre ploaie, fenomen de care depinde asigurarea propriului trai.

Pe de altă parte, naratorul, ca voce delegată de autor să vorbească în text, își face simțită prezența, la nivelul discursului, prin forme verbale și pronominale la persoana a III-a (de exemplu, „petreceau", „steteau de vorbă", „plecaseră", „el", „îi" etc.) sau prin intervenții prin acele construcții incidente („îi zise", „grăi Gligor" etc.).

În altă ordine de idei, narațiunea, ca mod principal de expunere în textul epic, deschide fragmentul care se continuă cu dialogul personajelor.

✓ Să prezinți, pe scurt, subiectul (cu referire la două momente sau situații semnificative din fragment);

• De exemplu: Constituindu-se în expoziționea discursului, fragmentul de text debutează cu surprinderea cronotopului și prezentarea personajelor. Astfel, lectorul află că, în vreme ce tinerii petreceau la cruce, bătrânii, plecați de la slujba de seară spre casă, poartă o discuție ca între vecini, pornind de la vederea unei vrâste de nori ce se zărește înspre apus. Gligor, unul dintre vecini, remarcă faptul că o ploaie ar fi bine-venită, în condițiile în care grânele sunt cam uscate. Păvăloc, un alt vecin, susține că nu are cum să plouă mai repede de a doua zi, dimineața. Discuția dintre participanții la dialog se focalizează, în continuare, pe tema ploii. În vreme ce Stan este absolut convins că plouă la noapte, Păvăloc își susține, în continuare, cu tărie, poziția. Gligor hotărăște să îl întrebe pe Mitrea despre ploaie, vecin care se pare că se pricepe cel mai bine la mersul vremii.

✓ Să-ți exprimi opinia despre modalitățile de caracterizare a personajului din text (formularea clară/ logică a opiniei, prezența unui argument/ a motivării care să justifice opinia exprimată);

• De pildă: Sunt de părere că toate personajele participante la dialog pot fi desemnate, în sens colectiv, prin sintagma „vocea satului". În primul rând, creatorul de text surprinde, prin acest personaj colectiv, o mentalitate arhaică, specifică vremii.

Scanned with OKEN Scanner

Ei îşi conduc existenţa după reguli ancestrale, bine stabilite. Natura nu îi va lua niciodată prin surprindere, pentru că omul arhaic a reuşit, în cursul existenţei sale, să-i dezlege misterele. O dovedeşte personajul Mitrea, personaj oracular, luat ca exemplu de toţi consătenii.

✓ Să formulezi o încheiere adecvată argumentării tale;

- De exemplu: În consecinţă, ca în orice text epic, concepţia scriitorului despre lume se exprimă în mod indirect prin intermediul acestor personaje, ca purtătoare ale unor semnificaţii ancestrale ale existenţei, personaje care iau parte la o discuţie, plasată în timp şi spaţiu, despre un fapt aparent banal, dar care pune în relief relaţia individului cu mediul în care acesta trăieşte, încercând, prin toate acţiunile sale, să-i desluşească misterele.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

- autorul este Douglas H. Chadwick;
- lupii sunt puternici, agresivi, teritoriali şi prădători.

2. Structuri/ grupuri de cuvinte care surprind posibile motive ale relaţiei conflictuale dintre fiinţa umană şi lup: „nu ne putem forţa mintea să accepte atât „lupul cel mare şi rău", cât şi ruda lui apropiată, cu privirea plină de adoraţie, care ne urmăreşte prin toată casa", „lupii sunt mamiferele mari de uscat cu cea mai largă arie de răspândire, după oameni şi vitele lor", „în emisfera nordică, sunt de multă vreme concurenţii noştri cei mai direcţi pentru carne".
3. adjectiv la gradul pozitiv: „puternici", „agresivi" etc.
   adjectiv la superlativ relativ: „cea mai largă".
4. b – conjuncţie subordonatoare.
5.

- o propoziţie subordonată subiectivă: „că nu ne putem forţa mintea";
- o propoziţie subordonată completivă indirectă: „să accepte atât „lupul cel mare şi rău", cât şi ruda lui apropiată, cu privirea plină de adoraţie".

6. Acesta este lupul cel rău.

Modelul nr. 13

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1.

- Exemple de cuvinte formate prin compunere: „oricine", „căci";
- Exemple de cuvinte formate prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune): „binele", „acest" (mare).

Scanned with OKEN Scanner

2. [–] – „linia de pauză”, ca semn ortografic, marchează intervenția naratorului pentru a explica faptul că vorbele anterioare îi aparțin ursului. Cele două linii de pauză izolează o construcție incidentă de restul comunicării. Marchează trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă.
3. Noua „lege criminală”, pe care o propune ursul, reiese din versurile: „Noi o să-i sugrumăm/ Ş-apoi să-i judecăm”.
4. Modul de expunere predominant în text este dialogul, la care se adaugă narațiunea.
5. Titlul este în strânsă relație cu mesajul transmis de textul epic. Este format din două substantive, coordonate printr-o conjuncție de tip copulativ, surprinzând protagoniștii textului: ursul şi vulpea. Fiind o fabulă, cele două personaje trebuie percepute ca niște măşti în spatele cărora creatorul textului ascunde comportamente umane.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii paşi:

✓ să prezinți mesajul fabulei date;

• De exemplu: Textul fabulei ***Ursul şi vulpea*** de Grigore Alexandrescu se focalizează pe tema guvernării, autorul surprinzând, prin intermediul personajelor animaliere, comportamente umane, pe care le satirizează.

✓ să ilustrezi opinia ta, cu exemple adecvate, selectate din textul dat;

• De pildă:

Sunt de părere că ursul vorbeşte de un bine şi de „un timp mai fericit” care par a fi consolidate pe idei nu tocmai sănătoase.

În primul rând, el se gândeşte să-l „răstoarne pe tigru”, fără a avea niște motive bine întemeiate. Se remarcă aici doar dorința ursului de a ajunge la guvernare, obiectivele propuse nefiind susținute de mijloace morale: „Noi o să-i sugrumăm/ Ş-apoi să-i judecăm”. De fapt, obiectivele pe care le are în vedere, acelea de a stârpi abuzul şi tâlhăria şi de a îmbunătăți legea criminală, se bazează tocmai pe un paradox: mai întâi, omoară, şi apoi judecă.

Pe de altă parte, morala fabulei surprinde tocmai atitudinea satirizantă a autorului față de cei care vor să pună mâna pe putere prin mijloace necinstite. Aceasta este considerată doar „o întâmplare”.

În concluzie, fabula ***Ursul şi vulpea*** satirizează moravurile vremii, surprinzând dorința unora de a pune mâna pe putere, fără a avea niște mijloace în acord cu obiectivele propuse.

✓ să utilizezi un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate;

✓ să respecți limita minimă de spațiu indicată.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

• autorul cărții *Sfârşitul Ceauşeştilor* este Grigore Cartianu;

• prețul cărții *Sfârşitul Ceauşeştilor* este 14,95 lei.

Scanned with OKEN Scanner

2. Structuri/ grupuri de cuvinte care surprind succesul cărții *Sfârșitul Ceaușeștilor*: „a fost vândută în peste 80.000 de exemplare", „devenind vedeta autohtonă a anului 2010", „a stârnit deja interesul unor edituri din străinătate", „A fost marea vedetă a Târgului de Carte Bookfest 2010, cu 2.130 de exemplare vândute, de două, trei ori mai mult decât următoarea clasată în top".
3. Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:
- *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere;
- *patru* – numeral cardinal cu valoare adjectivală;
- *marea* – adjectiv propriu-zis;
- *acordând* – verb predicativ.

4. Funcția sintactică a cuvintelor subliniate:
- *Grigore Cartianu* – subiect;
- *va sta de vorbă* – predicat verbal;
- *cu cititorii* – complement indirect;
- *autografe* – complement direct.

5.
- exemplu de adjectiv pronominal demonstrativ din fragmentul citat: „acest" („acest sfârșit");
- exemple de verbe copulative: „devenind", „a fost" („a fost marea vedetă").

6. Nu știu când voi veni pe la tine.

Modelul nr. 14

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1. Sinonim pentru expresia „a scos veste-n țară" – a vestit, a înștiințat, a anunțat, a informat, a comunicat etc.
2. [„…"] – „ghilimelele", ca semn de punctuație, marchează inserarea, în cadrul discursului epic, a vorbelor personajelor.
3. „luna, regina nopții", „noapte de smarald", „noapte adâncă", „noaptea existenței", „noaptea ființei" etc.
4. Trăsături ale personajului Călin Nebunul: „era prost" (formă de caracterizare directă, realizată de narator); puterea fizică a personajului (formă de caracterizare indirectă), ce reiese din faptele sale, capacitatea de a arunca săgeata care „a mers trei luni de zile, zi și noapte".
5. Modul de expunere predominant în text este narațiunea. Se regăsesc însă, în proporție mai mică, dialogul și descrierea.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

Scanned with OKEN Scanner

✓ Să precizezi două caracteristici ale speciei literare *basm*, identificate în fragmentul citat;

• De exemplu: Basmul reprezintă o specie a genului epic, în proză sau în versuri, de mare întindere, cu multe personaje, purtătoare ale unor valori simbolice (Binele şi Răul, în diversele lor ipostaze), înzestrate cu puteri supranaturale. Finalul basmului aduce, întotdeauna, victoria Binelui asupra Răului.

✓ Să exemplifici aceste caracteristici, pe baza textului citat;

• De exemplu: Fragmentul citat, ***Călin Nebunul*** de Mihai Eminescu, face parte dintr-un text ce se încadrează în specia literară *basm*, deoarece trăsăturile epice sunt particularizate în funcţie de caracteristicile acestei specii.

În primul rând, timpul este unul nedeterminat („era odat'"), plasând acţiunea în atemporalitate. De asemenea, spaţiul, la fel ca timpul, nu este bine precizat: lectorul află că împăratul „a scos veste-n ţară", fără să se precizeze despre ce ţară e vorba, la fel cum află că în „satu cela-a-mpăratului era un om ş-avea trei flăcăi". Faptul că timpul şi spaţiul basmului sunt nedeterminate atrag atenţia cititorului că mesajul transmis este unul general valabil, prin surprinderea luptei dintre Bine şi Rău, cu victoria Binelui.

Pe de altă parte, personajele prezentate sunt specifice basmului. Astfel, cifra magică *trei* apare ca un determinant al acestora: împăratul are trei fete, într-o seară, au venit trei tineri şi le-au cerut, iar un om din satul împăratului avea trei flăcăi. De asemenea, personajele sunt înzestrate cu puteri supranaturale: unul dintre tineri a ieşit afară şi a fluierat, astfel încât s-a făcut un nor mare, iar Călin Nebunul a aruncat o săgeată ce a mers „trei luni de zile, zi şi noapte, şi de-abia a ajuns".

✓ Să prezinţi subiectul fragmentului, prin referire la două momente/ scene semnificative;

• De pildă: Fragmentul debutează cu prezentarea unui împărat care are trei fete, de o frumuseţe izbitoare. Dintre ele, cea mijlocie este atât de frumoasă, încât atrage atenţia feciorilor de împăraţi şi ghinărarilor de pretutindeni, care vin să o peţească. Tatăl îi refuză, iar unul dintre tinerii veniţi în peţit le răpeşte pe toate trei. Împăratul dă de ştire în ţară că oferă ca recompensă mâna fetelor pentru aceia care le vor găsi. Trei flăcăi ai unui om din sat se hotărăsc să pornească în căutarea fetelor împăratului. Destinaţia o stabilesc prin aruncarea cu arcul a unei săgeţi. După ce băiatul cel mare şi cel mijlociu au aruncat săgeata, vine şi rândul celui mic, Călin Nebunul. Acesta a aruncat-o încât a mers trei luni de zile, zi şi noapte.

✓ Să identifici un personaj, punând în evidenţă semnificaţia comportamentului acestuia;

• De exemplu: Aşa cum se anticipează încă din titlu, protagonistul textului este Călin. Titlul devine o formă de caracterizare a protagonistului, prin determinantul de tip atributiv „Nebunul". La o lectură atentă a textului, cititorul va descoperi că el este „Nebun", în raport cu ceilalţi. Lumea din jur îl percepe aşa. Nebunia sa devine însă o calitate de care protagonistul se va folosi în atingerea

Scanned with OKEN Scanner

scopului: găsirea fetelor de împărat. Statutul social este surprins, în fragmentul citat, el fiind mezinul acelui om din sat care avea trei flăcăi. Ca în orice basm, se remarcă şi aici motivul superiorităţii mezinului, cel care, înzestrat cu puteri deosebite, va învinge răul, restabilind, în final, echilibrul iniţial. Printr-o formă de caracterizare directă, naratorul îi conturează un portret moral: „era prost". Aparenta lipsă de însemnătate a protagonistului ascunde, de fapt, însuşiri excepţionale, pe care eroul şi le va dezvălui pe parcurs. Este curajos, luând decizia de a-şi însoţi fraţii mai mari, deţine forţă fizică, reuşind să arunce săgeata foarte departe.

✓ Să formulezi o încheiere adecvată argumentării tale;

• De pildă: În concluzie, fragmentul de text citat face parte dintr-un basm, în primul rând datorită cronotopului nedeterminat, focalizând lectura pe mesajul simbolic transmis de text, şi datorită personajelor cu puteri supranaturale, dintre care se individualizează Călin Nebunul, mezinul, aparent un personaj neînsemnat, dar care îşi va dezvălui calităţile pe parcursul călătoriei.

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1.

• statul în care are loc scena descrisă este Wisconsin;

• numele organizaţiei care are rolul de a ajuta păsările migratoare pe cale de dispariţie să-şi reînveţe traseele tradiţionale de migraţie este Operaţiunea Migraţia.

2. Structura/ grupul de cuvinte care conţine informaţiile oferite de biolog despre cocori: „că au fost crescuţi în captivitate, dar nu au auzit niciodată voci omeneşti".

3. contragerea subordonatei: „despre creşterea în captivitate".

4. Funcţia sintactică a cuvintelor subliniate:

• (*de*) *observaţie* – atribut substantival prepoziţional;

• *ascuns* – atribut adjectival;

• *zăresc* – predicat verbal;

• *o pasăre* – complement direct.

5. Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:

• *lungi* – adjectiv propriu-zis;

• *alb* – substantiv;

• *apoi* – adverb de timp;

• *un* – numeral cardinal cu valoare adjectivală.

6. E bine ca oricine să ajute păsările migratoare pe cale de dispariţie.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 15

SUBIECTUL I (42 de puncte)

A.

1. În text, cuvântul *voi* este pronume personal, persoana a II-a, plural. Mai poate fi utilizat cu valoare de verb auxiliar, în componența viitorului: *Voi merge acasă de Crăciun.*
2. [:] – „două puncte", ca semn de punctuație, marchează introducerea în discurs a replicilor personajelor.
3. Dialogul îndeplinește, la nivelul fragmentului, următoarele funcții:
- conferă aspect scenic întâmplărilor prezentate;
- devine mijloc indirect de caracterizare a personajelor ce iau parte la dialog.
4. Motivul supărării personajului Acrivița este pierderea pietrei de la inelul primit în dar de la nenea Andrei, senatorul.
5. Repetiția verbului „scoate" are rolul de a pune în evidență multitudinea de cadouri pe care familia le-a primit de Crăciun de la nenea Andrei, senatorul, ca semn al sentimentelor pe care acesta le nutrește. De asemenea, repetiția devine, la nivelul discursului, o formă de accentuare a suspansului, naratorul lăsând la urmă cadoul Acriviței, care devine, de fapt, motivul supărării personajului feminin.

B. **Atenție!** În elaborarea compunerii tale, va trebui să ai în vedere următorii pași:

✓ Formularea clară a unei ipoteze, în legătură cu mesajul transmis de text. Aici, va trebui să folosești unul din următorii conectori: *în opinia mea*, *sunt de părere că*, *consider că* etc.

✓ Existența unui argument care să justifice ipoteza formulată. Ai în vedere următorii conectori: *când fac această afirmație, am în vedere faptul că*, *un argument ar fi*, *mă gândesc aici la* etc.

✓ Formularea unei concluzii, care presupune reluarea ipotezei și nuanțarea ei, pe baza argumentului adus. Ai în vedere următorii conectori: *în concluzie*, *în consecință*, *așadar* etc.

✓ Nu uita să îți recitești, de fiecare dată, compunerea, fiind atent(ă) la exprimare, ortografie, semnele de punctuație, așezarea corectă a textului în pagină și la respectarea limitei de spațiu indicate!

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1.
- titlul articolului este *Parcul Național din Gabon*;
- numele istmului pe care se află „peticul de pământ" descris în fragment este Moubani.

Scanned with OKEN Scanner

2. Structurile/ grupurile de cuvinte care precizează ce animale sunt întâlnite în spațiul descris în fragment sunt: „elefanții", „bivolii sălbatici africani", „țestoasele marine măslinii", „tarponii", „delfinii cu cocoașă", „rechinii-taur".
3. Cazul cuvintelor subliniate:
- (*în mijlocul*) *unei pădurici* – genitiv;
- *marine* – nominativ;
- *capul* – acuzativ;
- *acest* – nominativ.

4. Funcția sintactică a cuvintelor subliniate:
- *tabără* – subiect;
- *noastră* – atribut adjectival;
- (*de*) *iarbă* – atribut substantival prepozițional;
- *mărunt* – complement circumstanțial de mod.

5.
- exemple de subiecte multiple din text: „elefanții și bivolii", „delfinii și rechinii-taur";
- exemplu de subiect exprimat prin pronume relativ: „care" („care cresc").

6. El a ieșit ce și-a dorit.

Modelul nr. 16

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru transcrierea corectă a cuvintelor care conțin diftong, respectiv hiat (de exemplu: *călătoare, nouri*) 2x3p=**6 puncte**
2. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *lunecă*– se mișcă; *dezmorțit*– dezghețat; *ageri*-vioi, iuți) 3x2p=**6 puncte**
3. explicarea rolului virgulei în secvența dată (de exemplu: marchează enumerația) **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru transcrierea, din textul dat, a imaginilor vizuale, respectiv auditive (de exemplu: *O umbră călătoare se-ntinde-ncet și trece; Ei vin în miezul zilei, c-un surd și tainic sunet*) 2x3p=**6 puncte**
5. motivarea adecvată a folosirii descrierii în text, respectând numărul de cuvinte indicat 6 p./ motivare parțial adecvată, respectând numărul de cuvinte indicat 3 p./ încercare de motivare a folosirii descrierii în text 1 p. **6 puncte**

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre semnificația titlului textului dat 4 p./ încercare de formulare a unei opinii despre semnificația titlului textului dat 2 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**
– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunțuri cerute (de exemplu: *Fulgerul se formează din particule mai uşoare, care se încarcă pozitiv şi particule mai grele, care se încarcă negativ şi când aerul devine conductor, se realizează descărcarea sarcinilor electrice. Viteza de propagare a tunetului este de 330 m/s .*) 2x2p=**4 puncte**
2. 4 puncte pentru menționarea corectă a motivului decalajului dintre observarea luminii produse de fulger şi recepționarea auditivă a tunetului. (de exemplu: *Motivul decalajului dintre observarea luminii produse de fulger şi recepționarea auditivă a tunetului este viteza de 300 000 km/s a fulgerului, prin comparație cu viteza de 330 m/s a tunetului.*) **4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a părților de vorbire subliniate în secvența dată (*se* – pronume reflexiv, *rapidă* – adjectiv propriu-zis, *care* – pronume relativ, *o* – articol nehotărât) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*o descărcare*-nume predicativ, *doi*-atribut adjectival,) 2x2p=**4 puncte**
5.
– 2 puncte pentru transcrierea ultimei propoziții subordonate din textul dat (*care este mult mai mică decât viteza de 300 000 km/s a luminii produsă de fulger*) **2 puncte**
– 2 puncte pentru precizarea felului propoziției subordonate transcrise: propoziție subordonată atributivă. **2 puncte**
6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă directă, introdusă prin pronumele relativ *care*
– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții
– 3 puncte pentru construirea propoziției subordonate completivă directă, introdusă prin pronumele relativ *care* (de exemplu*: Copilul ştia care este adevărul.*) **4 puncte**

B.

– prezentarea cadrului spațio-temporal 4p./ prezentarea parțială a cadrului spațio-temporal 2p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– descrierea fenomenului naturii ales, folosind mijloace artistice 2p./ descrierea fenomenului naturii, dar fără mijloace artistice 2p./ încercare de descriere 1p. **4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință 2p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1p. **2 puncte**
– respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:
– unitatea compoziției **1 punct**
– coerența textului **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului 2 p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
– ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
– punctuația (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
– lizibilitatea **1 punct**

Modelul nr. 17

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.
1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *întunecată* – luminoasă; *varietatea* – unicitatea; *întocmai* – altfel) 3x2p=**6 puncte**
2. explicarea folosirii liniei de pauză în secvența dată (de exemplu: izolează structura incidentă/ izolează vorbirea directă de indirectă) **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru selectarea, din textul dat, a oricăror două cuvinte/ grupuri de cuvinte care se referă la timpul acțiunii (de exemplu: *într-o seară; iulie 1909*) 2x3p=**6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului epic (de exemplu: *prezența personajelor, a naratorului; narațiunea ca mod de expunere*) 2x3p=**6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, respectând numărul de cuvinte indicat 6 p./ prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței date, respectând numărul de cuvinte indicat 3 p./ încercare de prezentare a semnificației secvenței date 1 p. **6 puncte**

B.
– evidențierea nuanțată, detaliată a unei modalități de caracterizare a personajului indicat 4p./ evidențierea schematică a unei modalități de caracterizare a per-

Scanned with OKEN Scanner

sonajului indicat 2 p./ simpla numire a unei modalităţi de caracterizare a personajului indicat 1 p. **4 puncte**

– câte 1 punct pentru ilustrarea oricăror patru trăsături ale personajului, cu exemple din textul dat 4x1p=**4 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă 2 p./ adecvare parţială a conţinutului la cerinţă 1p. **2 puncte**

– respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(36 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunţuri cerute (de exemplu: *Autorul cărţii este Andra Şerbănescu. Tema fragmentului este scrierea unui text.*) 2x2p=**4 puncte**
2. 4 puncte pentru menţionarea corectă a modalităţilor de a scrie bine un text (de exemplu: *Modalităţile de a scrie bine un text sunt, în opinia autoarei, urmând modelul celorlalţi scriitori, reflectând asupra criticilor primite din partea cititorilor, respectând regulile de redactare.*) **4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menţionarea corectă a părţilor de vorbire subliniate în secvenţa dată (*a* – interjecţie, *să* – conjuncţie subordonatoare, *în cele din urmă* – locuţiune adverbială, scriind-verb predicativ) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei funcţii sintactice (*lor* – atribut pronominal genitival, *regulile* – complement direct, *care* – subiect, *această* – atribut adjectival) 4x1p=**4 puncte**
5. – 2 puncte pentru transcrierea primei propoziţii subordonate din textul dat (*cum scriu alţii*) **2 puncte**

– 2 puncte pentru precizarea felului propoziţiei subordonate transcrise: propoziţie subordonată completivă directă. **2 puncte**

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanţială de cauză, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că*

– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii

– 3 puncte pentru construirea propoziţiei subordonate circumstanţială de cauză, introduse prin conjuncţia subordonatoare *că* (*de exemplu: Fetiţa plângea, că nu i s-a dat jucăria.*) **4 puncte**

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre importanţa alegerii temei 4 p./ încercare de formulare a unei opinii 2 p. **4 puncte**

– susţinerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susţinerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susţinere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:
- unitatea compoziției **1 punct**
- coerența textului **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2 p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
- ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
- punctuația (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
- lizibilitatea.

Modelul nr. 18

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *straniu*– bizar; *să mă deprind*– să mă familiarizez; *ură*-dușmănie) 3x2p=**6 puncte**
2. explicarea folosirii cratimei în secvența dată (de exemplu: marchează elidarea unui sunet) **6 puncte**
3. precizarea rimei versurilor (de exemplu: *împerecheată*) **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului liric (de exemplu: *prezența eului liric; transmiterea în mod direct a sentimentelor de melancolie*) 2x3p=**6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației titlului, respectând numărul de cuvinte indicat 6 p./ prezentarea parțial adecvată a semnificației titlului dat, respectând numărul de cuvinte indicat 3 p./ încercare de prezentare a semnificației titlului dat 1 p. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre semnificația mesajului textului dat 4 p./ încercare de formulare a unei opinii despre semnificația mesajului textului dat 2 p. **4 puncte**

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunțuri cerute (de exemplu: *Sticla a fost descoperită de fenicieni. Foile de geam au apărut în secolul al XI-lea*) 2x2p=**4 puncte**
2. câte 2 puncte pentru menționarea corectă a numelui autorului și a titlului articolului (de exemplu: Adela Cristina Teodorescu, ***De la fulgerele și lava care topeau rocile, până la migăloasa tehnică a veneților.***) **4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a părților de vorbire subliniate în secvența dată (*au* – verb auxiliar, *abia* – adverb de timp, *al XI-lea* – numeral ordinal, *germani*-substantiv comun) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*când*-complement circumstanțial de timp, *unui vas*-atribut substantival genitival, *de un amestec*-complement de agent, *acesta*-subiect) 4x1p=**4 puncte**
5. – câte 1 punct pentru transcrierea propozițiilor subordonate din textul dat (*că, atunci...acesta se transformă într-o peliculă, numită smalț; când pereții unui vas de lut sunt acoperiți de un amestec de nisip umed și sodă, la ardere*) **2 puncte**

– câte 1 punct pentru precizarea felului propoziției subordonate transcrise: propoziție subordonată atributivă, respectiv circumstanțială de timp. **2 puncte**

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, având ca termen regent verbul *a zbura*

– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții

– 3 puncte pentru construirea propoziției subordonate subiectivă, având ca termen regent verbul *a zbura* (de exemplu: *Zboară cine are aripi.*) **4 puncte**

B.

– relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal 2x2p=**4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**
– respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:
– unitatea compoziției **1 punct**
– coerența textului **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2 p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
– ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
– punctuația (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
– așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
– lizibilitatea

Modelul nr. 19

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru transcrierea corectă a cuvintelor care conțin diftong, respectiv hiat (de exemplu: *franțuzească, rațiunea*) 2x3p=**6 puncte**
2. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *vrăşmaşul* – inamicul; *mahala* – suburbie; *să nu mai umblu* – să nu mă mai deplasez) 3x2p=**6 puncte**
3. explicarea rolului semnului exclamării în secvența dată (de exemplu: marchează prezența interjecției) **6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru selectarea, din textul dat, a oricărui cuvânt/ grup de cuvinte care se referă la timpul acțiunii, respectiv spațiul acțiunii (de exemplu:*trei luni; Bucureşti*) 2x3p=**6 puncte**
5. transformarea vorbirii directe în indirectă **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre semnificația mesajului textului dat 4 p./ încercare de formulare a unei opinii despre semnificația mesajului textului dat 2 p. **4 puncte**

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p.**4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunțuri cerute (de exemplu: *România a devenit stat membru UE la 1 ianuarie 2007. Românii beneficiază de toate drepturile şi libertățile conferite de tratatele de bază la UE.*) 2x2p=**4 puncte**
2. 4 puncte pentru menționarea corectă a realizării dreptului comunitar (de exemplu:*Dreptul de liberă circulație şi de şedere este, pentru cetățenii UE, una dintre cele mai importante şi mai „vizibile" realizări ale dreptului comunitar.*) **4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a părților de vorbire subliniate în secvența dată (*toate* – adjectiv pronominal nehotărât, *şi* – conjuncție coordonatoare copulativă, *-i* – pronume personal, *conform* – prepoziție) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*membru*-nume predicativ, *de bază*-atribut substantival prepozițional, *pentru a intra*-complement circumstanțial de scop, *care*-subiect) 4x1p=**4 puncte**

5. – 2 puncte pentru contragerea primei propoziții subordonate din textul dat(*revenite conform Tratatului de Aderare din 25 aprilie 2005*) **2 puncte**

– 2 puncte pentru precizarea părții de propoziție obținute: atribut. **2 puncte**

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, având ca termen regent verbul *a rămâne*

– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții

– 3 puncte pentru construirea propoziției subordonate predicative, având ca termen regent verbul a rămâne (de exemplu: *Profesorul meu a rămas cum îl ştiam.*) **4 puncte**

B.

– relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal 2x2p=**4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**
- respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:
- unitatea compoziției **1 punct**
- coerența textului **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2 p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
- ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
- punctuația (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
- lizibilitatea

Modelul nr. 20

Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(42 de puncte)**

A.

1. câte 2 puncte pentru transcrierea corectă a cuvântului derivat, respectiv format prin conversiune (de exemplu: *orășeni, trei*) 2x3p=**6 puncte**
2. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *orășenii* – sătenii; *monotonă* – dinamică; *merg* – stau) 3x2p=**6 puncte**
3. explicarea rolului cratimei în secvența dată (de exemplu: marchează elidarea unui sunet) **6 puncte**
4. 6 puncte pentru precizarea măsurii de 16-8 silabe. **6 puncte**
5. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului liric (de exemplu: *prezența eului liric; transmiterea în mod direct a sentimentelor de melancolie*) 2x3p=**6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre semnificația titlului textului dat 4 p./ încercare de formulare a unei opinii despre semnificația titlului textului dat 2 p. **4 puncte**

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4 p./ susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./ încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele două enunțuri cerute (de exemplu: *Autorul articolului este Adrian Țion. Articolul din care a fost extras fragmentul este „Starea de elev”.*) 2x2p=**4 puncte**
2. 4 puncte pentru menționarea corectă a ceea ce reprezintă starea de elev (de exemplu: *Starea de elev e o stare de grație pe care trebuie să știi să o cucerești și să o meriți, ba chiar să o practici ca etern învățăcel nerodat de rutină și manierisme.*) **4 puncte**
3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a părților de vorbire subliniate în secvența dată (*era* – verb predicativ, *ciudă* – substantiv comun, *când* – adverb relativ, *altceva* – pronume nehotărât) 4x1p=**4 puncte**
4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*sfatul*-subiect, *-i* – atribut pronominal, de pe *uniformă* – atribut substantival prepozițional, *direct* – complement circumstanțial de mod) 4x1p=**4 puncte**
5. câte 2 puncte pentru extragerea propozițiilor subordonate din textul dat (*că el nu și-a pierdut nopțile pe la petreceri* – subiectivă; *pentru că se plictisea* – circumstanțială de cauză) 2x2p=**4 puncte**
6. – 2 puncte pentru contragerea primei propoziții subordonate din textul dat (*a ști*) **2 puncte**

– 2 puncte pentru precizarea părții de propoziție obținute: subiect. **2 puncte**

B.

– relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**

– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal 2x2p=**4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință 2 p./ adecvarea parțială a conținutului la cerință 1 p. **2 puncte**

– respectarea precizării referitoare la numărul de cuvinte **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

- unitatea compoziției **1 punct**
- coerența textului **2 puncte**
- registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului 2 p./ adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**
- ortografia (0 erori – 3 p./ 1-2 erori – 2 p./ 3-4 erori – 1 p./ 5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**
- punctuația (0 erori – 2 p./ 1-2 erori – 1 p./ 3 sau mai multe erori – 0 p.) **2 puncte**
- aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**
- lizibilitatea.

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE 3

PARTEA I:
ANALIZA TIPURILOR DE ITEMI

SUBIECTUL I 5

A. RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR 5
1. Noțiuni de fonetică şi vocabular 5
1.1. Noțiuni de fonetică 5
Fişier teoretic. Fonetica 6
Despărțirea în silabe 6
Accentul 7
Fişă de lucru 7
1.2. Noțiuni de vocabular 8
Fişier teoretic. Vocabularul 10
Familia lexicală 10
Fişa de lucru I 10
Fişa de lucru II 12
Fişa de lucru III 13
2. Semnele de ortografie şi de punctuație 15
Semnele de ortografie 16
2.1. Apostroful 16
2.2. Cratima 17
Fişă de lucru 18
Semnele de punctuație 20
2.3. Linia de dialog [-] 20
2.4. Semnul exclamării [!] 21
2.5. Semnul întrebării [?] 21
2.6. Ghilimelele [„...”] 22
2.7. Linia de pauză [–] 23
2.8. Punctul 24
2.9. Punctul şi virgula [;] 25
2.10. Două puncte [:] 26
2.11. Punctele de suspensie [...] 27
2.12. Virgula [,] 28
Fişă de lucru 30
3. Procedee de expresivitate: figurile de stil şi imaginile artistice 35
Figurile de stil 35
Fişă de lucru 36

Scanned with OKEN Scanner

4. Genurile literare – elemente de construcție a discursului literar 38
Fișier teoretic 39
Fișă de lucru – genul epic 41
Fișă de lucru – genul liric 43
5. Comentarea unei secvențe de text 45
Fișă de lucru – comentarea unei secvențe epice 47
Fișă de lucru – comentarea unei secvențe lirice 48

B. REDACTAREA UNEI COMPUNERI PORNIND DE LA UN FRAGMENT LITERAR 50
Fișa de lucru I - Genul epic 51
Fișa de lucru II – Schița. Nuvela 53
Fișa de lucru III – Fabula 56
Fișa de lucru IV – Basmul 58
Fișa de lucru V – Caracterizarea de personaj 60
Fișa de lucru VI – Descrierea literară 63
Fișa de lucru VII – Exprimarea opiniei despre mesajul unui text 65
Fișa de lucru VIII – Genul liric 68
Fișa de lucru IX – Pastelul 71
Fișa de lucru X – Semnificația titlului unei opere 74
Fișa de lucru XI – Romanul. Balada populară 76
Fișa de lucru XII – Doina 79
Fișa de lucru XIII – Genul dramatic. Comedia 82

SUBIECTUL al II-lea 86

A. RECEPTAREA TEXTULUI NONLITERAR 86
Fișier teoretic. Textul nonliterar 86
Fișă de lucru 87
1. Noțiuni de morfologie 88
PĂRȚI DE VORBIRE FLEXIBILE 88
1.1. Substantivul 88
Fișă de lucru I 93
Fișă de lucru II 94
1.2. Adjectivul 95
Fișă de lucru I 98
Fișă de lucru II 100
1.3. Pronumele 101
Fișă de lucru I 105
Fișă de lucru II 107
1.4. Numeralul 107
Fișă de lucru I 109
Fișă de lucru II 110
1.5. Verbul 111
Fișă de lucru I 114

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru II 115
FIŞĂ DE EVALUARE – PĂRŢI DE VORBIRE FLEXIBILE 116
PĂRŢI DE VORBIRE NEFLEXIBILE 118
1.6. Adverbul 118
Fişă de lucru 120
1.7. Prepoziţia 121
Fişă de lucru 124
1.8. Conjuncţia 125
Fişă de lucru I 128
1.9 Interjecţia 129
Fişă de lucru 130
FIŞĂ DE EVALUARE – PĂRŢI DE VORBIRE NEFLEXIBILE 131
2. Noţiuni de sintaxă 132
SINTAXA 132
Unităţile sintactice 133
Analiza părţilor de propoziţie 133
Analiza propoziţiei 134
Raporturile sintactice 136
PĂRŢILE DE PROPOZIŢIE 137
Subiectul 138
Fişă de lucru 138
Predicatul 139
Fişă de lucru 141
Atributul 142
Fişă de lucru 142
Complementul 143
Complementele necircumstanţiale 144
Complementul direct 144
Fişă de lucru 144
Complementul indirect 145
Fişă de lucru 146
Complementele circumstanţiale 147
Fişe de lucru 148
FIŞĂ DE EVALUARE – SINTAXA PROPOZIŢIEI 150
SINTAXA FRAZEI 151
Analiza sintactică a frazei 151
Tipuri de subordonate în frază 153
Fişă de lucru: propoziţia subordonată subiectivă 155
Fişă de lucru: propoziţia subordonată predicativă 156
Fişă de lucru: propoziţia subordonată atributivă 157
Fişă de lucru: propoziţia completivă directă 158

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru: propoziţia subordonată indirectă 159
Fişă de lucru: propoziţiile circumstanţiale: de timp, loc şi mod 161
Fişă de lucru: propoziţiile circumstanţiale: de cauză şi scop 162
Fişă de lucru: propoziţia circumstanţiale: condiţională, concesivă şi consecutivă 163

B. REDACTAREA UNUI TEXT DESCRIPTIV/ NARATIV/ DIALOGAT/ REFLEXIV 165

Fişa de lucru I – Compunerea descriptivă 165
Fişa de lucru II – Compunerea narativă 167
Fişa de lucru III – Textul dialogat 168
Fişa de lucru IV – Compunerea reflexivă 170

PARTEA A II-A:
MODELE DE TESTE

Subiect dat la Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul şcolar 2013-2014 173

Subiect dat la Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul şcolar 2012-2013 178

Subiect dat la Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul şcolar 2011-2012 183

Subiect dat la Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a în sesiunea din anul şcolar 2010-2011 187

Modele de teste 192
Modelul nr. 1 192
Modelul nr. 2 194
Modelul nr. 3 197
Modelul nr. 4 199
Modelul nr. 5 201
Modelul nr. 6 204
Modelul nr. 7 206
Modelul nr. 8 208
Modelul nr. 9 211
Modelul nr. 10 213
Modelul nr. 11 215
Modelul nr. 12 218
Modelul nr. 13 220
Modelul nr. 14 223

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 15 225
Modelul nr. 16 228
Modelul nr. 17 230
Modelul nr. 18 232
Modelul nr. 19 235
Modelul nr. 20 237
Modelul nr. 21 239
Modelul nr. 22 242
Modelul nr. 23 244
Modelul nr. 24 247
Modelul nr. 25 249
Modelul nr. 26 252
Modelul nr. 27 254
Modelul nr. 28 257
Modelul nr. 29 260
Modelul nr. 30 262
Modelul nr. 31 265
Modelul nr. 32 267
Modelul nr. 33 270
Modelul nr. 34 272
Modelul nr. 35 274
Modelul nr. 36 277
Modelul nr. 37 279
Modelul nr. 38 281
Modelul nr. 39 283
Modelul nr. 40 286
Modelul nr. 41 288
Modelul nr. 42 290
Modelul nr. 43 292
Modelul nr. 44 295
Modelul nr. 45 298
Modelul nr. 46 301
Modelul nr. 47 303
Modelul nr. 48 305
Modelul nr. 49 307
Modelul nr. 50 310
Modelul nr. 51 312
Modelul nr. 52 314
Modelul nr. 53 317
Modelul nr. 54 319
Modelul nr. 55 321
Modelul nr. 56 323
Modelul nr. 57 326
Modelul nr. 58 328

Scanned with OKEN Scanner

15

Modelul nr. 59 330
Modelul nr. 60 333
Modelul nr. 61 335
Modelul nr. 62 337

Sugestii de rezolvare 340
Modelul nr. 1 340
Modelul nr. 2 342
Modelul nr. 3 344
Modelul nr. 4 346
Modelul nr. 5 347
Modelul nr. 6 349
Modelul nr. 7 351
Modelul nr. 8 353
Modelul nr. 9 354
Modelul nr. 10 355
Modelul nr. 11 357
Modelul nr. 12 359
Modelul nr. 13 361
Modelul nr. 14 363
Modelul nr. 15 365
Modelul nr. 16 367
Modelul nr. 17 369
Modelul nr. 18 371
Modelul nr. 19 373
Modelul nr. 20 375

* * *

La realizarea modelelor de teste, contribuția autorilor a fost următoarea:
Monica Cristina Anisie: Modelele 16-20, 24, 28, 34, 40, 47, 53, 61
Fetti Lavinia: Modelele 33, 35-39, 41-44
Pop Emilia-Alina: Modelele 45-46, 48-52, 54-55
Topan Claudia: Modelele 21-23, 25-27, 29-32
Popa Marius: Modelele 11-15, 56-60, 62
Romonti Adrian Nicolae: Modelele 1-10.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

BLACK AND YELLOW

Concepută sub forma unui inventar de itemi supuși analizei la Evaluarea Națională, lucrarea a fost gândită ca un auxiliar ce are drept scop eficientizarea pregătirii în vederea susținerii probei la Limba și literatura română. Acest auxiliar pornește de la principiul confruntării binare prin care asociază termeni cu trăsături comune – surse principale ale confuziei – pentru a fi relevate apoi particularitățile fiecăruia – baza soluției corecte. Astfel parcurgând pas cu pas fiecare item oferim pe de o parte, schematic, suportul teoretic ca bază în rezolvarea acestora, iar pe de altă parte suportul practic inserat în fișele propuse spre exersarea și aprofundarea noțiunilor acumulate în perioada gimnazială. În final, printr-o abordare modernă, funcțională și aplicată a elementelor de construcție a comunicării, cuprindem un set de subiecte după formula propusă de M.E.C.T.S. a căror rezolvare ar putea fi „cheia succesului" Evaluării Naționale.

Așadar, dragi elevi, învățați și exersați pentru a obține notă maximă! Succes!

ISBN 978-606-8561-33-2
9 786068 561332

editura Delfin